

รายงาน

การวิเคราะห์เปรียบเทียบ
นโยบายการศึกษาของพรรคการเมือง
กับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
พ.ศ.2542

โดย

รองศาสตราจารย์ ดร.สมพงษ์ จิตระดับ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
สำนักนายกรัฐมนตรี

379.2593 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
ส 691 ร รายงานการวิเคราะห์เปรียบเทียบนโยบายการศึกษาของ
พรรคการเมืองกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542/
สมพงษ์ จิตระดับ. กรุงเทพฯ : สกศ., 2544.
160 หน้า
ISBN 974-241-262-6
1. นโยบายการศึกษากับพรรคการเมือง-ไทย.
2. สมพงษ์ จิตระดับ 3. ชื่อเรื่อง.

รายงานการวิเคราะห์เปรียบเทียบนโยบายการศึกษาของพรรคการเมืองกับ
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

โดย รองศาสตราจารย์ ดร.สมพงษ์ จิตระดับ
สิ่งพิมพ์ สกศ. อันดับที่ 104/2544
พิมพ์ครั้งที่ 1 มิถุนายน 2544
จำนวน 1,000 เล่ม
จัดพิมพ์เผยแพร่ ศูนย์ประชาสัมพันธ์การศึกษาแห่งชาติ
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
ถนนสุขุโขทัย เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300
โทร. 668-7110-24 ต่อ 1116-9
โทรสาร. 243-0083
E-mail : edprc@onec.go.th
http : // www.onec.go.th
พิมพ์ที่ บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด
208/5 ซอยสาเก ถนนตะนาว เขตพระนคร
กรุงเทพฯ 10200 โทร. 226-2062-3

รายงานนี้เป็นความเห็นทางวิชาการของผู้นวิจัย
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ “ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วย”

คำนำ

หนังสือ “รายงานการวิเคราะห์เปรียบเทียบนโยบายการศึกษาของพรรคการเมืองกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542” ของ รศ.ดร.สมพงษ์ จิตระดับ ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สนับสนุนให้ดำเนินการศึกษาวิเคราะห์ นับว่ามีประโยชน์ต่อวงการศึกษามาก เพราะเป็นการเปรียบเทียบนโยบายการศึกษาของพรรคการเมืองที่เสนอตัวเข้ามาบริหารประเทศอย่างมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับระบบการเมือง เศรษฐกิจ สังคม เน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในสังคม เพื่อมุ่งเน้นนโยบายการศึกษาให้เป็นวาระแห่งชาติ

รายงานฉบับนี้มีความชัดเจนในเรื่องการปฏิรูปการศึกษาที่พรรคการเมืองต่าง ๆ ได้กำหนดเป็นนโยบายการศึกษา ตั้งแต่การศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปีแบบให้เปล่า การแก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องหลายฉบับให้เสร็จทันในปี พ.ศ. 2545 ที่สำคัญคือการเตรียมครูกว่า 6 แสนคน เข้าสู่ยุคการปฏิรูปการศึกษาโดยเน้นการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ และเตรียมการเข้าสู่การเปลี่ยนแปลงระบบบริหารการส่งเสริมเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และการกระจายทรัพยากรต่าง ๆ ลงสู่โรงเรียน เป็นต้น

นโยบายการศึกษาเหล่านี้ล้วนเป็นองค์ประกอบสำคัญ ที่จะชี้ทิศทางการปฏิรูปการศึกษาให้ก้าวไปสู่ความสำเร็จเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของพรรคการเมือง เพราะการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 6 มกราคม 2544 ผลลัพธ์สุดท้ายก็คือการสร้างคนไทยในอนาคตให้เป็นคนดี คนเก่ง มีคุณธรรมและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

เพื่อให้บุคคลในวงการศึกษาและประชาชนทั่วไปมีโอกาสติดตามข้อมูลข่าวสาร และมีส่วนร่วมในการสนับสนุนและผลักดันนโยบายการศึกษาของพรรคการเมืองให้ เป็นไปตามสัญญาที่ให้ไว้กับประชาชน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ จึงได้จัดพิมพ์รายงานดังกล่าวเผยแพร่ต่อสาธารณชน และขอขอบคุณ รศ.ดร.สมพงษ์ จิตระดับ ผู้ทำการศึกษาวิเคราะห์จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี หวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานฉบับนี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้สนใจทั่วไป

(นายรุ่ง แก้วแดง)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

1. รัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2540 ได้ส่งผลทำให้เกิดการปฏิรูปการเมืองและการศึกษาอย่างชัดเจนต่อความเป็น “สถาบัน” องค์การทางการเมืองพร้อมกับการนำเสนอ “นโยบาย” ทางด้านการศึกษาอย่างชัดเจน น่าสนใจ ตรงกับความต้องการของประชาชน รายชื่อนักการเมืองที่มีคุณภาพในฐานะรัฐมนตรีที่จะเข้ามาดูแลการบริหารจัดการ กำกับนโยบาย และการปฏิรูปการศึกษา ทั้งหมดล้วนมีผลต่อการตัดสินใจเลือก พรรคการเมือง จนนำไปสู่จำนวนมากน้อยแตกต่างกันของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในเขตเลือกตั้งและระบบบัญชีรายชื่อ จนเกิดการจัดตั้งรัฐบาลที่มั่นคงและมี เสถียรภาพทางการเมือง พรรคไทยรักไทยเป็นพรรคการเมืองที่ได้รับความนิยม สูงสุดด้วยการให้ความสำคัญในการผลักดันการปฏิรูปการศึกษาตาม พ.ร.บ.การ ศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ไอทีการศึกษา อินเทอร์เน็ตโรงเรียน คอมพิวเตอร์ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ การเตรียมประเทศเข้าสู่ความทันสมัยด้วย ระบบเศรษฐกิจฐานความรู้ ทunesทางปัญญา วิทยาลัยชุมชน การศึกษา 9 ปี และ 12 ปี พร้อมกับการฝึกฝน 1 อาชีพ การยกระดับวิชาชีพ การอาชีวศึกษา และอื่น ๆ นโยบาย ด้านศาสนาและวัฒนธรรมให้การสนับสนุนศาสนศึกษา ศาสนทายาทเพื่อเผยแพร่ ศาสนธรรม การพัฒนาศาสนสถาน การส่งเสริมให้เด็กเยาวชนได้ศึกษาศาสนาธรรม ร่วมประกอบพิธีกรรม การเอื้อให้ศาสนิกชนต่างศาสนาเพื่อสร้างสันติธรรมในสังคม การนำระบบวัฒนธรรมสู่ระบบอุตสาหกรรม รายได้ของประชาชน การพัฒนาและ เผยแพร่วัฒนธรรม ศิลปวัตถุ และโบราณสถานให้เป็นแหล่งเรียนรู้และการท่องเที่ยว อย่างสมศักดิ์ศรีและสร้างสรรค์

2. การปฏิรูปการศึกษาเป็นนโยบายสำคัญที่พรรคการเมืองส่วนใหญ่ให้ความสำคัญ สูงสุดในเชิงวาระแห่งชาติ (National Agenda) ตามกรอบ พ.ร.บ.การศึกษา แห่งชาติ พ.ศ.2542 ในเชิงสนับสนุน ผลักดัน และเร่งรัดให้การปฏิรูปการศึกษาเป็น ผลสำเร็จให้ได้ เพื่อนำไปสู่การแก้ไขวิกฤตของชาติ อย่างไรก็ตามแม้ทุกพรรคการเมือง จะให้ความสำคัญเรื่องนี้อย่างเต็มที่แต่กลับขาดยุทธศาสตร์ รายละเอียด ความชัดเจน

แนวทางต่าง ๆ กรอบกฎหมาย การเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้าง ระบบบริหาร ทรัพยากร บุคลากร และอื่น ๆ เป็นอันมากจนอาจเกิดความล่าช้า สับสน และนำไปสู่การต่อต้าน ไม่เห็นด้วย ความจำเป็นในการกำหนดนโยบายเรื่องนี้จำเป็นต้องได้รับการตัดสินใจ ลดข้อขัดแย้ง การประชุมปรึกษาหารือ การมีแผนงานที่ชัดเจน กรอบเวลาการดำเนินงานให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันจนนำไปสู่การ ปฏิบัติจริงตามที่กฎหมายการศึกษาได้บัญญัติไว้ทุกประการ

3. พรรคการเมืองที่ได้รับการเลือกตั้งมีจุดเด่นและจุดด้อยในนโยบายการศึกษา กล่าวคือ พรรคไทยรักไทยมีสาระสู่ความเป็นสากล การศึกษาระดับกลางกับการมีงานทำ ใโอที่ศึกษานโยบายสร้างขึ้นมาจากระดับล่างสู่บน เด็กกลุ่มต่าง ๆ เน้นในเชิงภาค เอกชนมืออาชีพ การผสมผสานของนักวิชาการ นักการเมือง นักสื่อสารการตลาดเข้ามาดำเนินกิจกรรมการเมือง จุดอ่อนการปฏิรูปการศึกษาตามกรอบ พ.ร.บ.การศึกษา แห่งชาติ พ.ศ.2542 ขาดรายละเอียดยุทธศาสตร์ และมาตรการต่าง ๆ พรรค ประชาธิปัตย์เน้นกระบวนการรัฐสวัสดิการ กลไกราชการมีจุดแข็งให้ความสำคัญการ ปฏิรูปการศึกษาอย่างเต็มที่ มีจุดด้อยคือ นโยบายเป็นหลักการทางวิชาการ ดิดกรอบ ระบบราชการ ขาดนวัตกรรมความเป็นสากล พรรคความหวังใหม่มองนโยบายเชิง ปริมาณ โครงการลงทุน การปฏิรูปการศึกษาเฉพาะตน นำระบบบริหารจัดการภาค เอกชนความรวดเร็ว ประสิทธิภาพ จุดที่น่าเป็นห่วง ความไม่พร้อมของระบบราชการ คุณภาพผู้เรียน ความสอดคล้องแนวการปฏิรูปการศึกษาที่แตกต่างจากหน่วย วางแผนเป็นอันมาก พรรคชาติไทยมองเป็นนามธรรมปฏิรูปการเมือง ปฏิรูปการศึกษา ปฏิรูปชนบท ขาดรายละเอียดยุทธศาสตร์และแนวทางปฏิบัติ พรรคชาติพัฒนาเน้นเด็ก 3 ภาษาสู่สากล การแก้ปัญหาหนี้สินครู สนับสนุนกีฬา นโยบายเน้นเฉพาะเรื่ององค์ รรมมีน้อย ขาดมิติการปฏิรูปการศึกษา สำหรับพรรคถิ่นไทย พรรคราษฎร พรรค กิจสังคม และพรรคเสรีธรรมเป็นนโยบายลงเฉพาะกลุ่มเป้าหมายด้านแรงงาน ระดับ ภูมิภาคท้องถิ่นเป็นอนุระบบของนโยบายด้านอื่น ๆ

เมื่อเปรียบเทียบการจัดทำนโยบายจึงเป็นเรื่องสำคัญสูงสุดที่ล้วนแตกต่างกัน สะท้อนปรัชญาความเชื่อ ยุทธศาสตร์ พัฒนาการของนโยบายด้านการศึกษา การนำ เสนอสู่กระแสประชาชน ระบบบริหารจัดการ คุณภาพของผู้สมัครทางการเมือง และ อื่น ๆ แนวทางความสำเร็จและความล้มเหลวของการเลือกตั้งจะเกิดกระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาระบบพรรคการเมือง การกำหนดนโยบายการศึกษาที่ยึดประชาชนอย่าง

เป็นรูปธรรมมากขึ้น รวมทั้งการบริหารการศึกษาเป็นไปตามนโยบายที่สัญญาไว้ใน การเลือกตั้ง

4. ความชัดเจนในเรื่องการปฏิรูปการศึกษาที่ต้องรับเตรียมการ การผลักดัน การตัดสินใจที่กำหนดไว้ตาม พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 นับแต่การ จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี แบบให้เปล่า การสนับสนุนงบประมาณอย่างเพียงพอ การแก้ไขปรับปรุงเปลี่ยนแปลงกฎหมายที่เกี่ยวข้องเป็นอันมากให้เสร็จทันปี พ.ศ.2545 การตัดสินใจเรื่องจำนวนพื้นที่การศึกษา การกระจายอำนาจทางการศึกษา การเตรียมการให้ครู 634,737 คน เข้าสู่ยุคปฏิรูปการศึกษา การสอนที่ยึดผู้เรียน เป็นบุคคลสำคัญ ผู้บริหารการศึกษาจำนวนมากขาดความเข้าใจแนวทางการ เปลี่ยนแปลงการกระจายทรัพยากรต่าง ๆ ลงสู่โรงเรียนเป็นหน่วยปฏิบัติการสำคัญ คณะกรรมการการศึกษาระดับต่าง ๆ ทั่วประเทศ ทั่วประเทศ การสร้างความเข้าใจและ แนวทางที่ถูกต้องของการปฏิรูปการศึกษาทั้งในเชิงโครงสร้าง ระบบบริหาร และการ ดำเนินงานทุกระดับ การระดมทรัพยากรต่าง ๆ จากภาคเอกชน ชุมชน องค์กร ทางการศึกษา ผู้ปกครอง สถาบันทางศาสนา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นล้วนเป็น ส่วนประกอบสำคัญที่ทำให้นโยบาย ทิศทางของการปฏิรูปการศึกษาเป็นผลสำเร็จ หรือล้มเหลวได้ถ้าขาดระบบข้อมูลที่ต้องชัดเจน ความกล้าหาญทางการเมืองต่อ การตัดสินใจผลักดัน การประสานร่วมมือกันอย่างจริงจังในหน่วยวางแผนที่เกี่ยวข้อง ระดับปฏิบัติการ องค์กรวิชาชีพครู กระแสประชาชน สื่อมวลชนแขนงต่าง ๆ

5. การกำหนดนโยบายการศึกษาในอดีตที่ผ่านมามักเขียนขึ้นในลักษณะ นโยบายแยกส่วนเฉพาะทางการศึกษา มีวัตถุประสงค์เฉพาะในการขยายการศึกษา ภาคบังคับในเชิงปริมาณเป็นเครื่องมือในการพัฒนาระบบเศรษฐกิจ ตลาดแรงงาน ระบบการเมือง เน้นความสำคัญของหลักสูตรการสอนสอดคล้องกับสภาวะปัจจุบัน ของสังคม เป็นปัญหาเฉพาะหน้าในขณะนั้น ผู้เขียนนโยบายเป็นกลุ่มข้าราชการใน กระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงกลาโหม การปฏิรูปการศึกษามีโอกาสเกิดขึ้นไม่ มากนักในประวัติศาสตร์ที่ผ่านมา สำหรับการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ. 2540 พรรคการเมืองหลายพรรคได้กำหนดนโยบายในเชิงองค์กรวม เป็นนโยบายหลักที่สัมพันธ์ เชื่อมโยงกับระบบการเมือง เศรษฐกิจ สังคมเน้นการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย เป็นวาระ แห่งชาติ ให้ความสำคัญกับการปฏิรูปการศึกษาเพื่อแก้ไขวิกฤตของชาติ ผู้เขียน นโยบายมีลักษณะเป็นมืออาชีพที่ให้ความสำคัญของการผสมผสาน มีพัฒนาการ

และเกิดขึ้นจากกิจกรรมวิชาการสาธารณะ ระบบติดตามตรวจสอบ ความน่าสนใจลงสู่กระแสความต้องการของประชาชนในที่สุด โอกาสและแนวโน้มของการปฏิรูปการศึกษาที่มีผลสำเร็จได้ตามกรอบ พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 การสนับสนุนของผู้นำประเทศ การมีส่วนร่วมของประชาชน และคุณภาพของผู้เรียน

6. การให้ความสำคัญกับผู้เรียนเป็นบุคคลสำคัญในเชิงคุณภาพการเรียนรู้ในมิติ 3 ด้าน ได้แก่ 1) ความเป็นสากล 3 ภาษา 2) เด็กกับการมีงานทำ 3) เด็กยากจนขาดโอกาส นอกจากนี้ นโยบายพรรคการเมืองส่วนใหญ่เชื่อมโยงสู่ปัญหา ยาเสพติดของเด็กและเยาวชนในสถานศึกษา ค่านิยม วัฒนธรรมต่างชาติ วัฒนธรรมเพศศึกษา คุณค่าทางศีลธรรม การเพิ่มโอกาสและลดความแตกต่างทางการศึกษาของเด็กพิการ เด็กพิเศษ เด็กด้อยโอกาสกลุ่มต่าง ๆ การเชื่อมโยงเด็กเป็นบุคคลสำคัญในกระบวนการเรียนรู้กับปัญหาวิกฤตทางสังคม ระบบวัฒนธรรม บริโภคนิยม ล้วนทำให้ระบบหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้เปิดกว้างขึ้น ยืดหยุ่น หลากหลาย และตรงกับสภาพปัญหาต่าง ๆ ที่รายล้อมตัวเด็ก เด็กจะมีโอกาสพัฒนาตนเองบนสาระของความเป็นสากลหลากหลาย วัฒนธรรม การมีงานทำ การเพิ่มโอกาส มีทักษะชีวิต และการเข้าใจคุณค่าของตนเอง ครอบครัว วัฒนธรรมไทยอย่างถูกต้องจนสมดุล รู้เขารู้เราจนสามารถปรับตนเองให้เข้ากับทุกสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสมถูกต้อง

7. การดำเนินการให้ประชาชนตื่นตัวติดตามข่าวสารข้อมูลของการปฏิรูปการศึกษาด้วยการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อมวลชนทุกประเภท การจัดประชุมสัมมนา การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการในระดับส่วนกลาง ภูมิภาค การทำความเข้าใจเพื่อให้เกิดความมั่นใจในการปฏิบัติงาน ในกลุ่มข้าราชการครู ผู้บริหารการศึกษา องค์กรวิชาชีพครู การกำหนดยุทธศาสตร์ทำความเข้าใจ 2 ทาง รุกเข้าหาพื้นที่ กลุ่มเป้าหมาย และฝ่ายการเมือง การลดความขัดแย้ง ข้อแตกต่างในแนวคิดการปฏิรูปการศึกษาให้รับฟังความคิดเห็นมากยิ่งขึ้น การพิจารณาข้อมูลด้วยความเป็นธรรม ปราศจากอคติ และการยอมรับข้อสรุปที่ดีกว่าในเชิงหลักการทางการศึกษา การปฏิรูปการศึกษานั้นมีผลบังคับตาม พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และเกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ ย่อมมีทั้งผู้ที่ไม่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วย การทำความเข้าใจอย่างถูกต้อง มุ่งสู่อนาคตที่ดีของการศึกษา การยอมรับซึ่งกันและกันจะช่วยให้ปัญหาและอุปสรรคของการปฏิรูปการศึกษาลดน้อยลงตามลำดับ

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
บทสรุปผู้บริหาร	
บทที่ 1 : รัฐธรรมนูญกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ.	1
- รัฐธรรมนูญกับการปฏิรูปการศึกษา	1
- พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 : วาระแห่งชาติของการปฏิรูปการศึกษา.....	4
- การเลือกตั้ง : อำนาจการตัดสินใจของประชาชน	8
บทที่ 2 : นโยบายการศึกษาของพรรคการเมือง	18
1) พรรคไทยรักไทย	22
2) พรรคประชาธิปัตย์	36
3) พรรคชาติพัฒนา	55
4) พรรคชาติไทย	60
5) พรรคเสรีธรรม	62
6) พรรคความหวังใหม่	63
7) พรรคราชฎ	67
8) พรรคกิจสังคม	68
9) พรรคถิ่นไทย	69
10) คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี	70
บทที่ 3 : วิสัยทัศน์นักการเมือง	76
- วิสัยทัศน์ที่ว่าที่ รมต.ศึกษา	76
- เทเสียงหนูนมกลายเป็นอิสระเมื่อพร้อม	79
- 7 พรรคหนุนชะลอเงื่อนไขใช้แผนโอนศึกษา	81
- 7 พรรคพันธงเดินหน้าปฏิรูปศึกษา	82

- 7 พรรคพันธมิตรไม่ขีดเส้นตายกระจายอำนาจการศึกษาทำเมื่อพร้อม	88
- วิสัยทัศน์ นโยบายการศึกษารัฐมนตรี	95
- รมว.ศึกษาของ “เขตปลอดคอร์รัปชัน”	98
- “สุธรรม” ทำพิสูจน์ สร้างผลงานบนเงื่อนไขเวลา	103
บทที่ 4 : การศึกษาวิเคราะห์ เปรียบเทียบ ข้อเด่นข้อด้อย	108
- ข้อเด่นของนโยบาย	108
- การเปรียบเทียบนโยบายของพรรคการเมือง	120
- วิเคราะห์เปรียบเทียบนโยบายด้านการศึกษาของ พรรคไทยรักไทยก่อน-หลังจัดตั้งรัฐบาล	129
- นโยบายและทิศทางการศึกษาเพิ่มเติม จากการแถลงนโยบายของรัฐบาล	134
บทที่ 5 : สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ	138
- สรุปผลการศึกษา	138
- ข้อเสนอแนะ	142

เอกสารอ้างอิง

บทที่ 1 :

รัฐธรรมนูญกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

1. รัฐธรรมนูญกับการปฏิรูปการศึกษา

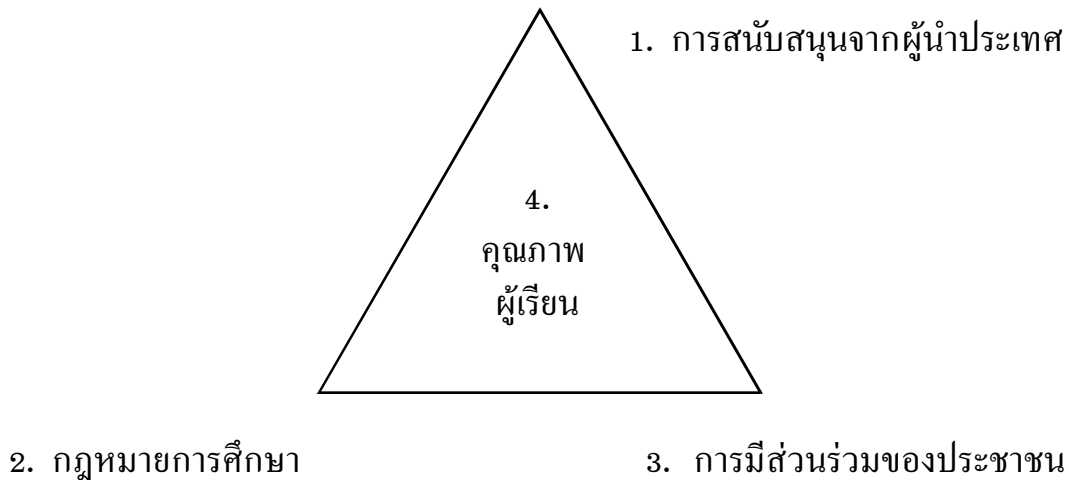
ท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ วัฒนธรรม สังคม และ การศึกษานับว่าเป็นกลไกที่สำคัญยิ่งในการที่จะช่วยผลักดันการเปลี่ยนแปลงการพัฒนาประเทศไปสู่ทิศทางและสภาพสังคมที่พึงประสงค์ อย่างไรก็ตาม การศึกษาของประเทศไทยในอดีตที่ผ่านมา ก็ประสบกับภาวะวิกฤตในหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องคุณภาพทางการศึกษา ความล้มเหลวของบุคลากร ความสอดคล้องของการศึกษากับความต้องการของท้องถิ่น ความเท่าเทียมกัน และโอกาสทางการศึกษา การกระจายอำนาจทางการศึกษา ปัญหาข้างต้นแม้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะพยายามแก้ไขมาโดยตลอดแต่ยังไม่ได้ผลเท่าที่ควร จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการปฏิรูปการศึกษา เพื่อให้กระบวนการเรียนรู้ หลักสูตรการศึกษามีความสอดคล้องกับบริบททางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากยิ่งขึ้น

รัฐธรรมนูญตระหนักถึงความจำเป็นในการปฏิรูปการศึกษา จึงได้กำหนดไว้เป็นแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐตามมาตรา 81 รัฐต้องจัดการศึกษาอบรมและสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษา อบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม สร้างเสริมความรู้และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ไทยเป็นประมุข สนับสนุนการค้นคว้าวิจัยในศิลปวิทยาการต่างๆ เร่งรัดพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาประเทศ พัฒนาวิชาชีพครูและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ และวัฒนธรรมของชาติ

นอกจากนี้ เพื่อให้ประชาชนได้มีโอกาสได้รับการศึกษามากขึ้น รัฐธรรมนูญได้กำหนดตามมาตรา 30 บุคคลมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี โดยรัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายซึ่งหมายความว่าแม้ปัจจุบันกฎหมายการศึกษาจะกำหนดการศึกษาภาคบังคับไว้ 6 ปี แต่หากบุคคลใดประสงค์จะเรียนต่อหลังจากจบการศึกษาภาคบังคับอีก 6 ปี รัฐจะต้องจัดการศึกษาดังกล่าวให้โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ส่วนบุคคลใดเมื่อสำเร็จการศึกษาภาคบังคับ 6 ปีแล้วจะเรียนต่ออีก 6 ปี รวมเป็น 12 ปี หรือไม่นั้นเป็น “สิทธิ” ดังนั้นการที่รัฐธรรมนูญกำหนดการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ 12 ปีนั้นมิใช่เป็นการขยายการศึกษาภาคบังคับจากเดิม 6 ปี ไปเป็น 12 ปี แต่อย่างใด

การที่รัฐธรรมนูญได้มีบทบังคับให้มีกฎหมายการศึกษา คือ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้มีเป้าหมายต้องการการปฏิรูปการศึกษาอย่างแท้จริงควบคู่ไปกับการปฏิรูปการสร้างวัฒนธรรมใหม่ นโยบายพรรคการเมือง การมีส่วนร่วมของภาคประชาชนการเมือง และอื่นๆ การศึกษาติดตามนโยบายการศึกษาในส่วนของพรรคการเมืองต่างๆ จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจและควรมีการวิเคราะห์ติดตามนวัตกรรมทางการเมืองการศึกษา การนำเสนอการปฏิรูปการศึกษา การเตรียมการเพื่อรองรับตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ประกาศบังคับใช้ตามมาตราต่างๆ รวมทั้งแนวคิดของบุคคลที่จะเข้าดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี คณะรัฐมนตรีและในส่วนของผู้ที่เข้ามาดูแลทางด้านการศึกษาอีกด้วย

การปฏิรูปการศึกษาในประเทศต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นในประเทศสหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักรนิวซีแลนด์ ญี่ปุ่น และประเทศอื่นๆ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี (พ.ศ.2540) ได้นำเสนอปัจจัยที่จะทำให้การปฏิรูปการศึกษาประเทศใดประเทศหนึ่ง ประสบความสำเร็จจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมียุทธศาสตร์ประกอบ 4 ด้าน คือ 1) การสนับสนุนจากผู้นำประเทศ 2) กฎหมายการศึกษา 3) การมีส่วนร่วมของประชาชน 4) คุณภาพของผู้เรียน¹

ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี (พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร)
แสดงวิสัยทัศน์และวางแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษา ที่ สกศ.

ในส่วนของประเทศไทยนับได้ว่าการปฏิรูปการศึกษาดำเนินไปด้วยดีทั้งในเรื่องของกฎหมายการศึกษาที่มีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้มีการประกาศบังคับใช้แล้ว การมีส่วนร่วมของประชาชนสูงขึ้นมากทั้งทางด้านการเมืองและการศึกษา มีกระบวนการติดตามตรวจสอบอย่างใกล้ชิด สำหรับฝ่ายการเมืองนโยบายของพรรคการเมืองแทบทุกพรรคมีพัฒนาการทางด้านการศึกษา

ชัดเจนขึ้น มีการนำเสนอวาระแห่งชาติ สัญญาประชาคม ความต่อเนื่องของการปฏิรูปการศึกษา การแก้ไขปัญหาบุคลากรทางการศึกษา และคุณภาพของผู้เรียนที่เน้นการประกันคุณภาพมากขึ้น ในองค์รวมของการปฏิรูปการศึกษาทั้งด้านการเมือง กฎหมายการศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนคุณภาพผู้เรียนจึงมีแนวโน้มที่ดีขึ้น และมีความเป็นไปได้ของการผลักดันนโยบายเฉพาะด้านของพรรคการเมืองที่นำเสนอต่อประชาชนควบคู่ไปกับการปฏิรูปการศึกษาในมิติวาระแห่งชาติควบคู่ไปทีเดียว

2. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 : วาระแห่งชาติของการปฏิรูปการศึกษา

ในวันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ.2542 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ เป็นกฎหมายการศึกษาแห่งชาติฉบับแรกที่เป็นเสมือนธรรมนูญการศึกษาที่กำหนดกรอบแนวคิด ความมุ่งหมายและหลักการ สิทธิหน้าที่ทางการศึกษาระบบการศึกษาแนวการจัดการศึกษา การบริหารและการจัดการศึกษา มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา ครู คณาจารย์และบุคลากร ทรัพยากรและการลงทุนเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาไว้ถึง 9 หมวด 78 มาตรา² ที่ครอบคลุมการปฏิรูปการศึกษาไว้ครบทุกด้าน นอกจากนี้ยังมีอีกหลายหน่วยงานดังเช่น สำนักงานปฏิรูปการศึกษา เป็นองค์การมหาชนเฉพาะกิจ มีอำนาจหน้าที่ในการนำเสนอการจัดโครงสร้างองค์กรระบบครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา การจัดระบบทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษาตามหมวด 5,7 และ 8 ตามลำดับ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ร่วมกับ รศ.ดร.สุวิมล ว่องวาณิช และคณะ³ ดำเนินการประเมินผลความก้าวหน้าของการปฏิรูปการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ในช่วงครบรอบ 1 ปีแรก (20 สิงหาคม 2542 ถึง 19 สิงหาคม 2543) พบว่า ภาพรวมของการดำเนินงานมีความก้าวหน้าร้อยละ 76 ของงานที่ควรทำในปีแรก โดยหมวดที่มีความก้าวหน้ามากที่สุด 3 อันดับแรก คือ หมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา (ร้อยละ 89) รองลงมา คือ หมวด 3 ระบบการศึกษา (ร้อยละ 86) และหมวด 5 การบริหารและการจัดการศึกษา (ร้อยละ 83) ส่วนหมวดที่มีความก้าวหน้าน้อยที่สุด คือ หมวด 9 เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (ร้อยละ 38) และหมวด 8 ทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา (ร้อยละ 33)

เพื่อให้การดำเนินงานปฏิรูปการศึกษาของหน่วยงานต่าง ๆ เป็นไปในทิศทางที่ถูกต้องและแล้วเสร็จตรงตามกำหนด รวมทั้งเป็นการรายงานให้สาธารณชนได้รับทราบความเคลื่อนไหวของการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ จึงได้ดำเนินการประเมินผลความก้าวหน้าของการปฏิรูปการศึกษาเป็นรายเดือนอย่างต่อเนื่อง โดยเริ่มดำเนินการในช่วง 1 ปี 3 เดือน (20 สิงหาคม 2542 ถึง 19 พฤศจิกายน 2543) ภายใต้ขั้นตอน/กระบวนการเช่นเดียวกับที่ใช้ในช่วง 1 ปีแรก แต่ได้ปรับเกณฑ์ให้สอดคล้องกับช่วงระยะเวลาของการประเมิน

ผลของการประเมินความก้าวหน้าในช่วงนี้ พบว่า ภาพรวมการปฏิรูปการศึกษามีระดับความก้าวหน้าเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 81 ของงานที่ควรทำในช่วง 1 ปี 3 เดือน โดยหมวดที่มีการดำเนินงานก้าวหน้ามากที่สุด 2 อันดับแรก คือ หมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา (ร้อยละ 89) และหมวด 5 การบริหารและการจัดการศึกษา (ร้อยละ 88) ตามลำดับ ส่วน หมวด 9 เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และ หมวด 8 ทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา แม้ว่าจะถูกจัดอยู่ใน 2 ลำดับสุดท้ายเช่นเดิม แต่ก็มียกระดับความก้าวหน้าเพิ่มขึ้นจากในช่วง 1 ปีแรกเป็นอย่างมาก

สำหรับ การประเมินผลความก้าวหน้าของปฏิรูปการศึกษาในปัจจุบัน คือ ในช่วง 1 ปี 4 เดือน (20 สิงหาคม 2542 ถึง 19 ธันวาคม 2543) นั้น กรอบและเกณฑ์การประเมินผลที่ใช้ มีรายละเอียดดังนี้

ระยะเวลา	ระดับการดำเนินงาน		
	มาก ☆☆☆	ปานกลาง ☆☆	น้อย ☆
1 ปี	90-100%	50-90%	ต่ำกว่า 50%
3 ปี	45% ขึ้นไป	23-45%	ต่ำกว่า 23%
> 5 ปี	27% ขึ้นไป	13-27%	ต่ำกว่า 13%
ภาพรวม	80%	50-79%	น้อยกว่า 50%

ส่วนข้อมูลประกอบการประเมินมาจากการศึกษาเอกสารรายงานของหน่วยงานต่าง ๆ และการสัมภาษณ์ผู้ที่รับผิดชอบการดำเนินงานในหมวด/มาตราเหล่านั้น และเพื่อให้การประเมินผลในครั้งนี้มีความผิดพลาด/ข้อจำกัดที่อาจเกิดขึ้นน้อยที่สุด จึงได้

ขอให้ผู้ที่รับผิดชอบโดยตรงในการดำเนินงานดังกล่าวเป็นผู้ประเมินผลความก้าวหน้าที่เกิดขึ้นในแต่ละมาตราด้วย

ผลการประเมินความก้าวหน้าของการปฏิรูปการศึกษาในช่วง 1 ปี 4 เดือน พบว่ามีระดับความก้าวหน้าโดยรวม ร้อยละ 82 ของงานที่ควรจะต้องดำเนินการทั้งหมดในช่วงนี้ และถือว่ามีความก้าวหน้าอยู่ในระดับมาก เมื่อเทียบกับเกณฑ์การประเมินผลที่กำหนดไว้ (ร้อยละ 80 ขึ้นไป) โดยหมวดที่มีระดับความก้าวหน้ามากที่สุดคือ หมวด 6 (ร้อยละ 89) และหมวด 5 (ร้อยละ 88)

ส่วน 2 อันดับสุดท้ายก็ยังคงเป็น หมวด 9 (ร้อยละ 67) และหมวด 8 (ร้อยละ 60) ตามลำดับ

การที่ หมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษายังคงครองระดับความก้าวหน้าสูงสุดของการดำเนินงานปฏิรูปการศึกษาไว้ได้ติดต่อกันตั้งแต่การประเมินผลในช่วง 1 ปีแรก, 1 ปี 3 เดือน และ 1 ปี 4 เดือน เนื่องจาก มีการดำเนินงานถึงร้อยละ 80-90 ขึ้นไปในทุกมาตรา (ไม่นับรวมมาตรา 50-51 ที่ต้องเป็นการดำเนินงานหลังจากมีการจัดตั้งสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาแล้ว)

ส่วนผลงานที่ทำให้ได้รับการประเมินว่า มีระดับความก้าวหน้าเพิ่มมากขึ้นในช่วง 1 เดือนนี้ คือ มีการสรรหาและแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ซึ่งประกอบด้วย ประธานกรรมการบริหาร (นายอมเรศ ศิลาอ่อน) ประธานกรรมการพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ดร.จรัส นองมาก) ประธานกรรมการพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา (ดร.สุรินทร์ เศรษฐมานิต) และผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 4 ท่าน (ดร.กฤษณพงศ์ กีรติกร, ดร.ชนู กุลชล, ดร.ชนะ กสิถาวร และนายชัยณรงค์ อินทรมีทรัพย์) โดยมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2543 รวมทั้งการกำหนดแผนปฏิบัติการในการสรรหาคณะกรรมการพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับอุดมศึกษา การจัดองค์กรและระบบบริหาร การสรรหาบุคลากร และการดำเนินงาน (มาตรา 49)

หมวด 9 เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เป็นหมวดที่มีระดับความก้าวหน้ามากที่สุดเมื่อเทียบกับผลการประเมินในช่วง 1 ปีแรก โดยมีความก้าวหน้าเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 29 และเพิ่มขึ้นจากผลการประเมินในช่วง 1 ปี 3 เดือน อีกร้อยละ 5

ผลงานสำคัญที่ทำให้หมวดนี้มีระดับความก้าวหน้าเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก คือ มีการจัดทำร่างแผนแม่บท เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งจะครอบคลุมรายละเอียดทุกมาตราในหมวดนี้ (มาตรา 63-69) เฉพาะอย่างยิ่ง มาตรา 66 ในส่วนของการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีของผู้เรียน เป็นหลัก รวมทั้งการศึกษาวิจัยและร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งสถาบันเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (มาตรา 69) ซึ่งจะทำให้การดำเนินงานในหมวดนี้มีความชัดเจน และเป็นรูปธรรม

หมวด 7 ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา เป็นหมวดเดียวที่มีระดับความก้าวหน้าอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง ตั้งแต่ช่วงปีแรก, 1 ปี 3 เดือน จนถึง 1 ปี 4 เดือน รวมทั้งในช่วง 1 เดือนนี้ ยังหมวดที่มีระดับความก้าวหน้าของการดำเนินงาน สูงสุดอีกด้วย

ผลงานสำคัญที่ทำให้มีความก้าวหน้าในระดับดังกล่าว คือ ได้มีการศึกษาวิจัย องค์ความรู้ และจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเสร็จเรียบร้อยแล้ว (มาตรา 52-56) และ สกศ.ได้นำเสนอรายละเอียดทั้งหมดไปยัง สปศ.เพื่อใช้ประกอบการพิจารณา ซึ่งได้แก่

- 1) นโยบายและแผนหลักการผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา (มาตรา 52 และ 56)
- 2) รายงานการวิจัยเอกสาร และข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการจัดตั้งกองทุนพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา (มาตรา 52 วรรค 2)
- 3) รายงานการวิจัยเอกสาร และข้อเสนอแนะสาระสำคัญเกี่ยวกับใบประกอบวิชาชีพผู้บริหาร (มาตรา 53)
- 4) รายงานการวิจัยเรื่องระบบเงินเดือนและค่าตอบแทนสำหรับครู และระบบบริหารงานบุคคล (มาตรา 54 และ 55)
- 5) รายงานการวิจัยเอกสาร และข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเรื่องกองทุนส่งเสริมครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา (มาตรา 55 วรรค 2)
- 6) รายงานการวิจัยเรื่อง นโยบายการยกย่องครูผู้มีผลงานดีเด่น (มาตรา 55 วรรค 2)

นอกจากนั้น สปศ.ยังข้อยุติ/ข้อเสนอแนะที่ชัดเจนในมาตราต่างๆ ดังนี้

- ◆ มีข้อเสนอแนะให้มีการปฏิรูปสถาบันผลิตครู ปรับปรุงหลักสูตรที่สำคัญ และมีการจัดตั้งสถาบันพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา (มาตรา 52)
- ◆ มีข้อยุติให้มีสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา ทำหน้าที่กำหนดมาตรฐานและจรรยาบรรณ รวมทั้งรับรองหลักสูตรการผลิตและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาของสถาบันผลิตครู ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และศึกษานิเทศก์ ตลอดจนคุณสมบัติ หลักเกณฑ์ และวิธีการออกและเพิกถอนใบอนุญาต (มาตรา 53)
- ◆ มีข้อเสนอว่า ให้มีคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา และคณะอนุกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา (มาตรา 54)
- ◆ มีข้อยุติเกี่ยวกับการกำหนดบัญชีอัตราเงินเดือน ค่าตอบแทน และสิทธิประโยชน์เกี่ยวกับอื่น ทั้งของครู ผู้บริหารศึกษานิเทศก์ และบุคลากรทางการศึกษา อื่นๆ (มาตรา 55)

นับได้ว่าการเตรียมการการปฏิรูปการศึกษาในช่วง 1 ปีที่ผ่านมาในกรอบของกฎหมาย แนวทางการเปลี่ยนแปลง ยุทธศาสตร์และขั้นตอนการปฏิรูปการศึกษาทุกหมวดทุกมาตราอยู่ในขั้นสามารถนำไปสู่การปฏิบัติ ปฏิรูปให้เห็นผลตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 อย่างไรก็ตามที่ผ่านมามีความสำเร็จและความล้มเหลวของการปฏิรูปการศึกษานั้นเกิดผลโดยตรงเป็นอย่างมากจากฝ่ายการเมือง นโยบายด้านการศึกษา รัฐมนตรีที่เข้ามาดูแลกระทรวงศึกษาธิการเพราะปัจจัยในเรื่องความไม่ชัดเจน ความไม่ต่อเนื่องความขัดแย้ง การคำนึงถึงผลประโยชน์ด้านงบประมาณ การโยกย้าย การหวังผลในการวางฐานทางการเมือง และอื่นๆ ทำให้การเปลี่ยนแปลงการปฏิรูปการศึกษาไม่สามารถดำเนินไปได้อย่างมีทิศทางและแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่หมักหมมมาอย่างยาวนานได้

3. การเลือกตั้ง : อำนาจการตัดสินใจของประชาชน

การเลือกตั้งในวันที่ 6 มกราคม พ.ศ.2544 ที่ผ่านมามีพรรคการเมืองแทบทุกพรรคได้ชูประเด็นการปฏิรูปการศึกษาควบคู่กับการแก้ไขวิกฤตทางเศรษฐกิจ การ

ศึกษาแบบให้เปล่า 12 ปี พร้อมกับการมีงานทำ การนำระบบไอทีข้อมูลสารสนเทศเข้าสู่โรงเรียน การสอนเน้นเด็กเป็นจุดศูนย์กลาง การเพิ่มการลงทุนทางการศึกษา การแก้ไขปัญหาหนี้สินของครู อุดมศึกษาที่เปิดกว้างหลากหลายและมีหลายระดับ การประกันคุณภาพการกระจายอำนาจทางการศึกษา พื้นที่การศึกษา และอื่นๆ หลายพรรคการเมืองมีการพัฒนานโยบายด้านการศึกษาอย่างเป็นขั้นตอน เน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย เห็นความสำคัญและความจำเป็นทางการศึกษาเทียบเท่านโยบายทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ ความมั่นคง การส่งออก การท่องเที่ยว หนี้สินของประเทศ และอื่น ๆ

สิ่งที่เป็นปรากฏการณ์ใหม่ในเรื่องการเมืองการศึกษาคือ การกำหนดการปฏิรูปการศึกษาเป็นวาระแห่งชาติ (National Agenda) ที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งยวดต่อการสร้างคุณภาพคนในระยะยาว มีการเชื่อมโยงให้การศึกษามีส่วนสัมพันธ์กับวิกฤตของชาติ ปัญหาสังคมที่เกี่ยวข้องระบบครอบครัว วัฒนธรรม ค่านิยมที่พึงปฏิบัติ เป็นต้น แม้ในทางการเมืองการปฏิรูปวัฒนธรรมใหม่ของพรรคการเมือง การคัดสรรคนมีคุณภาพเข้ามาดำเนินกิจกรรมทางการเมืองดีขึ้นกว่าที่ผ่านมาในอดีตการจัดตั้งรัฐบาลผสมน้อยพรรคลง รัฐบาลมั่นคงมีเสถียรภาพมากขึ้น นโยบายที่นำเสนอมีโอกาสนำมาแก้ไขปัญหาให้ลุล่วงได้ในทางปฏิบัติ

การปฏิรูปทางการเมืองเริ่มมีแนวโน้มดีขึ้นตามลำดับ สำหรับนโยบายทางการศึกษาหลายรัฐบาลที่ได้บริหารประเทศมักมีการปรับเปลี่ยนไปเรื่อยๆ ขึ้นใหม่ตามพรรคการเมืองที่ร่วมกันจัดตั้งรัฐบาลและนโยบายมักมาจากรัฐมนตรีที่ดูแลเป็นส่วนใหญ่ มีการนำนโยบายระหว่างหาเสียงมาปฏิบัติตามตัวหนังสือไม่มากนัก ความจำเป็นที่ต้องระมัดระวัง การเฝ้าดูนโยบายการศึกษาหลายๆ นโยบายเป็นเรื่องที่ดีอาจปรับปรุงคุณภาพการเรียนรู้อันของผู้เรียน ปฏิรูปการศึกษาที่จำเป็นต้องทำอย่างต่อเนื่องใช้เวลานานมาก แต่อาจไม่ได้รับความสนใจเพราะเห็นผลงานยากในระยะเวลานั้นสั้น กล่าวได้ว่า เรื่องที่รัฐมนตรีสนใจเฉพาะด้าน เฉพาะเรื่องมักเป็นปัญหาตามวาระและโอกาสประจำปีเสียส่วนใหญ่ นโยบายการศึกษาของพรรคการเมืองจึงต้องได้รับการติดตาม ตรวจสอบ ศึกษา ข้อดีข้อเด่น ข้อด้อยที่ต้องปรับปรุง มีการประชุมปรึกษาหารือเพื่อกำหนดมาตรการ แผนงานรองรับ งบประมาณ ข้อเสนอแนะที่เหมาะสมและเป็นประโยชน์ มีการสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง ให้ข้อคิดเห็นทั้งในประเด็นที่แตกต่างหลากหลายจนสามารถสรุปและเกิดผลในทางปฏิบัติอย่างจริงจังได้

ในเบื้องต้นของการวิเคราะห์ศึกษาเปรียบเทียบนโยบายพรรคการเมืองของไทยว่าเป็นเช่นไร มีแนวคิดนำเสนอเรื่องใดเป็นเรื่องหลัก ความแตกต่างและความคล้ายคลึงมีในเรื่องใดบ้าง การกำหนดนโยบายการศึกษาของพรรคการเมืองของประเทศต่างๆ ได้ให้น้ำหนักความสำคัญ และไปในทิศทางใดบ้าง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรีได้ศึกษาเปรียบเทียบ “นโยบายการศึกษาของพรรคการเมืองในต่างประเทศ” จากการศึกษากรณีตัวอย่างประเทศสหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร แคนาดา ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ เยอรมนี ญี่ปุ่น สิงคโปร์ และมาเลเซีย สามารถสรุปผลการเมือง เขียนหรือกำหนดนโยบายการศึกษาใน 6 ลักษณะคือ

1. แสดงจุดยืน วิสัยทัศน์ เจตนารมณ์และแนวทางในการที่จะสนับสนุนส่งเสริมหรือยกเลิกเรื่องใดเรื่องหนึ่ง
2. บอกให้รู้ถึงโครงการใหม่ๆ ที่จะริเริ่มดำเนินการ เป็นนวัตกรรมทางการศึกษา เพื่อแสดงความก้าวหน้าทันสมัยในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่เป็นความสำคัญของประเทศ
3. กำหนดแนวทางการจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินการในเรื่องนั้น
4. การแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องทางการศึกษาของเด็กและเยาวชน
5. ปฏิรูป ปฏิวัติ เปลี่ยนแปลง ยกเลิกคัดค้าน แสดงจุดยืนที่ไม่เห็นด้วยกับนโยบายของพรรคอื่นพร้อมทั้งมีแนวทางใหม่ที่นำเสนอด้วย
6. มีความเป็นไปได้ในการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติได้จริง⁴

ในส่วนของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 นั้นได้มีผลใช้บังคับการปฏิบัติให้เกิดขึ้นโดยเฉพาะบทเฉพาะกาลภายหลังปี พ.ศ.2545 จะเกิดการจัดการศึกษาให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปีอย่างทั่วถึง มีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ให้มีการศึกษาภาคบังคับแก่ปี ให้ยุบกระทรวงทบวง กรม รวมจัดตั้งเป็นกระทรวงศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม มีองค์กรหลัก 4 องค์กรในรูปแบบคณะกรรมการ ภายในระยะหกปีให้กระทรวงจัดให้มีการประเมินผลภายนอกครั้งแรกของสถานศึกษาทุกแห่ง และอื่น ๆ

การปฏิรูปการศึกษาได้ถูกกำหนดและบังคับเป็นกฎหมาย ครูผู้บริหารการศึกษาต้องมีใบประกอบวิชาชีพ แยกเงินเดือนอิสระ ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษาทุกระดับ มีการกระจายอำนาจสู่พื้นที่การศึกษา โรงเรียนมีฐานะเป็นนิติบุคคล

ได้รับเงินงบประมาณเป็นเงินอุดหนุนทั่วไป ค่าใช้จ่ายรายหัว กล่าวได้ว่านับแต่บัดนี้เป็นต้นไปการปฏิรูปการศึกษาจะเข้าสู่การผ่าตัด ปรับปรุงโครงสร้าง สร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ใหม่ ระบบหลักสูตรที่เน้นผู้เรียนเป็นจุดศูนย์กลาง ครูผู้เป็นกัลยาณมิตร ครูต้นแบบ ครูดีเด่น ธรรมเนียมโรงเรียนล้วนเป็นเรื่องที่ต้องมีการตระเตรียมพิจารณาพิจารณาทำความเข้าใจ การลงมือปฏิบัติ การจัดสรรงบประมาณ การเผยแพร่ส่งเสริม แผนดำเนินงาน มาตรการภาคสนาม

การจะปฏิรูปการศึกษาจำเป็นต้องอาศัยนโยบายของรัฐบาลเป็นตัวผลักดัน ผสมผสานกับนโยบายด้านอื่น ๆ มีระบบการตัดสินใจที่ดีต่อการนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง สามารถกำหนดกรอบเวลาทันกับสิ่งที่เกิดขึ้น ประสานความคิดที่หลากหลายแตกต่าง ลงสู่เป้าหมายและทิศทางการศึกษาได้ การเมืองในเชิงนโยบายจึงเป็นเสมือนวิสัยทัศน์ นำที่มีเป้าหมายการปฏิรูปการศึกษาเป็นสำคัญมีกรอบกฎหมายพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 เป็นฐานพิมพ์เขียวการเปลี่ยนแปลงที่มั่นคง ต่อเนื่อง และต้องปฏิบัติให้ได้ตามกรอบเวลาที่กำหนดให้

การเลือกตั้งวันที่ 6 มกราคม พ.ศ.2544 ได้มีพรรคการเมืองจำนวน 37 พรรคลงสมัครรับเลือกตั้งทั่วประเทศ แต่มีพรรคการเมืองที่ผ่านการเลือกตั้งในระบบเขต 400 เขต และจำนวน 100 คน ในระบบบัญชีรายชื่อดังต่อไปนี้

พรรค	เขตพื้นที่	คะแนนรวม	ร้อยละ	บัญชี	จำนวน
				รายชื่อ	ส.ส.
ไทยรักไทย	200	9,584,106	41.44	48	248
ประชาธิปัตย์	97	6,038,981	26.11	31	128
ความหวังใหม่	28	1,542,422	6.67	8	36
ชาติพัฒนา	22	1,459,231	6.31	7	29
ชาติไทย	35	1,232,530	5.33	6	41
เสรีธรรม	14	623,581	2.69	-	14
ถิ่นไทย	1	503,561	2.17		1
ประชากรไทย		289,338	1.25		

พรรค	เขตพื้นที่	คะแนนรวม	ร้อยละ	บัญชี	จำนวน
				รายชื่อ	ส.ส.
ราษฎร	2	266,820	1.15		2
ไทยประชาธิปไตย		158,087	0.68		
ชาติประชาธิปไตย		155,049	0.67		
อำนาจประชาชน		120,510	0.52		
ไทยช่วยไทย		104,321	0.45		
นิติมหาชน		96,024	0.41		
รักสามัคคี		94,921	0.41		
เสรีประชาธิปไตย		87,685	0.37		
สยาม		58,546	0.25		
เกษตรมหาชน		58,519	0.25		
สังคมใหม่		57,187	0.24		
พลังธรรม		54,821	0.23		
พลังประชาชน		51,042	0.22		
พลังเกษตรกร		46,718	0.20		
ไท		45,752	0.19		
กสิกรไทย		43,300	0.18		
พัฒนาสังคม		38,576	0.16		
ชีวิตที่ดีกว่า		36,534	0.15		
ชาวไทย		36,534	0.15		
ชาวนาพัฒนาประเทศ		35,802	0.15		
กิจสังคม	1	35,091	0.15		1
ก้าวหน้า		26,072	0.11		

พรรค	เขตพื้นที่	คะแนนรวม	ร้อยละ	บัญชี	จำนวน
				รายชื่อ	ส.ส.
สังคมประชาธิปไตย		25,913	0.11		
ไทยมหารัฐ		25,336	0.10		
แรงงานไทย		23,108	0.09		
สันติภาพ		22,155	0.09		
ศรัทธาประชาชน		20,782	0.08		
เผ่าไทย		15,532	0.06		
วิถีไทย		9,540	0.04		
รวม	4 0 0	<u>23,124,032</u>	1.00		5 0 0

เมื่อวันที่ 31 มกราคม 2544 คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) ได้ประกาศรับรองรายชื่อ ส.ส.ระบบบัญชีรายชื่อจำนวน 100 คน ของ 5 พรรคการเมืองไปเรียบร้อยแล้วโดยคิดตามสัดส่วนจากพรรคการเมืองที่ได้รับเลือกตั้งเข้ามามีคะแนนเกินกว่าร้อยละ 5 ตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ ดังต่อไปนี้

พรรคไทยรักไทยได้รับการเลือกตั้งจำนวน	48	คน
พรรคประชาธิปัตย์ได้รับการเลือกตั้งจำนวน	31	คน
พรรคความหวังใหม่ได้รับการเลือกตั้งจำนวน	8	คน
พรรคชาติพัฒนาได้รับการเลือกตั้งจำนวน	7	คน
พรรคชาติไทยได้รับการเลือกตั้งจำนวน	6	คน

รวมคะแนนที่ 5 พรรคการเมืองได้รับทั้งสิ้น 24,533,515 คะแนน จากคะแนนรวมทั้งประเทศ 28,629,202 คะแนน

มติการประชุมคณะกรรมการการเลือกตั้ง ครั้งที่ 22 / 2544 (411)
วันพุธที่ 31 มกราคม 2544
เรื่อง การประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ

1. พรรคไทยรักไทย จำนวน 48 คน
  1. พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร
  2. ร.ต.อ.ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์
  3. นายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์
  4. นายอุทัย พิมพ์ใจชน
  5. นายอดิศักดิ์ โพธารามิก
  6. นางสุดารัตน์ เกยุราพันธ์
  7. นายสุวิทย์ คุณกิตติ
  8. นายพิทักษ์ อินทรวินัยนันท์
  9. นายปองพล อดิเรกสาร
  10. นายประชา มาลีนนท์
  11. นายสุรเกียรติ์ เสถียรไทย
  12. นายสุริยະ จິงรุ้งเรืองกิจ
  13. นายสรอรรถ กลิ่นประทุม
  14. นายจำลอง ครุฑขุนทด
  15. นายจาตุรนต์ ฉายแสง
  16. พล.อ.ยุทธศักดิ์ ศศิประภา
  17. พล.อ.เชษฐา ฐานะจาโร
  18. นายเสนาะ เทียนทอง
  19. พล.อ.ธรรมรักษ์ อิศรางกูร ณ อยุธยา
  20. นายสุธรรม แสงประทุม
  21. นายสมศักดิ์ เทพสุทิน
  22. นายพงศ์เทพ เทพกาญจนา
  23. นายพลกฤษณ์ หงษ์ทอง

24. นายบุญชู ตรีทอง
25. นายประมวล รุจนเสรี
26. นายไชยยศ สะสมทรัพย์
27. นายประยุทธ์ มหากิจศิริ
28. นายวราเทพ รัตนากร
29. นางลดาวัลย์ วงศ์ศรีวงศ์
30. นายอดิศร เพียงเกษ
31. นายปรีชา เลาหพงศ์ชนะ
32. นายวิเชษฐ์ เกษมทองศรี
33. นายปิยะณัฐ วัชรภรณ์
34. ร.อ.สุชาติ เชาววิศิษฏ์
35. นายระวี หิรัญโชติ
36. น.ส.ชรินทร์ พุทธปาน
37. นายสุขุม เลาว์ณย์ศิริ
38. นายวิเศษ ใจใหญ่
39. นายเสริมศักดิ์ การุณ
40. นายภูมินทร์ ลีธีระประเสริฐ
41. นายพิชาญ พิบูลย์วัฒนวงษ์
42. นายพรศักดิ์ เจริญประเสริฐ
43. นายชูศักดิ์ แอกทอง
44. นายวิวรรณ ไชย ณ กาพลินธุ์
45. นายสุทิน คลังแสง
46. นายสุรชัย เบ้าจรรยา
47. นายยุทธศิลป์ ฐาปนะกุล
48. นายวีระชัย วีระเมธีกุล

2. พรรคประชาธิปัตย์ จำนวน 31 คน

1. นายชวน หลีกภัย
2. นายบัญญัติ บรรทัดฐาน

3. นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ
4. นายเทอดพงษ์ ไชยนันทน์
5. นายอาทิตย์ อุไรรัตน์
6. นายธารินทร์ นิมมานเหมินท์
7. นายสุเทพ เทือกสุบรรณ
8. นายสุทัศน์ เงินหมื่น
9. นายไตรรงค์ สุวรรณคีรี
10. นายอนันต์ อนันตกุล
11. นายเอกกมล คีรีวัฒน์
12. นายมารุต บุณนาค
13. นายวิจิตร ศรีสอ้าน
14. นายมหิตล จันทรางกูร
15. พล.ต.ท.วรรณรัตน์ คชรักษ์
16. นายจรินทร์ ลักษณวิศิษฏ์
17. นายนิพนธ์ พร้อมพันธุ์
18. นายกอร์ปศักดิ์ สภาวสุ
19. คุณหญิงกัลยา โสภณพนิช
20. นายสุรินทร์ พิศสุวรรณ
21. นายไพฑูรย์ แก้วทอง
22. นายอรรคพล สรสุชาติ
23. นายสัมพันธ์ ทองสมัคร
24. นายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย
25. นางอัญชลี เทพบุตร
26. นายพรเสก กาญจนจारी
27. นายโพธิพงษ์ ถ้ำซำ
28. นายสาวิตรี โพธิวิหค
29. นายเอนก เหล่าธรรมทัศน์
30. นายพรวุฒิ สารสิน
31. นายสรรเสริญ สมะลาภา

3. พรรคความหวังใหม่ จำนวน 8 คน

1. พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ
2. นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา
3. นายสุขวิช รังสิตพล
4. ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง
5. นายชิงชัย มงคลธรรม
6. นายนิมิตร นนทพันธุ์วาทย์
7. นายพิเชษฐ สถิตชวาล
8. นายสุลัยมลัย วงษ์พานิช

4. พรรคชาติพัฒนา จำนวน 7 คน

1. นายกร ทัพพะรังสี
2. นายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ
3. พล.ต.อ.ประชา พรหมนอก
4. นางปวีณา หงสกุล
5. พ.อ.วินัย สมพงษ์
6. นายกรพจน์ อัสวินวิจิตร
7. ร.ต.ประพาส ลิ้มปะพัทธ์

5. พรรคชาติไทย จำนวน 6 คน

1. ม.ร.ว.เกษมสโมสร เกษมศรี
2. พล.อ.วิโรจน์ แสงสนิท
3. นายเดช บุญหลง
4. นายสนธยา คุณปลื้ม
5. นายกอบศักดิ์ ชุติกุล
6. นางสาวจณิสตา ลิวเฉลิมวงศ์

รวมทั้งสิ้น 100 คน⁵

บทที่ 2 :

นโยบายการศึกษาของพรรคการเมือง

ประเทศไทยได้มีระบบการเมืองประชาธิปไตยมานับตั้งแต่ พ.ศ. 2475 จนถึงปัจจุบัน รัฐบาลที่ผ่านมามหาวิทยาลัยได้มีการประกาศใช้นโยบายการศึกษาเป็นนโยบายสาธารณะที่ใช้เป็นแนวทางในการบริหารราชการแผ่นดินและการชี้แจงนโยบายของรัฐที่แถลงต่อรัฐสภา เพื่อให้ประชาชนรับทราบ รับรู้ ติดตามตรวจสอบในนโยบายที่ได้สัญญาไว้กับประชาชน ดร.ภาณุวัฒน์ ภักดิ์วงศ์ ได้ศึกษาวิจัย “การวิเคราะห์ประเด็นการศึกษาในนโยบายการศึกษาของรัฐบาลไทย ตั้งแต่ พ.ศ.2475-2543” ได้สรุปในบทคัดย่อคือ

นโยบายการศึกษาของรัฐ ซึ่งเป็นนโยบายสาธารณะทางการศึกษาที่จะเป็นเครื่องชี้นำให้เหล่าประชาชนได้เข้าใจในความสนใจและความเข้าใจของรัฐในปัญหาการศึกษา ในอันที่จะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาการศึกษาของรัฐที่จะส่งผลกระทบต่อการพัฒนาทักษะและศักยภาพของคนในชาติ และทุกรัฐบาลต้องศึกษาประเด็นทางการศึกษาให้ถ่องแท้ก่อนที่จะนำประเด็นทางการศึกษา ไปกำหนดเป็นประเด็นนโยบาย และนำประเด็นนโยบายดังกล่าวไปประกาศเป็นนโยบายทางการศึกษาของรัฐ ผู้วิจัยมีความสนใจในประเด็นที่ว่า รัฐบาลไทยตั้งแต่ชุดที่ 1 จนถึงชุดปัจจุบันมีความสนใจในประเด็นทางการศึกษาใดบ้าง ที่นำไปกำหนดเป็นประเด็นนโยบายและนโยบายตามลำดับมีลักษณะของการกำหนดประเด็นอย่างไร และมีใครเป็นผู้กำหนดประเด็นการศึกษาเหล่านั้น จากนั้นจึงจะนำเสนอประเด็นนโยบายทางการศึกษาสำหรับการพัฒนาการศึกษาของรัฐในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัยได้แก่ การวิเคราะห์ลักษณะการกำหนดประเด็นนโยบาย ผู้ที่กำหนดประเด็นการศึกษาที่จะนำไปสู่การกำหนดนโยบายการศึกษาเหล่านั้น และประเด็นทางการศึกษาที่นำมากำหนดเป็นประเด็นนโยบายทางการ

ศึกษาของรัฐบาลแต่ละคณะ ก็จะได้ให้นำเสนอประเด็นนโยบายที่สำคัญ ๆ เพื่อ
กำหนดเป็นนโยบายในการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาประเทศในอนาคต

ขอบเขตของการวิจัยในครั้งนี้ คือ การศึกษาและวิเคราะห์ประเด็นทางการศึกษา
ที่ถูกนำมากำหนดเป็นประเด็นนโยบายในการจัดการศึกษาของรัฐบาลในระบอบ
ประชาธิปไตยของแต่ละยุคตั้งแต่ คณะรัฐบาลชุดที่ 1 (พ.ศ.2475) จนถึงรัฐบาลชุด
ปัจจุบัน (พ.ศ.2540)

การดำเนินการวิจัยจึงมุ่งเน้นการวิจัยเอกสารและการวิเคราะห์เอกสารเป็นหลัก
และเป็นการศึกษาในเชิงคุณภาพ แหล่งข้อมูลและการหาความตรงของข้อมูล ผู้วิจัย
ศึกษาประเด็นจากเอกสารที่เป็นแหล่งข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิเท่าที่จะหาได้และผ่าน
การตรวจสอบความถูกต้อง ความเชื่อมั่น และความตรง โดยยึดเอกสารที่มาจาก
แหล่งข้อมูลของรัฐเป็นหลัก

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลที่แสดงถึงประเด็นทางการศึกษาที่ปรากฏใน
นโยบายการศึกษาของคณะรัฐมนตรีชุดต่าง ๆ แยกประเด็นของการวิเคราะห์ออกมาเป็น
3 ด้าน พบว่า

1. ผู้กำหนดประเด็นนโยบายทางการศึกษาของไทยพบว่า ส่วนใหญ่แล้วน่าจะ
จะเป็นกลุ่มข้าราชการประจำในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงกลาโหมมาก
ที่สุด หรือกลุ่มนักวิชาการจากพรรคการเมือง หรือเป็นการทำงานร่วมกันของทั้ง 3
กลุ่มข้างต้นตามสัดส่วนและโอกาสที่จะอำนวยให้

2. ลักษณะของการกำหนดนโยบาย ลักษณะของการกำหนดประเด็น
นโยบายทางการศึกษาของทั้งสามกลุ่มนั้นจะมีลักษณะที่สรุปได้สามลักษณะ คือ
กำหนดตามลักษณะปัญหาเฉพาะหน้าในขณะนั้น (Garbage in garbage out Approach)

3. ประเด็นนโยบายทางการศึกษา สรุปในภาพรวมได้ว่า ประเด็นทางการ
ศึกษาสามารถจำแนกออกได้เป็น 5 ลักษณะ ได้แก่

ลักษณะที่ 1 ประเด็นการศึกษาที่นำไปสู่การกำหนดนโยบายด้านการ
บริหารการศึกษา จำแนกเป็นการขยายการศึกษาภาคบังคับ (ในเชิงปริมาณ) การ
ขยายการศึกษาทั่วไป (ในเชิงปริมาณ) การขยายโอกาสทางการศึกษาในทุกกระดับ
(ในเชิงปริมาณ) การมีส่วนร่วมทางการศึกษา การระดมสรรพกำลังทางการศึกษา การ

สนับสนุนกิจกรรมทางการศึกษาและการสนับสนุนสื่ออุปกรณ์ทางการศึกษาให้กับผู้เรียนในทุกระดับ การขยายอาคารสถานที่เพื่อรองรับการขยายตัวทางการศึกษา การกระจายอำนาจทางการศึกษา การพัฒนาคุณภาพการศึกษา การสร้างความเป็นเลิศทางวิชาการในระดับอุดมศึกษา การให้อิสระทางวิชาการแก่สถาบันระดับอุดมศึกษา การพัฒนาระบบบริหารการอุดมศึกษา และการบริหารบุคลากรครูที่มุ่งเน้นด้านการเพิ่มปริมาณครู สวัสดิการครู การยกย่องเชิดชูเกียรติ การสร้างขวัญและกำลังใจ

ลักษณะที่ 2 ประเด็นการศึกษาที่นำไปสู่การกำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนา จำแนกเป็น การจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาการเมือง การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาวินัยของผู้เรียนในทุกระดับ การเน้นการวิจัยเป็นเครื่องมือในการพัฒนาศักยภาพของประเทศ และการใช้การวิจัยเป็นเครื่องมือในการสร้างองค์ความรู้ใหม่

ลักษณะที่ 3 ประเด็นทางการศึกษานำไปสู่การกำหนดนโยบายด้านการศึกษาทั่วไป จำแนกเป็น การจัดการศึกษาในทุกระดับการศึกษาซึ่งจะพบในนโยบายของทุกคณะ การพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับภาวะปัจจุบันของสังคม ซึ่งมักจะพบในช่วงของการเปลี่ยนแปลงแผนการศึกษา และมักจะเป็นช่วงหลัง พ.ศ.2500 เป็นต้นมา การจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และมีด้านเทคโนโลยี เข้ามาปรากฏในช่วงหลัง การสนับสนุนการศึกษาค้นคว้าและวิจัย การจัดการเรียนการสอนสายอาชีพทั้งในและนอกระบบโรงเรียน การจัดการศึกษาในระดับปฐมวัย ที่ทวีความเข้มข้นในช่วงหลัง พ.ศ.2535 เป็นต้นมา แต่ก็มีกำหนดไว้บ้างในช่วงก่อนหน้านั้น แต่ความเข้มข้นจะเจือจางมาก และการจัดการศึกษาฝึกหัดครูที่มีการเน้นหนักมาตั้งแต่ต้น แต่ในด้านการปฏิบัติกลับไม่มีความเข้มข้นมากนัก เพราะสังเกตจากการแกว่งตัวในการกำหนดประเด็น

ลักษณะที่ 4 ประเด็นอื่นที่นอกเหนือไปจากการจัดการศึกษา ที่จะมีการแยกออกไปเป็นนโยบายเฉพาะในช่วงหลัง พ.ศ.2530 เป็นต้นมา ได้แก่ การศาสนาที่มุ่งเน้นให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอบรมด้านศีลธรรมจรรยาและจริยศึกษา การศิลปะและวัฒนธรรมที่มุ่งเน้นในด้านการทำนุบำรุงรักษา และการกีฬา ที่มุ่งเน้นการขยายสถานออกกำลังกายมากกว่าที่จะเน้นการสร้างความเป็นนักกีฬาและการสร้างวินัยในตน

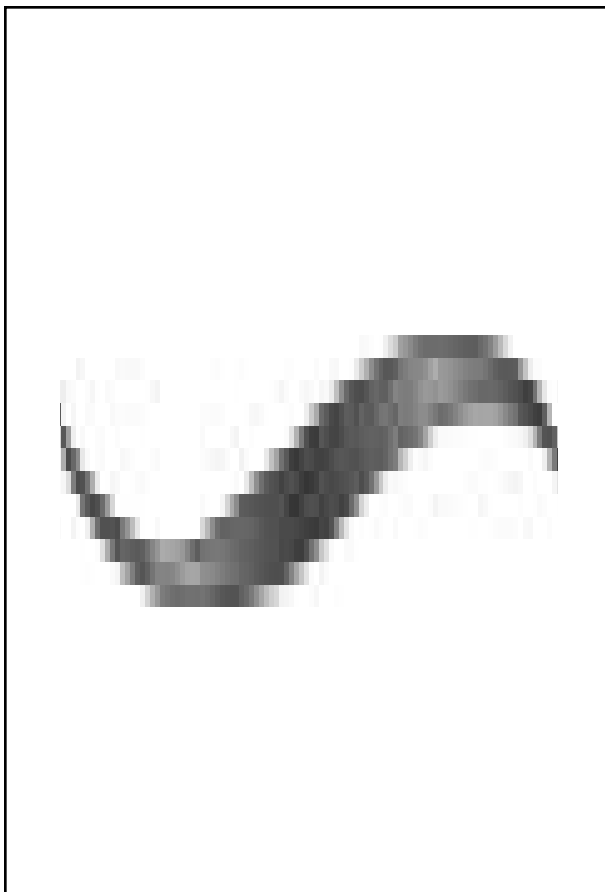
ลักษณะที่ 5 ประเด็นทางการศึกษาที่กระจายตัวในแต่ละระดับการศึกษาพบว่า การกำหนดประเด็นทางการศึกษาที่นำไปสู่การกำหนดนโยบายทางการศึกษาในแต่ละระดับการศึกษานั้น จะมีการกำหนดครบในทุกระดับการศึกษาตั้งแต่ ระดับปฐมวัย จนถึงระดับอุดมศึกษาในลักษณะที่กระจายตัวกันออกไปตามความสนใจของแต่ละคณะ แต่ระดับการศึกษาที่ยืนยงอยู่โดยตลอด คือ ระดับประถมศึกษาทั้งนี้ เพราะเป็นการจัดการศึกษาภาคบังคับรอลงมาคือ การขยายโอกาสทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษาด้วย สำหรับระบบในการจัดการศึกษานั้น ประเด็นของระบบที่เน้นมากที่สุด คือ การจัดการศึกษาในระบบโรงเรียน รอลงมาได้แก่การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน และที่ไม่มีความชัดเจนค่อนข้างมากคือ การจัดการศึกษาตามอัธยาศัย

แนวคิดในการกำหนดประเด็นนโยบายทางการศึกษาของไทยในอนาคต อาจกำหนดได้เป็นกรอบความคิด ดังนี้

1. ต้องมีการกำหนดเป้าหมายการศึกษาสูงสุดที่ต้องการอย่างชัดเจน โดยต้องระบุถึงลักษณะของคนไทยที่ต้องการไว้ใน 5 ประการ ได้แก่ คุณลักษณะ ทักษะ ศักยภาพ ความสามารถเฉพาะ และความสามารถส่วนบุคคล

2. ประเด็นนโยบายทางการศึกษา จำแนกออกเป็น 5 ด้านได้แก่ ด้านปรัชญาการศึกษาในฐานะเป้าหมายของการจัดการศึกษา ด้านระบบการศึกษาในฐานะเครื่องมือจัดการศึกษา ด้านการจัดการศึกษาเพื่อการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าในฐานะกลไกแก้ไขปัญหาของสังคม ด้านการพัฒนาในฐานะกลไกของการพัฒนาประเทศ และด้านการจัดการศึกษาในแต่ละระดับในฐานะ เครื่องมือในการขยายโอกาสทางการศึกษาแก่ปวงชนชาวไทย⁶

ในปี พ.ศ.2544 พรรคการเมือง 37 พรรค ได้นำเสนอนโยบายด้านต่าง ๆ ทั้งการแก้ไขวิกฤตเศรษฐกิจพัฒนาการเมือง การเสริมสร้างระบบสังคม เศรษฐเทคโนโลยีสารสนเทศ การปราบปราม ยาเสพติด คมนาคมขนส่ง ความยั่งยืน ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม และอื่น ๆ ในส่วนของนโยบายด้านการศึกษาได้มีรายละเอียดในเชิงวิสัยทัศน์ แนวคิด พัฒนาการของการจัดทำประชาพิจารณ์ วาระแห่งชาติที่น่าสนใจดังต่อไปนี้

1) พรรคไทยรักไทย

พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร หัวหน้าพรรคไทยรักไทยเชื่อมั่นว่า การรายนโยบายที่สามารถนำไปปฏิบัติได้ มิใช่การนั่งคิดฝันทางทฤษฎี แต่ต้องมีกระบวนการจัดทำที่สอดคล้องกับความเป็นจริง โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม

นับตั้งแต่การก่อตั้งพรรคฯ หัวหน้าพรรคฯ จึงจัดตั้งคณะทำงาน วิชาการด้านต่างๆ เพื่อศึกษาทางแก้ปัญหาอย่างเป็นเอกภาพ และมีความประสานเชื่อมโยงกัน

การจัดทำนโยบายด้านการศึกษาของพรรคไทยรักไทย มีกระบวนการและขั้นตอนอย่างรอบคอบโดย

1. ได้รวบรวมความคิดเห็นจากประชาชนกลุ่มต่างๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาทั้งครู ผู้ปกครอง เยาวชน เครือข่ายครอบครัวทุกวัย นักวิชาการและผู้ทรงคุณวุฒิจากองค์กรเอกชนต่างๆ และองค์กรศาสนาหลักของประเทศดังนี้

◆ “การประชุมสภาเยาวชนไทยปี 2000” ทั้งระดับชาติและภูมิภาค เพื่อรับฟังเยาวชนทุกจังหวัดทั่วประเทศ ผ่านเรียงความเรื่อง “โรงเรียนในฝันของฉัน” และจากการระดมความคิดเห็น รวมทั้งได้จัดทำจุลสาร “กะทิขัน สภาเยาวชนไทย” เพื่อเป็นเวทีความคิดสร้างสรรค์สำหรับเยาวชน

◆ “สัปดาห์รวมพลังครอบครัว สร้างภูมิคุ้มกันให้สังคมไทย” ประกอบด้วย การสำรวจความคิดเห็นด้านครอบครัวทั่วประเทศ สัมมนา ค่ายครอบครัว และงาน วันครอบครัวสุขสันต์

◆ การจัดสัมมนาประเด็นสำคัญต่างๆ อาทิ การประเมินคุณภาพ สถานศึกษาระดับต่างๆ การศึกษาเพื่อการมีงานทำทางออกสำหรับวิกฤตศีลธรรม ฯลฯ

2. ให้ความสำคัญกับครูและผู้บริหารการศึกษาเป็นพิเศษ ได้จัดทำสัมมนา และการประชาพิจารณ์ เพื่อหาแนวทางส่งเสริมวิชาชีพครูและปรับโครงสร้างของหนี้สินครูร่วมกับวิทยากรจากสถาบันการเงิน สหกรณ์ออมทรัพย์ครู ผู้แทนครูทั่วประเทศและคณะทำงานเศรษฐกิจของพรรคฯ

3. ติดตามความคืบหน้าของการปฏิรูปการศึกษา รวมทั้งสถานการณ์เศรษฐกิจทั้งในและนอกประเทศ

ดังนั้น นโยบายการศึกษาของพรรคไทยรักไทย จึงมีจุดเด่นที่จะสร้างคน เพื่อช่วยกอบกู้วิกฤตเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ด้วยมาตรการที่เป็นรูปธรรม สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนทุกระดับ และเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์การพัฒนาภูมิภาคและประเทศ โดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจ ซึ่งเน้นการสร้างงาน สร้างรายได้ เพิ่มผู้ประกอบการใหม่ ดูแลและส่งเสริมผู้ประกอบการเดิม นโยบายการศึกษาของพรรคไทยรักไทยจะมีส่วนสำคัญในการสนับสนุนแก่นนโยบายหลักสามประการของพรรคฯ ที่ต้องการต่อสู้กับความยากจน คอร์รัปชัน และยาเสพติด

คนไทยทุกคน ทุกเพศ ทุกวัย สามารถเรียนรู้ได้ ขอเพียงให้มีโอกาสเท่านั้น นโยบายด้านการศึกษาของพรรคฯ จึงออกแบบเพื่อเปิดกว้างให้ประชาชนทั้ง 62 ล้านคนได้รับโอกาสเท่าเทียมกันที่จะเรียนรู้และฝึกอาชีพได้ตลอดชีวิต เพื่อให้มี “ปัญญา” เป็น “ทุน” ไว้สร้างงาน สร้างรายได้ สร้างความดีให้รอดพ้นจากวิกฤตทั้งปวง

การศึกษาสร้างชาติ

◆ ปรับโครงสร้างและระบบการศึกษาตาม พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ให้ทันตามกำหนดเวลาโดยรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง

◆ ยึดหลักการบริหารจัดการที่เน้นคุณภาพ ประสิทธิภาพและความเสมอภาคในทุกโครงการ

- ◆ ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อคนไทยทั้งในเมืองและชนบท
  - เร่งจัดตั้งสถาบันเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาแห่งชาติ
  - ขยายเครือข่ายระบบคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตไปยังโรงเรียนมัธยมทุกแห่ง ภายใน 2 ปี โรงเรียนประถมศึกษา ภายใน 4 ปี รวมทั้งห้องสมุดและศูนย์การเรียนรู้เพื่อประชาชนต่างๆ
    - ฝึกอบรมครู บรรณารักษ์ ให้มีทักษะด้านไอที
    - พัฒนาเนื้อหาสำหรับสื่อประเภทต่าง ๆ เพื่อการศึกษาสำหรับคนทั่วไป รวมทั้งคนพิการ
      - ผลักดันให้สถานศึกษา ห้องสมุด และศูนย์การเรียนรู้ต่างๆ ได้ใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตในราคาถูกลง
- ◆ เพิ่มศูนย์การเรียนรู้เพื่อประชาชน เช่น วัด ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ ฯลฯ
- ◆ จัดตั้ง “วิทยาลัยชุมชน” สอนหลักสูตร 2 ปี เพื่อพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง
- ◆ พัฒนาให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการศึกษาของภูมิภาค

การศึกษาสร้างคน

- ◆ บูรณาการการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ให้ประชาชนและเยาวชนเข้าถึงหลักธรรมในทุกศาสนาและยึดมั่นในสิ่งดีงามของวัฒนธรรมไทย
- ◆ ปฏิรูปการเรียนรู้
  - ยึดหลักการผู้เรียนสำคัญที่สุด
  - ยึดหลักการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยพัฒนานิสัยรักการอ่านหนังสือ ใช้มาตรการต่างๆ เพื่อส่งเสริม เช่น ให้มีห้องสมุดทันสมัย อบรมบรรณารักษ์ ลดราคาและพัฒนาหนังสือเรียน อุปกรณ์ สื่อต่างๆ ที่มีคุณภาพโดยคำนึงถึงคนพิการทุกประเภท ฯลฯ
- ◆ สนับสนุนการศึกษาเพื่อคนพิการ ผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส และการศึกษาพิเศษ ด้วยกองทุนเพื่อการศึกษาของคนพิการและผู้ด้อยโอกาส ฯลฯ
- ◆ ส่งเสริมวิชาชีพครูให้มีศักดิ์ศรีด้วยการวางระบบพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่อง พร้อมสวัสดิการและรายได้ตลอดจนการปรับโครงสร้างหนี้สิน ด้วยการจัดตั้ง “กองทุนสงเคราะห์ครู” ปรับปรุงประสิทธิภาพของสหกรณ์ออมทรัพย์ครู และโครงการ “พัฒนาถิ่นเชื้อเพื่อพัฒนาหนี้สินครู”

การศึกษาสร้างงาน

- ◆ ปรับปรุงหลักสูตรกลุ่มวิชาอาชีพและการงาน ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- ◆ สร้างเยาวชนให้มีความรู้คู่กับการทำงาน โดยเยาวชนที่ออกจากโรงเรียนต้องทำงานเป็นด้วย นโยบาย 9 + 1 (การศึกษาภาคบังคับ 9 ปี + การฝึกอบรม 1 อาชีพ) และนโยบาย 12 + 1 (การศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี + การฝึกอบรม 1 อาชีพ)
- ◆ พัฒนาการอาชีวศึกษาให้เข้มแข็ง ตั้งแต่ต้นจนถึงระดับปริญญาเทคโนโลยีบัณฑิต เน้นทักษะด้านการผลิต การบริการ และเทคโนโลยีการเกษตร
- ◆ สนับสนุนให้ผู้เรียนได้ฝึกงานในสถานประกอบการที่มีคุณภาพ
- ◆ เปิดโอกาสให้คนว่างงานและผู้สูงอายุได้เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพ และมีการจ้างงานเพิ่มขึ้น

นโยบายด้านการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ฉบับสมบูรณ
การศึกษาสร้างคน สร้างงาน สร้างชาติ

1. เป้าหมาย

1.1 เพื่อพัฒนาคนไทยให้สมบูรณทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม ยึดมั่นในจริยธรรมและวัฒนธรรมไทยเป็นวิถีดำรงชีวิต รู้เท่าทันและอยู่ร่วมในสังคมโลกได้อย่างสันติ

1.2 เพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมความรู้ สังคมคุณภาพ และสังคมคุณธรรม อันเป็นเงื่อนไขไปสู่ระบบเศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge-based economy)

2. หลักการ

2.1 สังคมความรู้และระบบเศรษฐกิจ ฐานความรู้เน้นกระบวนการพัฒนาความรู้ ซึ่งครอบคลุมถึงกระบวนการเปลี่ยนข้อมูลเป็นความรู้ การเข้าถึงความรู้ การเปลี่ยนความรู้เป็นพลังการผลิตเพื่อใช้ประโยชน์ และการกระจายความรู้

2.2 หลักการเรียนรู้ตลอดชีวิต หมายถึง การสร้างโอกาสให้คนไทยแต่ละคนมีโอกาสแสวงหาความรู้และรับการฝึกอบรมตลอดชีวิต

2.3 หลักการศึกษาเพื่อปวงชน หมายถึง การจัดระบบการศึกษาและ
ฝึกอบรม ให้แก่คนไทยทุกหมู่เหล่าอย่างทั่วถึง ได้แก่

- ก. เด็กและเยาวชน ประมาณ 20 ล้านคน
- ข. ผู้อยู่ในวัยแรงงาน ประมาณ 35 ล้านคน
- ค. ผู้สูงอายุ ประมาณ 5-6 ล้านคน

2.4 จัดระบบบริหารการศึกษาเพื่อให้ทุกฝ่ายในประเทศร่วมรับผิดชอบการ
จัดการศึกษาและฝึกอบรม

1) รัฐวางระบบ กำหนดแผนและนโยบาย กำหนดและกำกับคุณภาพ
มาตรฐานและสนับสนุนทรัพยากรทางการศึกษา รวมทั้งรับผิดชอบการศึกษาเพื่อ
คนพิการและผู้ด้อยโอกาสอื่นๆ

2) ส่งเสริมและสนับสนุนให้เอกชนร่วมจัดการศึกษา โดยรัฐร่วมสร้าง
เครือข่ายและร่วมพัฒนาคุณภาพ สร้างแรงจูงใจด้านภาษี

3) ร่วมสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนกับองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น
รับผิดชอบการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา

3. นโยบายด้านการศึกษา

3.1 สนับสนุนกระบวนการปฏิรูปการศึกษา และการปฏิรูปการเรียนรู้ให้
เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 และ
พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542

3.2 วางแผนในการ “สร้างคน” ให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคมและ
เศรษฐกิจ ให้มีพร้อมทั้งทักษะ ปัญญา ความคิดสร้างสรรค์ และจริยธรรม ให้สังคม
ไทยสมดุล มีคุณภาพและเป็นสุข

3.3 สร้างปัจจัยเพื่อความเป็นเลิศในสถานศึกษาทุกระดับ คือ สภาพ
แวดล้อมปลอดภัยปลอดภัยเสพย์ดีดี อุปกรณ์ทันสมัย การบริหารจัดการเข้มแข็งมี
ประสิทธิภาพและครุมีคุณภาพ

3.4 รวมพลังครอบครัว ชุมชน องค์กรศาสนา และองค์กรอื่นๆ ให้สนับสนุน
การศึกษา เพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต

3.5 นักเรียนที่จบการศึกษาระดับพื้นฐาน (ม.6) ทุกคนจะต้องมีความสามารถ

พื้นฐานในการใช้ภาษาอังกฤษ และใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเอง

3.6 พัฒนาระบบการศึกษาที่สร้างงานหรือ “การศึกษาอาชีพภาคประชาชน” ที่เป็นระบบต่อเนื่องตลอดชีวิต เพื่อให้เด็กและเยาวชนทำงานเป็นและมีอาชีพ เพิ่มทักษะแก่ผู้อยู่ในวัยแรงงาน และให้โอกาสผู้เกษียณงานแล้วหาความรู้และทักษะใหม่

3.7 ส่งเสริมให้อุดมศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน พัฒนาศักยภาพอย่างเต็มที่ เพื่อสร้างผลงานวิจัย สร้างบัณฑิตคุณภาพและเป็นแกนนำในการพัฒนาประเทศ

3.8 ส่งเสริมการลงทุนเพื่อการศึกษา ปรับปรุงระเบียบราชการ และเพิ่มแรงจูงใจให้เอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและฝึกอบรมอย่างเต็มที่

3.9 เตรียมความพร้อมเพื่อส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการศึกษาในภูมิภาค เพื่อสร้างความสัมพันธ์กับประเทศต่าง ๆ และเพื่อรองรับการเปิดเสรีทางการศึกษา

4. มาตรการเร่งด่วน

4.1 ส่งเสริมให้เยาวชนรักการอ่านหนังสือ

◆ จัดให้มีห้องสมุดประชาชน ห้องสมุดเคลื่อนที่ และที่อ่านหนังสือทุกเขต ทุกหมู่บ้านทั่วประเทศ โดยเฉพาะตามวัดหรือชุมชน

◆ ห้องสมุดทุกแห่ง โดยเฉพาะห้องสมุดประจำจังหวัด หรือเขตพื้นที่ การศึกษาและห้องสมุดแห่งชาติ ต้องมีหนังสือที่ทันสมัย เครื่องขยายสารสนเทศ สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ บรรณารักษ์ที่มีคุณภาพ พร้อมให้บริการประชาชนได้ในราคาย่อมเยา

◆ ปรับปรุงภาณีอุปกรณ์และสิ่งพิมพ์ เพื่อให้ราคาหนังสือถูกลง

◆ แก้ไขกฎหมายลิขสิทธิ์ ให้การทำหนังสืออักษรเบรลล์ และหนังสือเสียง สำหรับคนตาบอด ไม่เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์

◆ รณรงค์ให้เยาวชนในสถานศึกษาทุกระดับได้อ่านหนังสือตามความสนใจ ซึ่งโรงเรียนได้คัดเลือกแล้วอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ชม.

◆ ส่งเสริม และยกย่องอาชีพบรรณารักษ์ นักประพันธ์ และผู้ประกอบการที่ผลิตสื่อ หนังสือสร้างสรรค์

◆ ส่งเสริมให้สถานศึกษาต่างๆ และวัดเป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน รวมทั้งใน วันเสาร์ - อาทิตย์ และวันพระ

4.2 สนับสนุนให้ “สถาบันเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาแห่งชาติ” เร่งดำเนินการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อกระจายโอกาสทางการศึกษาสู่ชนบทและพัฒนาขีดความสามารถของคนไทยทางการแข่งขัน

◆ ให้ “สถาบันเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาแห่งชาติ” มีผู้เชี่ยวชาญจาก กระทรวงการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม กระทรวงคมนาคม กระทรวงการคลัง และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

◆ ขยายอินเทอร์เน็ตไปยังสถานศึกษาต่าง ๆ ของรัฐและเอกชน รวมทั้งที่สังกัดกรมอาชีวศึกษา ศูนย์กศน. ศูนย์การศึกษาพิเศษสำหรับคนพิการ และห้องสมุดประชาชน เพื่อสนองนโยบายนี้รัฐบาลจะช่วยเหลือลดค่าใช้จ่ายของสถานศึกษา ห้องสมุด และศูนย์ดังกล่าว เพื่อให้มีการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษาอย่างเพียงพอ โดย

- เร่งรัดการเปิดเสรีโทรคมนาคมและการสื่อสาร โดยให้มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม เพื่อให้ค่าเช่าคู่สาย (Leased lines) จากการสื่อสารฯ และองค์การโทรศัพท์ถูกลง

- ให้มีการจัดซื้อหรือเช่าด้วยระบบที่โปร่งใสสำหรับคอมพิวเตอร์ ตลอดจนอุปกรณ์ที่ใช้ประโยชน์ได้จริง เพื่อให้สถานศึกษาต่างๆ มีคอมพิวเตอร์จำนวนเพียงพอต่อการเรียนการสอนอย่างน้อยสัปดาห์ละ 3 ชม. และนักเรียน นักศึกษา ครู อาจารย์สามารถใช้ค้นคว้านอกเวลาเรียน

◆ จัดงบประมาณและรณรงค์เร่งรัดการพัฒนาเนื้อหาที่มีคุณภาพสำหรับสื่อประเภทต่างๆ เพื่อการศึกษาสาขาต่างๆ ทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษทุกระดับ โดยเฉพาะสื่อประสม (Interactive Multimedia) โดยให้แรงจูงใจต่อครู อาจารย์ ตลอดจนประชาชนทั่วไป

◆ จัดตั้งศูนย์ผลิตสื่ออิเล็กทรอนิกส์สำหรับคนพิการทุกประเภท

◆ ส่งเสริมให้ระบบเครือข่ายสคูตเน็ตเข้าถึงโรงเรียนประถม มัธยมทั้งของรัฐและเอกชน และศูนย์กศน.ภายใน 2 ปี โดยเน้นเนื้อหาด้านวิชาการและสื่อการสอนวิชาต่างๆ

◆ ส่งเสริมการผลิตกำลังคนทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยเน้นสาขาไอที

- ◆ จัดงบประมาณเพื่อพัฒนาให้ครู บุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนบรรณารักษ์ให้มีทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศในระดับเหมาะสมกับการเรียน การสอนและใช้งานเครื่องมือคอมพิวเตอร์ พร้อมทั้งสามารถดูแลซ่อมแซมระดับพื้นฐานได้

- ◆ ประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น การไฟฟ้า องค์กรโทรศัพท์ ฯลฯ เพื่อให้สถานศึกษามีความพร้อมรองรับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

- ◆ ขยายและสร้างเครือข่ายความรู้ อาทิ “อาสาสมัครไอที เพื่อการศึกษา” “โครงการสอนทางไกลสู่ภูมิภาค” ฯลฯ และเปิดโอกาสให้นักศึกษาประชาชนและองค์กรต่าง ๆ มีส่วนร่วม

- ◆ ปรับปรุงหลักสูตร วิธีการเรียนการสอนวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศให้ทันสมัยและส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนการสอนวิชาอื่นๆ รวมทั้งให้ความสำคัญต่อวิชาภาษาอังกฤษ เพื่อให้ผู้เรียนใช้สืบค้นข้อมูลในอินเทอร์เน็ตได้

4.3 ส่งเสริมการลงทุนทางการศึกษา

- ◆ ใช้มาตรการแรงจูงใจด้านภาษีเพื่อให้สถานประกอบการร่วมให้การฝึกอบรมทักษะแก่ผู้เรียน นิสิต นักศึกษา

- ◆ ปรับปรุงกฎระเบียบทางราชการ ให้ภาคเอกชนตั้งสถานศึกษาทุกระดับ และให้สิทธิพิเศษแก่ภาคเอกชนที่จัดตั้งสถานศึกษาในเขตภูมิภาคและเขตชนบท

- ◆ ให้ภาคการศึกษาได้รับสิทธิประโยชน์จากการส่งเสริมการลงทุน โดยเฉพาะการยกเว้นภาษีนำเข้าสำหรับอุปกรณ์ด้านต่าง ๆ

4.4 พัฒนาระบบการศึกษาที่สร้างงาน สร้างรายได้ หรือ “การศึกษาอาชีพภาคประชาชน”

- ◆ ผู้จบการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี และประสงค์จะออกทำงาน รวมทั้งคนพิการต้องได้รับการฝึกอบรมอาชีพ 1 อาชีพ เป็นเวลา 6 เดือน -1 ปี โดยได้รับเบี้ยเลี้ยงระหว่างฝึกงาน ทั้งนี้ ด้วยความร่วมมือของภาคเอกชน

- ◆ เยาวชนทุกคนที่ออกจากระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี ต้องได้รับการฝึกอบรมความถนัดในสาขาอาชีพก่อน ด้วยความร่วมมือของภาคเอกชนเช่นกัน

- ◆ พัฒนาคุณภาพอาชีวศึกษาให้ผู้เรียนจบสามารถทำงานได้ โดยเน้นความรู้และทักษะด้านการผลิต การบริการ และเทคโนโลยีการเกษตร

- ◆ ให้โอกาสผู้ว่างงาน เพื่อเข้าร่วมฝึกอบรมทักษะใหม่ และนำค่าเล่าเรียนที่ใช้ในสถาบันพัฒนาทักษะที่รัฐกำหนดมาลดหย่อนภาษีได้

4.5 จัดตั้ง “วิทยาลัยชุมชน” เพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาหลังมัธยมปลาย แก่ผู้เรียนและทำงานในภูมิภาค และเพื่อพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง

◆ ระยะ 2 ปีแรก ให้มีการจัดตั้งวิทยาลัยชุมชนในจังหวัดที่ยังไม่มีสถาบันอุดมศึกษา โดยใช้ทรัพยากรของรัฐที่มีอยู่ในจังหวัดนั้นให้เกิดประโยชน์สูงสุด

◆ ให้ความสำคัญแก่จังหวัดชายแดน เพื่อสร้างจังหวัดเหล่านี้ให้เป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจของชาติและเชื่อมความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน

◆ ในระยะต่อไปภายใน 4 ปี ให้มีการจัดตั้งวิทยาลัยชุมชนจนครบทุกจังหวัด

◆ รณรงค์ให้ชุมชนเข้าใจปรัชญาการจัดตั้งวิทยาลัยชุมชนในทิศทางเดียวกัน และมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากที่สุด ต้องระดมความร่วมมือจากเอกชน สถานประกอบการ โรงงาน แหล่งภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การสร้างหลักสูตร การฝึกงาน

◆ ส่งเสริมการสร้างเครือข่าย เพื่อความแข็งแกร่งทางวิชาการและเพื่อรองรับผู้ที่ต้องการศึกษาต่อ

◆ สำรวจความต้องการของชุมชนและประเมินผลเพื่อปรับปรุงการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ

4.6 ส่งเสริมวิชาชีพครูให้มีเกียรติและศักดิ์ศรี

◆ ลดภาระหนี้ครู และเพิ่มสวัสดิการครู

- ส่งเสริมมาตรการลดรายจ่าย และเพิ่มสวัสดิการ/รายได้ โดยเน้นด้านวิชาการ และการผลิตสื่อการสอนแก่ครูและครอบครัว

- จัดอบรม “การวางแผน การเงินในครัวเรือน” แก่ครู และบุคลากรทางการศึกษาทุกประเภท

- ยกย่องครู อาจารย์ ที่ใช้ชีวิตเรียบง่าย ขยัน ซื่อสัตย์ และปลอดคอบายมุข

- แก้ปัญหาหนี้สินครู แยกหนี้เป็น 2 ประเภท ได้แก่ หนี้วิกฤต และหนี้ธรรมดา โดยใช้มาตรการดังนี้

1. ปรับปรุงประสิทธิภาพของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูให้มีการกำกับดูแลอย่างใกล้ชิดจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และธนาคารแห่งประเทศไทย

2. จัดตั้ง “กองทุนสงเคราะห์ครู” ในความดูแลของธนาคารออมสิน พร้อมกับปรับปรุงการจัดการและขยาย “โครงการพัฒนาสินเชื่อเพื่อพัฒนาหนี้สินครู” ให้แพร่หลาย ครอบคลุมกลุ่มครูหนี้วิกฤตทั้ง 50,000 คน โดยสร้างเงื่อนไขให้เหมาะสม เพื่อให้ครูหนี้วิกฤตสามารถกู้ยืมในอัตราดอกเบี้ยต่ำกว่าตลาด

◆ เร่งวางระบบพัฒนาให้ครู อาจารย์ และผู้บริหารสถานศึกษาระดับต่างๆ มีความรู้อย่างต่อเนื่อง

- ภายในเวลา 3 ปี ครู อาจารย์ทุกคน ทุกระดับ (684,737 คน) ต้องได้รับการอบรมจนมีทักษะคอมพิวเตอร์ (Computer Literacy) และใช้อินเทอร์เน็ตได้

- ครู - อาจารย์ทุกระดับผ่านการอบรมเข้าใจ กระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด

- ครูภาษาอังกฤษทุกคนต้องผ่านหลักสูตรเข้มข้นกับเจ้าของภาษา

- ผู้บริหารมีทักษะการบริหาร และภาวะความเป็นผู้นำ

- สรรหาคนเก่งและดีเป็นครู โดยคัดเลือกให้ทุนนักเรียนมัธยมที่เรียนดีประพฤติดี และคอยดูแล เนาะแนว ตลอดระยะเวลาการศึกษา

- ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสถาบันผลิตครู และศูนย์การศึกษาพิเศษสำหรับคนพิการ เพื่อให้มีการผลิตครู บุคลากรด้านคนพิการที่มีคุณภาพ

4.7 จัดตั้ง “กองทุนการศึกษาและฝึกอาชีพสำหรับผู้ด้อยโอกาสและคนพิการ” พร้อมปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารจัดการ “กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา” ให้ไปสู่นักเรียน นักศึกษาที่มีความจำเป็นอย่างแท้จริง

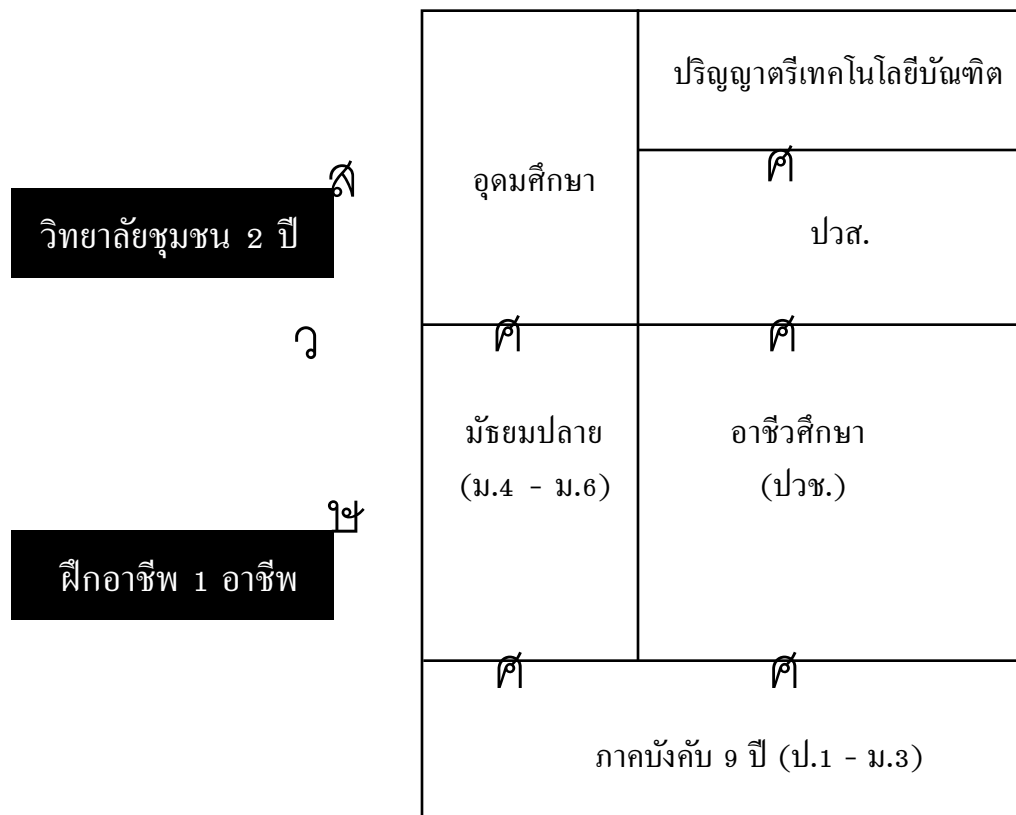
4.8 ส่งเสริมให้มีการออมระดับครอบครัวเพื่อการศึกษาจนถึงระดับอุดมศึกษา บริหารโดยสถาบันการเงินที่ได้รับอนุญาตจากรัฐบาล ทั้งนี้ ผู้ออมได้รับผลประโยชน์ ดังนี้

◆ ยกเว้นภาษีของดอกเบี้ยที่ได้รับจากกองทุนเงินออม

◆ ได้รับเงินสมทบพิเศษหรือโบนัสเมื่อเงินออมถึงเป้าที่กำหนด

แผนภูมิแสดงการศึกษาไทย
ตามนโยบายพรรคไทยรักไทย

5. นโยบายด้านศาสนา

5.1 สนับสนุนแก่นและอุดมการณ์ของทุกศาสนาที่มุ่งเน้นการพัฒนาศีลธรรมแก่ศาสนิกชนและการอยู่ร่วมกันอย่างร่มเย็นสมานฉันท์ของคนในชาติ

5.2 ทุกคนมีสิทธิพื้นฐานในการประกอบพิธีกรรมทางศาสนาโดยไม่ล่วงละเมิดสิทธิผู้อื่นหรือขัดต่อศีลธรรมอันดีของปวงชน

5.3 ส่งเสริมศาสนศึกษาโดยเฉพาะศาสนาพุทธ อิสลาม และคริสต์ เพื่อสืบทอดศาสนธรรมและศาสนทายาท ซึ่งรัฐบาลต้องสนับสนุนการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบ

5.4 สนับสนุนกิจกรรมบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ โดยให้ศาสนิกชนต่างศาสนามีกิจกรรมร่วมกัน และเอื้อให้ประชาชนศึกษาศาสนาเปรียบเทียบ เพื่อให้เข้าใจถึงแก่นแท้ของแต่ละศาสนา

5.5 สนับสนุนให้เด็กและเยาวชนมีศาสนาเป็นที่พึ่งทางจิตใจ ให้มีความใกล้ชิดกับสถาบัน ศาสนา และการประกอบพิธีกรรมทางศาสนาพร้อมกับสมาชิกในครอบครัว

5.6 สนับสนุนการพัฒนาศาสนสถานให้เป็นสถานที่สะอาด ร่มเย็น เพื่อนำมาซึ่งความสงบสุขทางจิตใจของศาสนิกชน และมีประโยชน์ต่อชุมชนด้านจิตใจมากกว่าวัตถุ

6. นโยบายด้านวัฒนธรรม

6.1 อนุรักษ์และสืบสานวัฒนธรรมของชาติ รวมทั้งของท้องถิ่น สร้างความสมานฉันท์ระหว่างกลุ่มวัฒนธรรม

6.2 ให้ครอบครัว ชุมชน สถานศึกษาทุกระดับและองค์กรต่างๆ นำวัฒนธรรมเข้าสู่ทุกวิถีปฏิบัติสำหรับคนทุกวัย

6.3 ให้องค์กรท้องถิ่นมีบทบาทอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย ดำเนินกิจกรรมร่วมกับครอบครัว สถานศึกษา และองค์กรศาสนา

6.4 ให้แหล่งวัฒนธรรมและศิลปวัตถุเป็นแหล่งเรียนรู้ของประชาชน

6.5 ให้การท่องเที่ยวเชิงคุณค่าของวัฒนธรรมในเชิงสร้างสรรค์

6.6 ให้นักเรียน นักศึกษา ทำกิจกรรมสืบค้นเรื่องราวของมรดกวัฒนธรรมไทยในชุมชน จากพระสงฆ์ นักบวช ภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือผู้สูงอายุ เพื่ออนุรักษ์เผยแพร่และนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ โดยเฉพาะทางเศรษฐกิจ

พรรคไทยรักไทยทำอะไรเพื่อเยาวชน

1. สร้างพลังความคิดและพลังสร้างสรรค์

◆ ส่งเสริมให้สังคมรับฟังเยาวชนด้วยการดำเนินโครงการ “สภาเยาวชน” อย่างต่อเนื่องทั้งในระดับชาติและระดับภูมิภาค

◆ พัฒนาศักยภาพความเป็นผู้นำและผู้บำเพ็ญประโยชน์แก่สังคม ด้วยกิจกรรมต่างๆ ทางด้านสังคมและศาสนา

2. สร้างพื้นฐานทางปัญญา

◆ พัฒนาเยาวชนให้รักการอ่านหนังสือด้วยการส่งเสริมให้มีหนังสือดี บรรณารักษ์ คุณภาพและห้องสมุดที่ทันสมัย

◆ เร่งรัดแผน “ไอทีเพื่อการศึกษา” เพื่อให้เยาวชนทั้งในเมืองและชนบทใช้อินเทอร์เน็ตเป็น ในราคาถูกลง

◆ รณรงค์ให้สื่อต่างๆ ผลิตเนื้อหาที่มีคุณภาพเหมาะสมแก่เยาวชน

◆ เพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้แก่เยาวชน ด้วยโครงการ “วิทยาลัยชุมชน”

◆ ประสานความร่วมมือของหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้เด็กเร่ร่อน เยาวชนในสถานพินิจ ศูนย์บำบัดฟื้นฟูได้รับการศึกษาฝึกอาชีพและการฟื้นฟูจิตใจอย่างมีประสิทธิภาพ

◆ ปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารจัดการ “กองทุนการศึกษาและฝึกอาชีพสำหรับผู้ด้อยโอกาสและคนพิการ” และ “กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา”

3. สร้างพลังจิตใจ และภูมิคุ้มกันแก่เยาวชน

◆ ส่งเสริมให้ผู้นำศาสนาต่างๆ มีบทบาทในการ สอนศาสนาแก่เยาวชนได้อย่างถูกต้องทั้งทางทฤษฎีและปฏิบัติ

◆ ส่งเสริมให้สถานศึกษาทุกระดับ ศูนย์กศน. และ “ศูนย์พัฒนาครอบครัว” ในชุมชน มีผู้แนะแนวที่สามารถให้ความรู้ทั้งด้าน “สุขภาพครอบครัว” และด้านทักษะชีวิตและสังคมแก่ผู้ปกครองและเยาวชน ให้รู้จักครองตนด้วยสติ ปัญญา ความดี ความเอื้ออาทร และสามารถปฏิเสธอบายมุขต่างๆ

◆ ส่งเสริมให้เยาวชนมีกิจกรรมด้านกีฬา ดนตรี ศิลปะ วัฒนธรรมทั้งในและนอกโรงเรียน

◆ ส่งเสริมครอบครัวไทยให้อบอุ่นด้วยหลักสูตรการศึกษา การลดหย่อนทางภาษี ศูนย์เลี้ยงเด็กคุณภาพ เครือข่ายครอบครัว และกิจกรรมต่างๆ เพื่อครอบครัว

4. สร้างทักษะการทำงาน

สนับสนุนให้ครอบครัวและโรงเรียนฝึกเยาวชนให้มีวินัย และทัศนคติที่ดีต่อการทำงาน

◆ ให้เยาวชนที่ออกจากโรงเรียนทำงานเป็น โดยผู้ที่เรียนจบการศึกษามาก บังคับ 9 ปี หรือ ขึ้นพื้นฐาน 12 ปี ต้องได้รับการฝึกอาชีพ 1 อาชีพ (หากยังไม่พร้อมที่จะศึกษาต่อ)

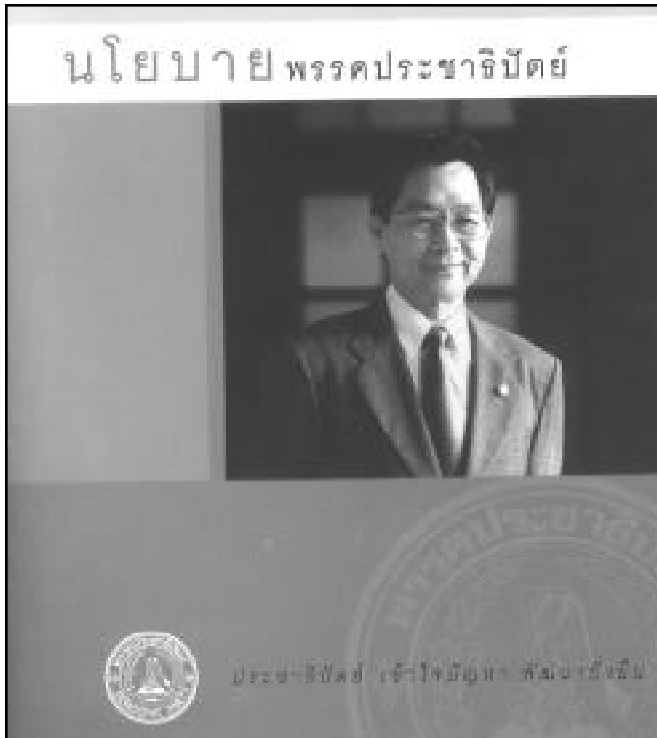
◆ เชื่อมธุรกิจกับสถาบันศึกษาด้วยโครงการ “นักธุรกิจรุ่นเยาว์”

◆ ตั้ง “ศูนย์พัฒนาผู้ประกอบการ” และ “ศูนย์นักประดิษฐ์” ในสถานศึกษา ต่างๆ ด้วยความร่วมมือของภาคเอกชน เพื่อเป็นแหล่งทดลองความคิดสร้างสรรค์ของเยาวชน

5. สร้างเกราะปกป้องสิทธิเด็ก

◆ ปราบปรามและลงโทษผู้ทำผิดที่ละเมิดสิทธิเด็ก อย่างจริงจัง ทั้งการค้า ยาเสพติด การล่อลวงข่มขืน การเปิดโอกาสให้มั่วสุมในสถานบันเทิง การใช้แรงงาน เด็ก ฯลฯ

◆ ปรับปรุงกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการคุ้มครองสิทธิเด็ก⁷

2) พรรคประชาธิปัตย์

นโยบายการศึกษา “สร้าง
สังคมแห่งการเรียนรู้ เชิดชู
วิชาชีพครู สู่คุณภาพทุกระดับ”

พรรคประชาธิปัตย์ มุ่งมั่นที่จะ
จะสร้างศตวรรษใหม่ของการ
ศึกษาไทย เพื่อให้สังคมไทยเป็น
“สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอด
ชีวิต” อย่างแท้จริง ด้วย
ตระหนักดีว่าในโลกแห่งสหัส
วรรษใหม่ ประเทศไทยจะมี
ศักยภาพในการแข่งขันกับ
นานาชาติอย่างมีศักดิ์ศรีบน

พื้นฐานของการพัฒนาที่มั่นคงยั่งยืนและพร้อมด้วยคุณภาพได้ โดยนำการศึกษาสู่
ทุกคน เป็นเสมือนการลงทุนเพื่ออนาคตของชาติ เป็นรากฐานของความร่มเย็นเป็นสุข
ของสังคม อันก่อให้เกิดเป็นพลังสำคัญในการผลักดันประเทศไทยให้ก้าวหน้า และอยู่
ได้อย่างมีศักดิ์ศรีบนเวทีประชาคมโลก นโยบายของพรรคประชาธิปัตย์จึงประกอบด้วย
ด้วย 3 ภูมิของการศึกษา คือ

1. ภูมิคุ้มกัน ด้วยการบริหารจัดการศึกษาให้ประชาชนทุกช่วงทุกวัยของชีวิต
สามารถด้านทานสิ่งเลวร้าย ซึ่งเป็นพิษภัยรอบด้านกล้าเผชิญสถานการณ์และแก้ไข
ปัญหาด้วยวิถีทางที่เป็นธรรม

2. ภูมิคุ้มครอง ดำเนินนโยบายคุ้มครองสิทธิและโอกาสในการศึกษาของ
ประชาชน ทุกคน ทุกพื้นที่ให้ได้รับสิทธิและโอกาสทางการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน
และจะคุ้มครองสวัสดิการและการผดุงศักดิ์ศรีของวิชาชีพครูอย่างเต็มที่

3. ภูมิคุ้มค่า ดำเนินนโยบายจัดสรรทรัพยากรและการลงทุนทางการศึกษาให้
มีประสิทธิภาพคุ้มค่าโดยเน้นให้ประชาชนทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและ
ประกันคุณภาพทางการศึกษา

...นำพาประเทศไปสู่การเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ที่เปี่ยมศักยภาพ โดยพัฒนาคุณภาพการศึกษาในทุกกระดับ และสนับสนุนการมีส่วนร่วมทางการศึกษาของคนไทยทุกคน

ซึ่งพรรคประชาธิปัตย์ได้กำหนดนโยบายและมาตรการ 13 ด้านอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม ดังนี้

1. นโยบายปฏิรูปการศึกษาอย่างเป็นเอกภาพและครบวงจร : พันธกิจร่วมกันของทุกคนและทุกฝ่าย

พรรคประชาธิปัตย์ถือว่าการปฏิรูปการศึกษาตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 เป็นพันธกิจสำคัญในการพัฒนาประเทศสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยต้องดำเนินการให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมและมีวิสัยทัศน์และนำไปปฏิบัติอย่างมีเอกภาพและครบวงจร เพื่ออนาคตที่ยั่งยืนของประเทศชาติ พรรคประชาธิปัตย์จักเร่งระดมสรรพความคิดและทรัพยากร เพื่อเปิดศตวรรษใหม่ให้การศึกษาไทยด้วยแนวทางหลักที่เต็มรูปแบบและสัมพันธ์เชื่อมโยงอย่างเป็นรูปธรรมกับนโยบายด้าน อื่น ๆ ของพรรค ดังนี้

1.1 ช่วยเหลือการปฏิบัติงานของสำนักงานปฏิรูปการศึกษาอย่างเต็มรูปแบบ

สนับสนุนการปฏิบัติงานของสำนักงานปฏิรูปการศึกษาอย่างเต็มที่ ทั้งการจัดสรรงบประมาณและการประสานงาน เพื่อช่วยวางรากฐานและดำเนินการตามภารกิจให้ลุล่วงและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

1.2 เอกภาพในเชิงนโยบาย ยึดหยุ่นหลากหลายในทางปฏิบัติ

กำหนดนโยบายปฏิรูปการศึกษาที่เป็นเอกภาพ โดยการประสานความเข้าใจและวิสัยทัศน์ของทุกหน่วยงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อดำเนินการในทิศทางเดียวกัน รวมทั้งเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีแนวปฏิบัติที่ยึดหยุ่นหลากหลาย สามารถปรับเปลี่ยนวิธีดำเนินการได้ตามความเหมาะสม

1.3 ธารรงค์ต่อเนื่องเรื่องการมีส่วนร่วม เพื่อบรรลุเป้าหมายปฏิรูปการศึกษา

ดำเนินการรณรงค์อย่างต่อเนื่องให้ทุกฝ่าย เข้าใจถึงบทบาทและความสำคัญของการมีส่วนร่วมเพื่อผลสัมฤทธิ์ในการปฏิรูปการศึกษา

2. นโยบายกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม : หัวใจของการปฏิรูปการศึกษา ปฏิรูประบบและกระบวนการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

ประกอบด้วยรูปแบบและหลักสูตรที่หลากหลาย ให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการช่วยให้ผู้เรียนค้นพบศักยภาพของตนเอง และพัฒนาได้เต็มศักยภาพโดยให้ความสำคัญกับการเรียนรู้คุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ โดยกำหนดมาตรการ ดังนี้

2.1 ดำเนินการให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ช่วยค้นพบศักยภาพของแต่ละบุคคล

ดำเนินการให้ทุกฝ่ายที่มีส่วนร่วม ไม่ว่าจะเป็นครู ผู้เรียน ผู้บริหาร สถานศึกษา ตลอดจนบุคลากรทางการศึกษาต่างๆ ให้มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการ วิธีการและทักษะการเรียนรู้ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถค้นพบศักยภาพของแต่ละบุคคล

2.2 ให้ชีวิตจริงเป็นบทเรียนที่มีคุณค่า ช่วยผู้เรียนใฝ่รู้ใฝ่ศึกษา

ส่งเสริมให้ชีวิตจริงเป็นองค์ประกอบสำคัญของบทเรียนที่มีคุณค่า สอดคล้องกับการดำรงชีวิตในครอบครัว ชุมชน และท้องถิ่น อันจะก่อประโยชน์ให้ผู้เรียนมีความใฝ่รู้และใฝ่ศึกษาตลอดไป

2.3 ค้นคว้าหาความรู้ด้วย สุ จี ปุ ลิ และหลักการศึกษา 4 ประการ

ส่งเสริมให้ผู้เรียน ค้นคว้าและแสวงหาความรู้ด้วยหลักของ สุ/(ฟัง) จิ/(คิด) ปุ/(ถาม-ค้นคว้า) ลิ/(เขียน) และหลักของการศึกษา 4 ประการ คือ พุทธศึกษา จริยศึกษา พลศึกษา และหัตถศึกษา

2.4 จัดตั้งศูนย์ภูมิปัญญาไทยในทุกภูมิภาค นำความภูมิใจของชาติคืนสู่สังคมไทย

จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ภูมิปัญญาไทยในภูมิภาค เป็นแหล่งการเรียนรู้ที่มีคุณค่าและเป็นมรดกทางวัฒนธรรม เพื่ออนุรักษ์ภูมิปัญญาไทยไม่ให้สูญหายไปกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคม

2.5 ร่วมมือทุกฝ่าย กระจายแหล่งการเรียนรู้ รั้งภูมิปัญญาและเอกลักษณ์ไทย

ประสานความร่วมมือกับทุกหน่วยในสังคมไทย ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนในการจัดตั้งแหล่งส่งเสริมการเรียนรู้ที่หลากหลาย อาทิ อุทยานวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีพิพิธภัณฑสถานกีฬาต่างๆ ให้กระจายทั่วประเทศอย่างเหมาะสม ตลอดจนจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาจิตใจ ระเบียบวินัย และจริยธรรมอันดีแบบอย่างไทย เพื่อรักษาคุณค่าแห่งภูมิปัญญาและเอกลักษณ์ของสังคมไทยให้อยู่คู่เด็กและเยาวชนไทยสืบไป

3. นโยบายพัฒนาและดูแลครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา :
หลักชัยและอนาคตของบ้านเมือง

วิชาชีพครูเป็นส่วนสำคัญยิ่งในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของชาติ เป็นกำลังในการแข่งขันกับนานาชาติ ดังนั้นการปรับเปลี่ยนและพัฒนาวิชาชีพครู เพื่อให้ครูสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพมีศักดิ์ศรี และได้รับการตอบแทนอย่างเหมาะสม จึงเป็นภารกิจที่สำคัญยิ่งพรรคประชาธิปัตย์จะดำเนินการอย่างจริงจัง ด้วยมาตรการที่สัมพัทธ์และเกี่ยวเนื่องกับมาตรการเดิม และนำเสนอมาตรการใหม่ๆ ที่จะเป็นประโยชน์ ดังนี้

3.1 กำหนดยุทธศาสตร์เพิ่มแรงจูงใจ นำคนเก่งรุ่นใหม่สู่วิชาชีพครู

ปรับระบบการศึกษาให้สามารถคัดเลือกคนดีคนเก่งที่สุดของแต่ละท้องถิ่น เข้ามาสู่วิชาชีพครูควบคู่กับการเพิ่มเส้นทางในการเป็นครู โดยให้บัณฑิตปริญญาตรีจากทุกสาขาวิชาสามารถเป็นครูได้ และกำหนดแรงจูงใจและมาตรการพิเศษ อาทิ ศึกษาความเป็นไปได้ของการนับอายุราชการให้ตั้งแต่เริ่มเรียนครู ร่งปลดภาระหนี้สินทั้งในและนอกระบบ ลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีเงินได้ ให้ค่าตอบแทนพิเศษสำหรับครูบางสาขาที่ขาดแคลน คิดกลไกให้รางวัลครูดีเด่น เป็นต้น เพื่อที่ช่วยยกระดับครูให้มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมที่ดีขึ้น และดึงดูดคนรุ่นใหม่ที่มีความสามารถให้ประกอบวิชาชีพนี้อย่างมีศักดิ์ศรีได้ตลอดไป

3.2 กำหนดแผนพัฒนาวิชาชีพครูในลักษณะโครงการแห่งชาติ

ดำเนินการกำหนดแผนการพัฒนาวิชาชีพครูในลักษณะของโครงการแห่งชาติ โดยจัดตั้งคณะกรรมการสร้างและพัฒนาครู อันจะนำมาสู่ความก้าวหน้าและมั่นคงในอาชีพครู

3.3 ยกกระต๊บเงินเดือนและสิทธิประโยชน์ตอบแทนให้สูงขึ้นสมศักดิ์ศรีวิชาชีพครู

ออกกฎหมายว่าด้วยเงินเดือน ค่าตอบแทน สวัสดิการ และสิทธิประโยชน์โดยให้มีบัญชีเงินเดือนที่เป็นการเฉพาะและเงินเดือนที่เหมาะสม ในระดับที่สามารถจะดำรงชีพได้อย่างสมศักดิ์ศรีเพื่อกู้ศรัทธาในวิชาชีพครูให้กลับคืนมาโดยเร็วที่สุด รวมทั้งผลักดันการจัดตั้งกองทุนพัฒนาและส่งเสริมครูให้กลับคืนมาโดยเร็วที่สุด รวมทั้งผลักดันการจัดตั้งกองทุนพัฒนาและส่งเสริมครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา จัดตั้งศูนย์ส่งเสริม ยกย่อง และให้รางวัล

3.4 ผลักดันองค์กรวิชาชีพครูอิสระ เพื่อเป็นเข็มทิศชี้้นำการศึกษาที่ทรงประสิทธิภาพ

เร่งผลักดันเพื่อสร้างองค์กรกลางของครูที่มีความเป็นอิสระ อาทิ สภาครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อเป็นพลังชี้นำทางการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ

3.5 ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมใหม่

จัดตั้งศูนย์เมล็ดมีเดียแห่งชาติ เพื่อส่งเสริมการวิจัย รวมทั้งพัฒนานวัตกรรมใหม่ๆ ที่จะช่วยสรรค์สร้างการศึกษาของชาติให้ก้าวหน้า

3.6 เร่งผลิตครูสาขาขาดแคลน โดยเฉพาะครูสำหรับผู้พิการและความสามารถพิเศษ

เร่งผลิตครูคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาในสาขาวิชาที่ขาดแคลน โดยเฉพาะครูสำหรับบุคลากรเฉพาะกลุ่ม เช่น ผู้พิการและความสามารถพิเศษอย่างเร่งด่วน

3.7 ส่งเสริมให้ครูมีโอกาสเว้นการสอน เพื่อทำการวิจัย

กำหนดหลักเกณฑ์และมาตรการให้ครูที่มีผลการสอนดีเลิศ หยุดดำเนินการสอนเพื่อทำการวิจัยหลังการทำงานครบ 7 ปี

4. นโยบายปรับปรุงบทบาทภาครัฐ และวิธีการจัดสรรงบประมาณ :
กุญแจสู่ความสำเร็จ

ปรับบทบาทภาครัฐพร้อมจัดสรรงบประมาณแก่สถานศึกษาให้ทั่วถึงอย่างเหมาะสม เพื่อรองรับกับมาตรการพัฒนาการศึกษา ดังนี้

4.1 ปรับบทบาทรัฐจากผู้ดำเนินการสู่ผู้อำนวยความสะดวกให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม

ปรับบทบาทภาครัฐสู่ระบบอำนวยความสะดวกและส่งเสริมสนับสนุนสถาบันและองค์กรต่างๆ ให้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรมทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ

4.2 จัดสรรงบประมาณสถานศึกษารัฐรูปแบบใหม่ปรับปรุงวิธีการจัดสรรงบประมาณแก่สถานศึกษาของรัฐในรูปงบประมาณแบบรายหัว รวมทั้งงบประมาณสนับสนุนโครงการเดิมที่มีอยู่แล้วจะจัดสรรในรูปแบบเงินอุดหนุนทั่วไปในสัดส่วนที่มากขึ้น

4.3 สนับสนุนงบประมาณสำหรับโครงการพิเศษอย่างเพียงพอและเหมาะสม

งบประมาณสำหรับโครงการพิเศษที่เป็นความคิดริเริ่มตามนโยบาย ซึ่งมีเหตุผลและความจำเป็นพิเศษ จำต้องได้รับการสนับสนุนอย่างเพียงพอ อาทิ โครงการปฏิรูปการศึกษา โครงการการศึกษาพิเศษและผู้ด้อยโอกาส โครงการพื้นที่ยากจน โครงการมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ โครงการวิทยาศาสตร์ในโรงเรียน โครงการผลิตครูวิทยาศาสตร์ โครงการปฏิรูปเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา เป็นต้น

4.4 เพิ่มงบประมาณเพื่อพัฒนาการศึกษาจากร้อยละ 5 เป็นร้อยละ 6 ในปี 2545

เพิ่มวงเงินงบประมาณการศึกษาจากร้อยละ 5 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ เป็นอย่างน้อย ร้อยละ 6 ในปีงบประมาณ พ.ศ.2545 และจัดสรรงบประมาณเพิ่มโดยเฉลี่ยอย่างน้อย ร้อยละ 5 ต่อปี โดยงบประมาณที่จัดสรรเพิ่มขึ้นส่วนหนึ่งจะนำไปเป็นเงินทุนประเดิมของภาครัฐในกองทุนการศึกษาใหม่ๆ ที่มีความสำคัญ เช่น กองทุนพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา

5. นโยบายขยายโอกาสทางการศึกษา : เพื่อความเป็นธรรมในสังคม

การขยายโอกาสทางการศึกษาให้ทั่วถึงทุกกลุ่มเป้าหมายเพื่อให้เกิดความเท่าเทียมกันในสังคม พรรคประชาธิปัตย์จะผลักดันในทุกวิถีทาง เพื่อสร้างสะพานแห่งการศึกษาที่เชื่อมโยงทุกช่องว่างในสังคมให้แคบลงและเป็นหนึ่งเดียวกันในที่สุด ด้วยมาตรการที่เป็นรูปธรรมและทำได้จริงดังต่อไปนี้

5.1 ปรับวิธีคัดเลือกเข้าศึกษาในทุกระดับ ด้วยหลักการแห่งความเท่าเทียม ปรับปรุงวิธีการคัดเลือกการเข้าศึกษาในทุกระดับโดยให้ประชาชนทุกคนมีสิทธิและโอกาสในการได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน

5.2 เพิ่มอัตราการเรียนรู้สู่ประชาชนทุกกลุ่มอย่างเร่งด่วน
เร่งรัดในกระบวนการเพิ่มอัตราการเรียนรู้ โดยให้ความสำคัญกับการขยายโอกาสและบริการทางการศึกษาทั้งในระบบโรงเรียน นอกโรงเรียนและตามอัธยาศัยให้เข้าถึงประชากรทุกกลุ่ม โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มผู้ด้อยโอกาส กลุ่มผู้พิการ และกลุ่มผู้ใช้แรงงานทุกสถานประกอบการ

5.3 กำหนดเขตศึกษาพิเศษและจัดโครงการพิเศษ ช่วยนักเรียนทั่วประเทศ สนับสนุนงบประมาณเป็นกรณีพิเศษในเขตพื้นที่ยากจนและทุรกันดาร รวมทั้งสานต่อโครงการพิเศษช่วยเหลือเด็กนักเรียนที่ขาดแคลน อาทิ โครงการอาหารกลางวันและโครงการอาหารเสริม (นม) ที่ริเริ่มโดยนายชวน หลีกภัย เพื่อให้นักเรียนทุกคนจะมีพลังกายและพลังใจในการศึกษาเล่าเรียนต่อไปแม้ว่าจะอยู่ห่างไกลและทุรกันดาร

5.4 จัดตั้งโครงการเรียนรู้ในชุมชน เพื่อการมีส่วนร่วมทางการศึกษาของทุกคน

ส่งเสริมการจัดตั้งโครงการเรียนรู้ในชุมชน เพื่อสนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนในเรื่องของการศึกษาผู้ใหญ่และการเรียนรู้ของชุมชน

5.5 แก้ปัญหาการเข้าเรียนผิดกลุ่มอายุอย่างเร่งด่วน

เร่งแก้ปัญหาการเข้าเรียนผิดกลุ่มอายุของเด็กไทย เนื่องจากยังมีเด็กไทยจำนวนมากเข้าศึกษาในระดับที่ไม่สอดคล้องกับอายุของตนเอง อาจจะเป็นเหตุไม่อาจพัฒนาศักยภาพของตนเองได้อย่างเต็มที่

5.6 จัดตั้งโรงเรียนในกำกับรัฐและบัตรอุดหนุนศึกษา ทางเลือกใหม่แห่งการศึกษาไทย

ส่งเสริมสนับสนุนโรงเรียนรูปแบบใหม่ที่เรียกว่า “โรงเรียนในกำกับของรัฐ” ที่จัดตั้งโดยครู พ่อแม่ หรือนิติบุคคล ภายใต้กฎหมายของรัฐ เพื่อเป็นทางเลือกให้ผู้ปกครองมีโอกาสมากขึ้นที่จะเลือกโรงเรียนที่ดีที่สุดให้กับบุตรหลาน ตลอดจนพิจารณามาตรการสนับสนุนการศึกษาทางเลือก เช่น การศึกษาที่บ้านและพิจารณาหลักเกณฑ์และมาตรการสนับสนุนระบบบัตรอุดหนุนการศึกษา

5.7 โครงการพิเศษเพื่อขยายโอกาสการศึกษาของผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส และผู้มีความสามารถพิเศษ

การศึกษาสำหรับผู้พิการ มีมาตรการดังนี้

1. ออกกฎหมายว่าด้วย การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ
2. จัดตั้งคณะกรรมการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการ
3. เร่งรัดการสำรวจข้อมูลคนพิการ ตั้งแต่แรกเกิด และจำแนกผู้ที่มีความบกพร่องบางประเภทที่จำเป็นต้องได้รับบริการการศึกษาพิเศษ
4. เร่งรัดขยายโอกาสและการจัดการศึกษาสำหรับผู้พิการ

5. การจัดการศึกษาสำหรับผู้พิการ จะมีรูปแบบที่หลากหลาย
เหมาะสมกับศักยภาพและสภาพความพิการ

6. จัดฝึกอบรมอย่างต่อเนื่องให้แก่ผู้บริหาร ครูการศึกษาพิเศษ
บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง ฯลฯ

7. จัดทุนการศึกษาและการฝึกอบรมแก่ครูและบุคลากรการศึกษา
พิเศษทุกระดับเป็นกรณีพิเศษ

8. จัดตั้งศูนย์แห่งชาติ เพื่อผลิตสื่อพัฒนาและบริการสื่อการศึกษา
ให้เหมาะสมกับคนพิการ

9. กำหนดมาตรการทางภาษีเพื่อสนับสนุนการศึกษาพิเศษ

10. ประชาสัมพันธ์ให้ทุกฝ่ายมีเจตคติที่ถูกต้องและเข้ามามี
ส่วนร่วมในการจัดการศึกษาพิเศษ

11. ประสานงานเครือข่ายการให้บริการและความช่วยเหลือสำหรับ
ผู้พิการ ระดมสรรพกำลังจัดตั้งกองทุนพิเศษ เพื่อพัฒนาการศึกษาและวิชาชีพ
สำหรับคนพิการ

การศึกษาสำหรับผู้ด้อยโอกาส มีมาตรการดังนี้

1. ออกกฎหมายว่าด้วยการจัดการศึกษา สำหรับผู้ด้อยโอกาส
2. จัดตั้งคณะอนุกรรมการจัดการศึกษาสำหรับผู้ด้อยโอกาส
3. เร่งรัดขยายโอกาสและจัดบริการการศึกษา สำหรับผู้ด้อยโอกาสทุกระดับการศึกษาทุกสถานที่ ทุกเวลา

4. ระดมสรรพกำลังจัดตั้งกองทุนการศึกษาสำหรับผู้ด้อยโอกาสทุก
ประเภท

5. จัดสรรงบประมาณเป็นกรณีพิเศษจากงบประมาณปกติ ตามความ
เหมาะสมกับภารกิจ

การศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ มีมาตรการ ดังนี้

1. ออกกฎหมายว่าด้วยการจัดการศึกษา สำหรับผู้มีความสามารถ
พิเศษ

2. จัดตั้งคณะอนุกรรมการจัดการศึกษา เพื่อผู้มีความสามารถพิเศษ
3. จัดสรรงบประมาณสนับสนุนการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความ
สามารถพิเศษ

4. ประชาสัมพันธ์และให้ความรู้ความเข้าใจแก่พ่อแม่ ผู้ปกครอง สังคม และบุคคลทุกฝ่าย
5. ส่งเสริมการค้นคว้าวิจัย สร้างองค์ความรู้และพัฒนาหลักสูตร สื่อ และอุปกรณ์ต่าง ๆ
6. ประสานความร่วมมือและสร้างเครือข่ายของผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ในการจัดกิจกรรมเสริมให้ผู้มีความสามารถพิเศษ ตลอดจนการฝึกอบรม พัฒนาครูและบุคลากรที่ดูแลรับผิดชอบอย่างต่อเนื่อง
7. กำหนดเป็นนโยบายให้ทุกกลุ่มสถานศึกษา ทุกอำเภอและจังหวัด สรรหาผู้มีความสามารถพิเศษและจัดโปรแกรมเสริม เพื่อพัฒนาผู้มีความสามารถพิเศษให้รางวัลและส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษทุก ๆ ด้าน
8. การจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษในระดับปฐมวัย และประถมศึกษา เน้นการจัดกิจกรรมให้กับเด็กทุกคน
9. ในระดับมัธยมต้น กิจกรรมและโปรแกรมเสริมยังมีความจำเป็น รวมทั้งจะจัดห้องเรียนพิเศษในสถานศึกษาปกติ
10. ในระดับมัธยมศึกษา ลดกิจกรรมลง แต่เพิ่มการจัดโปรแกรมเสริมและการจัดห้องเรียนพิเศษและจัดสถานศึกษาเฉพาะทาง
11. ในระดับอุดมศึกษา จัดโครงการช่วงต่อ โดยมีโปรแกรมเฉพาะในสถาบันอุดมศึกษาและสนับสนุนให้ผู้มีความสามารถพิเศษได้มีโอกาสศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นถึงระดับปริญญาเอก และมีโอกาสได้ทำวิจัยต่อเนื่อง
12. ให้การสนับสนุนทรัพยากรและบุคลากร สื่อ อุปกรณ์ และความช่วยเหลือที่จำเป็นต่าง ๆ ให้อำเภอต่าง ๆ จัดห้องเรียนพิเศษในระดับมัธยมศึกษา ตอนต้น 1 ห้องเรียน และห้องเรียนพิเศษในระดับมัธยมปลายทุกจังหวัด ตามความพร้อมและความเหมาะสม
13. การจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษนี้ ต้องเชื่อมโยงกับการศึกษาทุกระดับ

6. นโยบายปรับปรุงและพัฒนาการศึกษา : สู่สภาพแวดล้อมทางการศึกษาที่ดี นำเรียน มีความพร้อมที่จะให้บริการการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ พรรคประชาธิปัตย์จะเร่งขจัดอุปสรรคที่ขัดขวางการปรับปรุงและพัฒนาสถานศึกษาดังกล่าวให้หมดไป ด้วยแนวทางที่เตรียมพร้อมอย่างครอบคลุมรอบด้าน ดังนี้

6.1 ผลักดันโครงการโรงเรียนพี่-โรงเรียนน้อง เพื่อช่วยสถานศึกษาที่มีปัญหา

เร่งดำเนินการสนับสนุนสถานศึกษาที่เข้มแข็งและมีคุณภาพ ให้การช่วยเหลือสถานศึกษาอื่นหรือสถานศึกษาใกล้เคียงตามโครงการ “โรงเรียนพี่-โรงเรียนน้อง” ซึ่งไม่ว่าโรงเรียนที่มีปัญหาจะอยู่ ณ ที่แห่งใด ถือเป็นหน้าที่สำคัญที่ทุกฝ่ายต้องเข้าไปช่วยเหลือ เพื่อพัฒนาให้โรงเรียนดังกล่าวมีคุณภาพให้จงได้

6.2 ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาภาครัฐและเอกชนอย่างจริงจัง สนับสนุนความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา เพื่อพัฒนาให้เป็นสถานที่ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชนทุกคนอย่างแท้จริง

6.3 พิชิตปัญหายาเสพติดให้หมดไป ด้วยพลังของคนไทยทั้งชาติ

ส่งเสริมให้สถานศึกษาดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดผ่านกระบวนการและสื่อต่างๆ ในการเรียนการสอน ด้วยการให้ความรู้ถึงพิษภัยของยาเสพติดและวิธีป้องกันแก้ไขควบคู่กับการประสานความร่วมมือจากทุกหน่วยงานในสังคม ให้ตระหนักถึงปัญหาและเข้ามามีส่วนป้องกันและแก้ไขปัญหานี้ร่วมกัน

7. นโยบายการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี และการพัฒนาเด็กเล็ก : รากแก้วของการศึกษาและวิชาชีพที่มั่นคง

พรรคประชาธิปัตย์ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเด็กเล็กหรือการศึกษาปฐมวัยควบคู่ไปกับการพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีแนวทางพัฒนาส่งเสริมเด็กและเยาวชนไทยแต่ละระดับอย่างเหมาะสม ดังนี้

การศึกษาปฐมวัย มีมาตรการ ดังนี้

1. การพัฒนาเด็กที่อายุต่ำกว่า 3 ปี จะใช้หลักการบ้านเป็นฐานในการเลี้ยงดู
2. เด็กอายุ 3-5 ปี จะใช้สถานพัฒนาเด็กรูปแบบต่างๆ ตามความเหมาะสม โดยให้ผู้ดูแลเด็กมีความเป็นมืออาชีพและร่วมมือกับพ่อแม่ ผู้ปกครองและครอบครัว
3. จัดสรรงบประมาณในการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างเพียงพอ รวมทั้งส่งเสริม และประสานความร่วมมือกับทุกฝ่ายในสังคมและทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
4. ดำเนินการอบรมครูพี่เลี้ยง พ่อแม่ และผู้ปกครอง ให้มีความรู้ในการพัฒนาศักยภาพของเด็กอย่างถูกต้อง
5. การดูแลเด็กแรกเกิดจนถึงอายุ 3 ปี จะเพิ่มจำนวนให้เป็นร้อยละ 60 ร้อยละ 80 และร้อยละ 100 ในที่สุด

6. ให้บริการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย อายุ 3-5 ปี โดยจะเพิ่มจำนวนให้ได้รับการศึกษาอย่างน้อยร้อยละ 90 ภายใน 5 ปี และจะเพิ่มจำนวนปีละ 200,000 คนเป็นอย่างน้อย

7. เชื่อมโยงระบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยจากบ้าน ไปศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยและโรงเรียน หรือระบบการส่งต่อที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ

8. นำกระบวนการทัศน์ใหม่ของการศึกษาปฐมวัย มาใช้เป็นหลักในการเรียน

9. ดำเนินการให้เด็กปฐมวัย เมื่อจบการศึกษาระดับนี้ จะมีความพร้อมในการใช้ภาษาเป็นสื่อ

10. เร่งดำเนินการตรวจหาเด็กที่มีความบกพร่องทางการรับสัมผัส หรือทางการเคลื่อนไหวหรือทางสติปัญญา เพื่อให้ได้รับการแก้ไขและให้การช่วยเหลืออย่างถูกต้อง ตั้งแต่เริ่มต้น

การศึกษาระดับประถมศึกษา มีมาตรการ ดังนี้

1. รณรงค์ให้เด็กปฐมวัย เข้ารับการศึกษาในระดับประถมศึกษาอย่างครบถ้วน

2. ลดขนาดชั้นเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาลงเหลือไม่เกิน 35 คนต่อชั้นเรียน

3. ประกันโอกาสให้ผู้ที่มีความบกพร่องหรือผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส ผู้มีความสามารถพิเศษได้รับการศึกษาที่สอดคล้องกับศักยภาพ

4. ดำเนินการให้สถานศึกษา มีเกณฑ์มาตรฐานในการวัดพัฒนาการของเด็กในแต่ละปี

5. ส่งเสริมและพัฒนาทักษะของครู โดยการเสริมสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ทุกชนิด

6. เร่งดำเนินโครงการ “ครูอาสา” โดยระดมความช่วยเหลือจากนักศึกษาและประชาชนที่มีความรู้ทั่วประเทศ

7. จัดโครงการเฉพาะกิจเพื่อจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาให้กับเด็กในท้องถิ่นยากจน เสี่ยงภัยและถูกรังแกโดยเฉพาะ

8. จัดตั้งศูนย์อบรมสำหรับครูประถมศึกษา

การศึกษาระดับมัธยมศึกษาและวิชาชีพ มีมาตรการ ดังนี้

1. กำหนดเป้าหมายการเพิ่มอัตราการเข้าเรียนของนักเรียนในระดับมัธยม

ตอนต้น ให้อยู่ในระดับไม่ต่ำกว่าร้อยละ 95 และมีเป้าหมายรับเด็กในกลุ่มอายุนี้นี้ให้เข้าเรียนทั้งหมด

2. กำหนดเป้าหมายการเพิ่มอัตราการเข้าเรียนของนักเรียนในระดับมัธยมปลายไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70

3. ลดขนาดชั้นเรียนให้มีนักเรียนเหลือเพียงไม่เกิน 35 คนต่อห้อง

4. ในระดับมัธยมต้น มุ่งขยายพื้นฐานความรู้ที่เรียนจากระดับประถมศึกษาให้ลึกซึ้งมากขึ้น ส่งเสริมทักษะการใช้ภาษา เริ่มฝึกภาษาต่างประเทศอย่างน้อย 1 ภาษาตลอดจนเรียนคอมพิวเตอร์เบื้องต้นและฝึกทักษะด้านนี้เพิ่มขึ้น ซึ่งการเรียนรู้อย่างต่าง ๆ เหล่านี้ต้องควบคู่กับการฝึกปฏิบัติ

5. ในระดับมัธยมปลาย พยายามปลูกฝังการค้นคว้าศึกษาด้วยตนเอง การใช้เหตุผล การตัดสินใจ การสื่อสาร การทำงานเป็นทีม การมีความรับผิดชอบ

6. ดำเนินการให้ผู้ที่มีความบกพร่องหรือผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส สามารถได้รับการศึกษาทั้งในลักษณะของการเรียนร่วม หรือจัดตั้งโรงเรียนที่มีอุปกรณ์และครูผู้ชำนาญการในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษาตามความเหมาะสม สำหรับผู้ที่มีความสามารถพิเศษจะพิจารณาจัดตั้งโรงเรียนเฉพาะทางที่สอดคล้องกับศักยภาพ

7. ผู้เรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จะต้องสามารถเข้าสู่ตลาดแรงงานได้และเมื่อจบการศึกษาระดับมัธยม จะมีความรู้เพียงพอที่จะเข้าสู่ตลาดแรงงานประกอบวิชาชีพอิสระหรือศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นไปได้

8. เปิดโอกาสใหม่ๆ ให้นักเรียนที่มีอายุ 14 ปีขึ้นไป ได้มีโอกาสแสวงหาความรู้และประสบการณ์จริงในสถานประกอบการและบริษัทธุรกิจ

9. จะปรับปรุงและเพิ่มห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาและคอมพิวเตอร์ ที่ได้มาตรฐาน ในทุกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนในทุกเขตพื้นที่การศึกษา

10. จัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมสำหรับครูมัธยมศึกษา เพื่อฝึกอบรมครูทั้งมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยเน้นการปรับปรุงวิธีการสอนและทักษะการใช้อุปกรณ์การสอนและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อพัฒนาและส่งเสริมให้ได้ครูที่ดีที่สุด ตามแผนการพัฒนาวิชาชีพครู ซึ่งจะดำเนินการในลักษณะของโครงการแห่งชาติ ซึ่งทุกฝ่ายจะมีส่วนร่วมและเกี่ยวข้องกับครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกระดับ

มาตรการโดยรวมสำหรับการศึกษาพื้นฐาน 12 ปี

1. จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยวิธีการทางนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาที่หลากหลาย
2. มุ่งขยายโอกาสให้ระดับการเรียนรู้ของคนไทยโดยเฉลี่ยทั่วประเทศสูง จนถึงระดับ 7 ปี 9 ปี และ 12 ปี ตามลำดับโดยเร็ว
3. จัดให้มรดกของสังคมไทย เป็นแกนของการเรียนรู้
4. สนับสนุนการจัดการศึกษาให้พระปริยัติตามแผนกธรรม-บาลี และ แผนกสามัญศึกษา

8. นโยบายการอุดมศึกษา : ความหวังและที่พึงของสังคมไทย

ปรับโครงสร้างและปฏิรูปการบริหารระบบอุดมศึกษาให้มีประสิทธิภาพ มีเอกภาพในเชิงนโยบายมีอิสระในการบริหารและเป็นเลิศทางวิชาการ รัฐบาลซึ่งมี พรรคประชาธิปัตย์เป็นแกนนำได้มีมติให้ปฏิรูปอุดมศึกษาและกำหนดมาตรการ สำคัญให้มหาวิทยาลัยของรัฐออกนอกระบบราชการในรูปแบบของมหาวิทยาลัยใน กำกับพรรคประชาธิปัตย์จะดำเนินการปฏิรูปและปรับปรุงการอุดมศึกษาเพื่อให้เป็น “ที่พึ่งทางปัญญาของแผ่นดิน” อย่างแท้จริง โดยกำหนดเป็นนโยบายและมาตรการต่าง ๆ ดังนี้

8.1 เพิ่มอัตราส่วนนักศึกษา กระจายสถาบันอุดมศึกษาสู่ท้องถิ่นให้ทั่วถึง ผลักดันทุกวิถีทางเพื่อเพิ่มอัตราส่วนนักศึกษาระดับอุดมศึกษาต่อ ประชากรอายุ 18-24 จากร้อยละ 20 เป็นร้อยละ 25 ร่วมกับการกระจายสถาบัน อุดมศึกษาไปยังท้องถิ่นอย่างทั่วถึง เพื่อรองรับผู้จบการศึกษาขั้นพื้นฐานทั่วประเทศ

8.2 ผลักดันอุดมศึกษาไทยให้มีอิสระเปี่ยมประสิทธิภาพได้มาตรฐานสากล สนับสนุนให้มหาวิทยาลัยของรัฐออกนอกระบบราชการซึ่งอยู่ในรูปของ มหาวิทยาลัยในกำกับพร้อมแผนรองรับให้เหมาะสมกับแต่ละสถาบัน อันจะทำให้ มหาวิทยาลัยมีอิสระและความคล่องตัวในการบริหารทางวิชาการ

8.3 อุดมศึกษารัฐและเอกชน ต้องเปิดกว้างสู่สังคม สนองต่อปัญหา แท้จริงมากขึ้น

สถาบันอุดมศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน จะต้องเปิดกว้างสู่สังคมและ ตอบสนองต่อปัญหาที่แท้จริงมากขึ้น มีความหลากหลายและยืดหยุ่น ปรับตัวได้ รวดเร็วต่อการเปลี่ยนแปลง เชื่อมโยงกับโลกของงานและเชื่อมโยงกับการศึกษาใน ระดับต่ำกว่าอุดมศึกษามากขึ้น

8.4 พัฒนาอุดมศึกษาไทยรุดหน้า แข่งขันทางการศึกษาในเชิงคุณภาพ

สนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษา แข่งขันในเชิงคุณภาพพร้อมกับให้ความร่วมมือระหว่างกันในด้านวิชาการและอื่น ๆ ทั้งในและนอกประเทศ มีความโปร่งใส มีการประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและได้รับการตรวจสอบจากทุกฝ่ายมากขึ้น อันจะพัฒนาให้การอุดมศึกษาไทยรุดหน้าอย่างรวดเร็ว

8.5 สถาบันอุดมศึกษา ต้องเป็นแหล่งความรู้และผลิตปัญญาชนที่ดี

มุ่งพัฒนาสถาบันอุดมศึกษา ให้เป็นแหล่งความรู้อันทันสมัย เป็นศูนย์รวมของผู้ทรงปัญญาของประเทศ ผลิตปัญญาชนที่มีความรู้รอบและรอบรู้ คิดก้าวหน้า ใฝ่เรียนรู้ รักสันติ เป็นพลเมืองดีของชาติและสมบูรณ์ด้วยจิตสำนึกที่ดีต่อสังคม ตลอดจนสนับสนุนความเป็นอิสระของสถาบันอุดมศึกษา

8.6 ปฏิรูปการเรียนการสอนเพื่อการศึกษาตลอดชีวิต จัดสรรทรัพยากรให้เอื้อต่อการปฏิรูป

ดำเนินการปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนที่ยืดหยุ่นหลากหลาย สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และทันกับความก้าวหน้าทางโลกวิชาการ โดยมีการกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต เป็นนโยบายของสถาบันอุดมศึกษา พร้อมทั้งปรับระบบในการจัดสรรทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา

8.7 พัฒนาปฏิรูปเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ควบคู่พัฒนานักวิจัยทุกสาขา

เร่งพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ด้วยการจัดตั้งหน่วยงานกลางส่งเสริมและประสานงานวิจัยพัฒนาและใช้เทคโนโลยี ควบคู่กับการเร่งสร้างเครือข่ายการวิจัยควบคู่กับการพัฒนานักวิจัยในทุกสาขา

8.8 สร้างเครือข่ายหลักสูตรอุดมศึกษา เชื่อมโยงทั้งในและนอกประเทศ

ดำเนินการสร้างเครือข่ายทางอุดมศึกษา ให้เชื่อมโยงระหว่างหลักสูตรอุดมศึกษาด้วยกันทั้งในและต่างประเทศ โดยยึดหลักการบริหารจัดการทรัพยากรร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมกับส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาให้มีความเชี่ยวชาญสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นภูมิภาคและประเทศชาติ

8.9 แก้ปัญหาขาดแคลนอาจารย์ ด้วยมาตรการที่เร่งด่วนและเป็นรูปธรรม

แก้ไขปัญหาขาดแคลนอาจารย์อุดมศึกษา ทั้งปัญหาเฉพาะหน้า ด้วยการจ้างผู้ที่มีความสามารถพิเศษจากภาคเอกชน ส่งเสริมโครงการสมองไหล

กลับอย่างเป็นรูปธรรม และปัญหาในระยะยาวด้วยการส่งเสริมให้สถานอุดมศึกษา
ร่วมมือกันผลิตบัณฑิตและอาจารย์วิจัยที่เชี่ยวชาญและมีคุณภาพ ตลอดจนเพิ่มทุน
การศึกษาต่อทั้งในและต่างประเทศ

9. นโยบายสนับสนุนวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี : ทางรอดของแผ่นดิน

9.1 วางรากฐานวิทยาศาสตร์ เพื่อให้เด็กไทยมีความสามารถทางวิชาการ
ที่เข้มแข็งทัดเทียมประเทศอื่น เป็นพื้นฐานสำหรับการพัฒนาอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
ของประเทศ ตลอดจนปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทุ
ระดับการศึกษา

9.2 เร่งผลิตบุคลากร พัฒนาวิทยาศาสตร์ด้วยมาตรการที่เป็นรูปธรรม

เร่งผลิตบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กำหนดมาตรการที่
เป็นรูปธรรมในการส่งเสริมความร่วมมือด้านเทคโนโลยีระหว่างองค์กรรัฐและเอกชน
รวมทั้งการวิจัยพัฒนากับองค์กรธุรกิจและสถานศึกษาทุกระดับ

9.3 ปลุกฝังพฤติกรรมทางวิทยาศาสตร์ พัฒนาทัศนคติและพฤติกรรม
เด็กเยาวชน

ร่วมปลุกฝังทัศนคติและกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่เรียกว่า
“พฤติกรรมทางวิทยาศาสตร์” อันจะทำให้ผู้เรียนรักธรรมชาติ สร้างและผลิตงานใหม่ ๆ
เป็นผู้บริโภคที่มีเหตุผล รู้คุณค่าแท้ คุณค่าเทียมของสิ่งต่าง ๆ

9.4 ผลิตครูที่มีความสามารถ ช่วยชาติพัฒนาวิทยาศาสตร์

ส่งเสริมการผลิตพัฒนาครูใหม่ ครูประจำการ อาจารย์วิทยาศาสตร์
ทุกระดับการศึกษาให้มีความรู้ ทัศนคติ วิธีสอนวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ด้วย
กระบวนการทางวิทยาศาสตร์สามารถจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ ที่ให้ผู้เรียน
ลงมือปฏิบัติจริงควบคู่กับออกมาตรการพิเศษในการส่งเสริมจูงใจให้คนเก่งทาง
วิทยาศาสตร์ คนดีและคนสอนเก่งเป็นครูและอาจารย์สอนวิทยาศาสตร์และ
คณิตศาสตร์ในทุกระดับการศึกษา

9.5 ส่งเสริมการเรียนการสอนด้านวิทยาศาสตร์ ด้วยสื่ออุปกรณ์ที่ล้ำสมัย
ได้มาตรฐานและราคาเหมาะสม

เร่งผลิตและเผยแพร่สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนวิทยาศาสตร์
และคณิตศาสตร์ที่มีคุณภาพได้มาตรฐานในราคาที่เหมาะสม เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้
จากการปฏิบัติจริง

9.6 จัดตั้งโรงเรียนวิทยาศาสตร์

ส่งเสริมการจัดตั้งโรงเรียนวิทยาศาสตร์ที่ได้มาตรฐานสูง

9.7 จัดทำแผนพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ให้สามารถพึ่งตนเองได้

ดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของไทยอย่างต่อเนื่อง

10. นโยบายพัฒนาอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมอาชีพ : ความมั่นคงของชีวิต

ปฏิรูปการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมหรือฝึกปฏิบัติจริงควบคู่ไปกับระบบการศึกษา เพื่อพัฒนาความสามารถใหม่ๆ ให้เกิดขึ้นในตัวบุคคล พรรคประชาธิปัตย์มุ่งมั่นที่จะพัฒนาเยาวชนไทยและแรงงานไทยให้มีทักษะอาชีพตามมาตรฐานสากล เพื่อการแข่งขันในตลาดโลก โดยจะดำเนินการตามมาตรการต่างๆ ดังนี้

10.1 ออก พ.ร.บ.อาชีวศึกษาและการฝึกอบรมอาชีพ

เร่งรัดการออกพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ

10.2 ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย การศึกษาระดับอาชีวศึกษากับการฝึกอบรมตอบสนองความต้องการทุกฝ่าย

ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาระดับอาชีวศึกษากับการฝึกอบรม โดยเน้นความรู้และทักษะที่เป็นหลักสูตรแกนกลางให้มีความหลากหลายทันสมัย ยืดหยุ่น และให้เอกชนและชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายและทิศทางในการพัฒนา

10.3 แบ่งการอาชีวศึกษาเป็นสองสาย เทียบโอนได้อย่างมีศักดิ์ศรีเท่าเทียมกัน

ดำเนินการแบ่งการศึกษาในระดับอาชีวศึกษาเป็นสองสาย คือ สายเทคนิคและอาชีวศึกษาที่เป็นวิทยอาชีพและทักษะอาชีพ โดยให้สามารถเทียบโอนกันได้ด้วยศักดิ์ศรีเท่าเทียมกัน

10.4 จัดการศึกษาแบบทวิภาคที่ภาครัฐร่วมมือเอกชน

ร่วมลงทุนกับสถานประกอบการในการกำหนดหลักสูตรและจัดการเรียนการสอนร่วมกันซึ่งจะช่วยประหยัดงบประมาณภาครัฐ และผู้เรียนได้ประสบการณ์จริงสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน

10.5 จัดตั้งโครงการสู่งานวิชาชีพ และกองทุนอาชีวศึกษาและการฝึก
อบรมอาชีพ

เร่งจัดตั้งโครงการ “สู่งานวิชาชีพ” เพื่อฝึกอบรมผู้เข้าสู่แรงงานใหม่
และจัดให้มีกองทุนอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมอาชีพ อันจะเป็นการพัฒนาผู้สอน
และผู้เรียนได้คุณภาพอย่างที่พึงประสงค์

10.6 เพิ่มทักษะแรงงานและประสานความร่วมมือกับต่างประเทศ

สนับสนุนให้สถานประกอบการจัดโครงการเพิ่มทุนความรู้และทักษะ
ใหม่ ๆ ให้กับบุคลากรและแรงงานของตน พร้อมกับประสานความร่วมมือกับต่างประเทศ
เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ เงินทุนและเทคโนโลยี ซึ่งจะทำให้องค์
ความรู้ด้านการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมให้ทันโลกทันสมัยอยู่เสมอ

10.7 แก้ปัญหาแรงงานและการว่างงาน ด้วยโครงการและมาตรการ
พิเศษต่าง ๆ

จัดทำโครงการขนาดใหญ่ที่เป็นเครือข่ายความร่วมมือระหว่าง
หน่วยงาน ภาครัฐภาคเอกชน และสถาบันการศึกษา รวมทั้งมาตรการพิเศษในการ
แก้ไขปัญหาการว่างงานและปัญหาแรงงาน

11. นโยบายการสนับสนุนการวิจัย และทักษะการพึ่งตนเองและเพิ่ม
ศักยภาพการแข่งขัน

พรรคประชาธิปัตย์ ตระหนักดีว่าการวิจัยและพัฒนา เป็นรากฐานของ
การสร้างและพัฒนาความรู้ทุกด้านเป็นภูมิปัญญาที่จำเป็นต่อการพัฒนาประเทศ ทั้ง
ในลักษณะของการพึ่งตนเองและการเพิ่มศักยภาพของการแข่งขัน จึงมีแนวทางเพื่อ
ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาที่สอดคล้องกับนโยบายด้านอื่น ๆ ดังนี้

11.1 สนับสนุนเพิ่มงบประมาณ กำหนดเป็นแผนแห่งชาติ สร้างความ
รุดหน้าของประเทศ

เพิ่มงบประมาณด้านการวิจัยและการพัฒนาทางวิทยาศาสตร์และ
เทคโนโลยีเป็นพิเศษควบคู่กับการกำหนดนโยบายและวาระแห่งชาติ ที่จะพัฒนาวิจัย
โดยเฉพาะด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี

11.2 ประสานความร่วมมือทางการวิจัยทั้งในและต่างประเทศ

ประสานความร่วมมือทางการวิจัยของนักวิจัยและสถาบันที่เกี่ยวข้อง

ทั้งในประเทศและนอกประเทศ ส่งเสริมการวิจัยและการพัฒนาที่ยั่งยืน สร้างความ
เป็นอยู่ที่ดีของประชาชนให้สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ

1 1.3 ฝึกกำลังทุกฝ่าย ผลิตนักวิจัยคุณภาพสูงรับใช้สังคมไทย

สนับสนุนสถาบันอุดมศึกษาและสถานประกอบการทั้งในและนอก
ประเทศ ให้ฝึกกำลังกันผลิตนักวิจัยคุณภาพออกมารับใช้สังคมไทย เพื่อเป็นกำลัง
สำคัญในการพัฒนาความเจริญทุกด้านของประเทศสืบไป

1 2. นโยบายส่งเสริมและพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ และเครือข่าย ข้อมูลสารสนเทศ : หัวใจของสังคมแห่งการเรียนรู้

พรรคประชาธิปัตย์ มุ่งพัฒนาการศึกษาไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้
ตลอดชีวิต โดยมีแนวทางดำเนินการเพื่อความสำเร็จ ดังนี้

1 2.1 จัดทำแผนแม่บทแห่งสารสนเทศ สายใยแห่งการเรียนรู้ เพื่อคนไทย ทุกคน

จัดทำแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติและแผนแม่บท
เครือข่ายข้อมูลสารสนเทศแห่งชาติ รวมทั้งแผนแม่บทเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศเพื่อ
การศึกษา โดยมุ่งหวังให้เทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นสายใยแห่งการศึกษาที่นำความรู้
สู่เด็กไทยและคนไทยทุกหนแห่ง

1 2.2 เชื่อมระบบอินเทอร์เน็ตกับแหล่งเรียนรู้ทุกแห่ง

นำพลังอำนาจของยุคข้อมูลข่าวสาร เข้าไปในสถานศึกษาทุกแห่ง
โดยภายในปี พ.ศ.2550 เครือข่ายการเรียนรู้ทุกเครือข่ายจะมีการเชื่อมโยงระหว่าง
ศูนย์ข้อมูลหน่วยราชการ ศูนย์ข้อมูลเอกชนกับสถานศึกษาและกับโลกภายนอก เพื่อ
ให้ทุกฝ่ายสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลต่างๆ และใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศ
ได้ และเป็นเครื่องมือสำคัญในการเรียนรู้และจัดการศึกษา

1 2.3 ใช้คลื่นความถี่และทรัพยากรสื่อสาร สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ตลอดชีวิต

เร่งรัดการใช้คลื่นความถี่และทรัพยากรสื่อสารทุกประเภท เพื่อ
ประโยชน์ทางการศึกษาให้มีผลในทางปฏิบัติโดยเร็วที่สุด อันจะเป็นการปฏิวัติสังคม
ไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ที่ทุกคนมีโอกาสเข้าถึงการศึกษาอย่างทั่วถึง มี
คุณภาพและเรียนรู้ได้ตลอดชีวิตในที่สุด

13. นโยบายพัฒนาระบบประกันคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษา : เพื่อความมั่นใจของทุกคน

พัฒนาระบบประกันคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษา ที่เที่ยงธรรมและมีประสิทธิภาพ ดังนี้

13.1 สนับสนุนการปฏิบัติงานของสำนักงานตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษา

สนับสนุนการปฏิบัติงานของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพให้สามารถทำงานได้อย่างอิสระและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งจะระดมผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์มาช่วยปฏิบัติงานอย่างเสียสละ เพื่อกำหนดและพัฒนาวิธีการประเมินคุณภาพการศึกษาที่ได้มาตรฐานควบคู่กับการกำกับและตรวจสอบการทำงานของทีมงานที่รับผิดชอบประเมินการศึกษาเพื่อความโปร่งใส และเที่ยงธรรมในการดำเนินการตามหลักการของการถ่วงดุลทั้งภายในและภายนอกองค์กร

13.2 เตรียมสถานศึกษาทุกระดับให้พร้อมกับการตรวจสอบ

ดำเนินการสนับสนุนสถานศึกษาทุกระดับให้มีความพร้อมรับการตรวจสอบและประเมินคุณภาพอย่างเข้มข้นทั้งภายในและภายนอก

13.3 ผลักดันให้ระบบศึกษาไทยเป็นระบบเปิด ที่ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ

เร่งดำเนินการในทุกวิถีทางเพื่อให้ระบบการศึกษาไทยเป็นระบบเปิดที่ทุกฝ่ายในสังคมมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ รวมทั้งสนับสนุนส่งเสริมให้ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญทางการศึกษาต่างๆ จัดตั้งสถาบันให้คำปรึกษาและฝึกอบรมแก่นุคลากรของสถานศึกษา ตลอดจนผู้มีส่วนร่วมทุกฝ่ายในการดำเนินการให้สถานศึกษาของตน มีความพร้อมที่จะได้รับการประเมินคุณภาพอย่างเข้มข้นและมีการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่องและฉับไว เพื่อเป็นพลังสำคัญที่จะสร้างสรรค์การศึกษาไทยให้ก้าวไกลได้มาตรฐานโลกในที่สุด⁸

3) พรรคชาติพัฒนา

นโยบายด้านสังคม

พรรคชาติพัฒนา มุ่งสร้างโอกาสในการได้รับผลประโยชน์จากความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจให้กระจายไปสู่ประชาชนอย่างทัดเทียม มุ่งสร้างความเข้มแข็งให้กับบุคคลในฐานะที่เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ โดยคุ้มครองพัฒนาและส่งเสริมให้คนไทยมีทักษะความรู้ ความสามารถเป็นที่ยอมรับในระดับสากลภายใต้จิตสำนึกของความเป็นคนไทยที่หวงแหนและพร้อมที่จะปกป้องรักษาไว้ซึ่ง

วัฒนธรรมและวิถีชีวิตแบบไทยสร้างความเข้มแข็งให้กับสถาบันสังคม เสริมสร้างบรรยากาศ ความเอื้ออาทร ความเกื้อกูลกันในการทำงานระหว่างเจ้าของกิจการและผู้ทำงาน ส่งเสริมสิทธิมนุษยชน สิทธิชุมชนท้องถิ่น ให้สามารถมีพลังที่จะกำหนดวิถีชีวิตและทิศทางการพัฒนาอันเกี่ยวข้องกับพวกเขาเหล่านั้น ภายใต้การรวมตัวกันในลักษณะองค์กรทางสังคมที่เข้มแข็ง ตลอดจนเสริมสร้างความอบอุ่นของครอบครัว และปกป้องประชาชนไทยจากความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ปัญหาโสเภณี ปัญหาการแพร่ระบาดของโรคเอดส์ รวมทั้งอุบัติเหตุและภัยธรรมชาติ ตลอดจนให้มีการกระจายบริการสาธารณสุข สวัสดิการทางสังคมที่มีคุณภาพไปสู่ชุมชนจังหวัด และกลุ่มผู้ด้อยโอกาสอย่างทั่วถึงและพอเพียง

การศึกษา กีฬา ศาสนา และศิลปวัฒนธรรม

พรรคชาติพัฒนามุ่งที่จะพัฒนาระบบการศึกษาของชาติให้ก้าวไปสู่ความเป็นเลิศและเป็นที่ยอมรับในระดับสากล รวมทั้งสอดคล้องเหมาะสมกับประเพณีวัฒนธรรมของท้องถิ่นโดยให้ประชาชนในชาติได้มีโอกาสทางการศึกษาทั้งในและนอกระบบ รวมทั้งการศึกษาต่อเนื่องตลอดชีวิตอย่างทัดเทียมกัน ภายใต้จิตสำนึกของความเป็นคนไทยที่หวงแหนและพร้อมที่จะปกป้องรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมและวิถีชีวิตแบบไทย ตลอดจนมีคุณลักษณะทั้งทางร่างกาย สังคม อารมณ์และสติปัญญาอันที่จะเป็นกำลังสำคัญที่ตอบสนองและสนับสนุนต่อทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจของชาติ

การศึกษา

1. ส่งเสริมการดูแลเด็กก่อนวัยเรียน เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่ระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี
2. ประกันโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยให้ประชาชนทุกคนได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่องไม่น้อยกว่า 12 ปี ซึ่งรัฐจะจัดให้โดยไม่เรียกเก็บค่าใช้จ่าย
3. ประกันโอกาสทางการศึกษาทั้งในปริมาณและคุณภาพไปสู่ผู้ด้อยโอกาสในสังคม ตลอดจนผู้พิการ ทูพพลภาพ ให้ได้รับการศึกษาได้ทัดเทียมกับประชาชนทั่วไป
4. สนับสนุนงบประมาณการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี อย่างทัดเทียมกันทั้งภาครัฐและเอกชน
5. สนับสนุนการจัดการศึกษาอบรมขององค์กรวิชาชีพและภาคเอกชนให้มีความเป็นอิสระมีความคล่องตัวและมีคุณภาพ
6. สนับสนุนให้มีการลดต้นทุนด้านการศึกษาในภาคเอกชน รวมทั้งให้สิทธิพิเศษในการลดหย่อนค่าสาธารณูปโภคเพื่อการศึกษา
7. ปรับปรุงให้มีการผ่อนปรนมาตรการด้านภาษีอุปกรณ์การเรียนการสอนเพื่อการศึกษา
8. ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนในภาครัฐและเอกชนให้มีเทคโนโลยีอุปกรณ์การศึกษาที่ทันสมัยและเป็นสากล จัดวางระบบเครือข่ายสารสนเทศเพื่อการศึกษาให้เชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบและให้ข้อมูลสถิติมีความเป็นปัจจุบันรวมทั้งกำหนดมาตรการการจัดสรรคลื่นความถี่ให้สำหรับการศึกษา เพื่อให้สื่อสารมวลชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบการศึกษาของชาติ

9. สนับสนุนการรวมตัวกันของสถาบันการศึกษา ในลักษณะของเครือข่ายชุมชนทางการศึกษา เพื่อให้เกิดการพัฒนาองค์ความรู้ทางวิชาการที่มีความเชี่ยวชาญในลักษณะความชำนาญการพิเศษ และการแลกเปลี่ยนทรัพยากรระหว่างเครือข่ายชุมชนเพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศทางการศึกษา

10. ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ และสามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง มีทักษะความชำนาญที่สามารถจะคิดเป็น ทำเป็นและแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเอง

11. สนับสนุนการศึกษอาบรมทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อปลูกฝังให้ประชาชนในชาติเป็นผู้มีจริยธรรม คุณธรรม ศีลธรรม ตระหนักและหวงแหนวัฒนธรรมและเอกลักษณ์ของชาติ รวมทั้งมีคุณลักษณะที่มีความเป็นสากล รอบรู้และเท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลก

12. ส่งเสริมให้ประชาชนได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ทั้งการศึกษาในระบบและการศึกษานอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อการพัฒนาศักยภาพของประชาชนชาวไทยให้สามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างเป็นสุข พร้อมทั้งได้รับการพัฒนาที่เหมาะสมและพร้อมที่จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ

13. ปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนให้มีความหลากหลายตามความต้องการและความสอดคล้องของท้องถิ่นและสภาพเศรษฐกิจ รวมทั้งให้มีความเป็นสากล

14. ให้มีองค์กรอิสระทำหน้าที่ควบคุมมาตรฐานการศึกษา การประเมินและการประกันคุณภาพการศึกษา

15. ยกกระดับคุณภาพและมาตรฐานวิชาชีพครู โดยส่งเสริมให้มีหน่วยงานผลิตครูที่มีคุณภาพและมีจิตวิญญาณของความเป็นครู รวมทั้งส่งเสริมให้ครูมีทักษะความสามารถในการบริหารจัดการภายใต้การกำกับดูแลขององค์กรวิชาชีพอิสระ

16. ส่งเสริมให้อาชีพครูมีสถานภาพทางสังคมที่สูงขึ้น เพื่อจูงใจให้บุคคลที่มีความสามารถเข้าสู่ระบบการให้การศึกษา รวมทั้งปรับปรุงสวัสดิการและมาตรฐานในวิชาชีพให้สามารถดำรงชีพอย่างมีเกียรติ และศักดิ์ศรี

17. ส่งเสริมการพัฒนาสถาบันการศึกษาเอกชนเพื่อยกกระดับคุณภาพให้สูงขึ้น จัดสรรเงินกู้ยืมดอกเบี้ยต่ำและใช้บัตรการศึกษาสำหรับคนยากจน เพื่อสนับสนุนให้โรงเรียนเอกชนได้ช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐ

18. ปรับปรุงกฎระเบียบกองทุนเงินกู้ยืมให้สอดคล้องและเหมาะสม เพื่อให้ภาคเอกชนสามารถกู้ยืมเงิน จากกองทุนนำไปใช้ปรับปรุงให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อการจัดการศึกษา

19. ส่งเสริมให้ครอบครัวและชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการศึกษาทั้งในและนอกระบบให้กับบุตรหลานของตน โดยผ่านองค์กรส่วนท้องถิ่นสถาบันการศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน รวมทั้งองค์กรของชุมชน

20. สร้างวินัยคนในชาติโดยส่งเสริมให้มีกิจกรรมลูกเสือ ลูกเสือชาวบ้าน และยุวกาชาดให้เป็นรูปธรรมยิ่งขึ้น

21. ส่งเสริมให้มีการศึกษาระดับอุดมศึกษาอย่างกว้างขวางทั่วถึง และมีอิสระโดยสนับสนุนสถาบันทั้งภาครัฐและเอกชนให้ผลิตบัณฑิตที่มีปริมาณและคุณภาพที่สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ รวมทั้งส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาและสร้างความเป็นเลิศทางวิชาการของท้องถิ่น

22. สนับสนุนให้มีการรวมศูนย์นโยบายการจัดการศึกษาอย่างชัดเจน

23. สนับสนุนให้มีกฎหมายการศึกษาแห่งชาติภายใต้กรอบของการจัดการศึกษาในทุกระดับให้มีความเป็นเอกภาพ

24. เร่งปรับโครงสร้างการผลิตบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ให้มีความสมดุลและสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ

นโยบายการศึกษา

ปฏิบัติการที่ 15 รากฐานการศึกษาใหม่ เด็กไทยพูดได้ 3 ภาษา

ส่งเสริมปฏิรูปการศึกษา เพื่อให้เยาวชนไทยสามารถเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ เน้นให้มีความคิดริเริ่มและสร้างสรรค์ และสามารถประกอบอาชีพได้หลังจากจบการศึกษา โดย

◆ ส่งเสริมการศึกษาในชนบท โดยนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้และให้มีห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ทุกโรงเรียน

◆ สร้างศักยภาพเด็กไทยให้ พูด-อ่าน-เขียน ได้ 3 ภาษา (ภาษาไทย-ภาษาอังกฤษ-ภาษาคอมพิวเตอร์)

◆ ปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาให้เด็กนักเรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้และสอนเด็กไทยให้รู้จักพัฒนาความคิด และกล้าแสดงออกภายใต้วัฒนธรรมของความเป็นไทย

◆ ส่งเสริมและยกระดับสถานภาพทางสังคมของครู รวมถึงการปรับปรุงสวัสดิการ การสร้างหลักประกันในวิชาชีพ และการแก้ปัญหาหนี้ครู

◆ ส่งเสริมให้กีฬาเป็นสายใยแห่งครอบครัว เพื่อลดปัญหาสังคมโดย

- จัดให้มีลานกีฬาหรือสถานที่ออกกำลังกายทุกหมู่บ้าน
- สนับสนุนและส่งเสริมให้มีกีฬาอาชีพ เช่น ฟุตบอลในประเทศไทย เพื่อเป็นแรงจูงใจให้เยาวชนมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาและมีส่วนร่วมในการเล่นกีฬามากขึ้น
- สนับสนุนและส่งเสริมให้กีฬาไทยเป็นผู้นำในอาเซียน รวมถึงการส่งเสริมและผลักดันให้นักกีฬาไทยได้เหรียญทองเป็นอันดับต้นในกีฬาเอเชียนเกมส์ และได้เหรียญทองในกีฬาโอลิมปิกให้มากกว่าเดิม โดยมุ่งเฉพาะกีฬาที่ประเทศไทยมีโอกาสสูง

- จัดให้มีสวัสดิการแก่นักกีฬาที่สร้างชื่อเสียงให้ประเทศ เพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจแก่นักกีฬา⁹

4) พรรคชาติไทย

นโยบายด้านการศึกษา

ให้ความสำคัญกับผู้เรียน

พรรคชาติไทยตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาของเด็กและเยาวชน เพื่อให้เติบโตเป็นมนุษย์ที่มีศักยภาพและประสิทธิภาพในการดำรงชีวิต จึงให้ความสำคัญต่อการพัฒนาทางด้านสติปัญญา สุขภาพจิต และสุขภาพกายของผู้เข้ารับการศึกษา โดยจะส่งเสริมการเรียนการสอนที่ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมและนิสัยรักการอ่านให้แก่เด็ก การจัดให้มีโภชนาการอย่างเหมาะสม การจัดหาทุนการศึกษาเพื่อให้สามารถเข้าสู่ระบบการศึกษาที่สูงขึ้น และจัดระบบการแนะแนวการศึกษาตั้งแต่ในวัยเด็ก เพื่อให้เด็กสามารถกำหนดเป้าหมายทางการศึกษาเพื่อการดำรงชีวิตที่ดีของตนได้

สำหรับการศึกษาอบรมในระดับอุดมศึกษาและขั้นสูงขึ้นไปนั้น จะสนับสนุนให้เกิดความหลากหลายและความมีประสิทธิภาพของการเรียนรู้การค้นคว้าและการวิจัย เพื่อให้บัณฑิตที่ผ่านการศึกษาระดับนี้สามารถตอบสนองต่อสังคมและประเทศได้อย่างสูงสุด

ส่งเสริมคุณภาพครู

พรรคชาติไทยมุ่งเน้นการปลูกฝังจิตสำนึก คุณธรรม และความเอื้ออาทรต่อผู้รับการศึกษาแก่ครูผู้สอน ส่งเสริมให้เกิดการฝึกอบรมวิทยากรและองค์ความรู้ใหม่ที่ทันสมัยแก่บุคลากรทางการศึกษา จัดสวัสดิภาพและสวัสดิการครู การสนับสนุนให้ปราชญ์ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการให้การศึกษา รวมทั้งการสร้างแรงจูงใจให้ครูกลับถิ่นฐานบ้านเกิด เพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสังคมในท้องถิ่นต่าง ๆ อย่างทั่วถึง

พัฒนาหลักสูตร

พรรคชาติไทยมุ่งส่งเสริมให้หลักสูตรการศึกษาประกอบไปด้วยการเรียนการสอน การปฏิบัติที่มีทั้งวิชาการ จริยธรรม และแนวทางการดำรงชีวิต การส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าคิด กล้าทำอย่างมีสติและมีเหตุผล รวมทั้งการสร้างความรู้ความเข้าใจเพื่อนำวิชาการไปประยุกต์ใช้ให้เกิดผลปฏิบัติที่แท้จริง ทั้งนี้ โดยเปิดโอกาสให้ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรการศึกษาและประเมินผลการจัดระบบการศึกษา

พัฒนาอุปกรณ์การเรียนการสอน

พรรคชาติไทยมุ่งส่งเสริมการจัดให้มีสถานศึกษาขึ้นในทั่วทุกภูมิภาคอย่างเพียงพอ โดยอาจใช้อาคารสถานที่ของส่วนราชการและวัด หรือขององค์กรสาธารณกุศล เพื่อจัดการเรียนการสอน การนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีใช้ในการจัดการเรียนการสอน จัดให้มีตำราเรียนและอุปกรณ์การเรียนการสอนที่ทันสมัยและเหมาะสมกับหลักสูตรการศึกษาของผู้เรียนในแต่ละท้องถิ่น ตลอดจนของคณพิการอย่างทั่วถึง และพัฒนาห้องสมุดให้เป็นแหล่งข้อมูลทางการศึกษาที่ครบวงจร

เสริมสร้างศักยภาพการบริหารการศึกษา

พรรคชาติไทยให้ความสำคัญต่อการพัฒนาศักยภาพของแต่ละสถานศึกษา โดยจะส่งเสริมให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนในการจัดการศึกษาทุกระดับ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการบริหารการศึกษาก่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาของไทยกับนานาชาติ เพื่อการแลกเปลี่ยนนักเรียนนักศึกษา วิทยากรทางการศึกษา ข้อมูลความรู้ทางวิชาการ วิธีการบริหารจัดการและเทคโนโลยีด้านการศึกษาระหว่างกันรวมทั้งการจัดสรรเงินงบประมาณเพื่ออุดหนุนสถานศึกษาอย่างเป็นธรรมและเหมาะสมกับสภาพของแต่ละสถานศึกษา

ธำรงขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม และเอกลักษณ์ของชาติ

พรรคชาติไทยตระหนักถึงการสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องและการสืบสานขนบธรรมเนียมและวัฒนธรรมของชาติ โดยจะส่งเสริมให้สอดแทรกการเรียนการสอนเกี่ยวกับความเป็นมา ลักษณะและคุณค่าของธรรมเนียม วัฒนธรรม และเอกลักษณ์ของชาติในด้านต่างๆ ไว้ในหลักสูตรการศึกษา รวมทั้งจะรณรงค์ให้คนไทยมีความหวงแหนและภูมิใจ ร่วมกันสืบสานขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม และเอกลักษณ์อันดีงามของชาติต่อไป¹⁰

ด้านการเมือง / ด้านการปกครอง / ด้านเศรษฐกิจ /
ด้านสังคม / ด้านการศึกษา / ด้านการพัฒนาชนบท /
ด้านการพัฒนาสาธาณูปโภคพื้นฐาน /
ด้านพลังงานและสิ่งแวดล้อม / ด้านการต่างประเทศ

5) พรรคเสรีธรรม

เป็นพรรคการเมืองของประชาชน โดยประชาชนเพื่อประชาชนขอสร้างเมล็ดพันธุ์ใหม่สนับสนุนการปฏิรูปการเมือง ให้เป็นระบบการเมืองของประชาชน ขอเป็นเครื่องมือในการกำหนดชะตากรรมของประเทศและวิถีทางทางการเมืองของประชาชน

ภาระแห่งชาติ ถือเป็นภัยคุกคามต่อความกินดี อยู่ดี ของประชาชน และความมั่นคงมั่งคั่งของประเทศ

การแก้ปัญหาภาระแห่งชาติ ถือเป็นภาระหน้าที่และความรับผิดชอบอันสำคัญ และเร่งด่วนอย่างยิ่งที่พรรคเสรีธรรมจะมุ่งดำเนินการให้สำเร็จลุล่วงโดยเร็ว เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนในระยะเร่งด่วน และเพื่อวางรากฐานการพัฒนาประเทศให้แข็งแกร่งอย่างยั่งยืนในระยะยาว

แก่ภาระโอกาสและคุณภาพการศึกษาของประเทศ การศึกษาเป็นปัจจัยรากฐานในการพัฒนาประชากรและในระยะยาว ต้องเพิ่มและกระจายโอกาสอย่างทั่วถึง และพอเพียงกับความต้องการของประชาชนและการพัฒนาประเทศ รวมทั้งการยกระดับความสามารถในการแข่งขันกับนานาประเทศด้วย ดังนี้

- ◆ จัดให้บริการการศึกษาภาคบังคับพื้นฐานฟรี 12 ปี ทั้งสายสามัญ และอาชีวศึกษา

- ◆ จัดให้บริการศึกษาฟรี ในภาคอนุบาล 3 ปี ก่อนวัยเรียนในภาคบังคับพื้นฐาน

- ◆ กระจายโอกาสทางการศึกษาในระบบการศึกษานอกโรงเรียน และระบบการศึกษาทางไกล

- ◆ ขยายกองทุนกู้ยืมในระดับอุดมศึกษาในอัตราดอกเบี้ย 1% ระยะยาว 15 ปี

- ◆ เพิ่มมาตรการการศึกษาต่อเนื่องแบบตลอดชีวิต โดยการประกันคุณภาพมาตรฐานการศึกษา เปรียบเทียบระหว่างระบบและการถ่ายโอนวุฒิปัตร์ทางการศึกษาอย่างต่อเนื่องได้พร้อมๆ กัน

- ◆ ตั้งวิทยาลัยชุมชน (Community College) เป็นรากฐานของศูนย์กลางการศึกษา ชุมชน โดยผสมผสานทั้งมาตรการ UNISEP และ UNICEP ซึ่งใช้มหาวิทยาลัยทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคเป็นแกนกลางในการประสานความช่วยเหลือทั้งระดับโรงเรียนและชุมชน

- ◆ ส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางทางการศึกษาระดับอุดมศึกษาของภูมิภาคและนานาชาติโดยปรับปรุงคุณภาพของหลักสูตรนานาชาติให้ได้มาตรฐานสากล

◆ ผลักดันไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญา โดยสร้างศูนย์กลางการศึกษานานาชาติ
ในภูมิภาค

ภาระนี้ครู หนี้สินครูซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ กว่า 1.5 แสนล้านบาท
นั้น ต้องเร่งหยุดยั้งเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และมีกำลังใจในการทำงานเพื่อพัฒนา
ทรัพยากรมนุษย์หรือเด็กไทย ซึ่งเป็นอนาคตอันสำคัญของประเทศต่อไปได้

◆ พัฒนาระบบความก้าวหน้าในอาชีพครู โดยการขยายฐานการพัฒนาดูแลทาง
วิชาชีพของครูให้กว้างขวางขึ้น ควบคู่ไปกับการขยายฐานการประเมินความก้าวหน้า
ในสายอาชีพให้มีความหลากหลายและเพิ่มเส้นทางความก้าวหน้าสายใหม่ ๆ มากยิ่ง
ขึ้น

◆ ตั้งธนาคารครูไทย เป็นกลไกหลักในการบริหารและปลดปล่อยหนี้สินของครู
โดยให้ครูเป็นเจ้าของ ระดมทุนจากสหกรณ์ครู และครูสามารถถือหุ้นได้¹¹

6) พรรคความหวังใหม่

นโยบายหลักของพรรคความหวังใหม่ ในสถานการณ์กอบกู้ฟื้นฟูชาติ

พรรคความหวังใหม่ เป็นพรรคการเมืองของประชาชน มีจุดยืนอยู่กับ
ผลประโยชน์ของชาวบ้าน เป็นปากเสียงและทำการต่อสู้เพื่อผลประโยชน์ของประชาชน
ทุกหมู่เหล่าของประเทศ ขอประกาศให้พี่น้องร่วมชาติได้ทราบโดยทั่วกันว่า

สถานการณ์ของประเทศในขณะนี้ มีสภาพคล้ายประเทศอาณานิคมทาง
เศรษฐกิจ ประชาชนทุกหมู่เหล่ากำลังอยู่ในสภาวะลำบากยากแค้นและสิ้นเนื้อประดาตัว
ถูกเอาเปรียบจากต่างชาติต่อสถานการณ์เช่นนี้ พรรคความหวังใหม่จึงกำหนด
นโยบายหลักในการบริหารราชการแผ่นดินไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 กอบกู้ฟื้นฟูประเทศ ให้พ้นจากภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง
การปกครอง

หยุดการขายรัฐวิสาหกิจและทรัพย์สินส่วนรวมให้ต่างชาติ โดยใช้
นโยบายฟื้นฟูชาติด้วยตนเองตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง สนับสนุน กลุ่มครอง การ
ประกอบธุรกิจของคนไทยทุกระดับทุกสาขา ส่งเสริมการลงทุนที่สอดคล้องกับ
ลักษณะทางภูมิภาคอันหลากหลาย เพื่อฟื้นฟูอำนาจทางเศรษฐกิจและนำความอยู่ดี
กินดีกลับคืนมาสู่คนไทยโดยเร็ว

ข้อ 2 พื้นฟูฐานะความเป็นอยู่ของคนยากจนทั่วประเทศ ให้เกษตรกรและผู้ใช้แรงงาน 40 ล้านคนมีงานทำ ปลอดภัยหนี้สินเกษตรกร ดำเนินการให้ราคาผลผลิตสูงกว่าราคาต้นทุน เพิ่มขีดความสามารถของแรงงานไทย แก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าว ลดค่าใช้จ่ายแรงงานไทยที่ไปต่างประเทศ จัดหากองทุนให้ยืมและคุ้มครองให้ได้รับความเป็นธรรมมากที่สุด

ข้อ 3 เร่งรัดการออกเอกสารสิทธิและโฉนดที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยทั่วประเทศ รวมทั้งส่งเสริมการใช้ที่ดินให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ข้อ 4 จัดสรรงบประมาณอุดหนุน แก่งค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) แห่งละไม่น้อยกว่า 10 ล้านบาทต่อปี ให้เทศบาลตำบลแห่งละไม่น้อยกว่า 15 ล้านบาทต่อปี ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดแต่ละแห่งอย่างเหมาะสมกับฐานะหน้าที่ความรับผิดชอบ เพื่อกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญและจะส่งเสริมสภาพของกำนันผู้ใหญ่บ้านให้ดำรงอยู่อย่างมีเกียรติ เพื่อประสานความเป็นหนึ่งเดียวของประชาชนในท้องถิ่น

ข้อ 5 แก้ปัญหายาเสพติดให้เห็นผลชัดเจนภายใน 1 ปี ป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันและการต่อต้านของเพื่อนบ้านอย่างจริงจัง

ข้อ 6 เร่งรัดการปฏิรูปการศึกษา เน้นหลักสูตรให้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงให้นักเรียนและเยาวชนสามารถพึ่งตนเองได้ เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม จัดตั้งธนาคารการศึกษาเพื่อทุกคนมีโอกาสพัฒนาตน ทั้งร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา

ข้อ 7 เร่งรัดปฏิรูประบบราชการให้ทันสมัยเป็นสถาบันที่รับใช้ประชาชนและเป็นกำลังสำคัญในการฟื้นฟูประเทศ

ข้อ 8 กระชับความสัมพันธ์ฉันท์มิตรกับนานาประเทศทั่วโลก พื้นฟูความร่วมมือทางเศรษฐกิจ การค้า และการลงทุนกับประเทศเพื่อนบ้านและในภูมิภาคบนพื้นฐานผลประโยชน์ร่วมกัน และความเท่าเทียมกัน

พรรคความหวังใหม่พร้อมที่จะร่วมมือกับพรรคการเมืองและองค์กรทั้งปวงเพื่อกอบกู้ฟื้นฟูชาติ

ถึงเวลาที่คนไทยต้องสามัคคีกัน ร่วมคิดร่วมทำให้ชาติพ้นจากวิกฤตการณ์

จึงขอเชิญชวนพี่น้องไทยทั่วประเทศได้ร่วมแรงใจสนับสนุนให้พรรคความหวังใหม่ได้มีโอกาสบริหารราชการแผ่นดิน ทำภารกิจให้ลุล่วงเพื่อประเทศไทยดำรงอยู่อย่างวัฒนาสถาพร

ต้องปรับแนวทางพัฒนาแก้ปัญหาที่ฐานราก มึงาน มีการศึกษา มีรายได้ กระจายทั่วถึง นายสุขวิช รังสิตพล รองหัวหน้าพรรคความหวังใหม่ อดีตรอง นายกรัฐมนตรี อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ อดีตผู้ว่าการทางพิเศษแห่ง ประเทศไทย

ตลอด 40 ปี ตั้งแต่ พ.ศ.2503-2543 ประเทศไทยใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติมา 8 ฉบับ แต่พัฒนาอย่างผิดทางมาโดยตลอด

เมื่อเปิดเสรีการเงินในปี 2533 ก็ยิ่งตอกย้ำความล้มเหลวของการพัฒนามาก ยิ่งขึ้น และตกอยู่ถึงขั้นวิกฤต ส่งผลให้คนทั้ง 62 ล้านคนต้องแบกรับภาระความ ผิดพลาดที่เกิดขึ้น

ทรัพยากรธรรมชาติถูกถลุงใช้ และผลที่ได้รับไม่คุ้ม ประชาชนส่วนหนึ่งได้รับ สาธารณูปโภค ส่วนหนึ่งได้รับการศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐาน แต่ส่วนใหญ่ไม่ได้รับ ส่วนหนึ่งได้รับรายได้ ประชาชน 62 ล้านคนทั้งประเทศ ได้รับการศึกษาตามเกณฑ์ มาตรฐานเพียง 22 ล้านคนเท่านั้น ในขณะที่อีก 40 ล้านคนได้รับการศึกษาเพียงขั้น ประถมศึกษา ต้องให้การศึกษาต่อเนื่อง 12 ปีฟรีแก่เด็กไทยทุกคน ต้องมีเงิน อุดหนุนรายหัวเพิ่มขึ้นเฉลี่ย 10,000 บาทต่อคนต่อปี มี “ธนาคารเพื่อการศึกษา” เป็นแหล่งทุนสนับสนุน เพื่อให้การศึกษาไทยเป็นเลิศในปี 2550 คือ เด็กและ เยาวชนไทยทุกคนจบการศึกษาพื้นฐาน 12 ปี เป็นอย่างน้อย ต้องผันเงินปีละ 60,000 ล้านบาท สู่ 20,000 หมู่บ้าน ส่งผลให้มีน้ำใช้ 12 เดือน ให้ทุกคนมีรายได้อย่างน้อย 12 หมื่นต่อปี

ยาเสพติดต้องสิ้นจากแผ่นดินไทย

1. กำหนดให้ปัญหายาเสพติดเป็นภัยต่อความมั่นคงของประเทศ ทำลาย เศรษฐกิจของชาติทำลายสังคม และประชาชน เป็นอันตรายร้ายแรงที่สุด ต้องกำจัด ให้สิ้นไปจากแผ่นดินไทย

2. ระดมพลังประชาชนทุกหมู่เหล่าทั่วประเทศ เข้าปราบปราม กวาดล้าง ยาเสพติดให้หมดสิ้น

3. ผู้เสพเป็นผู้ป่วย จะต้องรักษาบำบัดให้หายขาดและฟื้นฟูสภาพจิตใจโดย ไม่เปิดเผยประวัติของผู้ป่วย เพื่อไม่ให้เป็นการแก้บ้านเมือง ปลดเปลื้องทุกข์ให้พ่อแม่และครอบครัว

4. ผู้ค้า ผู้ผลิต ต้องประหารชีวิต

5. ประสานงานกับมิตรประเทศร่วมกันปราบปรามการค้ายาเสพติด เพื่อไม่ให้ขยายตัวลุกลามต่อไปอีก

สร้างคน สร้างชาติ ด้วยการศึกษ

1. ให้การศึกษาต่อเนื่อง 12 ปีฟรี ตามนโยบาย “การศึกษา 12 ปี” แก่เด็กไทยทุกคน เด็กเยาวชน รวมถึงเด็กพิการจากครอบครัวคนยากจน จะได้รับเงินอุดหนุนรายหัวเพิ่มขึ้นเฉลี่ย 10,000 บาทต่อคนต่อปี และจัดตั้งศูนย์แม่และเด็กเพื่อให้เด็กอายุ 1-3 ปีเตรียมความพร้อมก่อนอนุบาล ให้เด็กอายุ 4-5 ปี ได้เรียนอนุบาลทุกคน เพื่อป้องกันการตกหล่นของเด็กเมื่อครบเกณฑ์ และเพิ่มคุณภาพของชั้นประถมศึกษา

2. ขยายจำนวนวิทยาเขตวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีทั่วประเทศ ให้เพียงพอแก่การให้การศึกษาถึงระดับอนุปริญญาตรี เพื่อบุตรหลานเกษตรกรและคนยากคนจนอายุ 15-18 ปีทั่วประเทศ โดยให้เรียนวิชาชีพ เช่น พยาบาล การบัญชี การตลาด การท่องเที่ยว ช่างเทคนิค ช่างกล ช่างเครื่องยนต์ การเกษตร ช่างคอมพิวเตอร์ เป็นต้น เพื่อพัฒนาฝีมือแรงงานสามารถประกอบอาชีพในประเทศ และเพื่อส่งออกแรงงานวิชาชีพที่มีฝีมือไปทำงานยังต่างประเทศ และจัดตั้งบริษัทกลางขึ้นมาดูแลเพื่อลดค่าใช้จ่ายในการไปทำงานต่างประเทศ ให้เหลือไม่เกินคนละ 50,000 บาท

3. ตั้ง “ธนาคารเพื่อการศึกษา” ให้บริการทางการเงินแก่บุคลากรทางการศึกษานักเรียน และผู้ปกครอง ปลอดเปลื้องหนี้สินครูอย่างเป็นระบบ เพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย มีเบี้ยประชุม ค่าพาหนะ และค่าล่วงเวลา ส่งเสริมความก้าวหน้าในวิชาชีพครูให้เลื่อนไหลตำแหน่งได้ และแยกบัญชีเงินเดือนครูเป็นบัญชีเฉพาะ มีการอบรมครูอาจารย์อย่างต่อเนื่องโดยรัฐต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่าย

4. แบ่งเขตการศึกษาตามเขตเลือกตั้งเป็น 400 เขต และให้รับเด็กทุกคนในเขตบริการ ทั้งในและนอกทะเบียนบ้านรวมถึงเด็กพิการ ให้โรงเรียนเป็นนิติบุคคล โดยให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมการพัฒนาการศึกษา เพื่อสร้างคนให้มีคุณภาพ

5. โรงเรียนและท้องถิ่นร่วมกันให้สวัสดิการแก่ผู้ด้อยโอกาสทั้งเด็ก สตรี ผู้สูงอายุ และคนพิการอย่างทั่วถึง¹²

7) พรรคราชฎ

นโยบายทางสังคม

พรรคราชฎ มีนโยบายทางสังคมที่จะแก้ไขความเสื่อมโทรมทางสังคมที่เป็นอยู่ให้หมดไปโดยเร็วที่สุด และวางรากฐานการสร้างสรรค์สังคมที่สงบสุขมีเสถียรภาพทันสมัยและเป็นธรรม ให้เกิดขึ้นในระยะยาวโดยจะดำเนินมาตรการ ต่อไปนี้

1. จัดเหตุปัจจัยที่เป็นรากเหง้าแห่งอาชญากรรมคุกคามความปลอดภัยและความสงบสุขของราษฎรทั่วไปโดยเร็วที่สุด โดยใช้วิธีการที่เด็ดขาดและมีประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม และสนับสนุนกิจการตำรวจให้มีประสิทธิภาพในการบริการประชาชน

2. ปรับปรุงระบบการทำงานของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อแก้ปัญหาความสูญเสียทางเศรษฐกิจในวงการศึกษา โดยเฉพาะการประถมศึกษาและอาชีวศึกษา

3. จัดทำแผนการศึกษาและการพัฒนากำลังคนแห่งชาติ ที่มีเป้าหมายชัดเจนสนองความต้องการของประชาชน และสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมและการเมืองของชาติรวมทั้งทบถวน และปรับปรุงระบบการศึกษาระดับอุดมศึกษามหาวิทยาลัยให้เกิดประโยชน์แก่เยาวชนของชาติอย่างแท้จริง จูงใจให้คนไทยระดับนักวิชาชีพ ผู้ชำนาญการ และผู้ใช้แรงงานที่อยู่ต่างประเทศกลับมาทำงานในประเทศ

4. จัดทำระบบการประกันสังคมที่มีประสิทธิภาพและเป็นธรรมแก่ผู้ใช้แรงงาน โดยใช้หลักไตรภาคี (รัฐบาล นายจ้าง และลูกจ้าง) และจัดให้มีระบบบริการสังคมที่มีประสิทธิภาพรวดเร็ว สามารถรับใช้ประชาชนได้อย่างแท้จริง ให้เกิดขึ้นทั่วประเทศ

5. ปรับปรุงแผนพัฒนาคุณภาพประชากร ให้สอดคล้องกับความเป็นจริง

6. ป้องกัน ปราบปรามการผลิต การจำหน่าย และการเสพยาเสพติดให้โทษอย่างเฉียบขาด

7. จัดระเบียบควบคุม คุ้มครองให้สวัสดิการ และความเป็นธรรมแก่สตรี ผู้ประกอบอาชีพบริการบางประเภท และส่งเสริมการฝึกอาชีพ การฟื้นฟูพัฒนาจิตใจ และจัดให้มีงานทำอาชีพบริการบางประเภท และส่งเสริมการฝึกอาชีพ การฟื้นฟูพัฒนาจิตใจและจัดให้มีงานทำ

8. ยกฐานะทางสังคมของสตรี ซึ่งมีฐานะเป็นแม่และครูคนแรกของลูกให้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาสังคม

9. อบรมปลูกฝังเด็กและเยาวชนคนรุ่นใหม่ให้มีระเบียบวินัย ด้วยการปฏิบัติแบบอย่างที่ดีของผู้นำประชาชนทุกระดับ และพัฒนาสุขภาพอนามัย บุคลิกลักษณะอุปนิสัยและจิตใจให้ถึงพร้อมด้วยคุณธรรมความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง

10. ส่งเสริมเอกลักษณ์ วัฒนธรรมและพัฒนาสังคมชนกลุ่มน้อยให้มีส่วนร่วมและบทบาทในการพัฒนาประเทศ

11. สร้างสรรค์วัฒนธรรมและสถาบันทางสังคมให้อำนวยประโยชน์สุข ความเป็นธรรมและความเจริญทางจิตใจกับราษฎรทั้งหมด โดยสนับสนุนให้วัฒนธรรมศาสนสถานมีส่วนร่วมและเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาชุมชนทั้งในเมือง และชนบทร่วมมือกับคณะสงฆ์และผู้นำทางศาสนาในการดำเนินงานยกระดับศีลธรรมจริยธรรมของสังคมและเชิดชูเกียรติของชนชาติไทยให้สูงเด่น

12. จัดตั้งกระทรวงวัฒนธรรมแห่งชาติ โดยมีเป้าหมายในการรักษา และส่งเสริมวัฒนธรรมอันดีงาม ส่งเสริมทางด้านการกีฬาและการท่องเที่ยว เพื่อกระจายชื่อเสียงและเกียรติ คุณของชาติให้ปรากฏไปในนานาอารยประเทศ¹³

8) พรรคกิจสังคม

◆ กองทุนหมู่บ้าน

รัฐบาลจะต้องจัดสรรงบประมาณเป็นกองทุนหมู่บ้าน หมู่บ้านและชุมชนละ 1,000,000 บาท ติดต่อกัน 5 ปี เพื่อใช้จ่ายภายใต้วัตถุประสงค์ ดังนี้

- เป็นทุนในการประกอบอาชีพ เพื่อสร้างรายได้
- ใช้จ่ายกรณีจำเป็น หรือ ฉุกเฉิน
- ใช้จ่ายรักษาเสถียรภาพราคาพืชเกษตร โดยการประกันราคา

◆ ชลประทานระบบท่อ

- พื้นที่ในประเทศไทยที่ขาดแคลนน้ำ เป็นที่ดอนสามารถจัดสรรน้ำให้ถึงทุกไร่

- ประปาถึงทุกหมู่บ้านโดยชลประทานระบบท่อส่งน้ำ ปัญหาการขาดแคลนน้ำจะไปจากประเทศไทย

◆ พักรอชำระหนี้

รัฐบาลจะต้องเข้าค้ำประกันหนี้ หรือผ่อนชำระหนี้แทนเกษตรกร เพื่อให้เกษตรกรมีโอกาสได้ฟื้นฟูพัฒนาตนเองอย่างเข้มแข็งจนสามารถกลับมาชำระหนี้

คืนให้รัฐบาลผ่านกองทุนหมู่บ้านได้ โดยไม่คิดดอกเบี้ยในขณะที่พักรอการชำระหนี้

◆ **คนดีธรรมสังคม**

ระบบคุณธรรมจะทำให้ประชาชนมีระเบียบวินัย สังคมจะเป็นสังคมดีและจะนำมาซึ่งความเข้มแข็งและผาสุก

◆ **ชาตินิยมเข้มแข็ง**

ประเทศจะมีความเข้มแข็งในด้าน เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองได้ ประชาชนจะต้องมีความรักชาติ และเสียสละเพื่อส่วนรวมเป็นที่ตั้ง¹⁴

9) พรรคถิ่นไทย

นโยบายด้านการศึกษา

1. ขยายการศึกษาภาคบังคับเป็นสิบสองปี โดยรัฐเป็นผู้ให้บริการจัดสถานศึกษาอย่างเพียงพอมีคุณภาพและมาตรฐานเดียวกันทุกท้องถิ่น

2. ดำเนินการให้การศึกษาจริยธรรมแก่ประชาชนให้เป็นพลเมืองดี รักท้องถิ่น

3. จัดการศึกษาด้านศิลปะและวัฒนธรรมไทยเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และภูมิใจในศิลปวัฒนธรรมของไทยโดยเฉพาะในท้องถิ่นของตน

4. ส่งเสริมการศึกษานอกระบบโรงเรียนการศึกษาวิชาชีพในท้องถิ่นต่างๆ โดยการกำหนดหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของแต่ละท้องถิ่น

5. ตั้งกองทุนเพื่อการศึกษาให้กู้ยืมโดยไม่เสียดอกเบี้ยระหว่างเรียนแก่ผู้เรียนจากครอบครัวที่มีรายได้ปานกลางลงไป

6. จัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาในทุกจังหวัด โดยให้สถาบันอุดมศึกษามีอิสระในการบริหารและการจัดการ

7. จัดการยกมาตรฐานวิชาชีพครู สนับสนุนและส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความก้าวหน้าในอาชีพ โดยการจัดตั้งองค์กรเพื่อรับผิดชอบและจัดสวัสดิการของครูโดยเฉพาะ

8. ส่งเสริมและเผยแพร่งานทางด้านวัฒนธรรมอันแสดงถึงควมมีคุณค่าของชาติ และค่านิยมอันดีงามของไทยทั้งด้านวัตถุและประเพณีนิยม

นโยบายด้านสังคมและวัฒนธรรม

1. ให้การประกันสังคมแก่ผู้ด้อยโอกาสเพื่อให้สามารถดำรงชีพอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณภาพชีวิตที่เหมาะสม

2. จัดให้มีที่อยู่อาศัยอย่างเพียงพอและเหมาะสม
3. ให้หลักประกันในการครองชีพแก่ประชาชนผู้ยากจนและผู้ว่างงาน
4. ให้การสงเคราะห์ผู้ชรา เด็กไร้ที่พึ่ง คนตาบอด ผู้พิการ ทูพพลภาพ ทหารผ่านศึก และผู้ที่ไม่สามารถช่วยตนเองได้อย่างทั่วถึง
5. อนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การป้องกันการทำลายสถานะแวดล้อม และส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทหน้าที่อย่างจริงจัง
6. ขจัดแหล่งอบายมุข สิ่งชั่วร้าย และการละเมิดศีลธรรม ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดปราบปรามการค้าประเวณีอย่างเข้มงวด ใช้กฎหมายในการลงโทษผู้ผลิตผู้ค้ายาเสพติดอย่างรุนแรง
7. มุ่งสร้างความเข้มแข็งให้กับสถาบันหลักของสังคมทุกสถาบัน นับแต่สถาบันศาสนาไปจนถึงสถาบันครอบครัว สถาบันเด็กและเยาวชน
8. ส่งเสริมและเผยแพร่งานทางด้านวัฒนธรรมและประเพณีอันแสดงถึงควมมีคุณค่าของชาติและค่านิยมอันดีงามของไทย¹⁵

คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี
พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา
วันจันทร์ที่ 26 กุมภาพันธ์ 2544

นโยบายเสริมสร้างสังคมเข้มแข็ง

รัฐบาลจะพัฒนาคน ให้สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา รวมทั้งเสริมสร้างสังคมให้เข้มแข็งและยั่งยืน เพื่อให้ประเทศไทย เป็นสังคมคุณภาพ สังคมคุณธรรม และสังคมที่สมดุล

1. ด้านสาธารณสุขและสุขภาพ

รัฐบาลมุ่งมั่นที่จะสร้างระบบบริการและคุ้มครองสุขภาพ เพื่อให้ประชาชนชาวไทยมีสุขภาพดีถ้วนหน้า โดยจะดำเนินการปฏิรูประบบสุขภาพ เพื่อลดรายจ่ายโดยรวมด้านสาธารณสุขของประเทศและลดค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษาสุขภาพของประชาชน พร้อมทั้งสร้างหลักประกันและโอกาสในการเข้าถึงบริการทางการแพทย์และสาธารณสุขที่ได้มาตรฐานอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน ดังนี้

1.1 จัดตั้งกองทุนประกันสุขภาพแห่งชาติ โดยการตรากฎหมายว่าด้วยการประกันสุขภาพแห่งชาติ เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการใช้งบประมาณของรัฐด้านสุขภาพ และลดภาระค่าใช้จ่ายของประชาชนในการเข้าถึงบริการสุขภาพ

1.2 ส่งเสริมการผลิต พัฒนา และกระจายกำลังคนและสถานบริการด้านสุขภาพให้มีจำนวนและคุณภาพเพียงพอกับความต้องการของประเทศ รวมทั้งส่งเสริมและพัฒนาระบบความรู้และสร้างมาตรฐานด้านการแพทย์แผนไทย การแพทย์ทางเลือกอื่น ๆ และสมุนไพร เพื่อนำไปใช้ในระบบบริการสุขภาพอย่างมีคุณภาพและปลอดภัย

1.3 จัดระบบการป้องกันและขจัดโรคติดต่ออันตราย การป้องกันอุบัติเหตุและอุบัติภัย การควบคุมการเพิ่มจำนวนผู้ป่วยโรคเอดส์และดูแลผู้ป่วยโรคเอดส์อย่างเหมาะสม พร้อมกับสนับสนุนการสร้างและเผยแพร่องค์ความรู้ด้านสุขภาพ เร่งรัดกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพ การกีฬา และสนับสนุนให้เกิดองค์กรเครือข่ายควบคุมป้องกันโรคในทุกกระดับ

2. ด้านการกีฬา

2.1 ส่งเสริมกิจกรรมกีฬาระดับชุมชนและโรงเรียน เพื่อส่งเสริมสุขภาพ และเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาสู่กีฬาอาชีพและกีฬาอาชีพ โดยสนับสนุนบทบาทของภาคเอกชนให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาการกีฬา

2.2 ส่งเสริมและสนับสนุนการแข่งขันกีฬาระดับประเทศและระดับนานาชาติอย่างเป็นระบบเพื่อสร้างเกียรติภูมิแก่ประเทศ และความภูมิใจของประชาชน ตลอดจนส่งเสริมและปลูกฝังค่านิยมที่ดีต่อการกีฬา

3 ด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

รัฐบาลจะเร่งรัดดำเนินการเพื่อให้การป้องกันและปราบปรามยาเสพติดภายใต้นโยบายระยะเร่งด่วน โดยหลักการป้องกันนำหน้าการปราบปราม ผู้เสพต้องได้รับการรักษา ผู้ค้าต้องได้รับการลงโทษโดยเด็ดขาด ดังนี้

3.1 เข้มงวดกับการบังคับใช้กฎหมาย และสร้างกระบวนการพิเศษ เพื่อควบคุมและปราบปรามผู้ค้าและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการผลิตและการค้ายาเสพติดอย่างเด็ดขาด รวดเร็วและเป็นธรรม พร้อมทั้งแก้ไขกฎหมายเพื่อเพิ่มบทลงโทษสูงสุดกับข้าราชการการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และให้

รางวัลและการคุ้มครองเป็นพิเศษแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชนที่ให้ความร่วมมือในการปราบปรามยาเสพติด

3.2 ควบคุมการนำเข้าสารเคมีที่อาจนำไปสู่การผลิตยาเสพติดอย่างเข้มงวด และเสริมสร้างกลไกของภาครัฐและมาตรการทางกฎหมาย ให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีในการผลิตยาเสพติด

3.3 สร้างความร่วมมือกับองค์กรระหว่างประเทศและนานาชาติ เพื่อควบคุมและกำหนดแหล่งผลิตและเครือข่ายการจำหน่ายยาเสพติดข้ามชาติ

3.4 แก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการเข้ารับการบำบัดรักษา และการฟื้นฟูสภาพร่างกายและจิตใจของผู้เสพยาเสพติด โดยให้ผู้ติดยาเสพติดสามารถเข้ารับการบำบัดและฟื้นฟูสภาพได้ทันที โดยไม่มีความผิดทางกฎหมาย พร้อมกันนี้ รัฐบาลจะจัดให้มีระบบการบริหารบำบัดและฟื้นฟู การฝึกอบรมด้านอาชีพ และการปรับสภาพแวดล้อมให้แก่ผู้เสพยาเสพติดอย่างทั่วถึง เพื่อผู้เสพยาสามารถกลับเข้าสู่สังคมได้อย่างปกติสุข

4. ด้านครอบครัว เด็ก เยาวชน สตรี และผู้สูงอายุ

รัฐบาลมีนโยบายในการสร้างครอบครัวให้อบอุ่นและเข้มแข็ง เป็นหน่วยพื้นฐานในการฟื้นฟูเศรษฐกิจ และเป็นภูมิคุ้มกันจากปัญหาสังคมแก่สมาชิกทุกวัยในครอบครัว ดังนี้

4.1 จัดตั้งศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชนโดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรในชุมชน เพื่อให้คำปรึกษาและบริการต่าง ๆ เกี่ยวกับครอบครัว ทั้งด้านสุขภาพ และการวางแผนและแก้ไขปัญหาครอบครัว

4.2 สนับสนุนให้มีศูนย์เลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียนที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานในชุมชนและสถานประกอบการ

4.3 แก้ไขปรับปรุงกฎหมายและบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด เพื่อป้องกันปราบปรามและลงโทษอย่างจริงจังต่อผู้กระทำผิดที่ละเมิดสิทธิเด็กและกระทำทารุณกรรมต่อเด็กในทุกด้าน

4.4 มุ่งส่งเสริมสิทธิ สถานภาพและบทบาทของสตรี การพัฒนาศักยภาพของสตรีให้สามารถมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในการพัฒนาชุมชนและประเทศทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองรวมทั้งส่งเสริมความเท่าเทียมกันของสตรีในการรับราชการ

4.5 ยกย่องและให้หลักประกันแก่ผู้สูงอายุ โดยการสร้างโครงข่ายความปลอดภัยทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ พัฒนาบริการสุขภาพอนามัย รวมทั้งนำประสบการณ์และภูมิปัญญาของผู้สูงอายุมาช่วยในการพัฒนาสังคม

5. ด้านการส่งเสริมผู้ด้อยโอกาส

5.1 ให้การสงเคราะห์และสนับสนุนการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วมแก่ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ และผู้ด้อยโอกาสให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและสามารถพึ่งพาตนเองได้

5.2 สนับสนุนองค์กรสาธารณกุศลเพื่อการบรรเทาสาธารณภัยและสงเคราะห์ผู้ประสบภัยในระดับชาติและในระดับชุมชน

5.3 จัดระบบการศึกษาและการฝึกอาชีพที่สอดคล้องกับระดับและลักษณะของความพิการหรือทุพพลภาพ รวมทั้งพัฒนาสื่อการเรียนการสอน การเสริมทักษะพิเศษเฉพาะด้าน และการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ

นโยบายการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

1. ด้านการศึกษา

รัฐบาลจะปฏิรูปการศึกษาตามเจตนารมณ์แห่งรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 เพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งความรู้ อันเป็นเงื่อนไขไปสู่ระบบเศรษฐกิจฐานความรู้ ให้คนไทยทั้งปวงได้รับโอกาสเท่าเทียมกันที่จะเรียนรู้และฝึกอบรมได้ตลอดชีวิต และมีปัญญาเป็นทุนไว้สร้างงานและสร้างรายได้ และนำประเทศให้รอดพ้นจากวิกฤตเศรษฐกิจและสังคม โดยยึดหลักการศึกษาสังชาติ สร้างคน สร้างงาน ดังนี้

1.1 เร่งจัดให้มีระบบและโครงสร้างทางการศึกษาที่มีคุณภาพ เป็นประโยชน์ต่อประชาชนทั้งปวงอย่างแท้จริง

1.2 เน้นคุณภาพ ประสิทธิภาพ และความเที่ยงธรรมในการบริหารจัดการศึกษาทุกประเภทและทุกระดับ ตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงอุดมศึกษา

1.3 พัฒนาระบบเทคโนโลยีทางการศึกษาและเครือข่ายสารสนเทศ เพื่อเพิ่มและกระจายโอกาสทางการศึกษา ให้คนไทยทั้งในเมืองและชนบท

1.4 จัดให้มีวิทยาลัยชุมชน โดยเฉพาะในจังหวัดที่ยังขาดแคลนสถาบัน
อุดมศึกษา

1.5 ส่งเสริมและสนับสนุนให้ทุกฝ่ายร่วมรับผิดชอบการจัดการศึกษาและฝึกอ
บรม โดยรัฐเป็นผู้วางระบบ นโยบาย กำกับคุณภาพมาตรฐาน สนับสนุนและระดม
ทรัพยากร เตรียมความพร้อมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน เครือข่ายครอบครัว
และอื่น ๆ รวมทั้งการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการหรือทุพพลภาพ และผู้ด้อยโอกาส

1.6 สนับสนุนให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการศึกษาในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน

1.7 ส่งเสริมให้เกิดบูรณาการทางการศึกษา ศาสนา ศิลปวัฒนธรรมและ
กีฬา ในการให้การศึกษ้อบรมแก่เด็กและเยาวชน

1.8 ปฏิรูปการเรียนรู้ โดยยึดหลักผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง หลักการเรียนรู้
ด้วยตนเอง และหลักการเรียนรู้ตลอดชีวิต เน้นพลังความคิดสร้างสรรค์ การสร้างนิสัย
รักการอ่าน การจัดให้มีห้องสมุด ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และสื่อการเรียนรู้ประเภท
ต่าง ๆ อย่างทั่วถึง

1.9 ส่งเสริมวิชาชีพครูให้มีศักดิ์ศรีเป็นที่ยอมรับนับถือ และไว้วางใจจาก
สาธารณชนรวมทั้งพัฒนาและผลิตครูที่มีคุณภาพและคุณธรรม

1.10 ปรับปรุงหลักสูตรการศึกษา เพื่อให้เด็กและเยาวชนมีวินัย รักงาน และ
ทำงานเป็น

1.11 ให้โอกาสแก่ผู้สำเร็จการศึกษาภาคบังคับหรือมัธยมปลาย ผู้ว่างงาน
และผู้สูงอายุได้ฝึกงานอาชีพอย่างน้อย 1 อาชีพ พร้อมทั้งส่งเสริมให้เป็นผู้ประกอบ
การอิสระได้

1.12 ปฏิรูปการอาชีวศึกษาให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น และพัฒนาถึงระดับ
ปริญญาตรี เพื่อตอบสนองต่อภาคเกษตร อุตสาหกรรมและภาคบริการ รวมทั้งสนับสนุน
ให้ผู้เรียนได้เข้าฝึกทักษะในสถานประกอบการ

2 ด้านการศาสนา

2.1 ส่งเสริมและสนับสนุนศาสนศึกษาและศาสนทายาท เพื่อเผยแพร
ศาสนธรรม รวมทั้งสนับสนุนให้มีการพัฒนาศาสนสถานให้สะอาด ร่มเย็น สงบสุข
เพื่อให้เป็นประโยชน์ด้านจิตใจต่อชุมชน

2.2 สนับสนุนให้เด็กและเยาวชนได้ศึกษาศาสนธรรม และร่วมประกอบพิธีกรรมทางศาสนามากขึ้น โดยเฉพาะกับสมาชิกในครอบครัว

2.3 เอื้อให้ศาสนิกชนต่างศาสนาร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ต่อส่วนรวม เพื่อความสามัคคีและเพื่อสันติธรรมในสังคม

3. ด้านวัฒนธรรม

3.1 ส่งเสริมให้นักเรียน นักศึกษา ได้สืบค้นและศึกษาเรื่องราวของมรดกศิลปวัฒนธรรมไทยเพื่อการอนุรักษ์ เผยแพร่ และสืบสานศิลปวัฒนธรรมไทย

3.2 พัฒนาแหล่งวัฒนธรรม ศิลปวัตถุ และโบราณสถาน ให้เป็นแหล่งเรียนรู้และแหล่งรายได้ของประชาชน

3.3 ประสานให้ประชาชนและเยาวชนมีบทบาทและกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรมร่วมกับสถานศึกษา ครอบครัว และชุมชน

3.4 สนับสนุนให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงจิตชูและเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมไทยอย่างสมศักดิ์ศรีและสร้างสรรค์

บทที่ 3 :

วิสัยทัศน์นักการเมือง

มือพรรคการเมืองมีการนำเสนอนโยบายด้านการศึกษาแก่ประชาชน เพื่อเป็นแนวทางของการศึกษาทิศทางของการจัดการศึกษาในอีก 4 ปี ข้างหน้า ประชาชนย่อมมีข้อมูลสำคัญระดับหนึ่งของการตัดสินใจเลือก พรรคใดพรรคหนึ่งอยู่บ้างแล้ว ผลของการปฏิรูปการเมืองตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2540 ได้ระบุให้มีการเลือกตั้งระบบบัญชีรายชื่อจำนวน 100 คน ที่จะเป็นบุคคลเข้ามาดูแล บริหารรับผิดชอบบ้านเมือง วิสัยทัศน์ของบุคคลที่พรรคแต่ละพรรคนำเสนอย่อม สะท้อนกระบวนการคิด การบริหารงาน การตัดสินใจที่น่าสนใจดังต่อไปนี้

วิสัยทัศน์ว่าที่ รมต.ศึกษา

นายสุขวิช รังสิตพล (พรรคความหวังใหม่)

จากที่พบว่าประชาชนไทย 40 ล้านคนเรียนจบเพียงชั้น ป.6 และมีส่วนร่วมทาง ด้านเศรษฐกิจเพียง 10% พรรคจึงจะให้ความสำคัญกับการให้การศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี กับคนเหล่านี้ โดยตั้งเป้าหมายว่าภายในปี 2550 ทุกคนที่อายุเกิน 18 ปี ไม่ว่าจะ อาชีพอะไรต้องจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปีไม่เว้นแม้เด็กไทยในคุก ซึ่งจะต้องทุ่ม งบประมาณถึง 10% ของผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ (จีดีพี) ทั้งนี้แนวทางการ ปฏิรูปการศึกษานั้น พรรคได้ริเริ่มมาตั้งแต่ปี 2538 โดยการปฏิรูป 4 ด้าน คือครู หลักสูตรและการเรียนการสอน โรงเรียนและปฏิรูประบบการบริหาร จนเกิดเป็นบัญญัติ 10 ประการ สมัยที่ตนเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

ในด้านมาตรฐานคุณภาพการศึกษานั้น จะเน้นพัฒนาการศึกษาตั้งแต่เด็กเล็ก ชั้นอนุบาล ส่วนสายสามัญเด็กที่จบชั้น ม.6 จะต้องแข่งใน 4 วิชาคือคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ คอมพิวเตอร์ และภาษา โดยเฉพาะภาษาอังกฤษซึ่งเป็นภาษา

คอมพิวเตอร์ นอกจากนั้นจะเน้นให้นักเรียนนักศึกษาต้องฝึกปฏิบัติในสถานประกอบการเพื่อหาประสบการณ์จริง โดยเฉพาะในช่วง 2 ปีก่อนจบ

นายสมศักดิ์ ปริศนานันทกุล (พรรคชาติไทย)

นโยบายของพรรคชาติไทยคือเน้นเตรียมคนสู่ศตวรรษใหม่อย่างเท่าเทียม จึงมุ่งขยายโอกาสทางการศึกษาสำหรับผู้ขาดโอกาสทุกกลุ่มทั้งในอดีตและปัจจุบัน ให้ทุกสถานศึกษาเป็นแหล่งบ่มเพาะปัญญาเพื่อการแก้ปัญหาได้ จึงได้พยายามทลายอุปสรรคข้อจำกัดด้านเอกสาร หลักฐานต่าง ๆ ในการเข้าเรียน ไม่ว่าจะเป็ นสูติบัตร ทะเบียนบ้าน หลักฐานเพื่อเปิดกว้างให้มากที่สุด ส่วนการศึกษานอกระบบก็เน้นให้เรียนฟรีและขยายศูนย์การเรียนชุมชนเพื่อช่วยแก้ปัญหาของชุมชนที่เป็นรากฐาน นอกจากนี้ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาครู ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญที่ต้องพัฒนาและนำไปสู่การปฏิรูปครู ซึ่งหากได้ร่วมจัดตั้งรัฐบาลใหม่ สิ่งที่จะผลักดันในทันทีคือการ จัดหางบตั้งกองทุนพัฒนาครู โดยจะไม่รอให้ถึงปี 2545

แต่แม้จะปฏิรูปครูและมี พ.ร.บ.การศึกษาที่ดี แต่จะไม่เกิดประโยชน์ถ้าเด็กยังเป็นทาสยาเสพติด ซึ่งจะต้องแก้โดยการให้โอกาส ไม่ใช่ไล่ออก ขณะนี้พบว่าจุดอ่อนอยู่ที่ชุมชน บ้านและโรงเรียนจึงต้องดูแลเด็กร่วมกัน และสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง นอกจากนั้นจะเน้นให้เด็กได้เรียนรู้ภาษาที่สองเพื่อเข้าสู่โลกยุคใหม่ได้ รวมทั้งจะเน้นพัฒนาสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาด้วย

นายประวิช รัตนเพียร (พรรคชาติพัฒนา)

ในแผนปฏิบัติการปลดหนี้ประเทศไทยของพรรคชาติพัฒนาได้กำหนดไว้ชัดเจนในข้อที่ 15 ว่า รากฐานการศึกษาใหม่ของเด็กไทยต้องพูดได้ 3 ภาษาคือ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาคอมพิวเตอร์ ซึ่งมาจากแรงผลักดัน 3 ประการคือโลกปัจจุบันเล็กลงและไร้พรมแดน ระบบทุกอย่างกำลังเป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วโลก แต่คนจะต้องอยู่อย่างมีความสุขได้กับสิ่งเหล่านี้ ทั้งนี้ครูอาจารย์ต้องมีระบบสารสนเทศในการพัฒนาการเรียนการสอน และเน้นการเตรียมความพร้อมความรู้พื้นฐานเพื่อให้คนเรียนรู้ต่อไป ต้องทำให้โรงเรียนเป็นโรงเรียนอย่างแท้จริงไม่ใช่เพียงโรงเรียน นอกจากนี้พรรคจะเน้นการตรวจสอบประสิทธิภาพการใช้งบฯ และทรัพยากรด้านการศึกษาว่าคุ้มหรือไม่ด้วย ขณะเดียวกันจะมุ่งยกระดับสถานภาพทางสังคมของครูโดยปรับปรุงสวัสดิการ และสร้างหลักประกันในวิชาชีพรวมไปถึงการแก้ปัญหาหนี้สินครู

นางกาญจนา นาคสกุล (พรรคถิ่นไทย)

พรรคถิ่นไทยให้ความสำคัญกับการศึกษามากที่สุดเพราะเป็นเรื่องของการสร้างคน สร้างชาติ นอกจากจะมุ่งพัฒนาเด็กให้มีความรู้สากลและยังจะต้องปลูกฝังเป็นไทยไว้ด้วย ไม่มุ่งสู่สังคมโลกโดยลืมตัวเอง ทั้งนี้ไม่กำหนดกฎเกณฑ์ว่าเด็กจะต้องได้เรียนกี่ปี แต่จบแล้วต้องรู้และปฏิบัติได้จริง ทั้งต้องปลูกฝังให้เด็กมีความใฝ่รู้จักคิดวิเคราะห์ รู้จักอนุรักษ์และรักษาสິงแวดล้อม เพื่อไม่ให้ขัดกับการพัฒนาที่ยั่งยืน

พรรคจะมุ่งพัฒนาความเป็นเลิศให้เกิดในทุกส่วน ให้มีความแตกต่างในด้านมาตรฐานคุณภาพให้น้อยที่สุด ขณะเดียวกันครูต้องปรับบทบาทจากผู้สอนแต่ในหลักสูตร หรือการรับจ้างสอน มาเป็นผู้แนะนำแหล่งความรู้ให้กับเด็กค้นคว้าด้วยตัวเอง ที่สำคัญจะต้องทำให้ครูมีวิญญานความรู้เป็นครูจริงๆ ส่วนการศึกษาขั้นพื้นฐานฟรี 12 ปีนั้น พรรคเริ่มมานานแล้วในการจัดการศึกษาในกทม.

น.พ.เกษม วัฒนชัย (พรรคไทยรักไทย)

ทางพรรคมีนโยบายที่ชัดเจนว่าการศึกษาต้องสร้างคน สร้างงาน และสร้างชาติ โดยการศึกษาเพื่อสร้างชาติ จะมุ่งสนับสนุนการทำงานของสำนักงานปฏิรูปการศึกษาให้ทันตามกำหนด จะยึดหลักการบริหารจัดการที่เน้นคุณภาพประสิทธิภาพการใช้งบประมาณและความเสมอภาค เน้นใช้เครือข่ายระบบคอมพิวเตอร์ในโรงเรียน ศูนย์เรียนรู้เพื่อประชาชน และห้องสมุด รวมทั้งจัดตั้งวิทยาลัยชุมชนหลักสูตร 2 ปี เพื่อพัฒนาชุมชนที่ยังไม่มีสถาบันอุดมศึกษาให้มีความเข้มแข็ง เป็นกึ่งวิถีระหว่าง ม.ปลายและอุดมศึกษา และเน้นให้ไทยเป็นศูนย์กลางการศึกษาในภูมิภาค

ส่วนการศึกษาสร้างคนจะมุ่งบูรณาการการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมให้เกิดความร่วมมือระหว่างบ้าน วัด โรงเรียน และชุมชน ส่งเสริมวิชาชีพครูให้มีศักดิ์ศรีด้วยการวางระบบพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งได้รับสวัสดิการและรายได้ตลอดจนการปรับโครงสร้างหนี้สิน นอกจากนี้จะเน้นพัฒนานิสัยการอ่านของเด็กให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองให้มากขึ้น

ส่วนการศึกษาสร้างงานจะมุ่งปรับปรุงหลักสูตรกลุ่มวิชาอาชีพในการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเมื่อเด็กจบการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี และขั้นพื้นฐาน 12 ปี จะต้องมีความรู้ 1 อาชีพ ที่เมื่อออกจากโรงเรียนแล้วสามารถทำงานเป็น จะพัฒนาการอาชีพศึกษาให้แข็งแรง โดยจะสนับสนุนให้เปิดสอนถึงระดับปริญญาตรี ซึ่งจะเน้นทั้งด้านบริการและเทคโนโลยีการเกษตร ส่วนผู้เกษียณก็พร้อมจะฝึกอาชีพใหม่ให้

นายวิจิตร ศรีสอาน (พรรคประชาธิปัตย์)

นโยบายด้านการศึกษาของพรรคนั้น ส่วนแรกคือ การสนับสนุนหน่วยงานที่ทำงานด้านการปฏิรูปการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และส่วนที่สองคือการเตรียมความพร้อมเพื่อนำไปสู่การปฏิรูป เช่น การศึกษาขั้นพื้นฐานฟรี 12 ปี ในปี 2545 ซึ่งถ้ารัฐบาลใหม่เข้ามาก็มีเวลาไม่ถึง 20 เดือน การเตรียมความพร้อมให้กับเด็กอนุบาล โดยมีการจัดตั้งศูนย์เด็กเล็กก่อนวัยเรียน ซึ่งจะต้องผลักดันให้เพิ่มงบประมาณจากปัจจุบัน 4% ของจีดีพีเป็น 6% ให้ได้และตั้งแต่ปี 2545 เป็นต้นไปจะต้องเพิ่มทุกปีอย่างน้อย 5% เพื่อให้เพียงพอกับงานปฏิรูปการศึกษา

นอกจากนี้ทางพรรคได้มุ่งเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรโดยเน้นพัฒนาครูผู้บริหารและผู้นำชุมชน โดยผ่านชุมชนอบรมทางไกลเพื่อให้เข้าใจบทบาทภาระหน้าที่ใหม่ เตรียมวางมาตรการและมาตรฐานคุณภาพการศึกษาเพื่อให้เกิดความเสมอภาคให้มากที่สุด โดยผ่านการกระจายอำนาจไปยังสถานศึกษาให้มีอำนาจบริหารเบ็ดเสร็จที่สถานศึกษามากที่สุด

นายกว้าง รอบคอบ (พรรคเสรีธรรม)

ทางพรรคถือว่าการปฏิรูปการศึกษาเป็นหัวใจสำคัญที่สุดต่อการพัฒนาประเทศ ดังนั้นจะมุ่งมั่นที่จะทำให้ผู้บริหารการศึกษาทุกระดับจับมือกันเพื่อผลักดันการปฏิรูปการศึกษาเพื่อให้เดินไปข้างหน้าให้ได้ และให้เห็นผลสัมฤทธิ์ภายใน 4 ปี นอกจากนี้ยังต้องปฏิรูปครู ให้ครูมีทักษะในการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาได้เอง รวมทั้งให้กำลังใจ เพราะครูส่วนหนึ่งที่มีหนี้สินจะต้องช่วยแก้ไข พรรคจึงมีนโยบายที่จะตั้งธนาคารครูไทยขึ้นมาโดยโอนหนี้สินของครูเข้ามาเพื่อให้ครูได้เสียดอกเบี้ยต่ำ รวมทั้งจะส่งเสริมให้ครูได้มีโอกาสไปศึกษาดูงานเปิดวิสัยทัศน์ให้กว้างขวางและทันสมัย ทั้งยังมีนโยบายที่จะส่งเสริมให้มีการร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาาร่วมกันด้วย¹⁶

น.ส.พ.มติชน 14 ธันวาคม 2543

เทเลเสียงหนุนมหาวิทยาลัยเป็นอิสระเมื่อพร้อม

เมื่อวันที่ 13 ธันวาคม ตัวแทน 7 พรรคการเมืองประกอบด้วย พรรคความหวังใหม่ พรรคชาติไทย พรรคชาติพัฒนา พรรคถิ่นไทย พรรคไทยรักไทย

พรรคประชาธิปัตย์ และพรรคเสรีธรรม กล่าวถึงนโยบายการพัฒนาสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งทุกพรรคมีนโยบายคล้ายคลึงกันที่จะพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาไปสู่ความเป็นอิสระ โดยไม่ใช้การบังคับและเน้นความเป็นเลิศทางวิชาการ

น.พ.เกษม วัฒนชัย จากพรรคไทยรักไทย กล่าวว่า พรรคจะพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาโดยแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม คือ มหาวิทยาลัยที่เน้นด้านการวิจัยและบัณฑิตศึกษา ควรจะต้องออกนอกระบบราชการเพื่อความคล่องตัวในการพัฒนามหาวิทยาลัย เฉพาะทางซึ่งจัดโดยกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ มหาวิทยาลัยสำหรับให้ความรู้คนกลุ่มใหญ่และวิทยาลัยชุมชนที่จะให้โอกาสการศึกษาในพื้นที่ที่ไม่มีสถาบันอุดมศึกษา ส่วนการที่มหาวิทยาลัยต่าง ๆ จะออกนอกระบบราชการหรือไม่นั้น ควรขึ้นอยู่กับความต้องการของประชาคมไม่ใช่บังคับ

นายกว้าง รอบคอบ พรรคเสรีธรรม กล่าวว่า ทางพรรคจะให้ความสำคัญกับการให้ทุนการวิจัยในสถาบันอุดมศึกษาเพื่อความเป็นเลิศและกระจายวิทยาเขตไปทุกภูมิภาคโดยไม่จำเป็นต้องตั้งใหม่อีก

นางกาญจนา นาคสกุล พรรคถิ่นไทย กล่าวว่า พรรคมีนโยบายที่จะสนับสนุนให้ขยายสถาบันอุดมศึกษาให้ไปอยู่ในท้องถิ่นให้มากที่สุด เพื่อให้เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ การวิจัยและการถ่ายทอดความรู้ให้กับชุมชน

นายประวิช รัตนเพชร พรรคชาติพัฒนา กล่าวว่า สถาบันอุดมศึกษาไม่ควรเน้นเป็นรูปแบบทางวัตถุแต่ควรเน้นการเป็นศูนย์รวมความรู้และการแลกเปลี่ยนทางปัญญามากกว่า และความเป็นแบบอย่างให้กับสถานศึกษาระดับต่ำกว่าในทุกด้านด้วย ทั้งต้องนำผลงานวิจัยออกมาใช้ประโยชน์ต่อสังคมมากขึ้นด้วย

นายวิจิตร ศรีสอ้าน จากพรรคประชาธิปัตย์ พรรคไม่เน้นว่ามหาวิทยาลัยต้องออกนอกระบบ ต้องดูความพร้อมของแต่ละที่ แต่จะต้องมีอิสระในการบริหารจัดการมากขึ้น

น.ส.กัญญา ศิลปอาชา จากพรรคชาติไทย กล่าวว่า พรรคเน้นให้บัณฑิตที่จบต้องสร้างงานเองได้ ช่วยแก้ปัญหาชุมชนได้และจะเน้นขยายอาชีพะระดับปริญญาตรีให้ทั่วถึง และหนุนให้มหาวิทยาลัยเป็นอิสระเมื่อพร้อม¹⁷

7 พรรคหนุนชะลอเงื่อนไขใช้แผนโอนศึกษา

เมื่อวันที่ 13 ธันวาคม ในการเสวนาวิสัยทัศน์การศึกษาของพรรคการเมือง จัดโดยชมรมผู้สื่อข่าวสายการศึกษาได้มีการสอบถามความชัดเจนเกี่ยวกับนโยบายการถ่ายโอนอำนาจการจัดการศึกษาให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจากตัวแทนพรรคการเมืองที่เข้าร่วม เนื่องจากขณะนี้องค์กรครูได้คัดค้านและเสนอให้ชะลอแผนปฏิบัติการ รวมทั้งให้การกระจายอำนาจต้องยึดหลักและขั้นตอนตาม พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ รวมทั้งต้องไม่กำหนดเงื่อนไขเวลาตายตัวว่าจะต้องถ่ายโอนภายใน 10 ปี ตาม พ.ร.บ.กระจายอำนาจกำหนด

ผู้สื่อข่าวรายงานว่าผู้แทนทั้ง 7 พรรคการเมือง ส่วนใหญ่เห็นด้วยว่าจะต้องมีการประเมินความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก่อนไม่ใช่การบังคับทั้งไม่จำเป็นต้องยึดตามเงื่อนไขเดิมที่ต้องเริ่มแผนปฏิบัติการในเดือนกุมภาพันธ์ปีหน้าทั้งเห็นว่าผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องโดยตรงต้องออกมาทำความเข้าใจกับองค์กรครูและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ชัดเจนเพื่อไม่ให้เกิดการเผชิญหน้า

นายวิจิตร ศรีสอ้าน จากพรรคประชาธิปัตย์ กล่าวว่า จุดยืนของพรรคเห็นว่าการกระจายอำนาจทางการศึกษาต้องทำตาม พ.ร.บ.การศึกษาฯ ไม่ใช่ พ.ร.บ.กระจายอำนาจ โดยกระทรวงการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมต้องมีส่วนเข้ามาส่งเสริมให้ท้องถิ่นเกิดความพร้อมโดยเร็ว และไม่เห็นด้วยกับการใช้คำว่าชะลอการถ่ายโอนเพราะบางองค์กรเช่น กทม. เมืองพัทยา พร้อมและจัดการศึกษามานานแล้ว

นายสุวิษ รังสิตพล จากพรรคความหวังใหม่ กล่าวว่า การกระจายอำนาจควรแบ่งเป็นเขตตามเขตเลือกตั้ง 400 เขตและเน้นให้โรงเรียนเป็นนิติบุคคลก่อนโดยให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมซึ่งอาจนำร่องก่อนพื้นที่ละ 5 โรงเรียน

นายสมศักดิ์ ปริศนานันทกุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.) จากพรรคชาติไทยกล่าวว่าเมื่อวันที่ 12 ธันวาคม ได้หารือกับนายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรี ในฐานะประธานคณะกรรมการกระจายอำนาจ ถึงข้อเสนอให้ชะลอการเริ่มใช้แผนปฏิบัติการไปก่อน 3-4 เดือน เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาการเผชิญหน้า แต่นายชวนไม่ตอบชัดเจนว่าจะเอาอย่างไรเพียงแต่พูดว่าให้ดูให้ดี

เมื่อผู้สื่อข่าวตั้งข้อสังเกตถึงบุคคลหรือหน่วยงานที่ต้องออกมาชี้แจงทำความเข้าใจกับทั้งกลุ่มครูและองค์กรท้องถิ่น นายวิจิตรกล่าวว่า เจ้าของเรื่องจริงๆ คือ

สำนักงานคณะกรรมการกระจายอำนาจ สำนักงานนายกรัฐมนตรีซึ่งยังไม่ได้รับร่างแผน
ด้านการศึกษาเพราะยังไม่มีข้อยุติ ซึ่งกรณีทีครูยังสับสนและขัดแย้งปลัด ศธ.ที่อยู่ใน
กก.กระจายอำนาจด้วย ต้องช่วยทำความเข้าใจ¹⁸

น.ส.พ.มดิชน 14 ธันวาคม 2543

7 พรรคพื้นธงเดินหน้าปฏิรูปศึกษา

จากการเสวนา “วิสัยทัศน์การศึกษาของพรรคการเมือง” เมื่อวันที่ 13 ธ.ค.ที่
ผ่านมา ที่ห้องกำแหง พลาญกูร สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สกศ.)
ซึ่งจัดโดยชมรมสื่อมวลชนสายการศึกษา นายสุวิทย์ รังสิตพล รองหัวหน้าพรรค
ความหวังใหม่ แถลงถึงนโยบายว่า พรรคกำหนดเป้าหมายปี 2550 ประชาชนทุก
คนทุกวัยต้องได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปีอย่างมีคุณภาพ และผลักดันการปฏิรูป
การศึกษา ทั้งการปฏิรูปโรงเรียน ครู หลักสูตรกระบวนการเรียนการสอน และระบบ
บริหารการศึกษาที่พรรคและตนดำเนินการมาตั้งแต่ปี 2538

ด้านนายสมศักดิ์ ปริศนานันทกุล กรรมการบริหารพรรคชาติไทย
รมว.ศึกษาธิการ กล่าวว่า พรรคยังคงมุ่งเน้นจัดการศึกษาเพื่อคนด้อยขาดโอกาส
พัฒนาทุกพื้นที่เป็นแหล่งบ่มเพาะทางปัญญา รวมถึงการปฏิรูปการศึกษา โดยเฉพาะ
ครูที่ต้องเน้นวิชาการ ศิลธรรม และที่สำคัญคือมีจิตวิญญาณความเป็นครู หากพรรค
ชาติไทยได้เป็นแกนนำจัดตั้งรัฐบาลจะเร่งจัดตั้งกองทุนพัฒนาครูและบุคลากร
ทางการศึกษา ไม่รอให้ถึงปี 2545

นายประวิช รัตนเพียร จากพรรคชาติพัฒนา เผยว่า พรรคมีนโยบายที่จะสาน
ต่อกรปฏิรูปการศึกษา และกำหนดว่าเด็กไทยต้องพูดให้ได้ 3 ภาษา การพัฒนาครู
การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การส่งเสริมให้เยาวชนเรียนรู้ตลอดชีวิต และทบทวน
การจัดสรรทรัพยากรทางการศึกษาให้สอดคล้องการพัฒนาประเทศ

ส่วน ศ.ดร.กาญจนา นาคสกุล จากพรรคถิ่นไทย กล่าวว่า พรรคเน้นสร้างคน
ไทยที่เป็นคนดี มีความรู้ คิดเป็น ทำเป็น เป็นกำลังสำคัญในการก้าวสู่โลกภายนอก
ด้วยการสร้างเอกลักษณ์ความเป็นชาติอย่างเหมาะสม รวมถึงดำเนินการ พ.ร.บ.การ
ศึกษาแห่งชาติ โดยเฉพาะการศึกษาฟรี 12 ปี ต้องฟรีตำรา เครื่องแบบด้วย และเมื่อ

ต่อยอด 12 ปี ก็ต้องเสียค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด รวมถึงพัฒนาครู สร้างความเข้าใจ ประชาธิปไตยและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ศ.นพ.เกษม วัฒนชัย จากพรรคไทยรักไทย กล่าวว่า พรรคมีสโลแกน “การศึกษา สร้างคน สร้างงาน สร้างชาติ” ด้วยการสนับสนุนกระบวนการปฏิรูปการศึกษาและ ปฏิรูปการเรียนรู้ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ และ พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ โดย ยึดหลักการบริหารการศึกษาดังแต่ระดับกระทรวง เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา ให้มีคุณภาพ ประสิทธิภาพและความเสมอภาค

สำหรับ ศ.ดร.วิจิตร ศรีสอ้าน จากพรรคประชาธิปัตย์ เผยว่า พรรคสนับสนุน การปฏิรูปการศึกษา และประกาศนโยบายชัดเจนว่าต้องเพิ่ม GDP ในส่วนของการศึกษา จาก 4% เป็น 6% และต้องเพิ่มงบประมาณด้านการศึกษาตั้งแต่ปี 45 ไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 และทบทวนไปเรื่อย ๆ เพื่อให้เพียงพอกับการปฏิรูป และที่สำคัญคือการสร้างคุณภาพ การศึกษาที่เท่าเทียมกัน โดยกระจายอำนาจทั้งด้านบุคลากร การเงิน การบริหารจัดการ เพื่อผลักดันให้การปฏิรูปการศึกษาเข้าที่ในปี 2545 และสำเร็จในปี 2547

ส่วนนายกว้าง รอบคอบ จากพรรคเสรีธรรม กล่าวว่า พรรคกำหนดภาระ สำคัญที่จะปฏิรูปการศึกษา โดยหัวใจคือ นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีที่ดูแลกระทรวงศึกษา และครูอาจารย์ที่ต้องเข้าใจระบบการปฏิรูป แต่ครูเกิน 50% ในขณะนี้ยังมีหนี้สิน พรรคจึงเห็นว่าการโอนหนี้สินครูให้แก่ธนาคารกรุงไทย เพื่อให้ครูใช้หนี้ดอกเบี้ยต่ำ และจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานฟรี 12 ปีต้องฟรีระดับอนุบาลด้วย¹⁹

น.ส.พ.ไทยรัฐ 15 ธันวาคม 2543

หนึ่งในปัญหาที่ค้างคาใจครูอยู่ในขณะนี้คือ ความไม่แน่ใจในสถานภาพของ ตัวเอง ว่าเมื่อมีการถ่ายโอนอำนาจการจัดการศึกษาให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แล้ว จะมีการโอนครูไปอยู่ตรงจุดไหน และสถานภาพของครูจะเป็นอย่างไร แม้จะมี การออกมายืนยันจากหลายหน่วยงาน และองค์กรครูได้ร่อนสารขอคำยืนยันจาก พรรคการเมือง แต่ก็ไม่ได้รับคำตอบที่ชัดเจน “ทีมการศึกษา” จึงขออาสาถามใจ พรรคการเมือง เพื่อหาคำตอบให้กับครูทุกคน

นายสุขวิช รังสิตพล (พรรคความหวังใหม่)

ต้องมีการทำประชาพิจารณ์ด้วยว่าความต้องการของครูและท้องถิ่นต้องการอย่างไร แล้วใช้เสียงส่วนใหญ่ตัดสิน โดยสถานภาพของข้าราชการครู อาจจะเป็นข้าราชการต่อไป ผมคิดว่าควรที่จะอยู่ในความดูแลของกระทรวงการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

นายสุขวิช กล่าวว่า พรรคความหวังใหม่อยากให้กระจายอำนาจการจัดการศึกษาเป็น 400 เขต โดยให้โรงเรียนเป็นนิติบุคคล แต่ต้องมีการทดลองนำร่องดำเนินการกับโรงเรียนต่างๆ ก่อน โดยแบ่งเป็นโรงเรียนในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา เป็นต้น ซึ่งในการนำร่องดังกล่าวจะต้องมีการทำประชาพิจารณ์ด้วยว่า ความต้องการของครูและท้องถิ่นต้องการอย่างไร แล้วใช้เสียงส่วนใหญ่ตัดสิน โดยสถานภาพของข้าราชการครู อาจจะเป็นข้าราชการต่อไป เป็นรัฐวิสาหกิจหรือลูกจ้างก็ได้ ขึ้นอยู่กับการประชาพิจารณ์และเสียงส่วนใหญ่ แต่ผมคิดว่าควรที่จะอยู่ในความดูแลของกระทรวงการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม อีกทั้งโรงเรียนจะต้องได้รับงบประมาณสนับสนุนเต็มที่ อย่างไรก็ตาม ตนคิดว่าการนำร่องดังกล่าว น่าจะใช้เวลาประมาณ 2 ปี ก็คงรู้ผล ซึ่งหากโรงเรียนมีความเหมาะสมกับการเป็นนิติบุคคล กระทรวงก็จะใช้เวลาในการดำเนินการประมาณ 1 ปี จากนั้น แต่ละแห่งก็จะบริหารงบประมาณของตัวเองและมีท้องถิ่นคอยสนับสนุน สำหรับเรื่องเงินเดือนของข้าราชการครูนั้นตนเห็นว่าจะต้องแยกบัญชีเงินเดือนไว้ต่างหาก ให้ครูมีรายได้ที่พอเพียง ไม่ก่อกวน

นายสมศักดิ์ ปริศนานันทกุล (พรรคชาติไทย)

“ในระยะแรกครูต้องมีสถานภาพเป็นข้าราชการ ขึ้นอยู่กับเขตพื้นที่การศึกษา แต่อนาคต หากท้องถิ่นมีความพร้อม ก็อาจจะโอนครูไปได้ โดยครูก็ยังเป็นข้าราชการเหมือนเดิม ส่วนครูใหม่ต้องเป็นพนักงานท้องถิ่น”

นายสมศักดิ์ กล่าวว่า พรรคชาติไทยมีนโยบายชัดเจนที่จะกระจายอำนาจการจัดการศึกษาให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามความพร้อม และยึดแนวทางตาม พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ โดยในส่วนของครูนั้นให้มีสถานภาพเป็นข้าราชการเหมือนเดิม แต่การบริหารงานขึ้นอยู่กับเขตพื้นที่การศึกษา ภายใต้รั้งเงางของกระทรวงการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม แต่ในอนาคตหากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความพร้อม และสามารถที่จะจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ก็อาจจะโอนครูไปขึ้นอยู่กับท้องถิ่นได้ โดยครูก็ยังเป็นข้าราชการเหมือนเดิม ส่วนครูใหม่ต้องเป็นพนักงานท้องถิ่น

แต่เนื่องจากขณะนี้กำลังอยู่ในระหว่างการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างกระทรวงใหม่ มีการจัดทำบัญชีเงินเดือนครูใหม่ มีการกำหนดให้ครูทุกคนต้องมีใบประกอบวิชาชีพ พร้อมทั้งจัดตั้งหน่วยงานที่จะดูแลเรื่องใบประกอบวิชาชีพครูและเตรียมการในการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญในการปฏิรูปการศึกษา หากต้องโอนครูไปขึ้นอยู่กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นท่ามกลางรอยต่อและบนความไม่พร้อมของท้องถิ่น จะก่อให้เกิดปัญหาต่อคุณภาพการศึกษา

นายกฤษฎาง แฉวโสภา (พรรคชาติพัฒนา)

นายกฤษฎาง กล่าวว่า พรรคชาติพัฒนายืนยันที่จะถ่ายโอนอำนาจการจัดการศึกษาให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตาม พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ โดยท้องถิ่น

“ในเบื้องต้นครูควรอยู่กับเขตพื้นที่การศึกษา และมีสถานภาพเป็นข้าราชการต่อไป ถ้าท้องถิ่นพร้อมกว่าที่เป็นอยู่ ค่อยคิดโอนครูไป เชื่อว่าเมื่อถึงเวลานั้น ครูคงไม่ขัดข้อง” จะต้องมีความพร้อมและผ่านการประเมินตามเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งในเบื้องต้น การบริหารงานควรจะขึ้นกับเขตพื้นที่การศึกษา รวมทั้งครูด้วย เพราะในระยะเริ่มต้นหากให้ท้องถิ่นเข้ามารับผิดชอบดูแลการจัดการศึกษาทุกด้านบนความไม่พร้อมจะทำให้เกิดปัญหา เนื่องจากการจัดการศึกษาไม่ใช่การสร้างสะพาน ถนน หรือ คูคลอง ที่ไม่ว่าใครก็สามารถทำได้ การที่ครูออกมาเคลื่อนไหวต่อต้านการโอนอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพราะที่ผ่านมากครูเจ็บปวดกับการไปอยู่ในสังกัดกระทรวงมหาดไทย ซึ่งสมัยนั้น วิชาชีพครูตกต่ำมาก ครูจึงไม่อยากเห็นภาพเช่นนั้นอีก อย่างไรก็ตาม ต่อไป หากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความพร้อม ค่อยคิดที่จะโอนครูไปขึ้นอยู่กับท้องถิ่นก็ได้ ซึ่งตนเชื่อว่าเมื่อถึงเวลานั้น ครูคงไม่ขัดข้อง ส่วนสถานภาพครูจะต้องเป็นข้าราชการ

ศ.ดร.กาญจนา นาคสกุล (พรรคถิ่นไทย)

หากยังไม่เห็นภาพหรือระบบบริหารของหน่วยที่จะไปสังกัดชัดเจน โอนครูเข้าไปจะเป็นอันตรายหากจะเปลี่ยนแปลงให้ครูเป็นพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ก็ต้องสร้างระบบให้ครูเข้าใจและยอมรับ

ศ.ดร.กาญจนา กล่าวว่า พรรคถิ่นไทยไม่เห็นด้วย 100% ที่จะโอนการศึกษาไปให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการ เพราะท้องถิ่นยังไม่มีความพร้อมระบบการจัดการ วางแผน การจัดการศึกษา ซึ่งถือเป็นนโยบายชาติที่ต้องมีความชัดเจน การศึกษาเป็นเรื่องใหญ่ กระทบคนทั้งประเทศ หากคนจัดไม่เต็มใจ คนไปก็ยังไม่พร้อม

ก็ไม่ควรรีบร้อน หรือยึดเย็ด รวมถึงบุคลากรทางการศึกษา ข้าราชการครู หากยังไม่เห็นภาพหรือระบบบริหารของหน่วยงานที่จะไปสังกัดชัดเจน โอนเข้าไปจะเป็นอันตราย หากจะเปลี่ยนแปลงให้ครูเป็นพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ก็ต้องสร้างระบบให้ครูเข้าใจและยอมรับในการจัดการความก้าวหน้า แต่ปัญหาคือครูยังไม่เข้าใจและไม่มั่นใจในระบบที่จะต้องเป็นพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นอกจากนี้ยังมีระบบการประเมินคุณภาพ ที่เป็นเรื่องใหม่ที่มีผลกระทบต่อจิตใจขวัญและกำลังใจของครู ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องคำนึงด้วย เพราะหากครูต้องมาหัววันวิตกกับการประเมิน ก็ไม่มีจิตใจที่จะสอน ก็จะกระทบต่อคุณภาพการศึกษาของเด็ก หากท้องถิ่นมีความพร้อมและสามารถดูแลครูได้เต็มที่และครูก็ยอมรับ ก็คงไม่เป็นปัญหา แต่หากยังไม่พร้อมก็ไม่ควรเร่งรีบ ครูก็ยังสังกัดกระทรวงการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเช่นเดิมก็สามารถทำได้

ศ.นพ.เกษม วัฒนชัย (พรรคไทยรักไทย)

“ครูเอกชนจะเป็นลูกจ้าง ครูสถานศึกษาของรัฐจะเป็นข้าราชการในสังกัดองค์กรกลางบริหารบุคคลของข้าราชการครู แต่ทั้งนี้ถ้าสถานศึกษานั้นโอนไปขึ้นกับท้องถิ่น”

ศ.นพ.เกษม วัฒนชัย กล่าวว่า ตาม พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ กำหนดให้สถานศึกษาเอกชนเป็นนิติบุคคล ดังนั้นครูสถานศึกษาเอกชนก็จะเป็นลูกจ้างของหน่วยงานนิติบุคคล แต่หากเป็นครูสถานศึกษาของรัฐ ตาม พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ กำหนดให้เป็นข้าราชการในสังกัดองค์กรกลางบริหารบุคคลของข้าราชการครูกระจายอำนาจการบริหารงานบุคคลสู่เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ซึ่งจะมีโครงสร้างบัญชีเงินเดือนใหม่ที่สปศ.กำลังทำอยู่ในขณะนี้ ซึ่งจะทำให้ครูมีสถานภาพดีขึ้น เพราะมีบัญชีเงินเดือนใหม่ ไม่ต้องอิงบัญชีของ ก.พ. ทั้งนี้ ถ้าสถานศึกษานั้นโอนไปขึ้นกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ครูก็ต้องสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ถ้าเป็นสถานศึกษาของเทศบาล ครูก็เป็นพนักงานเทศบาล อย่างไรก็ตาม ต้องคำนึงว่า อนาคตขณะนี้ยังไม่มีระบบรองรับครูที่จะโอนไปอยู่ในความดูแลก็น่าเห็นใจครูที่ต้องออกมาเคลื่อนไหวในขณะนี้ เพราะไม่รู้ว่าอนาคตจะเป็นอย่างไร ไม่เหมือน กทม.ที่สร้างระบบของตัวเองอยู่แล้ว ซึ่งพรรคมองว่า การโอนครูไปในขณะนี้ยังไม่สามารถทำได้ จะเกิดความวุ่นวายแน่ นอกจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นมีความพร้อมและสร้างระบบรองรับแล้ว อย่างไรก็ตาม พรรคไทยรักไทยเห็นว่าเรื่องนี้ต้องทำความเข้าใจให้ประจักษ์ถึงเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญและ พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ และให้ทุกฝ่าย

โดยเฉพาะผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้ร่วมกันคิด สร้างระบบให้เป็นที่ยอมรับ และต้องเป็นระบบที่ดีกว่าปัจจุบัน ไม่ด้อยกว่าที่เป็นอยู่ ส่วนเงื่อนไขเวลาขึ้นอยู่กับพัฒนาความพร้อมได้ดีแค่ไหน

ศ.ดร.วิจิตร ศรีสอาน (พรรคประชาธิปัตย์)

“ผมคิดว่าต้องรอกระทรวงการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมซึ่งจะตั้งเสร็จเรียบร้อยในปี 2545 แล้วค่อยมาพิจารณาเรื่องถ่ายโอน เพราะกระทรวงใหม่คือเจ้าภาพที่จะทำเรื่องนี้”

ศ.ดร.วิจิตร กล่าวว่า การกระจายอำนาจการศึกษาบางระดับให้ท้องถิ่น บุคลากรจะต้องเป็นพนักงานที่สังกัดท้องถิ่น แต่เนื่องจากบุคลากรเดิมเป็นข้าราชการครู ภารกิจนี้ทางพรรคประชาธิปัตย์คิดว่า น่าจะต้องใช้ระบบการบริหารบุคลากรแบบคู่ขนาน คือผู้ที่เป็นข้าราชการอยู่และประสงค์ที่จะเป็นข้าราชการต่อไป ต้องมีหลักประกันว่าเป็นข้าราชการต่อไปได้จนกว่าจะเกษียณ โดยกำหนดไว้ในกฎหมาย ส่วนผู้ที่เป็นพนักงานท้องถิ่นต้องมีหลักประกันว่า เงินเดือน สวัสดิการ ไม่ต่ำกว่าระบบข้าราชการครู โดยผู้ให้หลักประกันคือฝ่ายคณะกรรมการกระจายอำนาจ และฝ่ายปฏิรูปการศึกษา ต้องกำหนดเงื่อนไขเหล่านี้เป็นส่วนเพิ่มในแผนปฏิบัติการ ซึ่งเป็นส่วนของกฎหมาย ส่วนระยะเวลาว่าจะโอนเมื่อไรนั้น ผมคิดว่าต้องรอกระทรวงการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ซึ่งจะตั้งเสร็จเรียบร้อยในปี 2545 แล้วค่อยมาพิจารณาเรื่องเงื่อนไขถ่ายโอน เพราะกระทรวงใหม่ก็คือเจ้าภาพที่จะทำเรื่องนี้อย่างแท้จริง ผมจึงคิดว่าสิ่งที่ทุกฝ่ายควรจะให้ความสำคัญมากที่สุดคือแผนปฏิบัติการการโอนการศึกษา ซึ่งจัดทำโดยคนในวงการศึกษา แม้ว่ารัฐบาลนี้จัดทำแผนปฏิบัติการอยู่ก็ตาม แต่ก็ต้องรอให้มีรัฐบาลและสภาชุดใหม่อยู่ดี

นายกว้าง รอบคอบ (พรรคเสรีธรรม)

“สถานภาพของครูเรื่องเกี่ยวกับวิชาการ ควรขึ้นอยู่กับสำนักงานคุรุสภา และสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู ส่วนเรื่องการจัดการบริหาร ควรขึ้นกับเขตพื้นที่การศึกษา”

นายกว้าง กล่าวว่า การกระจายอำนาจการจัดการศึกษาให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น พรรคเสรีธรรมพูดมาตลอดว่าจะต้องทำให้สอดคล้องกับ พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ เพราะว่า พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติจะออกมาได้ ได้มีการทำประชาพิจารณ์กันอย่างกว้างขวางว่าจะทำอย่างไรจึงจะได้รูปแบบที่ดี และเหมาะสมที่สุด

แต่ในทางกลับกัน พ.ร.บ.การกระจายอำนาจยังไม่ทราบด้วยซ้ำว่ามีการทำประชาพิจารณ์บ้างหรือไม่ ดังนั้น การกระจายอำนาจควรทำแบบค่อยเป็นค่อยไปตามความพร้อมของแต่ละท้องถิ่น เพราะเรื่องการศึกษาจะทำเล่น ๆ ไม่ได้ อย่างไรก็ตาม ตนอยากให้ มีโครงการนำร่องกระจายอำนาจการจัดการศึกษากับบางพื้นที่ก่อน ทั้งนี้ เพื่อให้ อบต.หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เห็นภาพการดำเนินงานที่ชัดเจน ส่วนการแบ่งเขตพื้นที่การศึกษานั้น ในเบื้องต้น น่าจะแบ่งเป็น 76 เขต ตามจังหวัดก่อน เมื่อดำเนินการเข้าที่เข้าทางแบบค่อยเป็นค่อยไปแล้ว จึงค่อยแบ่งเขตพื้นที่การศึกษาเป็น 400 เขต ตามพื้นที่การเลือกตั้ง เพื่อให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) แต่ละคนได้ช่วยกันดูแลงานการศึกษาด้วย สำหรับสถานภาพของครูในเรื่องที่เกี่ยวกับงานวิชาการ ควรให้ขึ้นอยู่กับสำนักงานครุสภา และสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู ส่วนเรื่อง การจัดการบริหาร ควรขึ้นกับเขตพื้นที่การศึกษา โดยมี อบต.เข้ามาช่วยเหลือสนับสนุนการจัดการศึกษาด้วย²⁰

น.ส.พ.ไทยรัฐ 26 ธันวาคม 2543

7 พรรคพื้นชงไม่ขีดเส้นตายกระจายอำนาจการศึกษา ทำเมื่อพร้อม

จากการที่ชมรมสื่อมวลชนสายการศึกษาได้จัดเสวนา “วิสัยทัศน์การศึกษาของพรรคการเมือง” เมื่อวันที่ 13 ธ.ค.2543 ที่ห้องกำแหง พลังกูร สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สกศ.) ซึ่งมีผู้แทนจากพรรคการเมือง 7 พรรคเข้าร่วมเสวนาประกอบด้วย ศ.ดร.วิจิตร ศรีสอาน พรรคประชาธิปัตย์ ศ.นพ.เกษม วัฒนชัย พรรคไทยรักไทย นายสมศักดิ์ ปริศนานันทกุล และ น.ส.กัญญา ศิลปอาชา พรรคชาติไทย นายประวิช รัตนเพียร พรรคชาติพัฒนา นายสุขวิช รังสิตพล พรรคความหวังใหม่ นายกว้าง รอบคอบ พรรคเสรีธรรม และ ศ.ดร.กาญจนา นาคสกุล พรรคถิ่นไทย โดยนอกเหนือจากการแถลงนโยบายด้านการศึกษาของแต่ละพรรคการเมืองแล้ว ยังได้มีการตอบปัญหาค้างคาใจถึงแนวการดำเนินงานในประเด็นต่างๆ ในแวดวงการศึกษา

นโยบายการจัดการถ่ายโอนการศึกษาไปให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นายสุขวิช เปิดประเด็นว่า พรรคความหวังใหม่เห็นด้วยกับการกระจายอำนาจการศึกษาสู่ท้องถิ่น แต่ต้องเป็นไปโดยความพร้อม ไม่ควรจเร่งรัดจนเกินไป โดยในระยะแรก

ต้องกระจายอำนาจให้โรงเรียนเป็นนิติบุคคลที่มีความพร้อมในการบริหารจัดการศึกษา โดยประชาชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม ในลักษณะกรรมการที่มีอำนาจในการบริหารจัดการศึกษา และกำหนดเขตพื้นที่การศึกษาเป็น 400 เขต เลือกลง โดยแต่ละเขตพื้นที่การศึกษาควรมีโรงเรียนที่นำร่องเป็นนิติบุคคลประมาณ 4-5 โรงเรียน ผมคิดว่าปัญหาความไม่เข้าใจขององค์กรครูและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ได้เกิดจากความเข้าใจผิด แต่เกิดจากพรรครัฐบาลที่บริหารเรื่องการกระจายอำนาจและการศึกษาไม่ได้มีการพูดคุยกันให้ชัดเจน ทำให้ครูและประชาชนเกิดความไม่เข้าใจ ซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องที่ต้องสร้างความเข้าใจให้เกิดขึ้น

ขณะที่ ศ.ดร.วิจิตร เผยว่า พรรคประชาธิปัตย์มีนโยบายชัดเจนว่าการถ่ายโอนอำนาจการศึกษาให้ท้องถิ่นนั้นต้องปฏิบัติตาม พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ ซึ่งกำหนดไว้ว่า กระทรวงการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมต้องมีอำนาจหน้าที่ 3 อย่าง คือ 1) วางหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งขณะนี้กระทรวงศึกษาฯ และสปศ.กำลังร่วมพิจารณาหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อม ไม่ใช่อยู่ ๆ กฎหมายจะออกมาทำแผนบังคับให้รับ บังคับให้โอน ซึ่งในหลักเกณฑ์ต้องยืนยันด้วยว่า เมื่อถ่ายโอนไปแล้วจะต้องจัดการศึกษาให้มีคุณภาพไม่ต่ำไปกว่าเดิม ไม่ใช่ถ่ายโอนไปแล้วทำละเทะ ผมเคยใช้คำพูดว่า การบริหารการศึกษาไม่เหมือนกับการบริหารการเก็บขยะ 2) กระทรวงใหม่มีหน้าที่ที่จะต้องสนับสนุนส่งเสริมให้ทำได้ตามนโยบายและมาตรฐานของรัฐและต้องตามไปตรวจสอบ และ 3) ต้องเป็นหน่วยเสนอแนะการจัดสรรเงินอุดหนุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในส่วนที่เอาไปใช้สำหรับการศึกษา

ที่มีปัญหาทุกวันนี้เพราะเหมือนกับว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะพร้อมหรือไม่ก็ต้องลุกขึ้นมาทำ ซึ่งตามแนวของพรรคประชาธิปัตย์คือให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามาร่วมรับผิดชอบในบางส่วนของจัดการศึกษา แล้วเมื่อแน่ใจว่ามีความพร้อมก็ค่อยๆ ถ่ายโอน อย่างไรก็ตาม พรรคประชาธิปัตย์จะไม่ใช้คำว่าชะลอการถ่ายโอนอำนาจจัดการศึกษาให้ท้องถิ่น แต่เห็นว่าต้องทบทวนแผนปฏิบัติการให้ทุกฝ่ายยอมรับได้ ไม่ใช่ออกแผนไปแล้วก่อให้เกิดปัญหา และที่สำคัญต้องยึดแนวทางตาม พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ

สำหรับ ศ.นพ.เกษม มองว่า ผมคิดว่าถ้าเราเอาเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ และพ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติแล้ว น่าจะเปิดให้กระทรวงใหม่ได้สร้างความพร้อม ทั้ง

ในเรื่องของเกณฑ์คุณภาพมาตรฐาน และสร้างแนวทางในการสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีศักยภาพต่างกัน ถ้าเรากำหนดความพร้อมเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ และแนวทางในการสนับสนุนก่อนแล้วจึงค่อยหาทางถ่ายโอน จะสร้างความเชื่อมั่นให้แก่องค์กรครูที่กำลังมีข้อกังขาอยู่ในขณะนี้

ส่วน นายกว้าง กล่าวว่า พรรคเสรีธรรมเห็นว่าการกระจายอำนาจ โดยหลักการแล้วเป็นเรื่องถูกต้อง เพราะคนในชุมชนย่อมรู้จักปัญหาของชุมชนดีกว่าคนอื่น และความจริงแล้วองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ได้เข้าไปบริหาร แต่เป็นเพียงผู้สนับสนุนโดยโรงเรียนจะเป็นผู้บริหารจัดการศึกษาเอง ผมอยากให้ทำความเข้าใจให้ตรงกันว่า การกระจายอำนาจการจัดการศึกษาให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะทำอะไร เมื่อไหร่ อย่างไร เพราะเรื่องนี้ ทำให้ครุมองว่าเป็นภาพของการเอาช้างตัวเบ้อเร่อไปยัดใส่ไว้ในขวด เพราะผู้ที่รับผิดชอบไม่ได้มีการชี้แจงทำความเข้าใจให้ชัดเจน ทำให้คนเข้าใจผิด ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องต้องทำความเข้าใจให้ชัดเจน ความรักสามัคคีจะเกิดขึ้น

ด้าน นายประวิช แสดงความเห็น ว่า ชาติพัฒนามองว่าการกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่ว่าจะรูปแบบใด เป็นการปฏิรูปการเมืองและเป็นนโยบายของรัฐ ซึ่งต้องคำนึงถึงความพร้อมทั้ง 2 ฝ่าย ทั้งซีกของผู้ที่จัดการศึกษา สถาบันการศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยจะต้องมีเกณฑ์มาตรฐานที่เหมือนกัน ทั้งมาตรฐานในการจัดการศึกษา มาตรฐานของครูและบุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งโอกาสความก้าวหน้าของครู โดยจะต้องปรับ พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ และ พ.ร.บ.กระจายอำนาจเข้าด้วยกัน แม้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีศักยภาพความพร้อมไม่เหมือนกัน แต่ก็ไม่น่าปิดกั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความพร้อมอย่างไรก็ตามไม่ควรมีการกำหนดเงื่อนไขของเวลามาบีบบังคับ

ส่วน ศ.ดร.กาญจนา ระบุว่า พรรคถิ่นไทยเห็นว่าการถ่ายโอนอำนาจเป็นความจำเป็นที่จะให้ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษา แต่ไม่ใช่มีกฎหมายแล้วต้องถ่ายโอนทันที ต้องใช้เวลาให้คนยินยอมพร้อมใจ แห่ไหนพร้อมก็ให้ดำเนินการที่ไม่พร้อมก็ต้องสร้างความพร้อม ทางพรรคไม่เร่งรัดเรื่องนี้ แต่มีจุดหมายที่จะเดินโดยคำนึงถึงความพร้อม หากประชาชนไม่ยอมรับ ภูมิปัญญาท้องถิ่นไม่เข้ามามีส่วนร่วม แผนการกระจายอำนาจก็จะลอยกระเด็น พรรคถิ่นไทยมีจุดยืนชัดเจน จะพิจารณาจากความพร้อมของผู้ที่จะรับโอนเป็นสำคัญ จะต้องไม่ใช่วิธียัดเยียดไปให้

เพราะจะทำให้เกิดการขัดแย้งและต่อต้าน ซึ่งที่ผ่านมารัฐบาลมักจะยึดเยียดอะไรให้ชุมชนจนทำให้เกิดความเข้าใจผิด ทุกอย่างเป็นเรื่องใหม่ ดังนั้น การทำความเข้าใจเป็นเรื่องสำคัญ

สำหรับ นายสมศักดิ์ ชี้แจงว่า การกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดการศึกษา มีเงื่อนไขสำคัญ 3 ประการ คือความต้องการของท้องถิ่น ความพร้อมและความเหมาะสมที่จะจัดการศึกษา ผมเห็นว่าพอกันที่สำหรับการยึดเยียดความต้องการ ที่ช่วยกันเขียน ช่วยกันร่างเพื่อให้เสร็จทันตามเงื่อนไขเวลาในเดือน ก.พ.44 โดยไม่แค้นความรู้สึกของผู้ที่มีส่วนร่วม เพราะถ้าท้องถิ่นไม่พร้อมและไม่ต้องการ แต่ไปยึดเยียดให้จัด ล้มเหลวแน่นอน ผมได้หยิบยกปัญหาไปหารือกับนายกรัฐมนตรี เพราะเกรงว่า หากเร่งเขียนกรอบการกระจายอำนาจให้เสร็จภายในเดือน ก.พ.44 จะเกิดการเผชิญหน้ากันระหว่างองค์กรครุกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผมเห็นว่าควรให้ทุกฝ่ายหันหน้าเข้าหากันและคุยแนวทางปฏิบัติที่จะนำไปสู่การปฏิบัติที่เป็นจริงได้ว่าอยู่ตรงไหน ผมเชื่อว่ากฎหมายไม่มีเจตนารมณ์ที่จะเขียนเพื่อให้เกิดความแตกแยกยาวนานในสังคม เรื่องนี้สามารถชะลอได้ และในช่วงที่ชะลอก็ให้ทำคู่ขนานกันไป คือเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ องค์กรครุ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกระทรวงศึกษาธิการควรร่วมกันหาข้อสรุป ซึ่งครูจะต้องมีจุดยืนที่ชัดเจน และยึดการกระจายอำนาจตามแนวทางพ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ คือเขตพื้นที่การศึกษา โดยการถ่ายโอนอำนาจให้ท้องถิ่นนั้นต้องยึดความต้องการ ความพร้อม ความเหมาะสมให้สอดคล้องกัน

นโยบายด้านการอุดมศึกษา โดยเฉพาะการเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับรัฐบาล ศ.ดร.วิจิตร เผยว่า พรรคประชาธิปัตย์ประกาศนโยบายการอุดมศึกษา คือ ความหวังและที่พึ่งของสังคมไทย เพราะเป็นการพัฒนากำลังคนเข้าสู่วิชาชีพชั้นสูง และเป็นแหล่งพัฒนาองค์ความรู้ โดยเฉพาะการวิจัย ดังนั้น การพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาให้บรรลุความเป็นเลิศได้ พรรคได้กำหนดแนวทางตามพ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ คือ สถาบันต้องมีความเป็นอิสระเสรีภาพทางวิชาการ โดยสถานภาพของสถาบันจะยังคงเป็นราชการ หรือเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับรัฐบาลก็ได้ ขึ้นอยู่กับความพร้อม ไม่ใช่เป็นการบังคับต้องปรับเปลี่ยนทั้งหมดภายในปี 2545 ไม่จำเป็นต้องเป็นกระต่ายขาเดียวและสำคัญอยากเห็นมหาวิทยาลัยมีมาตรฐานสู่สากล เป็นแหล่งผลิตความรู้และเทคโนโลยีสู่สังคม

ด้าน ศ.ดร.กาญจนา บอกว่า พรรคเน้นให้สถาบันอุดมศึกษามีอิสระในการบริหารจัดการ โดยเป็นไปตามความต้องการและความพร้อมของแต่ละมหาวิทยาลัย ไม่ใช่การบังคับให้เป็นมหาวิทยาลัยในกำกับรัฐทุกแห่งอย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ ต้องให้สถาบันอุดมศึกษามีอยู่ในท้องถิ่นให้มากที่สุด และให้ท้องถิ่นร่วมจัดการ เป็นศูนย์การเรียนรู้ การวิจัย และการถ่ายทอดความรู้สู่ประชาชนทุกเรื่อง โดยอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน

ส่วน นายกว้าง ชี้ว่า การอุดมศึกษาไทย หากเทียบกับต่างประเทศเรายังอิงการสอนตามตำรา ไม่ได้ส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าวิจัย เป็นสิ่งที่พรรคเสรีธรรมจะเข้ามาแก้ไข โดยเฉพาะการวิจัยในระดับอุดมศึกษา ที่ต้องจัดตั้งกองทุนสนับสนุนการวิจัย และกระจายการจัดการอุดมศึกษาโดยการขยายวิทยาเขต รวมทั้งจัดการอุดมศึกษา ร่วมกับภูมิภาคนี้

ขณะที่ศ.นพ.เกษม แจกแจงว่า พรรคมีนโยบายที่จะทำระบบมหาวิทยาลัยย่อยโดยมี มหาวิทยาลัยที่เน้นบัณฑิตศึกษาเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ มหาวิทยาลัยที่สอนหลักสูตรทั่วไป มหาวิทยาลัยเฉพาะทาง และวิทยาลัยชุมชน ทั้งนี้ การดำเนินการจะสนับสนุนให้เอกชนเข้ามาร่วมจัดการศึกษามากขึ้น สำหรับการออกนอกระบบราชการของมหาวิทยาลัย กฎหมายเปิดทางให้เลือกสถานภาพอยู่แล้ว และขึ้นอยู่กับสภาพมหาวิทยาลัย ซึ่งพรรคไทยรักไทยมองว่าระบบราชการไม่สามารถทำให้มหาวิทยาลัยเป็นมหาวิทยาลัยวิจัย มหาวิทยาลัยบัณฑิตศึกษาต้องการความอิสระในการบริหารจัดการ มีระบบบัญชีของตนเอง ไม่สามารถพัฒนาได้อย่างเต็มที่ ระบบราชการจึงเหมาะสมกับสถาบันอุดมศึกษาบางประเภท

สำหรับ น.ส.กาญจนา เผยว่า พรรคชาติไทยเน้นการให้ความอิสระกับการอุดมศึกษา จึงสนับสนุนการเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับรัฐบาลเมื่อมีความพร้อมโดยรูปแบบการจัดการศึกษา ต้องการเน้นการสร้างบัณฑิตที่จบออกมาสร้างงานด้วยตนเอง ไม่ใช่เป็นเพียงลูกจ้าง ลูกจ้างที่คิดค้นอะไรไม่เป็น เป็นสถาบันที่แก้ปัญหาเพื่อชุมชน และเกื้อหนุนสถาบันที่จัดการศึกษาในระดับต่ำกว่า และให้ความสำคัญกับจริยธรรม คุณธรรม เพราะที่ผ่านมาอุดมศึกษายังละเลยสิ่งเหล่านี้รวมถึงมีนโยบายที่จะส่งเสริมวิทยาลัยอาชีวศึกษาสอนถึงระดับปริญญาตรี เพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชน

ส่วน นายประวิช แสดงทรรศนะว่า ไม่อยากให้มองการอุดมศึกษาเป็นรูปแบบที่สำเร็จที่ต้องเหมือนกัน แต่ควรจะมีหลากหลาย สื่อการเรียนการสอนต้องมี

การพัฒนาที่ก้าวหน้ายิ่งขึ้น และสามารถนำการวิจัยออกสู่สาธารณะ เป็นประโยชน์ต่อ
ประเทศชาติ ไม่ใช่เก็บไว้บนหิ้ง

ขณะเดียวกัน นายสุวิชัยชี้ให้เห็นว่า การอุดมศึกษาเป็นการเพิ่มความ
แข็งแกร่งในสาขาวิชานั้น ๆ ไม่ใช่ต้องมาเรียนวิชาพื้นฐานซ้ำซ้อนในปี 1-2 เช่นเวลา
นี้อีก หลักสูตรทุกคณะขณะนี้ก็ไม่สอดคล้องกับความเป็นสากล ไม่มีการเปลี่ยนแปลง
นอกจากนี้ ม.รามคำแหง และ ม.สุโขทัยธรรมมาธิราช ควรจะรับนักศึกษาที่ทำงานเข้า
เรียน และพัฒนาสถาบันราชภัฏให้รับนักศึกษาในพื้นที่ได้ครบสมบูรณ์ รวมถึง
วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี ด้วยการสนับสนุนงบประมาณโดยยึดค่า ใช้จ่ายรายหัว

นโยบายด้านการศาสนา ซึ่งปัจจุบันมักเกิดข่าวทางลบในวงการสงฆ์ นายกว้าง
กล่าวว่า ตนคิดว่าเราต้องให้อำนาจอธิปไตยศาสนาอย่างจริงจัง พรรคมีนโยบาย
ส่งเสริมทุกศาสนา สำหรับศาสนาพุทธต้องทำให้สะอาดบริสุทธิ์กว่าที่เป็นอยู่ จึง
จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้กรมการศาสนาเข้าไปดูแลร่วมมือกับคณะสงฆ์ให้มาก ใน
ส่วนของรัฐมนตรีผู้คุมกรมการศาสนาก็ไม่ควรจะเข้าไปยุ่งการทำงานของสงฆ์ให้มากนัก
เพราะอาจไม่เข้าใจเรื่องของสงฆ์ควรมอบให้อธิปไตยกรมการศาสนาดำเนินการแทน

ส่วน ศ.ดร.วิจิตร บอกว่า พรรคมีหลักการให้พระปกครองพระ โดยมีประชาชน
ช่วยกันดูแล ทั้งนี้ การจะให้พระปกครองพระนั้น จะต้องอดุจดอ่อน 2 ประการ คือ
ประการแรก ต้องสร้างความเข้มแข็งให้แก่วัด เจ้าอาวาส และพระผู้ปกครอง ให้
สามารถบริหารกิจการสงฆ์ได้อย่างเข้มแข็ง ประการที่สองควรมีข้อกำหนดเพิ่มเติมให้
ผู้บวชเรียนในพระพุทธศาสนาเป็นผู้บวชเรียน เพื่อเผยแพร่และสืบทอดพระศาสนา
ตนเชื่อว่าการศึกษาสงฆ์จะเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยให้พระยึดมั่นถือมั่นในวัตร
ปฏิบัติที่ถูกต้อง

สำหรับ ศ.ดร.กาญจนา ชี้ให้เห็นว่า ปัญหาสงฆ์เป็นเรื่องสลับซับซ้อนพระกับ
ฆราวาสจะต้องดูแลซึ่งกันและกัน ปัจจุบันสังคมไทยยังยึดคติที่ว่าชั่วช่างชี ดีช่างสงฆ์
หากชาวบ้านเอาจริง โดยเลิกนับถือพระที่ทำผิดวินัยเรียกร้องแต่พระที่ประพฤติดี จะ
ทำให้พระหันมาประพฤติดีเอง โดยที่ต้องให้พระปกครองกันเอง แต่บางครั้งต้อง
ยอมรับว่า ชาวบ้านเองก็เป็นผู้ส่งเสริมให้พระทำผิด เกิดกิเลส สำหรับการศึกษาสงฆ์
ต้องส่งเสริมอย่างจริงจังทั้งการศึกษาสงฆ์ เพื่อให้เป็นผู้สืบทอดและเผยแพร่พระศาสนา
และการศึกษาสงฆ์ สำหรับผู้บวชเรียนที่สึกออกมารับใช้สังคม โดยเรียนเรื่องทางโลก
เช่น ภาษาอังกฤษ คอมพิวเตอร์ การจัดการ เป็นต้น

ด้าน ศ.นพ.เกษม กล่าวว่า ผลจากรัฐธรรมนูญที่กำหนดให้เด็กเรียนฟรี 12 ปี จะส่งผลกระทบต่อจำนวนเด็กที่บวชเรียน เพราะปัจจุบันเด็กที่บวชส่วนใหญ่มาจากครอบครัวยากจน จุดนี้จะเป็นปัญหาใหญ่ของการศึกษาสงฆ์ ซึ่งเราจะต้องเร่งสนับสนุนการศึกษาสงฆ์ ไม่เช่นนั้นในอนาคตเราจะไม่มีศาสนทายาท ส่วนปัญหาสงฆ์ที่ทำผิดวินัยและต้องปาราชิกนั้นเป็นปัญหาที่มีมาตั้งแต่พุทธกาล ตนคิดว่านอกจากเราจะเอาผิดสงฆ์ที่ต้องปาราชิกแล้ว ยังต้องเอาผิดกับฆราวาสที่ร่วมมือกับสงฆ์ที่ทำความผิดด้วย เช่น สีกาที่ร่วมเสพเมถุนกับพระ

ขณะที่ น.ส.กัญญา ชีเปรียงว่า พรรคให้ความสำคัญกับการศึกษาสงฆ์เพื่อให้พระสืบทอดพระศาสนา แต่ต้องยอมรับว่าเจ้าอาวาสวัดหลายแห่งเป็นเพียงชาวบ้านที่มาบวชเรียน ใต้เต้าจากพระลูกวัดจนเป็นเจ้าอาวาส อาจไม่มีความรู้ด้านการบริหารจัดการ จึงต้องเร่งอบรมถวาย ความรู้พระให้เป็นพระสังฆาธิการที่ทันสมัย ทันเหตุการณ์ ส่วนประชาชนเอง เราก็คงให้ความรู้ เพื่อให้ประชาชนศรัทธาพระอย่างมีปัญญา ไม่ใช่การศรัทธาอย่างลุ่มหลง ส่วนวัดเองก็ต้องทำหน้าที่เผยแพร่หลักธรรม โดยไม่เน้นการก่อสร้างถาวรวัตถุที่ใหญ่โต

ส่วน นายประวิชมองว่า ทุกวงการมีทั้งคนดีและไม่ดี พรรคสนับสนุนให้วงการสงฆ์มีระบบตรวจสอบซึ่งกันและกัน เช่นเดียวกับที่ภาคประชาชนมีการตรวจสอบกันและกันหลายเรื่อง แนวคิดที่จะลงทะเลเบียน หรือมีบัตรประชาชนประจำตัวพระ คงต้องมีการนำมาพิจารณาถี่ให้รอบคอบ

แนวทางการจัดเตรียมคน งบประมาณ รองรับกระทรวงการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ศ.ดร.วิจิตร กล่าวว่า การจัดคนเข้าโครงสร้างใหม่ ต้องมีองค์กรขึ้นดูแล โดยรัฐบาลอาจแต่งตั้งในรูปคณะกรรมการ หรือมอบให้องค์กรใดองค์กรหนึ่งขึ้นมาดูแล เพื่อให้การจัดคนเข้าสู่โครงสร้างใหม่เป็นผล ขณะเดียวกัน รัฐบาลก็ต้องสนับสนุนให้บุคลากรทุกหน่วยงานเตรียมพร้อมที่จะรับงาน ซึ่งเรื่องนี้เข้าใจว่า สปศ.คงเสนอความเห็นต่อรัฐบาล โดยกำหนดบทบาทเฉพาะกาลให้มีองค์กรเข้ามาดูแล ซึ่งอาจเป็นหน่วยงานที่มีอยู่เดิมก็ได้

ขณะที่ ศ.นพ.เกษม กล่าวว่า การปฏิรูปการศึกษาครั้งนี้ เป็นการปฏิรูปทั้งโครงสร้าง และกระบวนการบริหาร ในช่วงรอยต่อของการเปลี่ยนแปลง หากพรรคได้เป็นรัฐบาลก็จะตั้งคณะกรรมการระดับชาติที่อยู่เหนือระดับกระทรวง โดยมีรองนายกรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมายจากนายกรัฐมนตรีเข้ามาดูแลงานการศึกษา เป็น

ผู้ดูแลเรื่องการรวมกระทรวง เพราะงานของกระทรวงศึกษาธิการ ทบวงมหาวิทยาลัย สกศ.บางเรื่องมีทับซ้อนกัน ก็จะอาศัยกรมการระดับชาติชุดนี้ปรับให้งานแต่ละหน่วยงานเข้ารูปเข้ารอยรวมถึงการจัดสรรงบประมาณ เชื่อว่ากลไกนี้จะแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้

ส่วน น.ส.กัญญา เผยแนวทางของพรรคว่า รัฐบาลใหม่ที่จะเข้ามาดูแลงานการศึกษา แคนนำในที่ดูแลงานการศึกษารัฐบาล ควรกำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาฯ รัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัยและรัฐมนตรีที่คุมสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ควรเป็นรัฐมนตรีที่มาจากพรรคเดียวกัน จะทำให้การประสานงานเป็นไปในทิศทางเดียวกันและมีคณะกรรมการระดับชาติที่อยู่เหนือกว่ารัฐมนตรีมาดูแลอีกชั้นหนึ่ง²¹

น.ส.พ.ไทยรัฐ 14 ธันวาคม 2543

ภายหลังการเลือกตั้งวันที่ 6 มกราคม พ.ศ.2544 ศ.นพ.เกษม วัฒนชัย ได้รับการโปรดเกล้าเป็นรัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการ นายสุธรรม แสงประทุม เป็นรัฐมนตรีทบวงมหาวิทยาลัย รัฐมนตรีทั้ง 2 ท่าน ได้สัมภาษณ์นโยบายการศึกษาเพิ่มเติมดังต่อไปนี้

จะนำไอทีเข้าทุกตำบล ผู้คนในแวดวงการศึกษาต่างยินดี น.พ.เกษม วัฒนชัย มานั่งเก้าอี้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เพราะถือเป็นนักวิชาการ/นักบริหารที่ทุกฝ่ายยอมรับ เคยผ่านงานในตำแหน่งสำคัญๆ มากมาย ไม่ว่าจะเป็นอธิการบดีมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (มช.) ปลัดทบวงฯ และอธิการบดีมหาวิทยาลัยหัวเฉียวฯ เป็นกรรมการและประธานในคณะกรรมการสำคัญของกระทรวงศึกษาฯ หลายชุด รวมทั้งของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สกศ.)

“มติชนสุดสัปดาห์” จึงได้สนทนากับหม่อมเกษมซึ่งได้ให้คำตอบชัดเจนว่าจะมาทำอะไรบ้าง และจะจัดการกับปัญหาต่าง ๆ ที่ขัดแย้งกันอย่างไร ในเรื่องการปฏิรูปการศึกษา

จะทำอะไรเป็นอันดับแรก เรื่องใหญ่คือคุณภาพการศึกษา ถือเป็นเรื่องคอขาดบาดตาย ผมคิดว่าผลพิสูจน์ว่าผลผลิตการศึกษาของไทยในระดับต่างๆ ยังไม่

เป็นที่พอใจของทั้งผู้ปกครอง ผู้รับช่วงต่อ และผู้ใช้ผลผลิต อันนี้ชัดเจน ไม่ว่าจะป็น อาชีวะ หรือปริญญาตรี หรือการแข่งขันเปรียบเทียบกับต่างประเทศ เราสู้เขาไม่ได้

โครงสร้างในการปรับคุณภาพ นอกจากการปฏิรูปการศึกษาแล้ว จะต้องมีการกลไกในการประสานการปฏิรูปการศึกษาให้ใช้เหตุใช้ผล และให้เห็นพ้องต้องกัน โดยให้มีความขัดแย้งน้อยที่สุด ผมคิดว่า 3 รูปแบบ คือ ในระดับกระทรวงควรมีรองนายกรัฐมนตรีที่ดูแลการศึกษาเป็นประธาน เพราะผลสรุปของการปฏิรูปการศึกษาจะผ่านมาหลายทาง ซึ่งบางประเด็นไขว้หรือมองต่างกัน เช่น เรื่องเขตพื้นที่ สปศ.มองอย่างหนึ่ง กระทรวงศึกษาฯ ก็มองอย่างหนึ่งจึงควรมีกลไกอันหนึ่งที่มาคุยกัน และหาข้อสรุปด้วยเหตุด้วยผล

การปฏิรูปการศึกษาที่เกี่ยวนี้มีบางประเด็น ซึ่งถ้าไม่มีการตัดสินใจจะต่อไม่ได้ เช่น จำนวนเขตพื้นที่การศึกษา ถ้าไม่ตกลงกันจะเคลื่อนต่อไม่ได้ เพราะฉะนั้น กรรมการชุดแรกที่จะเสนอให้แต่งตั้งคือกรรมการระดับเหนือกระทรวง อาจจะใช้ชื่อว่า คณะกรรมการประสานการปฏิรูป

ระดับที่สอง ในแต่ละหน่วยงาน สกศ. ทบวง กระทรวงศึกษาฯ ก็ดี ต้องให้แต่ละหน่วยงานระดับกระทรวงมีกรรมการประสานให้เข้มแข็งอย่างที่กระทรวงศึกษาฯ เคยทำมา

ระดับที่สาม ต่ำกว่ากระทรวง ทบวง คือ กรมทั้งหลาย คงต้องมีกรรมการรับผิดชอบในการเปลี่ยนสภาพจากวันนี้ไปสู่รูปแบบใหม่ วางระบบในการเปลี่ยนถ่ายโอน

จำนวนเขตพื้นที่ที่คิดว่าควรจะกำหนดเท่าไร ผมให้กระทรวงศึกษาฯ ไปคิดดู แต่ผมบอกอย่าไปยึดกรอบ ถ้าไปยึดกรอบจังหวัด 76 ก็เถียงกันตายเพราะอีกฝ่ายไปยึดเสียแล้วว่าต้อง 289 บวก 6 แล้ว ไม่ยอมหักไม่ยอมงอ ผมคิดว่าน่าจะอธิบายเหตุผลของตัวเองทั้งสองฝ่าย และผมก็บอกกระทรวงศึกษาฯ ว่าหย่อนบ้างได้ไหม เพราะจังหวัดก็น้อยเกินไป กระทรวงกำลังคิดในรูปของ 100 กว่าเขตในระยะแรกถ้ามีกรรมการอย่างที่ผมว่าตรงนี้เป็นสิ่งที่ต้องรีบตกลงกันว่าจะเอาสักเท่าไรที่ทุกฝ่ายยอมรับกัน ต้องรีบเดินหน้า เพราะถ้ามัวแต่เถียงกัน ผ่านมาหลายเดือนแล้ว เสียเวลามาก

ในโครงสร้างของกระทรวงใหม่ เขตพื้นที่ออกแบบสำหรับการจัดการศึกษา 12 ปี ได้ดีมาก แต่ไม่ได้คิดถึงการปกครองส่วนท้องถิ่น การจัดการพลศึกษา และการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาเท่าไร

ถ้าไปใส่ 289 เขต ในบางเขตพื้นที่จะมีและไม่มีเหตุผลนี้อาจจะอ่อนในสายตาคนจัด 289 เขต แต่ว่าถ้าไปตามเจ้าตัว กรมพลศึกษา กิติ กรมศิลปากร กิติ เขาจะรู้สึกว่าคุณชอบกล อันนี้ต้องทำความเข้าใจกัน

ผมคิดว่าฟังเหตุผลกันให้ดี และหาทางออกให้ทุกคนเข้าใจตรงกันและมีความสุข การปฏิรูปต้องทำให้ทุกคนมีความสุข ต้องเชิญทุกฝ่ายมาคุยและหาข้อสรุปกัน

กรณีองค์กรครู ประถม คัดค้านการโอนการจัดการศึกษาให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผมว่าเป็นเรื่องเล็ก ผมเข้าใจครูประถมดีว่าเขาถูกกระทบโดยตรง ผมก็พยายามคุยกับองค์กรครูแล้ว น่าจะเข้าใจเมื่อเข้าไปต้องรับหรือ ซึ่งไม่ใช่เฉพาะกระทรวงศึกษาฯ ที่เกิดปัญหา กระทรวงสาธารณสุขกระทรวงแรงงานฯ ก็เกิดปัญหาในขณะที่ยังการบริหารส่วนตำบล (อบต.) ไม่มีระบบรองรับ ไม่มีความพร้อมเลย

นโยบายของพรรคไทยรักไทยจะเน้นเรื่องใด ที่สำคัญคือเราพูด 3 เรื่อง คือ การศึกษาสร้างชาติ การศึกษาสร้างคน และการศึกษาสร้างงาน การศึกษาสร้างชาติ คือ การสร้างความเข้มแข็ง นอกจากการปฏิรูปการศึกษาแล้ว สองเราจะนำระบบไอทีเข้ามาให้ไปถึงทุกตำบล คุยกับข้าราชการแล้วค่อนข้างจะทำได้ งบฯ คงจะสูงพอสมควร

ระบบไอทีเพื่อการศึกษาจะต้องเชื่อมโยงกับระบบไอทีทางสังคมและเศรษฐกิจด้วย คือ “ไทยตำบลดอตคอม” เป็น อีคอมเมิร์ซระดับตำบล ซึ่งบางประเทศเขาทำแล้ว อย่างเกาหลีใต้ ถ้าเราปฏิเสธรการเข้าสู่ความรู้ของเขา อาจจะไม่แพ้สำหรับลูกหลานไทยใน 5-10 ปี

เรื่องวิทยาลัยชุมชนเราก็จะทำ โดยศึกษารูปแบบของวิทยาลัยชุมชนในสหรัฐ ซึ่งพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร หัวหน้าพรรค ให้ความสนใจมาก เพราะว่าทำให้เด็กไทยที่จบ ม.ปลายอยู่ในจังหวัดที่ห่างไกลได้มีโอกาสเข้าสู่ 2 ปี โดยแผนแรก ปี 2544-2545 ถ้าเราโชคดีเราจะเปิดได้สัก 4-5 แห่ง หรือ 10 แห่ง ตามจังหวัดชายแดนหรือจังหวัดที่ไม่มีอุดมศึกษา คือ แม่ฮ่องสอน นราธิวาส ระนอง กาฬสินธุ์ จังหวัดเล็ก ๆ ที่มีม.ปลาย แต่ไม่มีราชมณฑล ราชภัฏ

นโยบาย ร.ร.สีขาว จะดำเนินการต่อหรือไม่ ผมไม่ชอบเข้าไปแล้วไปเปลี่ยนหมด คนที่แล้วเขาทำไว้ดีก็ไปเปลี่ยนเขา ไม่ถูกต้อง ถ้าคอนเซ็ปต์ดีจะต้องทำต่อ เรื่อง ร.ร.สีขาว เราต้องทำต่อ แต่ต้องให้เป็นสีขาวจริง ๆ ปัญหา คือ ยาเสพติดใน ร.ร.มีหลายปัจจัย และเด็กสมัยนี้ไม่มีหลักชีวิต ไม่มีอะไรจะเป็นหลัก เรื่องพวกนี้จะต้องจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้เขา เด็กจะได้มีภูมิคุ้มกัน ซึ่งไม่ใช่แ่ง่าย

กลัวกันว่าจะมีการแต่งตั้งโยกย้าย ผมเป็นคนฟังความคิดเห็นทุกฝ่าย เรื่องการแต่งตั้งโยกย้ายจะบอกเขาว่าไม่มีการเรียกเงิน ไม่มีเส้นสาย ไม่มีการวิ่งเต้น จะให้ประกันว่าไม่มีการกลั่นแกล้ง ต้องทำในรูปกรรมการ ไม่ใช่ตัดสินใจคนเดียว

ปัญหาคุณภาพ ร.ร.แตกต่างกันจะแก้อย่างไร ที่ตั้งใจจะทำจริง ๆ คือ การบริหาร ร.ร.จะแบ่งเป็นสองฝ่าย ผู้บริหารจะต้องรับผิดชอบ มีฝ่ายบริหารจัดการ ร.ร.ทั่วไป เช่น การเงินการคลัง การปกครอง ห้องน้ำห้องทำสะอาดใหม่ มีต้นไม้พุ่มใหม่ จะเอาระบบคุณภาพ 5 ส. เข้ามาใช้ เป็นระบบที่ถูกต้องต่างก็ ไม่ต้องจ้างฝรั่ง เราทำเองได้

สอง มีฝ่ายบริหารการศึกษา โดยแยกเป็นบริหารหลักสูตรกับบริหารกลุ่มวิชา และต้องประเมินว่า ร.ร.ที่สอนไปนั้นเป็นอย่างไร ใช้ระบบคุณภาพ คิวเอเข้ามาจับ ผู้บริหารต้องรับผิดชอบผลการสอน

ผมคิดว่าจะต้องจัดสอบระดับชาติ ที่เราไม่ทำกันมานาน อันนี้เป็นตัวการที่ทำให้ ร.ร.ไทยอ่อนแอ เป็นตัวการที่ทำให้ผู้บริหารอยู่ 4 ปีไม่ต้องสนใจว่าใครมาสอนไม่มาสอนก็ได้ เพราะไม่มีเครื่องวัด

ในช่วง 12 ปี จะแบ่งเป็น 4 ช่วง ชั้นที่จะทดสอบระดับชาติ คือ ป.3, ป.6, ม.3, ม.6 ต่อไปนี้ในแต่ละ ร.ร. ต้องรับผิดชอบ ถ้าทำข้อสอบกลางแล้ววิชานั้นอ่อน คนตกเยอะ

เมื่อมีระบบทดสอบระดับชาติ ร.ร.ก็จะกระตือรือร้นที่จะพัฒนาคุณภาพกัน ผมคาดหวังว่าคุณภาพน่าจะดีขึ้น ในภาพรวมจะทำให้คุณภาพการศึกษาดีขึ้น

และเมื่อนั้น ความต้องการในการกวัดวิชาเสียเงินได้ไ้ตะ เสียเงินเป็นแสนเพื่อเข้า ร.ร.ดัง คงมีน้อย²²

มติชนสุดสัปดาห์

วันจันทร์ที่ 19 ก.พ.44 ปีที่ 21 ฉบับที่ 1070

รมว.ศึกษาของ “เขตปลอดคอร์รัปชัน”

ศ.นพ.เกษม วัฒนชัย รมว.ศึกษาธิการ เปิดใจกับ “ทีมการศึกษา นสพ.ไทยรัฐ” ถึงแนวทางการทำงานบนเก้าอี้เสมา 1 ในช่วงรอยต่อของการปฏิรูปการศึกษา 1 ปี 6 เดือน ก่อนที่จะมีการยุบรวมหน่วยงานการศึกษาเข้าเป็นกระทรวงการศึกษา ศาสนา

และวัฒนธรรม รวมทั้งการถ่ายโอนอำนาจจัดการศึกษาให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีการมองว่าเท่ากับเป็นการปรับเปลี่ยนโฉมหน้างานการศึกษาครั้งใหญ่

นโยบายหลักที่ตั้งใจจะเข้ามาทำ งานหลักที่ผมจะเข้ามาทำในกระทรวงศึกษาธิการ คิดว่าคงมี 3 เรื่อง

1) ปรับระบบการศึกษา อบรม เพื่อสร้างสังคมแห่งความรู้ และเศรษฐกิจฐานความรู้ ซึ่งผมมองว่าสังคมแห่งความรู้จะมีพร้อมทั้งคุณภาพและคุณธรรม ส่วนระบบเศรษฐกิจฐานความรู้ จะเป็นระบบเศรษฐกิจที่พัฒนาตัวเองตลอดเวลา อันจะเป็นยุทธศาสตร์สำคัญในการสร้างความเข้มแข็งให้กับประเทศ

ผู้ใหญ่ในบ้านเมืองหลายท่าน ไม่ว่าจะเป็น ศ.ดร.สิปปนนท์ เกตุทัต ศ.นพ.ประเวศ วะสี ศ.ดร.เกษม สุวรรณกุล ได้ปรารภว่า อย่าไปหลงติดยึดว่าการปฏิรูปการศึกษา คือการปฏิรูปโครงสร้าง ซึ่งกำลังเป็นที่ถกเถียงกัน เพราะการปฏิรูปการศึกษาที่แท้จริง คือ การปฏิรูปให้ประเทศของเราเป็นสังคมความรู้ และระบบเศรษฐกิจฐานความรู้ เป็นเป้าหมายหลัก เมื่อพูดถึงการศึกษา อบรม ส่วนใหญ่จะมองเฉพาะในระบบแต่ผมคิดว่าความหมายของการศึกษาอบรมของประเทศไทยจะต้องรวมหมดทั้งครอบครัว ชุมชน องค์กรโครงสร้างทางสังคมต่างๆ เพราะสถานศึกษาที่จริงแล้วเป็นเพียงส่วนหนึ่งขององค์กรที่จะให้ความรู้กับประชาชน

2) จะมีนโยบายให้ทุกส่วนของประเทศเป็นห้องเรียนให้หมด หรือศูนย์กลางการเรียนรู้ของชุมชนและคนไทยทุกคน ไม่ว่าจะเป็นกองอุทยานแห่งชาติ กรมป่าไม้ สวนสัตว์ พิพิธภัณฑ์หรือแม้กระทั่งวัด จะต้องรับแนวคิดนี้ไปทำให้ทุกแห่งเป็นศูนย์กลางความรู้ของเยาวชน ต่อไปใครไปเที่ยววัดจะต้องรู้ถึงประวัติของโบสถ์ พระประธานว่ามีความเป็นมาอย่างไร แทนที่จะไปแค่เดินดูรอบ ๆ วัด และไปเสี่ยงเซียมซี เพราะถ้าเราไม่ปรับเปลี่ยนจะตามเขาไม่ทัน

3) สร้างวัฒนธรรม วิธีคิด และวิธีปฏิบัติใหม่ ซึ่งผมเคยตั้งคำถามในใจว่า ถ้าจะทำให้เสร็จตามข้อ 1 และ 2 เราต้อง สร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ให้เข้ามาสู่วิถีชีวิตและวิถีคิดของคนไทย อย่างไรก็ตาม เรื่องนี้ไม่ใช่งานเฉพาะของกระทรวงศึกษาธิการ แต่เป็นงานที่ต้องการการมีส่วนร่วมของทุกคน ดังนั้น การศึกษาจะต้องประกอบด้วย 3 โครงสร้าง คือ โครงสร้างของรัฐ เอกชน และชุมชนโดยต้องร่วมมือกัน ผมคิดว่าถ้าเราสามารถสร้างประเทศเราให้บรรลุเป้าหมายตรงนี้ได้ เชื่อว่าเราจะล้มลุกคลุกคลานยากขึ้น และเจอกับวิกฤตน้อยลง

มีแนวทางในการแก้ไขปัญหาระยะยาวเรื่องการถ่ายโอนอำนาจจัดการศึกษา ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างไร ผมคิดว่าสิ่งที่เราต้องพิจารณาเป็นหลักคือรัฐธรรมนูญปี 2540 พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแนวนโยบายของรัฐบาลแต่ละชุด โดยนำมาวิเคราะห์ร่วมกัน ซึ่งสภาร่างรัฐธรรมนูญ ส.ส.ร.ซึ่งเป็นผู้เขียนรัฐธรรมนูญ ได้มองเรื่องการกระจายอำนาจว่า ในความเป็นรัฐบาลกลาง ควรจะกำหนดกรอบหน้าที่รัฐบาลกลางให้กระชับ และให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีโอกาสกำหนดชะตาชีวิตของตัวเอง ส่วน พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้กำหนดจังหวัดการถ่ายโอนเป็น 3 จังหวัด คือจังหวัดแรก ทำให้กระทรวงในส่วนกลางเล็กและกระชับโดยรวมกระทรวงศึกษาธิการ ทบวงมหาวิทยาลัยและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติเข้าไว้ด้วยกัน จังหวัดที่สอง กำหนดเขตพื้นที่การศึกษาและถ่ายโอนอำนาจไปให้ และจังหวัดที่สามคือถ่ายโอนอำนาจไปไว้ที่สถานศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ผมคิดว่า ต่อไปนี้เราอย่ามาเสียเวลาทะเลาะกัน หรือเถียงกันว่า นั้นไป หรือไม่ไปเราควรมาออกแบบสร้างเกณฑ์ความพร้อมดีใหม่ เป้าหมายคือ ต้องโอนไปให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและให้ประชาชนเรียนรู้ สร้างความเข้มแข็งเพื่อจะได้ดูแลการศึกษาของลูกหลานของเขาเอง บางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำได้พร้อมนี้ บางองค์กรอาจพร้อม 3 ปี 5 ปี รัฐบาลกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องร่วมมือกันสร้างความพร้อมให้เกิดขึ้น โดยรัฐต้องเข้าไปเป็นพี่เลี้ยงและสนับสนุนด้านวิชาการงบประมาณ ให้ท้องถิ่นพร้อมให้ได้ การออกแบบระบบใหม่คงจะให้ถูกใจทุกคนไม่ได้ แต่น่าจะเป็นประโยชน์ของคนส่วนใหญ่มากกว่า เอาตรงนั้นเป็นหลักและเรามาช่วยกันความขัดแย้งก็จะลดลงโดยให้ทั้งครูและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม

ที่สำคัญ อย่าทะเลาะกัน อย่าเดินขบวน สังคมต้องมีวุฒิภาวะเหมือนกัน เรา มักจะพูดถึงวุฒิภาวะของคนแต่ละคน แต่ความจริงแล้ว สังคมต้องบรรลุวุฒิภาวะจุดหนึ่งถึงจะทำงานด้วยกันอย่างสันติได้ ใช้เหตุผล มีหลักการทางวิชาการ มีการเรียนรู้ ลองผิดลองถูก มีการดูตัวอย่างของต่างประเทศ และพิจารณาออกแบบให้เหมาะสมกับสังคมไทย ผมขอให้คนไทยช่วยกันมาเป็นสถาปนิกสังคม มาช่วยกันสร้างบ้านใหม่ของเรา และคงไม่รวบรัดและตัดตอน และทำให้เสร็จ แต่เกิดความทุกข์ ความโกลาหล ที่สำคัญคือ ต้องคำนึงถึงคุณภาพของการศึกษา ถ้าเราออกแบบบ้านใหม่แล้วแต่ในระหว่างการก่อสร้างก็เกิดความทุกข์ และเวลาอยู่จริงก็ยิ่งมีความทุกข์ อยู่

ไม่มีความสุข นอนก็ไม่หลับ ดีไม่ดีต้องไปรื้อบ้าน เพราะฉะนั้น เราต้องช่วยกันค่อย ๆ
ทำ ผมคิดว่าน่าจะเป็นทางออกได้

เรื่องการปรับโครงสร้างของกระทรวงศึกษาธิการมีแนวทางอย่างไร ใน
ขณะที่ แต่ละกรมยังขอคงความเป็นกรม ผมคิดว่ากระทรวงศึกษาฯ ทบวงฯ สกศ.
เป็นหนุททดลองตัวแรกของการปรับโครงสร้างกระทรวง ทบวง กรม เพราะฉะนั้น เป็น
เรื่องยากแน่นอนถ้าไม่เปลี่ยนวิธีคิด มาถึงยุคนี้ต้องบอกว่า กระทรวง ทบวง กรม
เปลี่ยนง่าย เพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาที่ชาติบ้านเมืองเผชิญอยู่ เวลาที่เหลือ 1 ปี
6 เดือน ผมจะเสนอกับรัฐบาลว่า เราควรมีกรรมการ 3 คณะ คณะแรกเป็นกรรมการ
ที่อยู่เหนือกระทรวง ทำหน้าที่ประสานระหว่างกระทรวง ทบวง กรม เป็นจุดพักสุดท้าย
เพื่อหาข้อยุติสิ่งที่เป็นปัญหาก่อนจะส่งเข้า ครม. เช่น จำนวนเขตพื้นที่การศึกษา เมื่อ
ยุติอย่างไรก็ต้องยอมรับและนำเข้า ครม. คณะสอง คือ กรรมการระดับกระทรวง
คณะสาม คือ กรรมการระดับกรมซึ่งเมื่อตกลงว่าจะปรับเป็นรูปแบบไหน อธิบดีกรม
นั้นก็ต้องรับผิดชอบปรับเปลี่ยนไปตามนั้น ที่สำคัญต้องระดมกำลังสื่อมวลชน นำ
เหตุผลของการเปลี่ยนแปลงมาให้ประชาชน และผู้เกี่ยวข้องทราบอยู่ตลอดเวลาภาย
ใต้แนวคิดที่ว่า โปร่งใส ประหยัด เปิดเผย ชัดเจน มีเหตุผล มีส่วนร่วม

ผมเสียดายเวลาที่ผ่านไป ผู้ใหญ่ไม่เรียกมาคุยกันก่อนในเรื่องกรอบแนวคิด
ตอนนี้กรอบความคิดต่างกันเป็นโยชน์ และต่างคนก็มีกรอบความคิดของตนเอง
ความเห็นที่ไม่ตรงกันระหว่าง ศธ.กับ สปศ.คงต้องคุยกันใหม่ ใช้เหตุผลความจำเป็น
และยึดเอา พ.ร.บ.การศึกษาฯและรัฐธรรมนูญเป็นหลัก ผมยังคิดว่ามีทางออก

การปราบปรามการคอร์รัปชันและการซื้อขายตำแหน่งใน ศธ. เรื่องคอร์รัปชัน
ผมคิดว่าทำให้เกิดผลเสียต่อการพัฒนาประเทศเป็นอย่างมาก ทำให้การใช้
งบประมาณไม่คุ้มค่า เพราะเสียเบี้ยบำนาญทางเลยใช้ได้ไม่เต็มเม็ดเต็มหน่วย งบฯ
คือภาษีของประชาชน ในขณะที่เราเป็นหนี้ต่างประเทศ ต้องรับภาระอีกหลายสิบลปี
ถ้าเราไม่รีบหยุดตรงนี้ลำบากแน่ผมไม่รับปากว่า ผมจะหยุดคอร์รัปชันได้ทันทีคงต้อง
ใช้เวลาสักพัก แต่ทุกคนต้องพูดเรื่องนี้และต้องช่วยกันออกความเห็นว่าจะต้องทำอะไร

ผมมองว่าต้องมี นโยบายการใช้งบประมาณให้เกิดประโยชน์คุ้มค่าที่สุด
ต้องไม่มีการคอร์รัปชัน หากใครทำต้องรีบกำจัดความสุรุ่ยสุร่ายในวงราชการ ต้องมีคน
ดูแลการใช้งบประมาณต้องปรับให้ตรงกับยุทธศาสตร์ไม่ใช่กระทรวงไหนอยากได้
อะไรก็เสนอมา แล้วสำนักงบประมาณก็มารวบรวมจัดสรรงบประมาณแผ่นดินให้ ต้อง

ไม่ใช่วิธีการนี้อีกต่อไป วิธีการทำงานต้องเปลี่ยนวิธีคิดใหม่ว่า เราจะนำเงินไปทำอะไร จะต้องเอาเงินไปแก้ทุกข์ยากของประเทศไม่ใช่เอาไปตามที่กระทรวง ทบวงฯ กรม ขอเรื่องนี้เป็นเรื่องใหญ่ และกระทบคนมากมายจะทำได้หรือเปล่าผมไม่รู้ แต่คิดว่า น่าทำ

การวิ่งเต้นซื้อขายตำแหน่งเป็นเรื่องทำลายระบบราชการ ทำให้คนซื้อสัตย์ สุจริต และทุ่มเทต้องท้อแท้ เพราะแพ้กินเลีย แพ้คนที่ยอมจ่าย ตรงนี้ทำให้ประเทศชาติ อ่อนแอลงไปทุกวัน อย่างในโรงเรียน ถ้าผู้บริหารใกล้ชิดนักการเมือง อธิบดีแล้วได้สิ่ง ที่ต้องการ ก็ไม่สนใจเรื่องการเรียนการสอน ดังนั้น คุณภาพการศึกษาไม่ต้องพูดถึง

ผมจะให้นโยบายปรับเปลี่ยนวิธีการบริหารโรงเรียนใหม่ และจะทำเป็นเรื่องแรก ถ้าทำแล้วอยู่ไม่ได้ก็จะไป แต่ไม่ใช่จู้ ๆ ไปบอกให้เขาหยุด แต่จะไปให้เป็นนโยบายว่า ผมอยากเห็นผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่ หัวหน้าหมวด ครูอาจารย์ สนใจผลการเรียน ของลูกศิษย์ แล้วจะมีการ วัดผล มีผลิตภัณฑ์โรงงานไหนบ้างที่เขาไม่ดูคุณภาพของผลผลิต ก่อนออกจากโรงงานป้อนเข้าสู่ตลาด แต่โรงเรียนไทยที่สอนเอง สอบเอง วัดผลเอง และให้ผ่านเอง ไม่มีที่ไหนในโลกทำ

เราไม่มีเกณฑ์มาตรฐานระดับชาติเลย ตรงนี้ผมคิดว่าเป็นจุดอ่อนที่สุดของ ระบบการศึกษาไทย เพราะไม่มีเครื่องวัด ไม่มีใครตรวจสอบ ขอให้เลี่ยเจ้านายก็ได้ชั้น ผมว่าเรากำลังสร้างบาปให้กับลูกหลาน ต่อไปเราจะปล่อยปละละเลยเรื่องคุณภาพ การศึกษาไม่ได้

การบริหารโรงเรียน จะแบ่งเป็น 2 แบบ คือ

1) การบริหารจัดการทั่วไปของโรงเรียน ซึ่งผมจะนำระบบคุณภาพ 5 ส. มาใช้ เพราะเป็นระบบที่ทำงาน เข้าใจง่าย ปฏิบัติง่าย เป็นระบบที่จะทำให้เกิดสิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมใหม่ภายในโรงเรียน และ

2) การบริหารหลักสูตรและหมวดวิชาซึ่งต้องมีระบบการประกันคุณภาพการ ศึกษาเข้ามาดูแล โดยจะต้องมีระบบประกันคุณภาพภายในและประกันคุณภาพภายนอก มีแนวทางแก้ปัญหาหาสาเหตุที่ กำลังระบดอย่างหนักอย่างไร ผมคิดว่า เราต้องช่วยกันทำให้สถาบันครอบครัวเข้มแข็งขึ้นมาอีก สิ่งสำคัญประการแรกคือ พ่อแม่อย่านำอบายมุขเข้าบ้าน จะช่วยได้มากและต้องพาลูกเข้าวัดบ้าง กราบ พระประธานก็ยังมีดีในส่วนของกระทรวงศึกษาฯ ก็ต้องทำมาก ผมคิดว่าโครงการ โรงเรียนสีขาวต้องสานต่อ แต่จะปรับให้กระชับและคงไม่ทำเฉพาะในโรงเรียน และจะ

เพิ่มเรื่องกีฬา ดนตรี ศิลปวัฒนธรรมไทย การสืบสานความเป็นคนไทย การสร้างวินัย ให้เด็กด้วยการใช้ลูกเสือ ให้จิตใจบำเพ็ญประโยชน์โดยกิจกรรมลูกเสือต้องประหยัด อาจใช้แค่ผ้าพันคอได้หรือไม่ เพราะชุดลูกเสือราคาแพง

สิ่งที่ผมฝากถึงข้าราชการกระทรวงศึกษาธิการ ผมไม่อยากจะเห็นภาพการเดินขบวนถือกระเช้าและของขวัญมาแสดงความยินดีกับผมแค่โทรศัพท์ หรือส่งการ์ดมาให้ก็พอ ผมคิดว่าของขวัญที่ดีที่สุดคือ ขอความตั้งใจในการช่วยกันทำงาน ช่วยกันกำจัดการวิ่งเต้น การคอร์รัปชันผมอยากเห็นกระทรวงศึกษาฯ นอกจากปลอดยาเสพติดแล้ว ยังปลอดคอร์รัปชัน สำหรับส่วนภูมิภาคและกรมกองต่าง ๆ ผมตั้งใจที่จะเดินเข้าไปหาเองครับ²³

น.ส.พ.ไทยรัฐ 20 กุมภาพันธ์ 2544

“สุธรรม” ทำพิสูจน์ สร้างผลงานบนเงื่อนไขเวลา

ทบวงมหาวิทยาลัย แหล่งผลิตปัญญาชนที่ถือเป็นกุญแจสำคัญในการพัฒนาและสร้างสรรค์ประเทศชาติ แต่ที่ผ่านมา กระทรวงแห่งนี้มักจะถูกจัดลำดับความสำคัญให้เป็นกระทรวงรั้งท้ายที่บรรดานักการเมืองทั้งหลายมองข้าม โดยเฉพาะในรัฐบาลยุคนี้ ซึ่งมี พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี ที่ต้องขานรับโครงสร้างใหม่ โดยต้องมีการยุบรวมไปเป็นกระทรวงการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตาม พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ รัฐมนตรีทบวงมหาวิทยาลัยจึงยิ่งเหมือนถูกขีดเส้นตายถึงอายุการทำงานบนเก้าอี้สำคัญตัวนี้ไว้เพียงแค่ 1 ปี กับ 6 เดือน ทีมการศึกษาจึงขอทำหน้าที่เปิดใจนายสุธรรม แสงประทุม ต่อการเข้ามารับหน้าที่ที่ท้าทายในช่วงระยะเวลาอันสั้นในตำแหน่ง รมว.ทบวง มหาวิทยาลัย คนที่ 35

การเข้ามาในทบวงฯ ในเวลาที่ขีดเส้นไว้ และต้องทำงานกับนักวิชาการหัวกะทิ เป็นงานที่ท้าทายหรือไม่ ท้าทาย แต่ผมเคยเป็นรองประธานสภาฯมาก่อน ต้องทำหน้าที่ประสานความหลากหลายให้ได้जूอยู่ดี ผมเชื่อว่า ถ้าทุกคนยึดประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก แนวความคิดที่หลากหลายนั้นเป็นสีส่น และสามารถสร้างคุณประโยชน์มากกว่าสร้างโทษ ความแตกต่างจะนำมาซึ่งความก้าวหน้า และความ

แตกต่างที่ต้องมีข้อสรุป ไม่ใช่ความแตกต่างที่เป็นความแตกแยก จากประสบการณ์
ผมที่เคยประสานความแตกต่างนี้ สามารถนำมาใช้ได้กับประชาคม

เวลาเพียง 1 ปี 6 เดือน มีความรู้สึกว่ามันั่งขัดตาทัพหรือไม่ ผมไม่คิด
เช่นนั้น การปรับเปลี่ยนกระทรวง เป็นแนวความคิดของพรรคไทยรักไทยอยู่แล้ว ซึ่ง
นายกรัฐมนตรีเองก็บอกว่าจะต้องจัดตั้งกระทรวงใหม่อีกหลายกระทรวงในเร็ว ๆ นี้ เช่น
กระทรวงที่เกี่ยวกับผู้ประกอบการโดยเฉพาะกระทรวงที่เกี่ยวกับธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อม เป็นต้น ซึ่งการจัดตั้งหน่วยงานใหม่ คงต้องฟังการแถลงนโยบายของ
รัฐบาลใหม่ต่อรัฐสภา เพื่อให้เป็นระบบที่ครบวงจรในการแก้ปัญหาให้มีประสิทธิภาพ
สิ่งเหล่านี้จะเป็นองค์ประกอบร่วมกัน เพียงแต่ว่ากระทรวงศึกษาฯ ทบวงฯ มี
พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติออกมาเร็ว และการปรับปรุงมีตารางเวลากำหนดไว้แล้ว ถือ
เป็นการนำร่อง ถ้าทำได้ดีจะเป็นตัวอย่างให้แก่ส่วนอื่น ๆ เพื่อตัดความซ้ำซ้อนได้ ผม
เชื่อว่าทุกคนก็พร้อมที่จะทุ่มเทและเสียสละอยู่แล้ว เพราะทุกอย่างไม่คงทน ช่วงเวลา
นี้หากทำได้ดีก็เป็นการพิสูจน์ผลงาน จึงถือเป็นช่วงเวลาที่สำคัญ เป็นรอยต่อที่ผมต้อง
ใช้ ศักยภาพที่มีอยู่ช่วยผลักดันให้เกิดมิติใหม่กับการศึกษาธรรมชาติ หากทำได้สำเร็จ
ผมเชื่อว่าจะเป็นผลประโยชน์ร่วมของชาติในระยะยาวมากกว่า

งานทบวงมหาวิทยาลัยที่ต้องเร่งดำเนินการเป็นอันดับแรก

1. การเตรียมความพร้อมของทบวงฯ ให้เป็นหน่วยงานสร้างบุคลากรของประเทศ
ประเทศเพื่อออกไปแก้ปัญหาต่อเติม พัฒนาสังคมของประเทศ

2. การเตรียมความพร้อม ตาม พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ โดยเฉพาะการยุบ
รวมกระทรวงศึกษาธิการและทบวงฯ ถือเป็นงานใหญ่ เมื่อยุบรวมแล้ว ต้องสามารถ
ปฏิบัติการกิจตามที่สังคมมอบหมายให้มีประสิทธิภาพมากกว่าเดิม นอกจากนี้ ทิศทาง
ที่รัฐบาลชุดใหม่ต้องทำคือ การสร้างงาน สร้างรายได้ ซึ่ง พ.ต.ท. ทักษิณ ได้ประกาศ
ชัดเจนว่า ถ้าต้องการให้ประเทศไทยพัฒนาอย่างยั่งยืน ทักษิณ ของคนรุ่นใหม่ต้อง
เปลี่ยนจากความคิดที่จะเป็นลูกจ้างอย่างเดียว เป็นทัศนคติที่คิดสร้างงานเป็นหลัก
ใช้ศักยภาพที่มีอยู่ให้เต็มกำลัง ดังนั้น ความพร้อมที่สุดในการฝึกอบรมนิสิตนักศึกษา
รวมถึงบัณฑิตที่จบออกไปหลายปีแล้ว และว่างงานอยู่ เพื่อนำคนเหล่านี้มาสร้างงาน
นอกจากนี้ต้องเข้าไปช่วยคนที่ต้องปรับเปลี่ยนงานหรือออกจากงานในช่วงเกิดวิกฤต
เศรษฐกิจ ซึ่งขณะนี้กำลังหารือ รศ.ดร.วันชัย ศิริชนะ ปลัดทบวงฯว่า จะจัดทำเป็น
หลักสูตรสั้น ๆ ส่วนภารกิจหลักของทบวงฯ ก็จะมุ่งเน้นการสร้างความพร้อมของ

บุคลากรที่จะออกไปทำงานในฐานะเป็นหน่วยนำและพัฒนาสังคม ซึ่งอยู่กับโครงสร้างองค์กร ซึ่งหลักการที่วางไว้ดีอยู่แล้ว คนเพียงมาช่วยผลักดันให้เกิดเป็นรูปธรรม โดยจะเน้นหลักการบริหารจัดการ ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแทนการสร้างวัตถุ

ความคาดหวังต่อการพัฒนาอุดมศึกษา ประเทศไทยอยู่ในช่วงการปรับเปลี่ยนตามกระแสโลกาภิวัตน์ หากเราไม่สามารถสร้างสังคมให้แข็งแรงพอ เราไม่เพียงไม่สามารถพัฒนาได้ แก้ปัญหาได้ ท้ายที่สุด เราก็ก้าวหน้าสู้เขาไม่ได้ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่เราจะต้องสร้างความแข็งแรงของเราในทุกส่วน โดยเฉพาะการศึกษา ซึ่งเราจะไปปิดกั้นไม่เปิดเสรีไม่ได้ เป็นทิศทางที่ต้องเดินไป แต่ก่อนเปิดเสรี เราต้องสร้างความพร้อมของการศึกษาก่อนเราให้แข็งแรงที่จะรับมือกับการแข่งขัน ได้ประโยชน์จากการเปลี่ยนแปลงมากกว่าจะเป็นเหยื่อของการเปลี่ยนแปลง และใช้เทคโนโลยีให้เต็มศักยภาพเพื่อเสริมทิศทางการพัฒนา พัฒนาประเทศเราให้เดินไปในทิศทางที่เรียกว่าครอบครัวอบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง สังคมให้ความรู้ได้ ภารกิจนี้มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันสำคัญในการสร้างความพร้อมให้แก่ทรัพยากรมนุษย์เหล่านี้

รอยต่อของมหาวิทยาลัยที่กำลังก้าวสู่การเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับรัฐบาลจะกระทบต่อการสร้างความพร้อมหรือไม่ การเปลี่ยนแปลงย่อมมีความเห็นต่างกัน แต่ต้องยึดประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ ขณะเดียวกัน ก็ต้องเคารพผลประโยชน์ส่วนบุคคลที่มีอยู่ด้วย และต้องจัดการให้ความรู้สึกที่ไม่พอใจเหล่านั้นลดน้อยลง ซึ่งก็ต้องอาศัยระยะเวลา ผมได้คุยกับปลัดทบวงฯว่า คงต้องมานั่งวางตารางเวลา ซึ่งเงื่อนไขที่มหาวิทยาลัยรัฐต้องออกนอกระบบทั้งหมดภายในปี 2545 ตรงนั้นก็ยังคงเป็นหลักอยู่ คงต้องหารือว่า ถ้าจะขับเคลื่อนให้เป็นไปตามเงื่อนไขนั้น มีปัญหาอะไรบ้างที่จะต้องคลี่คลาย แก้ไข อย่างไรก็ตาม ต้องสร้างทางเลือกให้แก่บุคลากรทำได้ใหม่ ที่คนส่วนหนึ่งยังสามารถอยู่ในระบบเดิมไปจนถึงรีไทร์ ส่วนคนมาใหม่ก็เริ่มใหม่ เรื่องนี้คงต้องหารือกันถึงแนวทางการเปลี่ยนแปลง ต้องสร้างความเข้าใจที่ตรงกันให้ได้เสียก่อน หากเข้าใจตรงกัน เรื่องใหญ่ก็เป็นเรื่องเล็ก ไม่เข้าใจเรื่องเล็กก็เป็นเรื่องใหญ่

การออกนอกระบบจะเป็นการผลักระให้ผู้เรียน โดยการเพิ่มค่าหน่วยกิตหรือไม่ การออกนอกระบบไม่ได้หมายความว่าความผูกพันกับรัฐบาลไม่มีเลย มหาวิทยาลัยยังได้รับงบประมาณจากรัฐอยู่ เพียงแต่บริหารจัดการงบฯ ภายใน

กันเอง โดยวัดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการตรงตามเป้าหมายหรือไม่ ผลิตบุคลากรได้คุณภาพหรือไม่ ไม่ใช่ปล่อยให้มหาวิทยาลัยหางบประมาณกันเอง นอกจากนี้การออกนอกระบบต้องควบคู่กับการกระจายการจัดการศึกษาให้ประชาชนทุกระดับชั้น โดยเฉพาะคนยากจนที่ต้องได้รับการดูแลอย่างทั่วถึง ผมไม่คิดว่าการออกนอกระบบจะเป็นการเพิ่มภาระให้แก่ประชาชน และทราบว่ามหาวิทยาลัยเอกชนหลายแห่งเวลานี้คิดค่าบริการการศึกษาค่อนข้างสูง ทบวงฯ ก็ต้องเข้าไปดูแล เพราะแม้ว่าเราจะเปิดเป็นตลาดเสรี รัฐก็ต้องเข้าไปช่วยกำกับไม่ห้ามมหาวิทยาลัยเอาเปรียบผู้ใช้บริการ

แนวทางการยกระดับคุณภาพสถาบันอุดมศึกษา การปฏิรูปการศึกษาที่รัฐบาลเก่าทำอยู่และตกทอดมาถึงปัจจุบัน น่าจะแก้ไขปัญหาเรื่องคุณภาพได้ ต้องยอมรับว่าการศึกษารุ่นหลังกว่าสิงคโปร์และเพื่อนบ้านมาก ดังนั้น จะต้องปรับกระบวนการเรียนรู้ใหม่ทั้งหมด เช่น เน้นท่องจำมาเป็นเน้นฝึกคิด ฝึกทำ และสามารถผลักดันแนวคิดออกมาเป็นการปฏิบัติได้ ในเวลาเดียวกัน ก็ต้องจัดองค์กรผลักดันเจตนารมณ์ที่วางไว้ให้ออกมาเป็นจริง สร้างคนให้สอดคล้องกับการพัฒนาสังคม

ความเป็นไปได้ในการเปิดอุดมศึกษาของไทยให้เป็นตลาดอุดมศึกษาในภูมิภาคนี้ ที่ผ่านมา เราเคยมีนักศึกษาต่างประเทศมาเรียนในไทยจำนวนมาก แต่หลังเศรษฐกิจทรุด จำนวนก็ลดน้อยลง แต่ถ้าเราสามารถดำเนินการตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา ผมเชื่อว่ามีสิทธิที่จะเป็นตลาดอุดมศึกษาได้ แต่ต้องทำความเข้าใจในการจัดการศึกษาภายในสังคมของเราเองเป็นหลักก่อนที่กำลังอยู่ในขั้นปรับเปลี่ยนกระบวนการให้มีประสิทธิภาพ คุณภาพ หลังจากนั้นก็เป็นอีกขั้นหนึ่งที่จะสามารถรองรับตลาดภายนอก

แนวทางการแก้ปัญหาหาเสพย์ติดค่านิยมวัยรุ่นที่หลงทาง ต้องมีการสร้างบทบาทเสริมที่จะให้นิสิตนักศึกษา มีความพร้อมทั้งคุณภาพ คุณค่า คุณธรรม สามารถออกมานำพาสังคม ซึ่งทราบว่ามหาวิทยาลัยในขณะนี้ดำเนินการอยู่บ้างแล้วที่จะนำพานักศึกษาออกจากห้องเรียนไปเรียนรู้สังคมของความจริง เช่น กิจกรรมอาสาสมัครค่ายพัฒนาชนบท เป็นต้น การทำกิจกรรม นักศึกษาเห็นคุณค่าของชีวิตที่เราสามารถนำทฤษฎีและการปฏิบัติมาผสมผสาน และนำมาใช้ในชีวิตระยะยาวได้ งานกิจกรรมนักศึกษาจะเป็นงานใหม่ที่ต้องปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับนโยบายของการสร้างคนของมหาวิทยาลัย และตามเจตนารมณ์ของ พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติด้วย

ทั้งนี้ หากสร้างกิจกรรมที่มีเนื้อหาสาระให้เขาได้ ก็เท่ากับปัญหาที่ไร้สาระผิดทิศผิดทาง ก็จะลดน้อยลง

สิ่งที่อยากฝากถึงข้าราชการทบวงฯและชาวมหาวิทยาลัย หลังจากได้รับพระบรมราชโองการแต่งตั้ง ก็มีเสียงให้กำลังใจในการที่ผมเข้ามาปฏิบัติงานก่อนข้างดี จากประชาคมมหาวิทยาลัย ฝากรู้สึกขอบคุณในมิตรไมตรี และคิดว่าการเข้ามาก็เพื่อมาร่วมกันผลักดันงานที่มีอยู่ให้บรรลุ และเชื่อว่าเวลา 1 ปีกว่า ต้องร่วมกันพิสูจน์การขับเคลื่อนกลไกของสถาบันอุดมศึกษาให้เป็นกลไกซึ่งเป็นที่พึง เป็นความหวังของสังคมได้ ก็ขอฝากตรงนั้นไว้ด้วย²⁴

น.ส.พ.ไทยรัฐ 23 กุมภาพันธ์ 2544

บทที่ 4 :

การศึกษาวิเคราะห์ เปรียบเทียบ ข้อเด่นข้อด้อย

ส ำหรับนโยบายทางการศึกษาของพรรคการเมือง และวิสัยทัศน์ของบุคคลที่จะเข้ามาเป็นรัฐมนตรีแต่ละพรรคในการเลือกตั้งครั้งนี้ มีการนำเสนอทั้งในเชิงโครงสร้างของนโยบาย รายละเอียดขั้นตอนของการบริหารงาน กระบวนการตัดสินใจ ผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ปัญหาอุปสรรคต่างๆ การศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อเด่นข้อด้อยของนโยบายการศึกษาพรรคการเมืองที่ได้รับการเลือกตั้งเข้ามาสามารถนำเสนอสาระประเด็นที่น่าสนใจดังต่อไปนี้

ข้อเด่นของนโยบาย

1. นโยบายการศึกษาของพรรคการเมืองหลายพรรคที่ได้รับการเลือกตั้งเข้ามา มีความชัดเจนต่อภารกิจ วิสัยทัศน์ แนวนโยบายทิศทางการศึกษาใหม่ๆ การปฏิรูปการศึกษา การจัดทำและเขียนกำหนดเป็นนโยบายมีการศึกษา เตรียมการประชุมสัมมนา คณะบุคคลที่ติดตามปัญหาทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง พัฒนาการของนโยบายจึงมีจุดกำเนิดเป้าหมายชัดเจน เห็นลำดับขั้น กิจกรรมทางวิชาการ การนำเสนอสาระประเด็นการรณรงค์เพื่อให้มีการทำประชาพิจารณ์ การอภิปรายแสดงความคิดเห็น การมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง นโยบายจึงเกิดจากแก่นสาระที่เป็นปัญหาวิกฤตทางการศึกษาระดับแกนนำทางความคิด เชื่อมโยงกับวิสัยทัศน์ของนักวิชาการ ประชาชนในแนวราบแล้วจึงคัดกรองตรวจสอบ นำสู่นโยบายสำคัญสูงสุดในระดับนโยบายพรรคการเมือง นโยบายหลายด้านจึงเกิดมาจากการร่วมกันคิด ร่วมกันวางแผน ร่วมกันเขียน แล้วนำเสนอกลับสู่ประชาชนให้เป็นผู้ตัดสินใจในการพิจารณาประกอบการตัดสินใจในการเลือกตั้งที่ผ่านมา

การกำหนดนโยบายพรรคต้องยึดวิสัยทัศน์ของพรรคการเมือง คำขวัญ (Slogan) คณะบุคคลที่สนใจมีความรู้รวมด้านการศึกษา จัดกิจกรรมพัฒนาร่างนโยบาย ติดตามความเคลื่อนไหว เปลี่ยนแปลง (Social Movements) เน้นการมีส่วนร่วมทุก ขั้นตอน (Participations) มีแนวคิดขยายจากระดับล่างสุด (Platform) สู่นโยบาย ระดับสูงสุดของพรรคการเมือง การจัดทำและนำเสนอ นโยบายที่ดีตรงกับ ความสนใจ คำตอบ ทางเลือก และสามารถแก้ปัญหาทางการศึกษาได้อย่างเป็นรูปธรรม มีความ เชื่อข้อผูกพันที่ทำได้เห็นผลตามกรอบเวลาที่ชัดเจนน่าจะเป็นปรากฏการณ์ใหม่ทาง นโยบายการศึกษา ที่จะมีการวางแผนทุกขั้นตอนและจะกลายเป็นบรรทัดฐานของ พรรคการเมืองอื่นๆ ได้ศึกษาเรียนรู้ เน้นให้ความสำคัญ และแข่งขันในเชิงนำเสนอ นโยบายที่ดีต่อประชาชนมากขึ้นตามลำดับ

ลักษณะของนโยบายพรรคไทยรักไทยจะมีลำดับขั้นการเกิดนโยบายด้านการ ศึกษาตามกระบวนการนี้ชัดเจนมากที่สุด ด้วยการรวบรวมผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ครู ผู้ปกครอง เยาวชน นักวิชาการ องค์กรเอกชน มีการจัดตั้งสภาเยาวชน การจัดสัมมนา ประชาพิจารณ์ครูผู้บริหารการศึกษา มีคณะกลุ่มบุคคลติดตามความคืบหน้าการ ปฏิรูปการศึกษา นโยบายนำไปปฏิบัติได้เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม และอื่นๆ

สำหรับพรรคประชาธิปัตย์จะเน้นกลุ่มนักวิชาการ นักการเมืองด้านการ ศึกษา ผู้บริหารการศึกษาร่างกำหนดนโยบายเป็นหลัก กลุ่มบุคคลเหล่านี้ล้วนแต่เป็น ผู้มีส่วนในการออกพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 สำคัญจึงเป็น นโยบายที่ปรับภาษากฎหมายมาเป็นนโยบายและหลักการทางการศึกษา

พรรคชาติไทยยึดกรอบนโยบายเดิมและการสานต่อบางเรื่องในแผน ดำเนินการ 20 แผนของศูนย์ประสานงานการปฏิรูปการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พรรคความหวังใหม่ให้ความสำคัญนโยบายการศึกษาตามตัวบุคคลที่จะเข้า มาดูแลเรื่องนี้ ด้วยการกลับไปใช้นโยบายการปฏิรูปการศึกษาเมื่อปี พ.ศ.2538-2539 ที่หลายด้านได้ริเริ่มวางพื้นฐานไว้ก่อนเด็กไทยทุกคนจบการศึกษาพื้นฐาน 12 ปี คอมพิวเตอร์โรงเรียนเป็นต้น

พรรคชาติพัฒนาเป็นการผสมผสานนโยบายดั้งเดิมรวมกับปฏิบัติการที่ กำหนดเพิ่มขึ้นตามจำนวนที่ตรงกับเบอร์ที่ใช้การเลือกตั้ง

พรรคถิ่นไทย เน้นท้องถิ่น ประชาชน มีส่วนร่วมจัดการศึกษา ชุมชน ประเพณี วัฒนธรรม

พรรคเสรีธรรมมีการชูประเด็นเด่น ๆ ที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และปัญหาในระดับภูมิภาคพื้นที่ การศึกษาฟรีอนุบาล 3 ปี การศึกษาภาคบังคับพื้นฐานฟรี 12 ปีสายสามัญ และอาชีวศึกษา วิทยาลัยชุมชน สังคมแห่งภูมิปัญญา ศูนย์กลางการศึกษานานาชาติ ธนาคารครูไทย

พรรคราษฎรและพรรคกิจสังคมขาดมิติในนโยบายด้านการศึกษา นโยบายเปิดกว้าง หลักการทั่วไป มุ่งการศึกษากับแรงงานและระบบคุณธรรมเฉพาะเพียงนโยบายเดียว

2. นโยบายการศึกษามีการเชื่อมโยงสัมพันธ์กับระบบการเมือง เศรษฐกิจ วัฒนธรรม ปัญหาสังคม ระบบคุณค่าทางศาสนา ครอบครัว ยาเสพติด เด็กและเยาวชน การมององค์รวม (Holistics) และความสัมพันธ์จะทำให้เกิดการปฏิรูปและพัฒนาไปด้วยกัน ดังเช่น การปฏิรูปการศึกษาต้องทำควบคู่ไปกับการฟื้นฟูเศรษฐกิจ การปฏิรูปการเมืองเกิดขึ้นพร้อมกับการปฏิรูปการศึกษา การศึกษากับการมีงานทำ สร้างอาชีพรายได้ การศึกษากับการเพิ่มโอกาสทางการเรียนรู้จากระบบไอที การเชื่อมโยงกับระบบครอบครัว ปัญหาสังคม ยาเสพติด และอื่นๆ การดำเนินนโยบายของประเทศต้องมองเป้าหมายคุณภาพของประเทศ การลงทุนระยะยาว การสร้างคนให้เป็นคนมีความรู้ สุขและเป็นคนดี ปัจจัยทางการศึกษาด้านเดียวไม่เพียงพอ จำเป็นต้องบูรณาการกับนโยบายด้านอื่นๆ ช่วยผลักดัน สนับสนุน การมีส่วนร่วมการแก้ไขปฏิรูป การสร้างวัฒนธรรมใหม่ประชาธิปไตย เมื่อนโยบายแต่ละด้านมีความเด่นเฉพาะที่นำไปสู่คุณภาพการศึกษาตามที่สังคมคาดหวังได้ และยังสามารถมองความเชื่อมโยง บูรณาการกับระบบต่างๆ ได้อย่างสมดุลจะทำให้นโยบายด้านการศึกษามีความต่อเนื่องได้รับการปฏิรูปไปพร้อมๆ กับระบบอื่น และเกิดกระบวนทัศน์ใหม่ๆ (New Paradigms) ทางการศึกษาอีกด้วย

พรรคไทยรักไทยได้นำวิกฤตด้านเศรษฐกิจมาสัมพันธ์กับการศึกษา การมีงานทำสร้างรายได้ระบบครอบครัวเพิ่มผู้ประกอบการใหม่ ไอทีการศึกษา สิทธิเด็ก ปัญหาค่านิยม ศีลธรรม

พรรคประชาธิปัตย์มีนโยบายด้านการเมือง สังคม ศาสนาที่เกี่ยวข้องและมีความสำคัญยิ่งด้วยการสนับสนุนพระราชบัญญัติกำหนดแผนขั้นตอนการกระจายอำนาจ พ.ศ.2542 เร่งการกระจายรายได้สู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พัฒนาระบบครอบครัว

สตรี เด็ก ผู้สูงอายุ ผู้พิการ จัดตั้งหมู่บ้าน ชุมชน โรงเรียน สถานประกอบการปลอด
ยาเสพติดอย่างน้อยร้อยละ 50

พรรคชาติไทย ได้วางแนวการปฏิรูปการเมืองไปสู่การปฏิรูปการศึกษา
และลงลึกสู่การปฏิรูปชนบท

พรรคความหวังใหม่มองเป็นแนวทางพัฒนาการแก้ปัญหาที่ฐานรากมีงาน
มีการศึกษา มีรายได้ กระจายทั่วถึง สร้างงานให้คน 2 ล้านคนส่งผลให้มีน้ำใช้ 12 เดือน
ให้ทุกคนมีรายได้อย่างน้อย 12 หมื่นบาทต่อปี

พรรคชาติพัฒนาปฏิรูปแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจ ให้มีความเข้มแข็งสู่เวที
การค้าโลก แผนปลดหนี้ประเทศไทย วางรากฐานเด็กพูดได้ 3 ภาษา ด้วยแรงผลักดัน
3 ประการ โลกมีขนาดเล็กลงไร้พรมแดน ความเป็นมาตรฐานเดียวกัน ระบบ
สารสนเทศในการเรียนการสอน

พรรคถิ่นไทยนโยบายด้านเศรษฐกิจ เอกราช การเจรจาพักหนี้ IMF การ
พึ่งตนเองนิยมไทย กระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นได้เงินอุดหนุน กระบวนการตรวจสอบ
การใช้งบประมาณ ท้องถิ่น เด็กนักเรียนภาคบังคับ “มาตัวเปล่าเข้าเรียนได้”
สวัสดิการฟรีสมบูรณ์แบบ มีสวัสดิการอาหารคนตกงาน และอื่นๆ

3. นโยบายการศึกษาเป็นวาระแห่งชาติ (National Agenda) ที่มีความ
สำคัญอย่างยิ่ง ทุกพรรคการเมืองจะนำเสนอวาระแห่งชาติเพื่อแก้ไขวิกฤตของชาติ
ทั้งทางด้านวิกฤตหนี้สินสาธารณะ ผลผลิตการเกษตร กองทุนหมู่บ้าน ยาเสพติด
คุณภาพการศึกษาต่ำ การเพิ่มงบประมาณด้านการศึกษา วิทยาลัยชุมชน ธนาคารครู
เครือข่ายคอมพิวเตอร์ สถาบันเทคโนโลยีแห่งชาติ และอื่นๆ การกำหนดนโยบายการ
ศึกษาเป็นวาระแห่งชาติได้สอดคล้องกับแนวความคิดของผู้นำประเทศ ที่มองคุณค่า
ของเด็กไทยในความคิดที่เข้าใจปัญหาการศึกษาไทยมากขึ้น จากระบบที่มีอยู่ทั้งจาก
การมีความเครียด กดดัน แข่งขัน ไร้ธรรมชาติการเรียนรู้ เนื้อหาสาระไม่มีประโยชน์
เรียนเพื่อจำเพื่อสอบเท่านั้น ดังเช่น พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชิตวัตร หัวหน้าพรรคไทยรักไทย
นายกรัฐมนตรีคนที่ 23 ให้คำขวัญวันเด็กประจำปี 2544 ว่า “เรียนให้สนุก เล่น
ให้มีความรู้ มุ่งสู่นาคตที่ดี” การแสดงทัศนะของผู้นำประเทศสอดคล้องกับ
ธรรมชาติและการเรียนรู้ของเด็กที่ต้องการเล่น เคลื่อนไหว และจินตนาการ นายชวน
หลีกภัย หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ นายกรัฐมนตรีคนที่ 22 ให้คำขวัญวันเด็กเช่น

เดียวกันว่า “มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ คู่คุณธรรม นำประชาธิปไตย” ที่เน้นในเชิงคุณลักษณะ จริยธรรม และประชาธิปไตยที่เด็กไทยจำนวนมากขาดแคลนเป็นอย่างยิ่ง นอกจากนี้ กระแสของประชาชน นักวิชาการ สื่อมวลชน พรรคการเมืองได้ออกมาเรียกร้อง ให้พรรคการเมืองแสดงจุดยืน ความรับผิดชอบสาธารณะต่อนโยบายที่หาเสียงไว้ มีการติดตามตรวจสอบแถลงนโยบายด้านการศึกษาเป็นเฉพาะ แนะนำบุคคลที่จะเข้ามาดูแลในส่วนของกระทรวงศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม การเรียกร้องและขอคำ ยืนยันผ่านสื่อมวลชนหลายประเภท และได้มีการตอบรับจากพรรคการเมืองเป็นอย่างดีทั้งในเชิงนโยบายของรัฐบาล รัฐมนตรีที่เป็นที่ยอมรับ และวาระแห่งชาติที่จะดำเนินการต่อไป

นโยบายการศึกษาของพรรคไทยรักไทยจึงมีจุดเด่นที่จะสร้างคน เพื่อช่วย กอบกู้วิกฤตเศรษฐกิจและสังคมของประเทศด้วยวาระแห่งชาติ “การศึกษาสร้างชาติ การศึกษาสร้างคน และการศึกษาสร้างงาน”

พรรคประชาธิปัตย์เสนอนโยบาย “สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ เชิดชูวิชาชีพครู ส่งคุณภาพทุกระดับ สนับสนุนการมีส่วนร่วมทางการศึกษาของคนไทยทุกคน

พรรคชาติพัฒนาเสนอปฏิบัตินิติที่ 15 รากฐานการศึกษาใหม่ เด็กไทยพูดได้ 3 ภาษา ปฏิบัตินิติที่ 16 คุณภาพชีวิต ทั่วไทย เสมอภาคเท่าเทียม

พรรคความหวังใหม่เสนอนโยบายหลัก “สร้างคนสร้างชาติด้วยการศึกษา เร่งรัดการปฏิรูปการศึกษา จัดตั้งธนาคารเพื่อการศึกษา”

พรรคเสรีธรรมเสนอเป็นภาระแห่งชาตินโยบายข้อที่ 3 ภาระหนี้ครู ภาระข้อที่ 7 แก้อาการโอกาสและคุณภาพการศึกษาของประเทศ

4. การให้ความสำคัญ การสนับสนุน การปรับโครงสร้างและระบบการศึกษาตาม แนวการปฏิรูปการศึกษาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สำนักงานปฏิรูปการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ การช่วยเตรียมความพร้อมเพื่อนำไปสู่ การปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี การปรับโครงสร้างเหลือเพียง 1 กระทรวงศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ยุบกระทรวง ทบวง กรมที่เกี่ยวข้องลงเหลือเพียงโครงสร้าง 4 สำนักงานด้วยการบริหารงานในรูปคณะกรรมการ การกระจายอำนาจลงสู่พื้นที่ การศึกษา สถานศึกษา และอื่นๆ ในนโยบายการศึกษาพรรคการเมืองมีแนวคิดปรับ โครงสร้างตาม พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 เป็นนโยบายข้อแรกในการศึกษา สร้างชาติโดยรับฟังความคิดเห็นประชาชน

พรรคประชาธิปัตย์กำหนดนโยบายการปฏิรูปการศึกษาตามเจตนารมณ์ของ พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 เป็นพันธกิจสำคัญในการพัฒนาประเทศสู่ สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ด้วยการช่วยเหลือการปฏิบัติงานของสำนักงาน ปฏิรูปการศึกษาอย่างเต็มรูปแบบเอกภาพในเชิงนโยบาย ยึดหยุ่นหลากหลายในทาง ปฏิบัติ รมรณรงค์มีส่วนร่วมเพื่อบรรลุเป้าหมายปฏิรูปการศึกษา

ในภาพรวมทุกพรรคการเมืองทั้งนโยบายและการแสดงความคิดเห็นเรื่อง การปฏิรูปการศึกษา การแก้ปัญหาทางการศึกษา ล้วนคัดค้านต่อนโยบายจากเนื้อหาสาระ ข้อกำหนดที่เกิดขึ้นตามแนวปฏิรูปของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แทบทั้งหมด สิ่งที่จะเป็นผลดี เกิดความร่วมมือ การทำงานร่วมกัน การสนับสนุน ช่วยเหลือในเชิงนโยบาย การศึกษาของพรรคการเมือง รัฐมนตรีที่มีวิสัยทัศน์เข้าใจ แนวทางการปฏิรูปการศึกษาประสานกับหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง จะเกิดความ ชัดเจน การเปลี่ยนแปลง ต่อเนื่องสอดรับและเป็นการเริ่มต้นปฏิรูปพื้นฐานที่ถูกแนวทาง ของปฏิรูปการศึกษา กล่าวได้ว่านับแต่ปี พ.ศ.2543 ความสำเร็จในการศึกษาจัด เตรียมการด้านเอกสาร การเขียนรายงานผ่าตัดการศึกษาครั้งใหญ่ทั้งทางด้านระบบ โครงสร้างการบริหารงาน ทรัพยากร บุคลากร กระบวนการเรียนรู้ การประกันคุณภาพ และอื่นๆ สำเร็จเสร็จสิ้นเรียบร้อยแล้ว

ในปีพ.ศ.2544 มติของคณะรัฐมนตรีในการรับรองการปฏิรูปการศึกษา ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจกสามารถนำไปสู่การปฏิบัติเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ ใน วงการศึกษาไทย การทำความเข้าใจ ประสานกันในเชิงนโยบาย แผนปฏิบัติการ บริหารความขัดแย้ง เกิดความชัดเจนในการผลักดันการปฏิรูปการศึกษาระหว่าง นักการเมือง ผู้จัดทำแผนนโยบาย และผู้ปฏิบัติจะทำให้ทิศทางและเป้าหมายไปสู่จุด ร่วมกันในความสำเร็จนั้นได้

5. นโยบายการศึกษาได้แสดงถึงความเป็นสากล ระบบการจัดการ รูปแบบ การนำเสนอที่มีสาระน่าสนใจและเห็นแนวทางปฏิบัติชัดเจนขึ้น กลยุทธ์การหาเสียง การนำเสนอในเชิงสื่อประสม การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ การเจาะลึกลงใน พื้นที่ล้วนแต่เป็นกระบวนการและแนวคิด ภาคเอกชน ระบบตลาด การใช้สื่อที่ทันสมัย การขึ้นโอกาสและทางเลือกที่ดีกว่า ด้วยการนำประเทศไปสู่ยุคข้อมูลข่าวสารโลกา-ภิวัตน์ ความทันสมัยที่เชี่ยวชาญคือ จุดเด่นที่พรรคนำมาใช้กับนโยบายสาธารณะ ที่ เห็นชัดเจนคือ พรรคไทยรักไทย ความหวังใหม่ และประชาธิปัตย์ นอกจากนั้นนโยบาย

แรกๆ เกือบทุกพรรคการเมือง จะให้ความสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศ คอมพิวเตอร์ สกูเเนต การเตรียมเด็กและครูเข้าสู่สาขาที่เป็นความต้องการของประเทศด้าน คอมพิวเตอร์ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ การจัดเตรียมการเปลี่ยนผ่าน ระยะเวลาชัดเจนที่เห็นผลการเปลี่ยนแปลง ทรัพยากรที่นำมาใช้

พรรคการเมืองมีการจัดเตรียมเอกสารนโยบายด้านการศึกษาขึ้นมาเฉพาะ บอกความแตกต่าง รายละเอียด ความคิดเห็นจุดยืนของพรรค ตอบคำถามข้อสงสัย ประเด็นทางการศึกษาไว้ทำให้ประชาชนสามารถศึกษาทำความเข้าใจได้ง่ายสะดวก ต่อการตัดสินใจ กระบวนการติดตามตรวจสอบ และการเข้าถึงแนวทางภาคปฏิบัติ ความก้าวหน้าจะเป็นดัชนียืนยันว่า การกำหนดนโยบายจึงเป็นเรื่องสำคัญในลักษณะ “ความเป็นสถาบัน องค์กร” ที่ยึดนโยบายมากกว่าตัวบุคคล ความเป็นการเมือง นักบริหารมืออาชีพมากกว่าอาชีพนักการเมือง นักการเมืองตามกระแส และอื่นๆ นโยบายสร้างประเทศให้ทันสมัยมีการจุดประกายความเป็นสากล นานาชาติ ชัดเจนขึ้น เมื่อเปรียบเทียบกับนโยบายการศึกษาของพรรคการเมืองต่างประเทศ ที่เตรียมการณ ด้านนี้ไปก่อนแล้วไม่ว่าจะเป็นประเทศสหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร ญี่ปุ่น นิวซีแลนด์ ฯลฯ

พรรคไทยรักไทยและพรรคประชาธิปัตย์ได้มีการปฏิรูปการเมือง นโยบาย สาธารณะ วัฒนธรรมประชาธิปไตยตามรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2542 ที่เน้นการ ปฏิรูปการศึกษา การกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วมของประชาชนล้วนมีผลต่อการ ปรับเปลี่ยน พัฒนาการของการปฏิรูปการเมืองและการศึกษาในรูปของ “สถาบัน สาธารณะ” ที่เน้นนโยบายการศึกษา “มืออาชีพ” มีระบบการจัดการ การนำเสนอ การดึงดูดประชาชนในรูปการบริหารเอกชน ระบบตลาด สื่อประสม การเข้าถึงกลุ่ม เป้าหมาย ประชาชนยอมรับ น่าสนใจในสาระ ติดตามตรวจสอบได้โดยตรง นอกจาก นั้น นโยบายการศึกษาปรับเปลี่ยนเข้าสู่ยุคข้อมูลสารสนเทศที่เป็นสากลนานาชาติ มากขึ้น การเข้าถึงวิสัยทัศน์ของนโยบาย กระบวนการจัดทำข้อสัญญาต่าง ๆ นวัตกรรมทางการศึกษาล้วนมีมาตรฐานที่สามารถตอบสนองความต้องการปัญหา ทางการศึกษาได้ไม่แตกต่างจากประเทศต่างๆ ที่การเมืองและการศึกษาดำเนินการ ปฏิรูปไปพร้อมๆ กัน

6. การนำเสนอบุคคลสาธารณะที่จะเข้ามาดูแลรับผิดชอบกระทรวงศึกษาธิการ พร้อมกับนโยบายด้านการศึกษาในเวลาเดียวกัน ในระบบการเลือกตั้งบัญชีรายชื่อ

(Party Lists) ได้มีการนำบุคคลที่มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับ มีความรู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษา ผู้มีประสบการณ์ด้านการปฏิรูปการศึกษาเข้ามาอยู่ในบัญชีในลำดับต้นๆ และมีการเปิดตัวอย่างเป็นทางการทำให้ประชาชนได้รู้จักบุคคลเหล่านั้น ศึกษาวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์และทิศทางของการศึกษา การซักถามปัญหาและการตัดสินใจในประเด็นที่แตกต่างกัน การดูแลในส่วนของกระทรวงศึกษาธิการ พรรคประชาธิปัตย์ได้แก่ หมายเลข 3 นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ หมายเลข 13 นายวิจิตร ศรีสุอ่าน หมายเลข 23 นายสัมพันธ์ ทองสมัคร พรรคไทยรักไทย หมายเลข 6 นางสาวรัตน์ เกตุราพันธ์ หมายเลข 96 นางสิริกร มณีรินทร์ หมายเลข 99 นายเกษม วัฒนชัย พรรคความหวังใหม่ หมายเลข 3 นายสุขวิช รังสิตพล หมายเลข 5 นายชิงชัย มงคลธรรม พรรคถิ่นไทย หมายเลข 17 นางกาญจนา นาคสกุล เป็นต้น รายชื่อตัวอย่าง ทำให้ประชาชนได้ทราบทั้งนโยบายและตัวบุคคลที่แตกต่างจากอดีตที่ผ่านมา รัฐมนตรีมักมาจากโควตาพรรคการเมืองร่วมรัฐบาลที่มาจากหลายพรรคจัดสรรแบ่งกรมกันดูแลรับผิดชอบ ตามสัดส่วนและลำดับที่ของรัฐมนตรี นโยบายด้านการศึกษาเขียนใหม่ กำหนดให้กว้าง ครอบคลุมแต่ไม่เป็นไปตามที่ประกาศหาเสียงไว้ เอกภาพด้านการบริหารจัดการมีน้อย ส่วนใหญ่ยึดติดกับพรรคการเมืองที่ต้นสังกัด ความสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปการศึกษาเข้าใจแตกต่างกันไป ไม่ได้ได้รับความสนใจและนำไปสู่การปฏิบัติเท่าที่ควร การเมืองที่ผ่านมาจึงขาดวิสัยทัศน์ เอกภาพทางการบริหาร นโยบายไปคนละด้าน ระบบการตัดสินใจที่ล่าช้าขัดแย้งแตกต่างกัน นโยบายตามกระแสข่าวจึงกลายเป็นภารกิจของนักการเมืองที่ผ่านมาโดยตลอด

แนวโน้มและความเป็นไปได้ที่การศึกษาจะได้รับการปฏิรูปมีมากขึ้น พรรคการเมืองที่เป็นแกนนำและมีเสียงส่วนใหญ่ จะเข้ามาดูแลกระทรวงศึกษาธิการ จัดคนที่พรรคคัดเลือกและนำเสนอในเวลาหาเสียงการเลือกตั้ง มาเป็นรัฐมนตรีดูแลกระทรวงศึกษาธิการตามที่สัญญาไว้กับประชาชน ยิ่งไปกว่านั้นนโยบายวาระแห่งชาติตอนนำเสนอประชาชนจะเปลี่ยนแปลงไปบ้าง ในรูปนโยบายรวมของรัฐบาลที่จะนำเสนอต่อรัฐสภาและประชาชน ด้านการบริหารจัดการ การตัดสินใจสั่งการจะเกิดชัดเจน ตรงไปตรงมาตามแนวนโยบายที่ประกาศไว้ รัฐมนตรีที่ดูแลกำกับกระทรวงศึกษาธิการจะลดน้อยลง ขั้นตอนการสั่งการจะรวดเร็วขึ้นและมีการปฏิบัติทางด้านการศึกษาที่เห็นองค์รวมด้านการปฏิรูปการศึกษาตามกรอบนโยบาย กฎหมายการศึกษา ชัดเจนต่อเนื่องจนรอยต่อการเปลี่ยนผ่านของรัฐบาลที่มั่นคงมีเสถียรภาพ จะบรรลุวาระแห่งชาติ เพื่อการปฏิรูปการศึกษาในเชิงโครงสร้าง ระบบบริหารงานใหม่ได้

7. การจัดทำนโยบายการศึกษาในเชิง Hardware และ Software มีความสัมพันธ์ สอดคล้องกัน สำหรับ Hardware ทุกพรรคการเมืองให้ความสำคัญต่อพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 นโยบายการศึกษาของพรรค การปฏิรูปการศึกษา ทุกองค์ประกอบมีการกำหนดไว้ในการนำเสนอ ขณะเดียวกันเมื่อดูในรายละเอียด Software ทางการศึกษาแต่ละด้านอาจจำแนกได้เป็น 2 ทาง คือ

1. โครงสร้างการบริหารจัดการ ซึ่งแบ่งเป็น

1.1 การกระจายอำนาจทางการศึกษา ทุกพรรคการเมืองเห็นสอดคล้องกันในเชิงการบริหารจัดการ การกระจายทรัพยากร งบประมาณ และบุคลากร

1.2 พื้นที่การศึกษา ความแตกต่างปรากฏชัดเจนทั้งการแบ่งเขตพื้นที่เป็น 76 จังหวัดตามแนวทางพรรคไทยรักไทยและกระทรวงศึกษาธิการ การแบ่งเป็น 295 เขตตามแนวสำนักงานปฏิรูปการศึกษาและองค์กรครูทั่วประเทศ และการแบ่งเป็น 400 เขตตามการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและองค์กรส่วนท้องถิ่น การตั้งคณะกรรมการประสานงาน รับฟังข้อมูลซึ่งกันและกันจะทำให้หาข้อสรุปได้

1.3 งบประมาณ ทรัพยากรทางการศึกษา พรรคประชาธิปัตย์เสนอการเพิ่มจำนวนงบประมาณ 4% ของ GDP เป็น 6% พรรคความหวังใหม่เสนอการออกพันธบัตรการศึกษา การเพิ่มค่าใช้จ่ายรายหัวของนักเรียนเป็น 10,000 บาท พรรคชาติไทยให้ความสำคัญ การลงทุนทางการศึกษาในกลุ่มเด็กด้อยโอกาส คนพิการ มากเพิ่มขึ้นเป็น 2 เท่า เป็นต้น หลายพรรคเริ่มให้ความสำคัญต่อการลงทุนทางการศึกษามากขึ้น

1.4 บุคลากร ทุกพรรคการเมืองเสนอการแก้ไขปัญหาพื้นฐานของครูหนี้สินจำนวนมากในรูปของการจัดตั้งธนาคารครู การปรับปรุงสหกรณ์ออมทรัพย์ครู การเพิ่มกองทุนเพื่อพัฒนาครูมากขึ้น การสร้างขวัญและกำลังใจเกี่ยวกับสังกัด สถานะ บทบาทของครูที่จะได้รับการดูแล ยกย่อง มีความมั่นคง และการอยู่ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ และอื่นๆ

2. กระบวนการพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ ซึ่งแบ่งเป็น

2.1 การสร้างหลักสูตรแกนกลางและหลักสูตรท้องถิ่น พรรคไทยรักไทยมีการกำหนดชัดเจนถึงเป้าหมายของชาติ เนื้อหาในเชิงโลกาภิวัตน์ ความทันสมัย ชาตินิยม ความเป็นไทย คุณลักษณะ การปรับตัวเข้าสู่ยุคสารสนเทศ การมีเนื้อหา

เน้นทางด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ คอมพิวเตอร์ ภาษาอังกฤษ หน้าที่ศีลธรรม ประวัติศาสตร์ เพศศึกษา การปลูกฝังรักการอ่าน หนังสือแบบเรียนมีคุณภาพราคาถูก พรรคประชาธิปัตย์และพรรคชาติไทยให้ความสำคัญสำหรับหลักสูตรท้องถิ่น ชุมชน ศึกษา เศรษฐกิจพอเพียง วัฒนธรรมท้องถิ่น ปัญหาสิ่งแวดล้อม ค่านิยมคุณค่าทาง ศาสนา ประเพณี ตำนานและความเชื่อต่างๆ

2.2 กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นบุคคลสำคัญ (Child Centered) การเปลี่ยนวัฒนธรรมการสอนที่เน้นการท่องจำ การเรียนเพื่อสอบ มาเป็นการเรียน การสอนที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน (Active Participation) การจัดเนื้อหา ที่บูรณาการโดยยึดความสนใจ (Interests) ความต้องการ (Needs) และปัญหาที่ใกล้ ตัว (Problems) การเรียนที่มุ่งไปสู่ความเก่ง ความดี มีความสุข มองคุณค่าเด็กควบคู่ ทั้งพัฒนาการทางสติปัญญาควบคู่ไปกับพัฒนาการทางอารมณ์ การปรับเปลี่ยน วัฒนธรรมการสอนที่ยึดครูเป็นศูนย์กลางมาสู่ผู้เรียนเป็นบุคคลสำคัญ เป็น ยุทธศาสตร์สำคัญของการปฏิรูปการศึกษา ทั้งนโยบายการศึกษาทางฝ่ายการเมือง หน่วยงานวางแผน และผู้ปฏิบัติการได้กำหนดเป็นแผนปฏิบัติการร่วมกันในระยะยาว และมีความต่อเนื่องตลอดไป

2.3 กระบวนการวัดและประเมินผล พรรคไทยรักไทยเน้นการเทียบ โอนระหว่างการศึกษาวิทยาลัยชุมชน 2 ปี กับอุดมศึกษาสูงขึ้นในระบบ นอกในระบบ และอัยาศัย พรรคชาติไทยเน้นการให้โอกาสได้รับการศึกษาในกลุ่มเด็กด้อยโอกาส คนพิการ การเข้าออก การจذبบัณฑิต การส่งต่อ การนำผลการเรียนจำนวนเปอร์เซ็นต์ เข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา การบันทึกผลกิจกรรมคุณค่า การเสียสละ ระบบ คุณธรรมเพื่อพิจารณาประกอบการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับต่างๆ การยกเลิกระบบ สอบเข้าในระดับชั้นต่างๆ ปัญหาเด็กฝาก เด็กอุปการคุณ โควต้าต่างๆ ลดน้อยลง ตามลำดับ

2.4 การประกันคุณภาพ พรรคประชาธิปัตย์มีนโยบายพัฒนาระบบ ประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา : เพื่อความมั่นใจของทุกคน การเตรียม ตัวการประกันคุณภาพ มาตรฐานการศึกษา เตรียมสถานศึกษาพร้อมรับการตรวจสอบ ภายในและภายนอกตามกรอบเวลา เริ่มมีการกำหนดระเบียบ หัวข้อ รายละเอียด เกิดองค์กรมหาชนที่ทำหน้าที่รับผิดชอบการประกันคุณภาพ สถาบันอุดมศึกษาสร้าง เครื่องมือ วิธีการประกันคุณภาพ การเปรียบเทียบมาตรฐานระหว่างคณะวิชา

มหาวิทยาลัย (Benchmark) การจัดอันดับคุณภาพ (Ranking) สถาบันอุดมศึกษา การร่วมมือกันในเชิงคุณภาพบัณฑิต การพัฒนาองค์ความรู้ระดับนานาชาติ และอื่น ๆ การกำหนด Hard Wares ทางการศึกษาได้ดำเนินการเสร็จเรียบร้อยแล้วการจัดทำ Soft Wares แต่ละชุด แต่ละเรื่อง ประเด็นปัญหาล้วนจำเป็นต้องผลักดันด้วยกระบวนการตัดสินใจทางการเมือง การมีส่วนร่วมติดตามของประชาชน การวิพากษ์วิจารณ์ของนักวิชาการ องค์กรเอกชน สื่อมวลชน ใน Soft Wares ทั้ง 2 ด้าน เรื่องการกระจายอำนาจทางการศึกษาจึงเป็นตัวนำร่องเปิดการถ่ายเท การโอนอำนาจ การปรับเปลี่ยนเรื่องพื้นที่การศึกษา งบประมาณ บุคลากร และอื่นๆ เช่นเดียวกันการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมการสอนของครูจากเนื้อหาเข้าสู่กิจกรรม ครูมาสู่นักเรียน อำนาจนิยมเข้าสู่กัลยาณมิตรล้วนทำให้ระบบหลักสูตรและการสอนเป็นไปตามเจตนารมณ์ของการปฏิรูปการศึกษา

8. การให้ความสำคัญนโยบายอุดมศึกษาขนาดกลางหลังการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี พรรคไทยรักไทย ความหวังใหม่ ประชาธิปไตยเสนอในรูปของวิทยาลัยชุมชน อาชีวศึกษา การศึกษาเฉพาะทาง การศึกษาทางเลือก ความสำคัญและความจำเป็นตรงจุดนี้ทำให้ระบบอุดมศึกษายืดหยุ่นสนองต่อข้อจำกัด ปัญหา และความต้องการ การศึกษาต่อในระดับนี้ของผู้เรียนจำนวนมากได้ การมองความรู้ควบคู่กับการมีงานทำ การฝึกฝนอาชีพในรูปทวิภาคีกับภาคเอกชน การเทียบโอนศึกษาต่อสูงขึ้นได้ในระดับปริญญาตรี การแก้ไขปัญหาการว่างงาน ปัญหาสังคมต่างๆ อันเกิดจากการจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี เพิ่มมากขึ้น นอกจากนั้นนโยบายในส่วนของมหาวิทยาลัย ออกนอกระบบราชการทุกพรรคการเมืองเห็นตรงกันให้ยืดหยุ่นมีหลายรูปแบบ การไม่บังคับตามเงื่อนไขเวลาให้เสร็จสิ้นในปี พ.ศ.2545 แต่ให้คำนึงถึงความพร้อมและความสมัครใจของสถาบันแต่ละแห่ง การปฏิรูประบบบริหารจัดการอุดมศึกษาได้ถูกเชื่อมต่อกับระดับมัธยมศึกษามากขึ้น ทำให้การแยกส่วนของการจัดการศึกษาที่มีปัญหาในอดีตค่อยๆ ลดปัญหาน้อยลงตามลำดับ

9. การพัฒนายกย่องวิชาชีพครูเป็นวิชาชีพชั้นสูง ทุกพรรคการเมืองได้ชูนโยบายการส่งเสริมให้มีศักดิ์ศรีเป็นครูมืออาชีพ การพัฒนาอย่างต่อเนื่องพร้อมสวัสดิการและรายได้ การปรับโครงสร้างหนี้ การจัดตั้งสภาวิชาชีพครู แยกบัญชีเงินเดือนครูให้สูงขึ้น การมีใบประกอบวิชาชีพครู การสร้างองค์ความรู้ทางการศึกษามากขึ้น การพัฒนาจริยธรรม ศีลธรรม คุณลักษณะที่พึงประสงค์ การค้นหาส่งเสริมคนดีคน

เก่งเข้าสู่วงการวิชาชีพครู การประกาศยกย่องเกียรติคุณครูที่มีผลงานและทำงานอย่างทุ่มเท การเตรียมการครูสาขาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ คอมพิวเตอร์ เด็กพิเศษ กลุ่มต่างๆ

ในเชิงนโยบายการเล็งเห็นความสำคัญของวิชาชีพครู การยกย่อง พัฒนา ประกาศเกียรติคุณ สร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานควบคู่กับรายได้ที่เหมาะสมมีความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน การพัฒนาอย่างต่อเนื่องล้วนเป็นฐานที่สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการฝึกหัดครู โครงสร้างใหม่ที่เชื่อมโยงสอดคล้องกับหน่วยงานวางแผนดังเช่นสำนักงานปฏิรูปการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ หน่วยผลิตครูของสภาคณบดีคณะครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์แห่งประเทศไทย และหน่วยผู้ใช้ในส่วนราชการของกระทรวงศึกษาธิการ ในข้อสรุปการกำหนดนโยบายวิชาชีพครูเชื่อมโยงกับหน่วยวางแผน ผู้ผลิต และผู้ใช้อย่างเป็นระบบแก้ปัญหา พื้นฐานในองค์ประกอบรายได้ หนี้สิน ความยุติธรรม พัฒนาอบรมอย่างต่อเนื่อง ผลักดันเข้าสู่แกนกลางของการปฏิรูปการศึกษา จะส่งผลทำให้ครูทั่วประเทศปรับเปลี่ยนเจตคติเข้าสู่ครุมืออาชีพทันที

10. การจัดตั้งชมรมผู้สื่อข่าวสายการศึกษาจากสื่อมวลชนสาขาต่างๆ ทั้งทางด้านหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ และอื่นๆ การนำเสนอนโยบายด้านการศึกษาของพรรคการเมือง บุคคลสำคัญในบัญชีรายชื่อ การสัมภาษณ์นโยบายเฉพาะด้านเฉพาะเรื่อง เพื่อให้เกิดความชัดเจนมากขึ้น ล้วนเป็นการสร้างสัญญาประชาคมให้แก่ประชาชนและผู้เกี่ยวข้อง การนำเสนอของสื่อมวลชนในด้านหนึ่ง คือการรายงานความเคลื่อนไหวทางการศึกษาที่เกิดขึ้น การเปลี่ยนแปลงที่น่าสนใจ ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ในอีกด้านหนึ่งผู้สื่อข่าวเองได้เฝ้าระวัง (Watch Dog) ติดตามตรวจสอบนโยบายการศึกษาแต่ละเรื่องได้ง่ายตรงประเด็น ตามกรอบนโยบายและเวลาที่กำหนดขึ้น นอกจากนั้นการทำงานร่วมกันหลายฝ่ายในสายนักวิชาการ สื่อมวลชน ประชาชน องค์กรเอกชน จะทำให้เกิดการระมัดระวังในเชิงนโยบายที่ต้องดำเนินการให้ตรงกับนโยบาย ข้อขัดแย้งผลประโยชน์ ปัญหาการฉ้อราษฎร์บังหลวง การดำเนินการธุรกิจการเมืองที่สร้างผลเสียหายอย่างมากมาต่อคุณภาพการศึกษาดังที่ผ่านมา

การมีนโยบายที่ชัดเจนเข้าใจง่าย มีข้อถกเถียงผูกมัดต่อประชาชนผ่านสื่อมวลชน จำนวนโครงการงบประมาณที่นำมาใช้ คุณภาพสิ่งของ หนังสือแบบเรียน การระดมทรัพยากร การเก็บเงินจากผู้ปกครองและนักเรียนในช่วงการเปลี่ยนผ่านการ

ปฏิรูปการศึกษาจากระบบเก่าไปสู่ระบบใหม่ล้วนเป็นรอยต่อที่สำคัญที่จำเป็นต้องติดตามตรวจสอบ เฝ้าระวังให้ข้อแนะนำอย่างใกล้ชิดจนเกิดความโปร่งใส เชื่อถือได้ ในนโยบายทุกระดับที่ประชาชนให้ความไว้วางใจมาแต่เบื้องต้นของการเลือกพรรคการเมืองเข้ามาบริหารประเทศ

การเปรียบเทียบนโยบายของพรรคการเมือง

1. การได้รับการเลือกตั้งจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งในส่วนของการแบ่งพื้นที่ 400 เขต และระบบบัญชีรายชื่อ 100 คนมีส่วนสัมพันธ์กับความชัดเจนและรายละเอียดของนโยบายสำหรับพรรคการเมือง พรรคการเมืองที่มีนโยบายดี ครอบคลุมด้าน ซึ่งแรงทำให้ความเข้าใจกับประชาชนได้อย่างมีวิสัยทัศน์ รูปธรรม เกิดแนวทางปฏิบัติได้ และง่ายต่อการศึกษาคิดตาม เน้นการปฏิรูปการศึกษาจะได้รับความนิยมนักดังเช่นพรรคไทยรักไทยมีจำนวนสมาชิกรวมทั้ง 2 ระบบทั้งเขตเลือกตั้งและระบบบัญชีรายชื่อจำนวน 248 คน จะมีรายละเอียดครอบคลุมด้านน่าสนใจ เน้นความเป็นสากลนานาชาติ พรรคประชาธิปัตย์รวม 2 ระบบได้จำนวน 128 คน ให้ความสำคัญการปฏิรูปการศึกษา การกำหนดยุทธศาสตร์ของพรรคขนาดใหญ่จึง ให้ความสำคัญนโยบายการศึกษา วิสัยทัศน์ สร้างกระแสความนิยม มาตรการรายละเอียดทุกขั้นตอนให้ประชาชนได้รับทราบก่อนแล้วจึงนำเสนอตัวบุคคลที่จะเข้ามาดูแลรับผิดชอบกระทรวงศึกษาธิการ

สำหรับพรรคขนาดกลางลงมากลับเน้นตัวบุคคลที่ได้รับมอบหมาย ผู้ที่เคยดูแลกระทรวงศึกษาธิการมาก่อน นโยบายการศึกษาจึงเป็นเรื่องหลักการ พื้นฐานทั่วไปที่กลุ่มข้าราชการ นักวิชาการเขียนให้ ความสนใจ ความต้องการรายบุคคล นโยบายการจัดกระจายเชื่อมโยงกับการหาเสียงเฉพาะกลุ่ม เฉพาะกิจ เช่น ปัญหาการจูงใจครูให้นิยมพรรคเรื่องการแก้ไขหนี้สินครู การแก้ไขปัญหาการศึกษาของคนพิการ และอื่นๆ นอกจากนั้นนโยบายในส่วนการศึกษาและนโยบายอื่นๆ ถูกตีกรอบแคบลง สั้นกระชับ จำนวนนโยบายน้อยข้อหรือมากข้อขึ้นอยู่กับเบอร์หมายเลขของพรรคการเมืองที่จับฉลากได้ นโยบายของพรรคความหวังใหม่ ชาติพัฒนา เสรีธรรม เน้นความสำคัญวาระแห่งชาติ ด้วยการประกาศตามจำนวนเบอร์ตรงกับหมายเลขและเลือกตั้ง นโยบายการศึกษาของพรรคขนาดกลางลงมาจึงไม่ครอบคลุม มีแต่นโยบายเฉพาะกิจเฉพาะเรื่องให้ความสำคัญปัญหาพื้นฐาน แนวคิดการปฏิรูปการ

ศึกษาเป็นสาระที่อ้างถึงไม่มากนัก สำหรับพรรคเล็ก ๆ ที่ได้จำนวนผู้แทนราษฎรเข้ามาน้อยไม่ว่าจะเป็นพรรคราษฎร พรรคถิ่นไทยและพรรคกิจสังคมแทบไม่เห็นตัวบุคคลนโยบายด้านการศึกษามากนัก ยิ่งในส่วนของพรรคกิจสังคมเว้นข้ามนโยบายด้านการศึกษา ไม่ปรากฏรายละเอียดของตัวบุคคล และผู้ที่เข้ามาดูแลในส่วนของการศึกษาเลย

2. การกำหนดนโยบายด้านการศึกษาสะท้อนความต้องการ ความเชี่ยวชาญ มองทิศทางการศึกษาไปในทางใด กรณีพรรคไทยรักไทยมุ่งเน้นส่วนนโยบายความเป็นสากลนานาชาติ การเชื่อมโยงการศึกษากับการมีงานทำ มองระบบการจัดการในเชิงภาคเอกชน การลงทุนที่เน้นตัวงบประมาณกรอบเวลาที่จะทำให้บังเกิดผลตามนโยบายแน่นอนชัดเจน ดังเช่น การจัดตั้งสถาบันเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาแห่งชาติ เครือข่ายคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตในโรงเรียนมัธยมศึกษาศึกษาทุกแห่งภายใน 2 ปี โรงเรียนประถมศึกษา 4 ปี จัดเตรียมครูด้านคอมพิวเตอร์ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์และภาษาอังกฤษให้ใช้ได้ภายในเวลา 3 ปี ให้เด็กและเยาวชนมีความรู้คู่กับทำงาน ด้วยนโยบาย 9 + 1 (การศึกษาภาคบังคับ 9 ปี + การฝึกอบรม 1 อาชีพ) และนโยบาย 12 + 1 (การศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี + การฝึกอบรม 1 อาชีพ) จัดตั้งวิทยาลัยชุมชนสอนหลักสูตร 2 ปี เพื่อพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง การฝึกงานในระดับอาชีวศึกษา การนำประเทศไทยเป็นศูนย์กลางของภูมิภาค การดำเนินการจัดทำนโยบาย เนื้อหาสาระ อุดมการณ์ของพรรคเน้นระบบการบริหารจัดการในภาคเอกชน คุณภาพประสิทธิภาพ ขั้นตอนระยะเวลาชัดเจนแน่นอน ความเป็นมืออาชีพในการบริหารจัดการและอื่นๆ

ในส่วนของพรรคประชาธิปัตย์ให้ความสำคัญลงไปสู่ระบบรัฐสวัสดิการการศึกษา กลไกระบบราชการ และหลักการทางการศึกษา ในแนวคิดที่จัดการการศึกษามายาวนานในเรื่องอนุบาลชนบท นมโรงเรียน อาหารกลางวัน การเพิ่มโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา กลุ่มเด็กด้อยโอกาส การเพิ่มจำนวนเด็กเข้าสู่โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น 95% ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 70% การเพิ่มจำนวนงบประมาณร้อยละ 5 เป็นร้อยละ 6 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติในปี พ.ศ.2545 การเตรียมการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี การดำเนินการตามที่ระบบราชการกำหนดขึ้นตามแผนของหน่วยงานต่างๆ การสานต่อเพิ่มขึ้นบางส่วนบางด้านด้วยการสนับสนุนและการให้กลไกดำเนินไปตามระบบที่ควรจะเป็น เนื้อหานโยบายบางด้านมีการให้

รายละเอียดชัดเจนขึ้น กำหนดภาระงาน ปริมาณที่ชัดเจน ระยะเวลาสิ้นสุด เช่นใน เด็กปฐมวัยอายุ 3-5 ปี เพิ่มการศึกษา อย่างน้อยร้อยละ 90 ภายใน 5 ปี และจะ เพิ่มจำนวนปีละ 200,000 คน เป็นอย่างน้อย แต่ในภาพรวมของนโยบายส่วนใหญ่ ยังติดการเขียนเป็นหลักการที่ควรจะเป็นทางการศึกษามากกว่าการเป็นนโยบาย การศึกษา ให้ความคิด ความน่าจะเป็น สิ่งที่น่าจะทำให้เกิดความสำเร็จได้ไม่ว่าจะเป็น เรื่องของความต้องการ “สังคมแห่งการเรียนรู้” สามภูมิของการศึกษา “ภูมิคุ้มกัน ภูมิคุ้มครอง และภูมิคุ้มค่า” กระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม ขยายโอกาสทางการศึกษา เพื่อความเป็นธรรมในสังคม การศึกษาเด็กเล็ก รากแก้วของการศึกษา เป็นต้น สำหรับพรรคความหวังใหม่ชูประเด็นนโยบายแนวคิดนโยบายในเชิง “ปริมาณ ผู้เรียน เงินลงทุนโครงการ การปฏิรูปการศึกษาเฉพาะตน” การเพิ่มจำนวนและ เกณฑ์เด็กเข้าเรียนต่อจาก 22 ล้านคน เป็น 40 ล้าน คน เด็กไทยทุกคนต้องเข้าศึกษาต่อ 12 ปี ให้ฟรีทุกคน สถาบันอุดมศึกษาระดับกลาง วิทยาลัยเกษตรกรรม สถาบันราชภัฏ วิทยาลัยอาชีวศึกษาต้องรับเด็กเข้าศึกษาต่อแบบไม่จำกัดจำนวน เพิ่มเงินอุดหนุน 10,000 บาท ต่อคนต่อปี การหาแหล่งทุน พันธบัตรการศึกษา กุ้ยยืมเงินกองทุนต่างประเทศ เน้นความเป็นเลิศในปี พ.ศ.2550 ด้วยโครงการคอมพิวเตอร์โรงเรียน ห้องเรียนปฏิบัติการทางภาษา อุปกรณ์วิทยาศาสตร์ รื้อฟื้นการปฏิรูปการศึกษาในปี พ.ศ. 2539 ที่มี 4 ด้าน คือ การปฏิรูป โครงสร้างบริหาร ระบบหลักสูตรการเรียนรู้ คุรุบุคลากร โรงเรียน มีบทบาทบัญญัติ 10 ประการ จัดตั้งธนาคารการศึกษาเพื่อแก้ปัญหาหนี้สินครู พรรคความหวังใหม่เน้นผลงานยุคที่นายสุขวิช รังสิตพล เป็นรัฐมนตรี กระทรวงศึกษาธิการระหว่าง ปี พ.ศ.2538-2539 เป็นหลักและปรับเปลี่ยนเพิ่มเติม รายละเอียดเฉพาะด้านเท่านั้น

พรรคชาติไทยได้สานต่อในเรื่อง การปฏิรูปการเมือง ปฏิรูปการศึกษา ปฏิรูปชนบทเป็นแนวนโยบายหลักของการพัฒนามาตามลำดับชั้น ให้ความสำคัญเน้น เฉพาะในกลุ่มเด็กด้อยโอกาสกลุ่มต่างๆ เด็กเร่ร่อน เด็กถูกละเมิดทางเพศ เด็ก ยากจนขาดสน เด็กกลุ่มพิการ และอื่นๆ เน้นการแก้ไขปัญหาสังคม เพศ ยาเสพติด ความรุนแรงด้วยโครงการ “โรงเรียนสีขาว” การบริหารจัดการศึกษา มุ่งปัญหา ประจำปีที่เกิดขึ้น และมีระบบพิเศษเฉพาะที่ปรับวิธีการทำงานสร้างกระแสของ องค์กรเอกชน” (Non Government Organizations) เข้ามาใช้ในกรอบและ วัฒนธรรมราชการได้ในหลายๆ กิจกรรม พรรคชาติไทยจึงยังคงสานต่อนโยบาย วิธี

การคิด การบริหารจัดการต่อจากที่ดูแลกระทรวงศึกษาธิการมาก่อน “การปฏิรูปการศึกษา โรงเรียนสีขาว เด็กพิการ องค์กรเอกชน”

พรรคชาติพัฒนาเน้นนโยบาย สร้างศักยภาพเด็กไทยให้พูด-อ่าน-เขียนได้ 3 ภาษา (ภาษาไทย อังกฤษ คอมพิวเตอร์) การแก้ปัญหาหนี้สินครู ส่งเสริมสนับสนุนกีฬาอาชีพในระดับประเทศ ภูมิภาค และระดับโลก พรรคถิ่นไทย เน้นไปสู่เป้าหมายชุมชน ท้องถิ่นจัดการศึกษาด้วยตนเองได้ สำหรับพรรคราษฎรและพรรคกิจสังคมยังขาดความชัดเจน นโยบายหลักและสาระที่มากพอแก่การศึกษาเพื่อเป็นแนวทางให้แก่ประชาชนได้

3. พรรคการเมืองส่วนใหญ่ให้ความสำคัญเรื่อง “การปฏิรูปการศึกษา” เป็นนโยบายลำดับแรกเหมือนกันเกือบทุกพรรค ดังเช่น พรรคไทยรักไทย ปรับโครงสร้างและระบบการศึกษาตาม พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ให้ทันตามกำหนดเวลา โดยฟังความคิดเห็นผู้เกี่ยวข้องพรรคประชาธิปัตย์ชูประเด็นนโยบายด้านที่ 1 ลำดับแรกของนโยบายและมาตรการ 13 ด้าน คือ “นโยบายปฏิรูปการศึกษาอย่างเป็นเอกภาพและครบวงจร : พันธกิจร่วมกันของทุกคนและทุกฝ่าย” นโยบายด้านที่ 2 “นโยบายกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม : หัวใจของการปฏิรูปการศึกษา” พรรคชาติพัฒนาชูนโยบายการศึกษา ปฏิบัติการที่ 15 รากฐานการศึกษาใหม่ เด็กไทยพูดได้ 3 ภาษา ส่งเสริมปฏิรูปการศึกษา เพื่อให้เยาวชนไทยสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถประกอบอาชีพได้ พรรคความหวังใหม่นำเสนอนโยบายหลักเฉพาะด้านการศึกษาข้อ 6 เร่งรัดการปฏิรูปการศึกษาเน้นหลักสูตรให้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ให้นักเรียนและเยาวชนสามารถพึ่งตนเอง เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม พรรคชาติไทยได้จัดตั้งศูนย์ประสานงานการปฏิรูปการศึกษาจัดทำแผนงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง 20 แผนงาน และพรรคอื่นๆ สิ่งที่ค้นพบแม้ว่านโยบายการปฏิรูปการศึกษาดูจะเป็นนโยบายที่สำคัญที่สุดในลำดับต้นวิสัยทัศน์ บทนำของพรรคการเมืองแทบทุกพรรคแต่กลับปรากฏว่ามีรายละเอียด ขั้นตอนและมาตรการที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงน้อยมาก มักจะเป็นเรื่องการสนับสนุนส่งเสริมหรือเขียนกำหนดขึ้นโดยไม่มีแนวทางที่เป็นรูปธรรมชัดเจนมาก ค่อนข้างกระจัดกระจายเปิดกว้างมีแนวคิดแตกต่างกันไป ตามความเข้าใจของทั้งตัวนโยบายตัวบุคคล แผนงาน และผลการปฏิรูปการศึกษาที่ผ่านมา ความเหมือนในการให้ความสำคัญเรื่องของการปฏิรูปการศึกษาเป็นลำดับต้นของนโยบายการเมืองเป็นสิ่งที่น่า

สนใจยิ่ง แต่หากเข้าใจไม่ตรงกัน ขาดกรอบหลักการและวิธีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง การเชื่อมต่อทำความเข้าใจ ศึกษาเรียนรู้สังเคราะห์เอกสารการปฏิรูปการศึกษาทั้งของสำนักงานปฏิรูปการศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติไม่ออกกระจ่างชัดเจนข้อสรุปที่เชื่อมกับนโยบายการเมืองได้ ปัญหาอุปสรรคของการเมืองจะเป็นปัจจัยให้การปฏิรูปการศึกษาไร้ทิศทาง กลับไปกลับมา ขาดความต่อเนื่องจนสูญเสียความหมายที่แท้จริงและถูกต้องของการปฏิรูปการศึกษาก็เป็นได้

4. การจัดหางบประมาณ ทรัพยากร และการระดมทุน ภาวศึกษศึกษา การนำเสนอนโยบายการศึกษาของพรรคการเมือง ส่วนใหญ่จะมุ่งเสนอวิสัยทัศน์ใหม่ แนวคิดโครงการที่ริเริ่ม เป้าหมายมุ่งสู่ความเป็นเลิศ คุณภาพนักเรียน การปฏิรูปส่งเสริมสนับสนุนมากกว่าการนำเสนอในเรื่องของการกำหนดแนวทาง การจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินการในเรื่องนั้น การพิจารณาในรายละเอียด การปรับนโยบายลงสู่กลไกราชการประชาชนเป็นแผนงานลงสู่การปฏิบัติจริง ภายใต้กรอบการทำงานของรัฐบาล 4 ปี ที่ต้องเห็นผลงาน กอปรกับงบประมาณมีข้อจำกัดมาก นโยบายและโครงการทางการศึกษามีการคิดเพื่อดำเนินการใหม่แทบทุกเรื่อง ความจำเป็นในเรื่องที่ฝ่ายพรรคการเมือง รัฐบาล ผู้นำประเทศเห็นความสำคัญในนโยบายด้านอื่นๆ การแก้ไขวิกฤตทางเศรษฐกิจ กองทุนหมู่บ้านละ 1 ล้านบาท การพักหนี้เกษตรกร 3 ปี การจัดการ AMC เพื่อบริหารหนี้เสีย การบริการรักษาสุขภาพทุกโรค 30 บาท การชำระหนี้ต่างประเทศ ล้วนแต่เป็นนโยบายลำดับต้นๆ ที่สำคัญและต้องทำให้เห็นผลก่อนจึงจำเป็นต้องจัดสรรงบประมาณเพื่อนโยบายเหล่านี้มากมายมหาศาล

นโยบายด้านการศึกษาของพรรคไทยรักไทยยังไม่ติดอันดับที่สุด ที่นำเสนอต่อประชาชนอย่างเป็นรูปธรรม สั้นเข้าใจตรงกันได้ แม้จะมีความสำคัญรองลงมาในเชิงการเมืองสาธารณะ เพราะการศึกษาเป็นเรื่องที่ต้องลงทุนทางด้านงบประมาณและทรัพยากรจำนวนมากในระยะยาวจึงจะเห็นผลได้ นโยบายด้านไอที เทคโนโลยี เครื่องข่ายคอมพิวเตอร์สคูลเน็ตในโรงเรียนประถมศึกษา 4 ปี โรงเรียนมัธยมศึกษา 2 ปี การจัดตั้งวิทยาลัยชุมชนหลักสูตร 2 ปี ให้ครบทั้งประเทศ 4 ปี การศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปีแบบให้เปล่า กองทุนสงเคราะห์ครูเพื่อแก้ไขปัญหาหนี้สินและอื่นๆ ล้วนเป็นเรื่องที่ดีทั้งสิ้น แต่นโยบายจำนวนมากขนาดนี้จะนำงบประมาณมาจากแหล่งไหน การผูกมัดในเชิงนโยบายกับกรอบเวลาชัดเจน แต่ในแง่ความเป็นไป

ได้ของจำนวนเงิน แหล่งงบประมาณ การกระจายจัดสรรทรัพยากร การระดมทุนล้วน
แต่จะเป็นปัญหาและอุปสรรคในทุกชั้นตอนทีเดียว

พรรคประชาธิปัตย์กลับมีความชัดเจนในเรื่องการจัดสรรงบประมาณ มี
รายละเอียดปรับบทบาทรัฐจากผู้ดำเนินการสู่ผู้อำนวยความสะดวก การจัด
งบประมาณรายหัว สนับสนุนโครงการพิเศษ เพิ่มงบประมาณจากร้อยละ 5 เป็น
ร้อยละ 6 ในปี พ.ศ.2545 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ จัดสรรงบประมาณ
เฉลี่ยร้อยละ 5 ต่อปี เป็นต้น

พรรคความหวังใหม่เป็นพรรคที่มีนโยบายด้านการศึกษาในเรื่องของการ
ใช้เงินงบประมาณอย่างมากมหาศาลเช่นเดียวกัน การนำเด็กไทยทุกคนจบการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน 12 ปีฟรี การศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาขนาดกลางไม่จำกัดจำนวน เน้น
ความเป็นเลิศในปีพ.ศ.2550 ด้วยโครงการการลงทุนทางคอมพิวเตอร์ ห้อง
ปฏิบัติการทางภาษา อุปกรณ์วิทยาศาสตร์ เพิ่มค่าเฉลี่ยรายหัวเด็ก 10,000 บาท
ต่อคนต่อปี การระดมทุนเงินงบประมาณจะออกพันธบัตรการศึกษาและการกู้จาก
แหล่งเงินต่างประเทศ

สำหรับพรรคการเมืองอื่นๆ ทั้งพรรคชาติไทย ชาติพัฒนา เสรีธรรม ถิ่นไทย
และกิจสังคมไม่ได้นำเสนอวิธีการจัดหางบประมาณ การบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อ
นำนโยบายไปสู่ความสำเร็จมากนัก

5. การมองเด็กเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ การดำเนินการเพื่อจัดการปัญหา
เฉพาะด้านของเด็กและเยาวชน การเชื่อมโยงเด็กกับหน่วยระดับล่างสุดของระบบ
ครอบครัว โรงเรียน วัด ปัญหาวิกฤตด้านสังคมที่มีผลกับคุณภาพชีวิตของนักเรียน
ยาเสพติด เพศ ความรุนแรง และอื่นๆ นโยบายการศึกษานั้นเป็นเสมือนมหภาค
(Macro) เป็นพิมพ์เขียวของการเป็นวาระแห่งชาติ ผ่านกระบวนการบริหารจัดการ
ตัดสินใจ ผลักดันสนับสนุนลงสู่ระดับล่าง (Micro) ก่อให้เกิดผลของนโยบาย การ
พิจารณานโยบายที่เป็นองค์ประกอบร่วมของหน่วยต่างๆ ที่รองรับการกระจายอำนาจ
นโยบายสัมพันธ์ของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง การปฏิรูประบบราชการ วิธีการคิดที่
เปลี่ยนไป การจัดการกับปัญหาวิกฤตทางด้านค่านิยม ศีลธรรม วัฒนธรรมไทย และอื่นๆ
การมองทั้งระดับมหภาคในเชิงนโยบายระดับชาติลงสู่หน่วยล่างสุด ผลของสิ่งที่คาด
ว่าจะเกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชนในระดับจุลภาคว่ามีความสอดคล้อง ความเป็นไปได้
นโยบายอยู่บนข้อเท็จจริงของปัญหาและสถานการณ์ต่างๆ

พรรคไทยรักไทยมีนโยบายด้านศาสนา วัฒนธรรม สุขภาพ ครอบครัว สภาเยาวชน สิทธิเด็ก นโยบายด้านสังคมที่เน้นการปราบปรามยาเสพติด เด็กเป็นผู้ป่วย การลงโทษรุนแรงเด็ดขาดประหารชีวิตผู้จำหน่ายรายใหญ่ การทำความเข้าใจใกล้ชิดมากขึ้นกับประเทศเพื่อนบ้าน และอื่นๆ

พรรคประชาธิปัตย์มีนโยบายชัดเจนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมกระบวนการเรียนรู้ การใช้ชีวิตจริงเป็นบทเรียนมีคุณค่า มีศูนย์ภูมิปัญญาไทย รื้อฟื้นระบบคุณค่า เอกลักษณ์ไทย มีนโยบายด้านสังคม ปัญหายาเสพติด ระบบครอบครัว การเชื่อมโยงกับนโยบายด้านอื่นๆ อย่างเห็นได้ชัด นโยบายของทั้งพรรคไทยรักไทยและพรรคประชาธิปัตย์จึงเป็นการเชื่อมโยงสัมพันธ์ระหว่างนโยบายมหภาคกับระดับล่างสุดจุลภาค

ส่วนพรรคชาติพัฒนา พรรคชาติไทยจะเขียนนโยบายกว้าง มีบริบทไม่ลงถึงระดับหน่วยการเชื่อมโยงสัมพันธ์ยังมีข้อจำกัด ในส่วนของพรรคความหวังใหม่และพรรคเสรีธรรมมุ่งเขียนเป็นวาระเป็นการชูประเด็นปัญหาวิกฤตเฉพาะเรื่อง แยกเด่นออกมาแต่ละด้านให้ความสำคัญในการแก้ไขยาเสพติดมากที่สุด นโยบายจึงแยกส่วน สื่อปัญหาได้ตรงนำเสนอใจ แต่ขาดการมีส่วนร่วมในระดับล่างที่เป็นหน่วยของสังคม นโยบายจึงทำให้เป็นหน้าที่ของรัฐและกลไกราชการมากกว่าพรรคอื่นไทย พรรคกิจสังคมและพรรคราษฎร นั้น เป็นนโยบายที่ขาดรายละเอียด เป็นระดับภูมิภาคท้องถิ่น และนโยบายรองรับสนับสนุนเชื่อมโยงกับนโยบายด้านการศึกษาไม่น้อยจนเกินไป

6. การบริหารความขัดแย้ง การตัดสินใจบนความแตกต่าง หลากหลาย ข้อมูลที่มีความเชื่อไม่ตรงกัน การต่อต้านการเปลี่ยนแปลง กระแสสังคม พลังมวลชน ระบบกฎหมายที่ยึดถือคนละฉบับ และอื่นๆ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้เป็นแม่บทและกรอบของการปรับปรุงเชิงโครงสร้าง ระบบบริหารงาน กระบวนการเรียนรู้ การกระจายอำนาจสู่พื้นที่การศึกษา การปฏิรูปการศึกษา การประกันคุณภาพ และอื่นๆ ในปีพ.ศ.2543 กระบวนการเตรียมการเชิงเอกสาร การเขียนรายงานตามกรอบใหม่ที่กำหนดตามข้อบัญญัติของกฎหมายได้เสร็จสิ้นลงแล้ว นับแต่ปีพ.ศ.2544 เป็นต้นไป การผลักดัน สนับสนุน การลงมือปฏิบัติเปลี่ยนแปลง ระบบการสั่งการตัดสินใจในช่วงรัฐบาลชุดนี้ในการผ่าตัด การแก้ไข การยุบหน่วยงานเดิม การสร้างแนวคิดใหม่ๆ ทางการศึกษาจะเกิดขึ้นมาก ความคิดเห็นที่แตกต่าง ความขัดแย้ง การต่อต้าน เห็นด้วยไม่เห็นด้วยจะเกิดขึ้นมากในช่วงรอยต่อความเก่า

ใหม่ของการศึกษา การกำหนดโจทย์ปัญหาทางการศึกษาหลายเรื่องทำให้บุคคลทั่วไป ประชาชน สื่อมวลชนได้เห็นความคิด วิธีการตัดสินใจ ความกล้าและเชื่อมั่นต่อ หลักการหรือกระแสการเมือง กรณีปัญหาการกระจายอำนาจทางการศึกษาพื้นที่การศึกษา การยุบกระทรวง ทบวง กรมต่างๆ การจัดตั้งสภาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยออกนอกระบบและอื่นๆ ประเด็นปัญหาเรื่องการกระจายอำนาจทางการศึกษา

ทุกพรรคการเมืองเห็นสอดคล้องให้ชลอปีก่อน ให้ยึดกฎหมายการศึกษาเป็นหลัก ในเรื่องของพื้นที่การศึกษา พรรคไทยรักไทยที่ชูประเด็น “คิดใหม่ ทำใหม่” แต่เห็นด้วยกับกระทรวงศึกษาธิการที่แบ่งเขตพื้นที่ตามกรอบทำงานแบบเดิม 76 จังหวัดแล้วจึงแบ่งย่อยภายหลัง พรรคประชาธิปัตย์เห็นว่าควรแบ่งเป็น 295 เขต ตามข้อเสนอของสำนักงานปฏิรูปการศึกษา พรรคความหวังใหม่เสนอแบ่งเป็น 400 เขต ตามพื้นที่การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มหาวิทยาลัยออกนอกระบบราชการ ทุกพรรคการเมืองเสนอให้ระบบอุดมศึกษามีความหลากหลายในหลายรูปแบบ ยืดหยุ่นไม่กำหนดกรอบเวลาออกนอกระบบราชการ แต่คำนึงถึงความพร้อมของแต่ละสถาบัน ในกระบวนการบริหาร ความแตกต่าง ความขัดแย้ง ระบบการตัดสินใจ ข้อมูลของการศึกษาวิจัย สะท้อนอำนาจรัฐต่อการปฏิรูปการศึกษาว่าการตัดสินใจอยู่บนพื้นฐานอะไร การเมืองสอดคล้องทั้งตัว คำขวัญ วิสัยทัศน์ นโยบาย และตัวบุคคล มากน้อยเพียงใด การรับฟังข้อมูลครบทุกด้านเพียงพอต่อการตัดสินใจหรือไม่ เมื่อเทียบนโยบาย ตัวบุคคล กระบวนการตัดสินใจต่อปัญหาสำคัญ 3-4 ด้าน แนวโน้มของการปฏิรูปการศึกษาจะมีลักษณะการประนีประนอม พบกันครึ่งทาง ค่อยเป็นค่อยไป ประสานอำนาจผลประโยชน์ การแลกเปลี่ยนเพื่อหาข้อสรุปที่ยอมรับได้ของแต่ละฝ่าย สถานะการปฏิรูปการศึกษาที่ประชาชนคาดหวัง อาจจะถูกแปรเจตนาจนล้มเหลวได้ เพียงเอกสารรายงานความสำเร็จครบถ้วนได้ แต่ภาคปฏิบัติจะเกิดผลการปฏิรูป เฉพาะเรื่องที่ไม่สำคัญแต่ในด้านการคงอำนาจส่วนกลางจะเปลี่ยนแปลงน้อยมาก ถ้าการเมืองไม่ชัดเจนและขาดความมุ่งมั่นต่อการปฏิรูปการศึกษาอย่างจริงจัง

7. การนำเสนอนโยบายด้านการศึกษาต่อประชาชนในช่วงการหาเสียงเลือกตั้งย่อมมี จุดเด่น ความน่าสนใจ จุดขายสาระใหม่ วิสัยทัศน์ โครงการใหม่ มีรายละเอียด มาตรการทุกขั้นตอนการปฏิรูปการศึกษาและอื่นๆ เมื่อพรรคไทยรักไทยเป็นพรรคแกนนำจัดตั้งรัฐบาลผสม การร่างนโยบายของรัฐบาลใหม่แม้พรรคไทยรักไทยจะเข้ามาดูแลรับผิดชอบสั่งการกระทรวงศึกษาธิการเป็นส่วนใหญ่ นโยบายในช่วงหาเสียง

กับนโยบายที่ประกาศนำมาบริหารประเทศจะเปลี่ยนแปลงไปเหลือเพียง 70% จากนโยบายเดิมเพราะในส่วนของรายละเอียดคงถูกตัดทอนให้ลดและสั้นลง มีนโยบายที่จำเป็นต้องทำให้เกิดผลเฉพาะด้านมากขึ้น

เมื่อศึกษาในรายละเอียดของนโยบายพรรคไทยรักไทยนโยบายทุกด้านเกือบทั้งหมดคิดใหม่ เป็นโครงการริเริ่มจัดตั้งใหม่ ความทันสมัย การลงทุนทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ คอมพิวเตอร์ สกูลเน็ต วิทยาลัยชุมชน อาชีวะที่ประกอบอาชีพได้ การฝึกอบรมครูด้านคอมพิวเตอร์ ภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และอื่นๆ แนวโน้มผลสำเร็จที่จะเกิดขึ้นตามนโยบายใหม่ โครงการริเริ่มเหล่านี้อาจมีผลเพียง 50% ของนโยบายทั้งหมดตามกรอบเวลา 4 ปีที่เป็นอายุของรัฐบาล นโยบายที่ล้าหน้าทันสมัย ยุคเสรีการแข่งขัน เทคโนโลยีก้าวหน้าอาจไม่สอดคล้องกับข้อเท็จจริงและวัฒนธรรมของข้าราชการที่มีพื้นฐานทางอนุรักษนิยม จารีตประเพณี ปัญหาเรื้อรังที่ไม่ได้รับการแก้ไข ความเคยชินเดิมที่มีอยู่นอกจากความไม่พร้อมของกลไกราชการแล้ว ในช่วงระยะเวลาปีแรกของการนำนโยบายไปปฏิบัติจะบังเกิดผลช้ามาก เพราะปัญหาการจัดอำนาจใหม่ การกระจายอำนาจการศึกษา โครงสร้างที่เล็กลงเป็นเอกภาพแต่หลากหลายทางปฏิบัติจะเป็นนโยบายที่เกิดขึ้นมากและต่อเนื่อง จำเป็นต้องศึกษาหาข้อมูลประชุมทำความเข้าใจ ดำเนินการเพื่อลดความขัดแย้งจนนโยบายหลักที่เป็นเรื่องทันสมัยจะไม่สามารถบรรลุผลสำเร็จได้

ในส่วนของพรรคประชาธิปัตย์นโยบายส่วนใหญ่ยึดกรอบสาระและเวลามาจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 สำนักงานปฏิรูปการศึกษา และกลไกของราชการเป็นพื้นฐานมาแต่เดิมอยู่แล้ว ผลงานแม้ไม่ได้เป็นรัฐบาลแต่สามารถนำมาอ้างอิงได้ เพราะกลไกข้าราชการต้องปฏิบัติตามข้อบังคับของกฎหมายอยู่แล้ว ความสำเร็จจึงดูมีมากกว่า

ในพรรคชาติไทยการคงไว้และส่งต่อกับนโยบาย 3 ด้านทั้งการปฏิรูปการศึกษา โครงการโรงเรียนสีขาว การศึกษาคนพิการให้ได้รับปฏิบัติต่อเนื่องไปมีความเป็นไปได้ แต่อาจต้องปรับวิธีการและมองการเชื่อมโยงสู่ระบบและกลไกอื่นมากขึ้น

พรรคความหวังใหม่ ในเชิงนโยบาย วิสัยทัศน์ โครงการต่างๆ การบริหารจัดการ มีความใกล้เคียงพรรคไทยรักไทยมาก แต่วิธีการจัดการเน้นระบบภาคเอกชน ธุรกิจมาก่อนการศึกษา การเป็นนโยบายสาธารณะของประชาชนยังแคบกว่าของพรรคไทยรักไทย สำหรับพรรคอื่นๆ นโยบายที่จะนำไปสู่การปฏิบัติจริงอาจเป็นไปได้

ยาก ส่วนใหญ่เน้นนโยบายพรรคใหญ่ดังเช่น พรรคไทยรักไทยและประชาธิปัตย์มีความครอบคลุมครบถ้วนอยู่แล้ว

วิเคราะห์เปรียบเทียบนโยบายด้านการศึกษาพรรคไทยรักไทยก่อน-หลังการจัดตั้งรัฐบาล

ในช่วงก่อนการเลือกตั้งวันที่ 6 มกราคม พ.ศ.2544 พรรคไทยรักไทยได้นำเสนอนโยบายด้านการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมโดยยึดหลัก “การศึกษาสร้างชาติ สร้างคน และสร้างงาน” การให้โอกาสคนไทยทุกคน ทุกเพศ ทุกวัยเรียนรู้ได้ มีการฝึกฝนอาชีพได้ตลอดชีวิต เพื่อให้มี “ปัญญา” เป็น “ทุน” ไว้สร้างงาน สร้างรายได้ สร้างความดีให้รอดพ้นจากวิกฤตทั้งปวง พรรคไทยรักไทยได้กำหนดเป้าหมายไว้ 2 ประเด็นหลัก หลักการ 4 ด้าน นโยบายด้านการศึกษา 9 ข้อ มาตรา การเร่งด่วน 8 เรื่อง 35 รายละเอียด นโยบายด้านศาสนา 6 ข้อ นโยบายด้านวัฒนธรรม 6 ข้อ และรายละเอียดอื่น ๆ หลังการจัดตั้งคณะรัฐบาล พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร ได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภาเมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2544 โดยมีนโยบายด้านการศึกษา 12 ข้อ ด้านศาสนา 3 ข้อ วัฒนธรรม 4 ข้อ (ดังมีรายละเอียดตามบทที่ 2,3) เพื่อให้เกิดความชัดเจนถึงความเหมือน/แตกต่าง การเพิ่มขึ้น/ลดลง การคงเดิม/เปลี่ยนแปลง ความเข้มข้น/เจือจางของนโยบายพรรคไทยรักไทย ได้ให้ความสำคัญกับการศึกษาไทยทั้งในเชิงนโยบายในช่วงก่อนการเลือกตั้ง หลังการเป็นรัฐบาล รัฐมนตรีที่ดูแลกำกับบริหารราชการทั้งในส่วนองกระทรวงศึกษาธิการและทบวงมหาวิทยาลัย ดังสาระที่สามารถวิเคราะห์เปรียบเทียบได้ดังต่อไปนี้

1. ในเชิงปรัชญา เป้าหมาย วาระแห่งชาติ นโยบายของรัฐบาลได้นำสาระสำคัญของนโยบายพรรคไทยรักไทยมากำหนดนโยบายสาธารณะที่แถลงต่อรัฐสภาในเรื่องการปฏิรูปการศึกษา สังคมแห่งความรู้สู่ระบบเศรษฐกิจฐานความรู้ โอกาสที่เท่าเทียมกันในการเรียนรู้ฝึกอบรม มีปัญญาเป็นทุนสร้างงาน สร้างรายได้ นำประเทศให้รอดพ้นจากวิกฤตเศรษฐกิจและสังคม ยึดหลักการศึกษสร้างชาติ สร้างคน และสร้างงาน การกำหนดเกริ่นนำในเชิงนโยบายแห่งชาติจึงค่อนข้างครบถ้วนสมบูรณ์ในเชิงสาระทั้งก่อนและหลังการจัดตั้งรัฐบาล

2. เมื่อพิจารณาในเชิงปริมาณของนโยบายการศึกษาพรรคไทยรักไทย 9 ข้อ มาตราการเร่งด่วน 35 ข้อรายละเอียดกับนโยบายที่รัฐบาลแถลงมีเพียง 12 ข้อ

จำนวนนโยบายด้านการศึกษาหายไปเกือบ 70% ในขณะที่เดียวกันนโยบายทางด้านศาสนา วัฒนธรรมลดลงเหลือ 50-60% เท่านั้น

3. สำหรับนโยบายการศึกษาของรัฐบาล 12 ข้อ ด้านศาสนา 3 ข้อ ด้านวัฒนธรรม 4 ข้อ ได้มีการปรับเปลี่ยนในเชิงกว้าง ครอบคลุม พื้นฐาน และได้ลดเนื้อหาสาระ ภาระผูกพัน กำหนดเวลา นโยบายบางเรื่องถูกตัดทอนออกไป ดังรายละเอียดนโยบายแต่ละข้อดังต่อไปนี้

3.1 เร่งจัดให้มีระบบและโครงสร้างทางการศึกษาที่มีคุณภาพ เป็นประโยชน์ต่อประชาชนทั้งปวงอย่างแท้จริง สาระที่เปลี่ยนและลดไปจากนโยบายเดิม คือ ลดปรับตาม พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ให้ทันตามกำหนดเวลาโดยรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง ส่วนที่เพิ่มขึ้นการตั้งคณะกรรมการ 3 ชุด คือ คณะกรรมการระดับเหนือกระทรวง ได้แก่ คณะกรรมการประสานการปฏิรูป ระดับกรรมการประสานงานระดับกระทรวงศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย และ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ระดับที่สามต่ำกว่ากระทรวง ทบวง คือ กรมต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงถ่ายโอนอำนาจ

3.2 เน้นคุณภาพ ประสิทธิภาพ และความเที่ยงธรรมในการบริหารจัดการการศึกษาทุกประเภท และทุกระดับตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงอุดมศึกษา มีการเปลี่ยนคำว่าความเสมอภาคเป็นความเที่ยงธรรม ครอบคลุมตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงอุดมศึกษา เน้นคุณภาพ 5 ส.(สะอาด สะดวก สะอาด สุขลักษณะ สร้างนิสัย) จัดทำข้อสอบมาตรฐานจากส่วนกลาง เพื่อวัดระดับความสามารถของเด็กในระดับชาติ ตั้งแต่ชั้น ป.3 ป.6 ม.3 และ ม.6

3.3 พัฒนาระดับเทคโนโลยีทางการศึกษาและเครือข่ายสารสนเทศ เพื่อเพิ่มและกระจายโอกาสทางการศึกษา ให้คนไทยทั้งในเมืองและชนบท นโยบายด้านนี้เป็นจุดเด่นและเป็นนโยบายสำคัญในช่วงหาเสียงของพรรคไทยรักไทย แต่รายละเอียดโครงการต่าง ๆ ถูกตัดทอนลงหมดเมื่อเป็นนโยบายรัฐบาลไม่ว่าจะเป็น การเร่งจัดตั้งสถาบันเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาแห่งชาติ เครือข่ายระบบคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต ไปโรงเรียนมัธยมศึกษาทุกแห่ง 2 ปี โรงเรียนประถมศึกษา 4 ปี รวมทั้งห้องสมุด ศูนย์การเรียนรู้ต่าง ๆ ฝึกอบรมครูบรรณารักษ์มีทักษะไอที พัฒนาสื่อเพื่อการศึกษาเพื่อคนทั่วไปรวมทั้งคนพิการ ผลักดันสถานศึกษา ห้องสมุดใช้คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต ราคาลด และอื่น ๆ

3.4 จัดให้มีวิทยาลัยชุมชน โดยเฉพาะในจังหวัดที่ยังขาดแคลนสถาบันอุดมศึกษาสิ่งที่ขาดหายไปคือระบบหลักสูตร 2 ปี เพื่อพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง การเทียบโอนการศึกษาในระดับอุดมศึกษา 4 ปี การมีวิทยาลัยชุมชนครบทุกจังหวัดภายในระยะเวลาต่อไป 4 ปี การระดมความร่วมมือกับเอกชน สถานประกอบการ หน่วยงาน ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมการจัดการศึกษา

3.5 ส่งเสริมและสนับสนุนให้ทุกฝ่ายร่วมรับผิดชอบการจัดการศึกษาและฝึกอบรม โดยรัฐเป็นผู้วางระบบ นโยบาย กำกับคุณภาพมาตรฐาน สนับสนุนและระดมทรัพยากร เตรียมความพร้อมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน เครือข่ายครอบครัว และอื่น ๆ รวมทั้งการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการหรือทุพพลภาพและผู้ด้อยโอกาส ในนโยบายข้อนี้เป็นการนำนโยบายเดิมมารวมกันหลายด้าน อย่างไรก็ตามข้อความ “โดยรัฐเป็นผู้วางระบบ นโยบาย กำกับคุณภาพมาตรฐานสนับสนุนและระดมทรัพยากร” น่าจะขัดกับมาตรา 9 วรรค 6 ใน พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ที่ระบุให้การจัดระบบโครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษาให้ยึดหลักดังนี้ (6) การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น นโยบายข้อนี้ต้องแก้ไข ยกเลิก เปลี่ยนแปลง เพราะนอกจากขัดแย้งกับตัวบทกฎหมายแล้ว ยังมองรัฐเป็นระบบผูกขาดการจัดการศึกษาดังเดิมไม่เปลี่ยนแปลงแม้แต่น้อย

3.6 สนับสนุนให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการศึกษาในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน มีการเปลี่ยนแปลงเล็กน้อยโดยลดตัดคำว่า เพื่อสร้างความสัมพันธ์กับประเทศต่าง ๆ และเพื่อรองรับการเปิดเสรีทางการศึกษา

3.7 ส่งเสริมให้เกิดบูรณาการทางการศึกษา ศาสนา ศิลปวัฒนธรรมและกีฬาในการให้การศึกษาอบรมแก่เด็กและเยาวชน นโยบายข้อนี้มีการเพิ่มกีฬาเข้าไปจากนโยบายเดิมเปลี่ยนจากการเน้นให้ประชาชน และเยาวชนเข้าถึงหลักธรรมในทุกศาสนาและยึดมั่นในสิ่งดีงามของวัฒนธรรมไทย มาเป็นการอบรมแก่เด็กและเยาวชนเท่านั้น

3.8 ปฏิรูปการเรียนรู้ โดยยึดหลักผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง หลักการเรียนรู้ด้วยตนเอง และหลักการเรียนรู้ตลอดชีวิต เน้นพลังความคิดสร้างสรรค์ การสร้างนิสัยรักการอ่าน การจัดให้มีห้องสมุด ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และสื่อการเรียนรู้ประเภท

ต่าง ๆ อย่างทั่วถึง นโยบายข้อนี้ไม่แตกต่างจากนโยบายเดิมมากนัก มีการเน้นพลังความคิดสร้างสรรค์ที่มาจากการประชุมสภาเยาวชนไทย ปี 2000 จุดเน้นที่หายไปมากคือ อุปกรณ์สื่อต่าง ๆ การจัดตั้งกองทุนการศึกษาของคนพิการและผู้ด้อยโอกาสกลุ่มต่าง ๆ

3.9 ส่งเสริมวิชาชีพครูให้มีศักดิ์ศรี เป็นที่ยอมรับนับถือและไว้วางใจจากสาธารณชน รวมทั้งพัฒนาและผลิตครูที่มีคุณภาพและคุณธรรม นโยบายข้อนี้มีการเปลี่ยนแปลงลดหายไปค่อนข้างมาก นับแต่เรื่องการพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่องพร้อมสวัสดิการและรายได้ตลอดจนการปรับโครงสร้างหนี้สิน การจัดตั้ง “กองทุนสงเคราะห์ครู” ปรับปรุงประสิทธิภาพสหกรณ์ออมทรัพย์ครูและโครงการ” พัฒนาสินเชื่อเพื่อพัฒนาหนี้สินครู” การพัฒนาครู 3 ปี ทุกคนต้องได้รับอบรมจนมีทักษะคอมพิวเตอร์และใช้อินเทอร์เน็ตได้ ครูอาจารย์ผ่านอบรมจนเข้าใจกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด ครูภาษาอังกฤษทุกคนต้องผ่านหลักสูตรเข้มข้นกับเจ้าของภาษา สรรหาคนเก่งและคนดีเป็นครู ให้ทุนนักเรียนมัธยมศึกษาที่เรียนดีและอื่น ๆ

3.10 ปรับปรุงหลักสูตรการศึกษา เพื่อให้เด็กและเยาวชนมีวินัย รั้งงาน และทำงานเป็น พัฒนาจุดเน้นหลักสูตรกลุ่มวิชาอาชีพและการงานมาเป็นหลักสูตรการศึกษาทั่วไป เน้นคุณลักษณะเด็กมีวินัย รั้งงาน ทำงานเป็น แต่คุณสมบัติสำคัญเรื่องนักเรียนที่จบการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ม.6) ทุกคนมีความสามารถพื้นฐานในการใช้ภาษาอังกฤษและอินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้ เพื่อพัฒนาตนเองซึ่งเป็นนโยบายสำคัญเน้นสังคมสารสนเทศ การแข่งขันกลับมิได้มีการเขียนไว้ในนโยบายของรัฐบาลแต่ประการใด

3.11 ให้โอกาสแก่ผู้สำเร็จการศึกษาภาคบังคับหรือมัธยมปลาย ผู้ว่างงานและผู้สูงอายุได้ฝึกงานอาชีพอย่างน้อย 1 อาชีพ พร้อมทั้งส่งเสริมให้เป็นผู้ประกอบการอิสระได้ นโยบายด้านนี้ยังเป็นจุดเด่นของนโยบายที่มีความสมบูรณ์และครบถ้วนตามเจตนารมณ์ทุกประการ

3.12 ปฏิรูปการอาชีวศึกษาให้มีคุณภาพยิ่งขึ้นและพัฒนาถึงระดับปริญญาตรี เพื่อตอบสนองต่อภาคเกษตร อุตสาหกรรมและบริการ รวมทั้งสนับสนุนให้ผู้เรียนได้เข้าฝึกทักษะในสถานประกอบการ โดยสาระของนโยบายไม่แตกต่างจากนโยบายเดิมมากนักแต่ขาดความสำคัญเรื่อง “การศึกษาอาชีพภาคประชาชน” ที่เป็นประเด็นหลักของนโยบาย การแก้ไขวิกฤตในการสร้างงาน สร้างรายได้ สร้างความดีให้รอดพ้นได้

3.13 ในส่วนของนโยบายพรรคไทยรักไทยที่ขาดหายไปหรือมีการกล่าวถึงน้อยมากในนโยบายรัฐบาลมีหลายเรื่อง คือ เรื่องการส่งเสริมการศึกษาระดับอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน การสร้างผลงานวิจัย คุณภาพบัณฑิต กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา การส่งเสริมการลงทุนเพื่อการศึกษา ปรับปรุงระเบียบราชการ เพิ่มแรงจูงใจระบบภาษีแก่ภาคเอกชนในการจัดการศึกษาและอบรม การออมระดับครอบครัว ด้วยการยกเว้นภาษีดอกเบี๋ย เงินสมทบพิเศษ เป็นต้น

4. นโยบายด้านศาสนามีการปรับเปลี่ยนรวมนโยบายเดิมของพรรคไทยรักไทยมาเป็นของรัฐบาลให้สั้นลง กระชับ นำนโยบายที่ใกล้เคียงกันมาเขียนใหม่ ดังเช่นนโยบายข้อ 1 ส่งเสริมและสนับสนุนศาสนศึกษาและศาสนทายาทเพื่อเผยแพร่วัฒนธรรม รวมทั้งสนับสนุนให้มีการพัฒนาศาสนสถานให้สะอาด ร่มเย็น สงบสุข เพื่อเป็นประโยชน์ด้านจิตใจต่อชุมชน เป็นการรวมนโยบายเดิมข้อ 5.3 และข้อ 5.6 เข้าด้วยกัน แต่ตัดรายละเอียด ประโยชน์สำคัญดังเช่น การส่งเสริมศาสนาพุทธ อิสลาม และคริสต์เพื่อสืบทอดวัฒนธรรมและศาสนทายาท รัฐบาลต้องสนับสนุนการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบ การมีประโยชน์ต่อชุมชนด้านจิตใจมากกว่าวัดดู เป็นต้น สำหรับนโยบายสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนได้ศึกษาวัฒนธรรม และร่วมประกอบพิธีกรรมทางศาสนามากขึ้น โดยเฉพาะกับสมาชิกในครอบครัว สาระเหมือนเดิมแต่เปลี่ยนคำจากมีศาสนาเป็นที่พึ่งทางจิตใจมาเป็นศึกษาวัฒนธรรม สำหรับนโยบายข้อที่ 3 เอื้อให้ศาสนิกชนต่างศาสนาร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ต่อส่วนรวม เพื่อความสามานฉันท์และเพื่อสันติธรรมในสังคม เป็นการเขียนรวมจากนโยบายเดิมข้อ 5.1 และข้อ 5.4 รวมกัน สำหรับนโยบายเดิมที่ตัดออกไปเลยคือข้อ 5.2 เดิมที่ระบุว่า ทุกคนมีสิทธิพื้นฐานในการประกอบพิธีกรรมทางศาสนาโดยไม่ล่วงละเมิดสิทธิผู้อื่นหรือขัดต่อศีลธรรมอันดีของปวงชน ซึ่งสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันเป็นอย่างยิ่ง

5. นโยบายด้านวัฒนธรรมของรัฐบาลมีการปรับลดและเขียนขึ้นใหม่เพียงแต่ลดรายละเอียดลงไป เขียนเป็นหลักการพื้นฐานมากขึ้น เน้นการนำวัฒนธรรมเป็นระบบอุตสาหกรรม รายได้ของประชาชน ประเทศมากกว่านโยบายเดิมของพรรคไทยรักไทยที่ให้ความสำคัญในเชิงอนุรักษ์และการปฏิบัติจริง ในส่วนเชิงอนุรักษ์และการปฏิบัติถูกตัดออกไปหมด ในนโยบายเดิม ข้อ 1 และข้อ 2 แต่เขียนขยายการอนุรักษ์และนำมาใช้ให้เกิดผลประโยชน์โดยเฉพาะทางเศรษฐกิจ เพิ่มเป็นนโยบายข้อ

2 ของรัฐบาล พัฒนาแหล่งวัฒนธรรม ศิลปวัตถุ และโบราณสถานให้เป็นแหล่งเรียนรู้ และแหล่งรายได้ของประชาชน และนโยบายข้อ 4 สนับสนุนให้อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเชิดชูและเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมไทยอย่างสมศักดิ์ศรีและสร้างสรรค์

นโยบายและทิศทางการศึกษาเพิ่มเติมจากการแถลงนโยบายของรัฐบาล

การแถลงนโยบายของรัฐบาล ภายใต้การนำของ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ต่อรัฐสภา ได้มีการแสดงความคิดเห็นอย่างกว้างขวางทั้งจาก ฝ่ายการเมือง นักวิชาการ ประชาชนและสื่อมวลชนในประเด็นที่สำคัญดังต่อไปนี้

1. การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี ตามมาตรา 43 ของรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2540 และมาตรา 10 ตาม พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ที่กำหนดให้ ประชาชนมีสิทธิได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานแบบให้เปล่า 12 ปี ปรากฏว่านโยบาย ของรัฐบาลมิได้เขียนถึงแม้แต่น้อย และแทบมิได้กล่าวถึงขั้นตอนรายละเอียด มาตรการต่าง ๆ ทั้ง ๆ ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งยวดที่จะมีการบังคับใช้ใน ปี พ.ศ.2545 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้ประมาณการค่าใช้จ่าย และ ประมาณการจำนวนนักเรียนในระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้สรุปจำนวนนักเรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2546-2550 พบว่า โดยภาพรวมจำนวนนักเรียน เพิ่มขึ้นจาก 13,754 พันคนในปี พ.ศ.2546 เป็น 14,465 พันคน ในปี พ.ศ.2550 คิดเป็นการเพิ่มเฉลี่ยร้อยละ 1.27 ต่อปี การเพิ่มขึ้นเนื่องจากการได้รับโอกาส ทางการศึกษาขั้นพื้นฐานกว้างขวางขึ้น สำหรับค่าใช้จ่ายการศึกษาขั้นพื้นฐานเพิ่มขึ้น จาก 187,370 ล้านบาทในปี พ.ศ.2546 เป็น 206,743 ล้านบาทในปี พ.ศ.2550 คิดเป็นอัตราเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.49 ต่อปี ด้วยปริมาณนักเรียนและค่าใช้จ่ายที่เพิ่มสูง มากขึ้น รัฐบาลจะดำเนินการเช่นไรในการเตรียมการ การคาดประมาณการ ความ พร้อมฐานะ งบประมาณของรัฐบาลที่มีนโยบายเร่งด่วน 9 ข้อ นับแต่การจัดตั้งกองทุน หมู่บ้านละ 1 ล้านบาท การจัดตั้งบรรษัทบริหารสินทรัพย์แก้ปัญหาหนี้เสีย การ จัดประกันสุขภาพทุกโรคครั้งได้ 30 บาท และอื่น ๆ ล้วนแต่เป็นนโยบายที่จำเป็นต้องใช้งบประมาณค่าใช้จ่ายสูงมาก การศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี ที่แทบไม่ได้กล่าวถึง ในนโยบายมากนัก น่าจะเป็นผลในทางปฏิบัติมากน้อยเพียงใด แม้จะได้มีบทบังคับ รัฐไว้อย่างชัดเจนก็ตามที

2. การแก้ไขปรับปรุงเปลี่ยนแปลงกฎหมายที่เกี่ยวข้องจำนวนเกือบ 100 ฉบับภายในระยะเวลาที่เหลือ 1 ปีกับ 5 เดือน ในเชิงของสถานิติบัญญัติที่จะออกกฎหมายให้ทันกับการปฏิรูปการศึกษาที่เป็นประเด็นว่ามีการเตรียมการในเรื่องนี้มากนักน้อยเพียงใด การประสานระหว่างฝ่ายบริหารของรัฐมนตรีกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและผู้วางแผนดังเช่นสำนักงานปฏิรูปการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติจะประมวลหมวดหมู่ จัดกลุ่มกฎหมายการเสนอร่างกฎหมายให้ทันกับวาระสมัยการประชุมของคณะรัฐมนตรี ผ่านการเห็นชอบของคณะกรรมการกฤษฎีกา การประชุมสถานิติบัญญัติ คณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่างกฎหมายต่าง ๆ การผ่านและยอมรับจากวุฒิสภา การประกาศบังคับใช้เป็นกฎหมายในราชกิจจานุเบกษา ในจำนวนกฎหมายที่เกี่ยวข้องมีมากแต่มีกรอบระยะเวลาสั้น กระชั้นชิดจะส่งผลทำให้การดำเนินการไม่อาจสำเร็จได้ เพราะที่ผ่านมากฎหมายหรือ พ.ร.บ.ทางการศึกษากว่าจะมีการประกาศใช้ได้ จะมีเวลาเฉลี่ยกฎหมายแต่ละฉบับ 1-2 ปี หรือมากกว่านั้น

3. การกำหนดมาตรการ ยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาที่มีขั้นตอน รายละเอียด กรอบเวลา และแผนปฏิบัติการต่างๆ ในนโยบายด้านการศึกษารัฐบาลได้เกริ่นนำและนโยบาย ข้อต้น ๆ ที่ให้ความสำคัญอย่างยิ่งกับแนวการปฏิรูปการศึกษา การปรับโครงสร้างระบบบริหารจัดการตามกรอบของรัฐธรรมนูญและพ.ร.บ.ศึกษาแห่งชาติ ก็ตามที่ แต่ไม่เห็นถึงการผูกพัน กิจกรรม การดำเนินการผ่าตัดการปฏิรูปการศึกษามากนัก การเชื่อมโยงกับมาตราต่างๆ ในเชิงตัวบทกฎหมายไม่ปรากฏสาระที่ถูกต้องเขียนบังคับและจำเป็นต้องปฏิบัติตามหลายเรื่อง แต่กลับปรากฏว่าขาดการกล่าวถึง ทั้งๆ ที่การปฏิรูปการศึกษาในองค์รวมเป็นวาระแห่งชาติ และเป็นนโยบายสาธารณะที่สำคัญอย่างยิ่งยวดที่จะต้องประกาศให้ประชาชนได้รับทราบ และเป็นนโยบายแรกๆ ทางการศึกษาที่จำเป็นต้องมีรายละเอียดขั้นตอนมากกว่านี้คู่ขนานกับนโยบายด้านอื่นๆ ที่รัฐบาลกลับให้ความสำคัญและมีรายข้อกำหนดมากกว่า ความพร้อมในเชิงการเตรียมการด้านกฎหมาย การเชื่อมโยง การประสานงาน การเข้าถึงสาระประเด็นสำคัญของเนื้อหาการปฏิรูปการศึกษาในเชิงองค์รวมทั้งหมด นับว่ามีการเตรียมการอยู่ในขั้นเริ่มต้นแทบทั้งสิ้น

4. การดำเนินนโยบายด้านการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สัมพันธ์เชื่อมโยงกับกระแสสังคม ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับปัญหาสังคมในมิติที่ซับซ้อนยุ่งยากและรุนแรงของเด็ก และเยาวชนไทย นับแต่การสานต่อ “โรงเรียนสีขาว” ที่มีนักเรียนนักศึกษาติดยาเสพติดสูงถึง 600,000 คน เด็กมั่วสุม นิยมความรุนแรง มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันสมควร วัตถุนิยม ปัญหาศีลธรรมเสื่อม การคลังไร้วัฒนธรรม ตะวันตกและญี่ปุ่น การละเมิดล่วงเกินทางเพศ ความยากจน ขัดสน การลาออกกลางคัน เด็กกำพร้าถูกทอดทิ้งพ่อแม่เสียชีวิตด้วยโรคเอดส์ การติดคุก สิทธิเด็ก ความรู้คู่คุณธรรม เป็นต้น

5. การเตรียมการครู 634,737 คนเข้าสู่ยุคปฏิรูปการศึกษา การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครูที่เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ ควบคู่กับระบบอำนาจนิยมในห้องเรียนไปสู่การเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นบุคคลสำคัญ พร้อมกับสร้างวัฒนธรรมกัลยาณมิตรของครูผู้สอน ผู้ช่วยเหลือ ให้คำแนะนำและการสนับสนุน การเตรียมครูจำนวนมากเกือบ 7 แสนคนเป็นกระบวนการที่รัฐต้องทุ่มเท ประสานงาน คิดโครงการระบบหลักสูตรต่าง ๆ การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจจากระบบ และสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งในระบบ นอกกระบบ และอัยาศัย การสร้างแรงจูงใจ เสริมสร้างเจตคติ ค่านิยมเก่า-ใหม่ให้สอดคล้องกับการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาในระดับต่าง ๆ

6. นโยบายด้านอุดมศึกษาไม่ปรากฏอยู่ในนโยบายของรัฐบาลมากนัก ทั้งในเชิงวิสัยทัศน์ แผนงาน โครงการต่าง ๆ ทั้ง ๆ ที่ในระยะ 2-3 ปีที่ผ่านมา มีข้อขัดแย้งและวิกฤตทางอุดมศึกษาหลายประการ นับแต่การนำมหาวิทยาลัยออกนอกระบบราชการให้เสร็จสิ้นภายในปี พ.ศ.2545 การประกันคุณภาพ โครงสร้างอุดมศึกษาใหม่ภายใต้กระทรวงศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม การขาดแคลนบุคลากร ตำแหน่งทดแทนอันเนื่องมาจากการมีมาตรการจำกัด ลดจำนวนข้าราชการพร้อมกันจนส่งผลต่อคุณภาพบัณฑิตสาขาต่างๆ การไม่ชัดเจนในระบบอุดมศึกษาเสรี แข่งขัน การจัดอันดับในยุคโลกาภิวัตน์ การธุรกิจอุดมศึกษาที่เร่งขยายปริมาณบางสาขาจนเกินจำนวนที่ต้องการ การหางานทำของบัณฑิตที่จบใหม่ในสภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจและอื่น ๆ

7. การส่งเสริมวิทยากร การศึกษาค้นคว้าวิจัย การสร้างองค์ความรู้ในเชิงสากล ควบคู่กับภูมิปัญญาท้องถิ่น จุดอ่อนของระบบเนื้อหา กระบวนการศึกษา การสนับสนุนด้วยเงินทุน การศึกษาวิจัย การแสวงหาคำตอบเพื่อแก้ปัญหาวิกฤตต่าง ๆ การเชื่อมโยงสัมพันธ์บูรณาการ โลกาภิวัตน์กับชุมชนท้องถิ่นนิยม หลักสูตรท้องถิ่น ชุมชนศึกษา และอื่น ๆ

8. การมองระบบโรงเรียนเป็นหน่วย (Units) ระดับล่างสุดที่มีความสำคัญ สูงสุดในการบริหารจัดการการศึกษา การถ่ายโอนอำนาจการศึกษาลงสู่ชุมชน ประชาชน คณะกรรมการการศึกษา การสร้างเครือข่ายระดับแนวราบ สภาดึกและเยาวชน การสร้างเสริมวัฒนธรรมประชาธิปไตย ธรรมนูญโรงเรียน การศึกษาในกลุ่มเด็กด้อย โอกาสในความหลากหลายแตกต่างทางวัฒนธรรม ชาติพันธุ์ และความพิการที่เกิดขึ้นของเด็ก

9. การเตรียมครูและผลิตครูเฉพาะสาขาเฉพาะด้าน ไม่ว่าจะเป็นการเตรียมครูทางด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ ไอทีการศึกษา กลุ่มคนพิการ ด้อยโอกาส การยกระดับปรับปรุงครูให้ทันกับวิทยาการสมัยใหม่ ปรับปรุงหลักสูตร ด้านวิชาการ การผลิตสื่อประสม กิจกรรมการเรียนรู้ ทักษะวิทยาศาสตร์ การตั้งคำถาม แหล่งความรู้ การเข้าสู่ทักษะทางภาษาด้านภาษาอังกฤษ คอมพิวเตอร์ และอื่น ๆ

10. การส่งเสริมภาคเอกชนเข้ามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ในนโยบาย ส่วนใหญ่ยังมองกลไกของราชการเป็นผู้จัดการศึกษา และรับผิดชอบการศึกษาเกือบทั้งหมด สำหรับภาคเอกชนมีการให้แนวทางน้อยมาก การส่งเสริมการมีส่วนร่วม การแบ่งระดับการศึกษา การสนับสนุนการลงทุน และอื่น ๆ ไม่ปรากฏเป็นนโยบาย และมาตรการใด ๆ ในรัฐบาลชุดนี้

บทที่ 5 :

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

ร

รัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2540 ได้กำหนดให้มีกฎหมายการศึกษาแห่งชาติขึ้นคือ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ที่มีเนื้อหาสาระมุ่งการปฏิรูปการศึกษาของประเทศให้ดียิ่งขึ้น นับแต่นั้นมาการดำเนินการทางการเมือง การศึกษามีการเปลี่ยนแปลง พัฒนาการรูปแบบที่แตกต่างชัดเจนมากยิ่งขึ้นตามลำดับ เกิดนวัตกรรมใหม่ทางการเมืองมากยิ่งขึ้น การนำเสนอนโยบายที่มาจากความต้องการของประชาชน การมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายจากระดับล่างขึ้นสู่บน การบริหารจัดการพรรคการเมืองมีความเป็น “สถาบัน” องค์กรที่มาจากความหลากหลายวิชาชีพ การนำเสนอบุคคลที่มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับเข้ามาในระบบสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประเภทบัญชีรายชื่อมากขึ้น มีการกำหนดนโยบายการศึกษาเป็นวาระแห่งชาติ การปฏิรูปการศึกษาเป็นแนวทางที่ทุกพรรคการเมืองเห็นสอดคล้องตรงกันว่าเป็นนโยบายสำคัญที่จำเป็นต้องสนับสนุนส่งเสริม ผลักดันให้เกิดขึ้นให้ได้ สำหรับการศึกษานโยบายการศึกษาของพรรคการเมืองที่ได้รับการเลือกตั้งเข้ามาสามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังต่อไปนี้

สรุปผลการศึกษา

1. ในช่วงการปฏิรูปการเมือง การศึกษา การเปลี่ยนผ่านจากระบบเก่าสู่ระบบใหม่ นโยบายพรรคการเมือง กระแสประชาชน รายชื่อนักการเมืองมีผลต่อการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งในระบบเขตเลือกตั้งและระบบบัญชีรายชื่อ จำนวนสมาชิกที่ได้รับการเลือกตั้งเข้ามาสะท้อนความแตกต่างของพรรคการเมืองได้ทั้งในเชิงของขนาด ความนิยม และคุณภาพของนโยบายพรรคการเมืองทุกพรรคนำเสนอการศึกษาเป็นวาระแห่งชาติด้วยการให้ความสำคัญ

สำคัญในการสนับสนุนผลักดันการปฏิรูปการศึกษาตามแนว พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 เป็นลำดับแรก สำหรับนโยบายด้านไอทีการศึกษา คอมพิวเตอร์ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ การเตรียมประเทศเข้าสู่ความทันสมัย การปลดปล่อยหนี้สินครู การศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี วิทยาลัยชุมชน การศึกษาอาชีวศึกษา การมีงานทำและการส่งเสริมวิชาชีพครูเป็นนโยบายและทิศทางใหม่ของการศึกษาไทย

2. นโยบายการศึกษาของพรรคการเมืองที่ได้รับความนิยมสูงจะมีลักษณะการกำหนดวิสัยทัศน์ไว้ชัดเจน ผู้นำพรรคเห็นความสำคัญของการศึกษา การเชื่อมโยงกับระบบอื่น การร่างนโยบายมีคณะบุคคลที่รับผิดชอบเน้นการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย ประชาชนระดับล่าง ติดตามความเคลื่อนไหว ปัญหาทางการศึกษาด้วยกิจกรรม วิชาการสาธารณะ รูปแบบนำเสนอน่าสนใจด้วยสื่อที่หลากหลายยาวนานต่อเนื่อง สร้างนวัตกรรมและการปฏิรูปการศึกษา มีความชัดเจนบังเกิดผลไปสู่การเปลี่ยนแปลงปฏิบัติได้ เกิดทางเลือกใหม่ และการสื่อสารที่ง่ายสั้นกระชับตรงกับ ปัญหาความสนใจและความต้องการของประชาชนโดยทั่วไป

3. พรรคการเมืองที่ได้รับการเลือกตั้ง มีจุดเด่นและจุดด้อยในนโยบายการศึกษา กล่าวคือ พรรคไทยรักไทยมีสาระสู่ความเป็นสากล การศึกษาระดับกลางกับการมีงานทำ ไอทีศึกษา พร้อมกับการนำวิธีบริหารจัดการในเชิงภาคเอกชนมีอาชีพ การผสมผสานของนักวิชาการ นักการเมือง นักสื่อสารการตลาดเข้ามาดำเนินการทางการเมือง

จุดที่เป็นข้ออ่อนคือนโยบายด้านการปฏิรูปการศึกษาตามกรอบ พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มีเพียงการสนับสนุนตามกรอบ ขาดรายละเอียด มาตรการต่างๆ การเชื่อมโยงนโยบายส่วนใหญ่เป็นการริเริ่มใหม่ กับการปฏิรูปการศึกษาอาจไม่สอดคล้องและประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร

พรรคประชาธิปัตย์เน้นกระบวนการรัฐสวัสดิการ กลไกราชการ หลักการทางการศึกษามีจุดแข็งที่ให้ความสำคัญการปฏิรูปการศึกษาครบทุกด้านตาม พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ซึ่งจะเชื่อมต่อกับหน่วยวางแผนสำนักงาน ปฏิรูปการศึกษาและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้ดี แต่จุดที่ด้อยน่าจะเป็นนโยบายในเชิงหลักการที่ควรจะเป็นวิชาการมากกว่าเป็นนโยบายทางการเมืองการศึกษา ติดกรอบระบบราชการ และขาดนวัตกรรมความเป็นสากล

พรรคความหวังใหม่มองนโยบายในเชิง ปริมาณ โครงการลงทุน การปฏิรูปการศึกษาเฉพาะตน ด้วยกระบวนการบริหารจัดการภาคเอกชน ความรวดเร็ว

ประสิทธิภาพ แต่มีจุดน่าเป็นห่วงคือ ความพร้อมเป็นไปได้ของระบบราชการ คุณภาพของผู้เรียน และความสอดคล้องการปฏิรูปการศึกษาของพรรคความหวังใหม่กับหน่วยวางแผนที่แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง

พรรคชาติไทยมองการปฏิรูปการเมือง ปฏิรูปการศึกษา ปฏิรูปชนบทเป็นระบบต่อเนื่อง แต่ขาดรายละเอียดยุทธศาสตร์ และแนวทางปฏิบัติ เป็นเพียงการชูประเด็นทางการเมืองเสียมากกว่าพรรคชาติพัฒนาเน้นเด็ก 3 ภาษาสู่สากล แก้ปัญหาหนี้สินครู สนับสนุนกีฬา นโยบาย การศึกษา ยังเป็นเฉพาะด้านที่เน้นปัญหาความต้องการเฉพาะเรื่ององค์รวมนโยบายมีน้อย ขาดมิติการปฏิรูปการศึกษา

สำหรับพรรคถิ่นไทยพรรคราษฎรและพรรคเสรีธรรมเป็นนโยบายสนับสนุนกลุ่มเป้าหมายทางด้านแรงงาน ระดับภูมิภาคท้องถิ่นเฉพาะพื้นที่ นโยบายยังเป็นอนุระบบของนโยบายด้านอื่นๆ

4. ความสำเร็จและความล้มเหลวของนโยบายการศึกษาของพรรคไทยรักไทย ในรายละเอียดของนโยบายช่วงก่อนการเลือกตั้งและหลังการจัดตั้งรัฐบาลแล้ว จะมีการเปลี่ยนแปลงไม่มากนักจากเดิมที่นำเสนอต่อประชาชน ความสำเร็จมีผลจากการที่ผู้นำประเทศให้ความสำคัญกับบุคคล นโยบาย กระทรวงศึกษาธิการมาดูแลบริหารเอง ความมั่นคงเสถียรภาพของรัฐบาล คุณภาพความเป็นมืออาชีพของรัฐมนตรี ระบบบริหารจัดการความขัดแย้งลงตัว การตัดสินใจดี ประสานงานเข้าใจตรงกันกับหน่วยวางแผน หน่วยปฏิบัติ องค์กรวิชาชีพ กระแสการมีส่วนร่วมติดตามตรวจสอบของประชาชน สำหรับความล้มเหลวล่าช้าเกิดจากการต่อต้านของระบบราชการ รัฐมนตรีปฏิรูปโครงสร้าง ระบบบริหารจัดการ สร้างวัฒนธรรมใหม่ทางการศึกษาไม่สำเร็จ ความแตกต่างขัดแย้งของกฎหมายการกระจายอำนาจการศึกษา การตัดสินใจล่าช้า ประนีประนอมทางการศึกษา รัฐบาลขาดงบประมาณต่อโครงการใหม่ การปฏิรูปวิชาชีพครูล้มเหลว และกระแสนิยมของประชาชนลดลงอย่างรวดเร็ว

5. นโยบายการศึกษาส่วนใหญ่ 80% เป็นเรื่องใหม่ โครงการริเริ่ม การลงทุนทางงบประมาณสูง ผลที่เกิดขึ้นอาจมีเพียง 50% ที่เป็นไปได้ทั้งนี้เกิดจากปัญหาข้ออุปสรรคในเรื่องความแตกต่างของนโยบายที่เป็นแนว “คิดใหม่ ทำใหม่” และ “การศึกษาสร้างชาติ สร้างคน สร้างงาน” กับกลไกของระบบราชการที่เป็นอนุรักษ์นิยม วัฒนธรรมข้าราชการ และการไม่นิยมการเปลี่ยนแปลง นโยบายการศึกษารัฐมนตรีที่ดูแลรับผิดชอบ กลไกระบบราชการไม่สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันและมีผลต่อ

ความเป็นไปได้ที่อาจเกิดขึ้นเฉพาะด้าน การเป็นตัวอย่าง โครงการนำร่องแต่ภาพรวมของนโยบายเกิดตามวาระของรัฐบาลในช่วงเวลาเพียงสั้นๆ และสูญหายไปเมื่อมีรัฐบาลใหม่เข้ามา

6. ยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาตามวาระแห่งชาติมีการระบุในทุกพรรคการเมือง แต่ผลสำเร็จอาจเกิดขึ้นได้ยากยิ่ง ความเข้าใจในเชิงกรอบกฎหมาย การปฏิบัติตาม การเปลี่ยนแปลงในเชิงโครงสร้างระบบบริหาร ทรัพยากรบุคลากร การศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี การสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นบุคคลสำคัญ การปรับปรุงการสอนของครู การกระจายอำนาจทางการศึกษา การแบ่งพื้นที่การศึกษา และอื่นๆ ที่ต้องดำเนินการตามขั้นตอนของ พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ยังขาดรายละเอียด ความชัดเจน แนวทางเป็นส่วนใหญ่ ทั้งๆ ที่ทุกเรื่องล้วนเป็นนโยบายที่ต้องได้รับการส่งเสริม สนับสนุนผลักดันให้เกิดขึ้น ยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาในเชิงวาระแห่งชาติจึงไม่มีในขณะนี้ การดำเนินการจำเป็นต้องประสานทำความเข้าใจทั้งในระบบข้อมูล การตัดสินใจที่ถูกต้อง การยอมรับการเปลี่ยนแปลง กระบวนการคิดใหม่ และลดข้อขัดแย้งอันเนื่องจากอำนาจ ผลประโยชน์ ตำแหน่ง กระแสทางการเมืองให้ลดน้อยลง การปฏิรูปการศึกษาจะดำเนินไปอย่างมีทิศทางเป้าหมาย อันเป็นวาระแห่งชาติต้องประกอบสำคัญนับแต่การสนับสนุนของผู้นำประเทศ กฎหมายการศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชน คุณภาพของผู้เรียนอยู่ในขั้นเริ่มต้นที่มีแนวโน้มของความสำเร็จได้ ถ้าทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเข้าใจองค์รวมของการศึกษาในอนาคตได้

7. วิสัยทัศน์ความคิดเห็นของนักการเมือง คุณภาพในเชิงวิวุฒิ คุณวุฒิ ความชำนาญ ประสบการณ์ของนักการศึกษา การคัดเลือกบุคคลในการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ การชี้แจงถามตอบปัญหาข้อขัดแย้งทางการศึกษา พรรคการเมืองได้มีการจัดหาบุคคลที่เหมาะสม นักบริหารการศึกษาเป็นที่ยอมรับเสนอต่อประชาชนควบคู่กับนโยบายด้านการศึกษา ในหลายพรรคเห็นความสอดคล้องในเชิงนโยบายของพรรคสัมพันธ์กับเหตุผลของบุคคลมากกว่า การกำหนดนโยบายการศึกษาเป็นเบื้องต้น แนวโน้มการปฏิรูปการเมืองมีผลต่อการปฏิรูปการศึกษา นโยบายวาระแห่งชาติ และตัวบุคคลที่จะเข้ามาดูแลกำกับศึกษามากยิ่งขึ้น

8. นโยบายศึกษานำเสนอวิสัยทัศน์ เป้าหมายทิศทาง กระบวนการบริหารจัดการ โครงการต่างๆ ทรัพยากร งบประมาณ ล้วนแต่มุ่งสู่รัฐผ่านกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้ดำเนินการแทบทั้งสิ้นในแนวคิดรัฐเป็นผู้ลงทุน สวัสดิการ ภาคธุรกิจ

เอกชน การแข่งขัน โลกาภิวัตน์ ความทันสมัย และอื่นๆ นโยบายที่ขาดหายไปแต่มีความสำคัญอย่างยิ่งทั้งในเชิงรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2540 พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 คือ การศึกษาทางเลือกและเฉพาะทาง การมีส่วนร่วมของประชาชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น การศึกษานอกระบบ อัจฉริยะ ในภาพรวมประชาชนยังมีบทบาทต่ำในการบริหารจัดการด้วยตนเอง การกำหนดนโยบายที่ต้องการ ภาวการณ์ศึกษา การสนับสนุนทรัพยากร การติดตามตรวจสอบในแทบทุกระดับของคณะกรรมการที่จัดตั้งขึ้น การจัดการศึกษาตามนโยบายส่วนใหญ่ภาครัฐการยังเป็นผู้ดำเนินการมากกว่าภาคประชาชนเป็นอันมาก

9. การมองผู้เรียนเป็นบุคคลสำคัญในเชิงคุณภาพการเรียนรู้ในมิติ 3 ด้าน ได้แก่ ความเป็นสากล 3 ภาษา เด็กกับการมีงานทำ และเด็กยากจนขาดโอกาส นโยบายทุกพรรค เชื่อมโยงสู่ปัญหาเสาหลักสี่ในเด็กและเยาวชน ค่านิยม วัฒนธรรมต่างชาติ วัตถุนิยม ระบบคุณค่าเก่าใหม่ ครอบครัวศึกษา สิทธิเด็ก ศิลธรรม การปรับเปลี่ยนกระบวนการคิด เนื้อหา ทักษะ เจตคติ การปฏิบัติจริงในระบบหลักสูตรของโรงเรียน การเพิ่มโอกาสและลดความแตกต่างทางการศึกษาของเด็กพิเศษ เด็กพิการ เด็กด้อยโอกาสกลุ่มต่างๆ

10. การพัฒนากองวิชาชีพรูเป็นวิชาชีพชั้นสูง การปลดหนี้สินครู การพัฒนาครูให้มีเกียรติและศักดิ์ศรี ใ้ประกอบวิชาชีพรู การแยกบัญชีเงินเดือน การจัดตั้งสภาวิชาชีพรู การกำหนดคุณลักษณะ จริยธรรม สร้างองค์ความรู้ การปฏิรูประบบการผลิต การหาคนดีคนเก่งเข้าสู่วิชาชีพรู การส่งเสริมครูอย่างเป็นระบบ การเตรียมครูในสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ เด็กพิเศษและอื่นๆ การสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ ความพึงพอใจในสังกัดที่เป็นอยู่

ข้อเสนอแนะต่าง ๆ

ก. **การเมืองบริหารจัดการ**

1. นโยบายด้านการศึกษาของพรรคการเมืองแต่ละพรรคมีความแตกต่างกันมาก ทั้งในเชิงวิสัยทัศน์ เนื้อหาสาระ รูปแบบดำเนินการ กระบวนการนำเสนอสู่ประชาชน

ข้อผูกพัน กรอบของเวลาและอื่นๆ ความแตกต่างดังกล่าวมีผลต่อการเลือกตั้ง ความนิยมชมชอบ การตัดสินใจ และจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เข้ามาทั้งในระบบบัญชีรายชื่อและเขตพื้นที่เลือกตั้ง การกำหนดนโยบายจึงเป็นสิ่งสำคัญทั้งในเชิงปฏิบัติการเมือง การศึกษาด้วยการเน้นการมีส่วนร่วมจากประชาชน ฐานของสังคมระดับล่างสุด ประชาพิจารณ์กว้างขวาง มีกิจกรรมวิชาการสนับสนุน และผ่านการคัดเลือกตรวจสอบ การศึกษาความเป็นไปได้แล้วจึงเข้าสู่กระบวนการเป็นวาระแห่งชาติของพรรคการเมือง การกำหนดนโยบายของพรรคการเมืองต่อไปจึงเป็นเรื่องที่ต้องพิถีพิถัน ให้ความสำคัญมีการพัฒนาเป็นขั้นตอน เสนอทางเลือกใหม่ มีแนวคิดปฏิรูปเข้าถึงความต้องการประชาชน การนำเสนอนโยบายด้านการศึกษาจะมีส่วนสำคัญต่อการกำหนดบทบาทของพรรคการเมือง คุณภาพประชากร และสังคมการศึกษาของประเทศต่อไป

2. การให้ความสำคัญมากขึ้นในนโยบายทางด้านการศึกษาในช่วงระหว่างการหาเสียงเลือกตั้งและหลังการเลือกตั้ง การจัดตั้งรัฐบาล การคัดบุคคลที่เป็นที่ยอมรับ มีวิสัยทัศน์ ความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการการศึกษา ในภาพรวมทุกพรรคการเมืองจะให้ความสำคัญทางด้านการศึกษาอยู่ในระดับกลางๆ ลงมา แต่ส่วนใหญ่มักให้ความสำคัญทางด้านการคลัง เศรษฐกิจ ความมั่นคง การส่งออกมากกว่าทางด้านสังคม การศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม บุคลากรมีทางเลือกน้อย คุณภาพต้องมีความเชื่อมั่น ตัดสินใจดีมีวุฒิภาวะต่อความยุ่งยากซับซ้อนทางการศึกษาที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

3. การบริหารจัดการ การเปลี่ยนแปลงเพื่อให้นโยบายด้านการศึกษาเกิดผลลงสู่ภาคประชาชน จำเป็นอย่างยิ่งต้องปฏิรูประบบราชการ การปรับเปลี่ยนโยกย้ายบุคคลให้เหมาะสมกับแนวนโยบายและการปฏิรูปการศึกษา ต้องกล้าตัดสินใจ ผลักดันและสนับสนุนหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านนโยบาย แผนดำเนินงานอย่างเต็มที่ เปิดรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน สื่อมวลชน นักวิชาการ และอื่นๆ

4. พรรคการเมืองต้องถือเป็นโอกาสในการสร้างผลงานทางการศึกษาอย่างเต็มที่ด้วยปัจจัยที่ดีเด่นสนับสนุนหลายอย่าง ความมั่นคงเสถียรภาพของรัฐบาลมีมาก รัฐมนตรีมีเอกภาพมาจากน้อยพรรคร่วมรัฐบาล ประชาชนสนใจในตัวนโยบายด้านการศึกษาและอื่นๆ มีระบบบริหารจัดการเป็นมืออาชีพ มีความชำนาญด้านภาคเอกชน

เทคโนโลยี มีคณะทำงานที่รับรู้ปัญหาการศึกษาทุกด้าน ปัจจัยเหล่านี้จะง่ายต่อการผลักดันนโยบายด้านการศึกษาให้เห็นผลงานรวดเร็วขึ้นด้วยการผสมผสานระหว่างนโยบาย กฎหมายการศึกษา การปฏิรูปการศึกษาที่ลงตัวสอดคล้องกัน

5. การเขียนนโยบายด้านการศึกษาพรรคการเมืองส่วนใหญ่เขียนออกมาในเชิงหลักการ ความน่าจะเป็นทางการศึกษา กระแสปัญหาเฉพาะด้านมากกว่าการเป็นนโยบายที่ต้องแสดงวิสัยทัศน์ ระบุโครงการใหม่ งบประมาณ การแก้ไขปัญหา การปฏิรูปกรอบเวลาของการปฏิบัติการเขียนต้องมีคณะกลุ่มบุคคลที่หลากหลายวิชาชีพ มองความสัมพันธ์เชื่อมโยงและมีพัฒนาการของนโยบายตามลำดับขั้นจนเป็นที่ยอมรับของประชาชนทั่วไป

ข. การปฏิรูปการศึกษา

1. นโยบายการปฏิรูปการศึกษาเป็นความสำคัญสูงสุดที่ได้รับการยอมรับจากทุกพรรคการเมืองแต่ขาดรายละเอียด ความเข้าใจตรงกัน การประสานเชื่อมโยงกับหน่วยงานดังเช่นสำนักงานปฏิรูปการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติให้เกิดการผลักดัน สนับสนุน ความต่อเนื่อง เป็นวาระแห่งชาติปรับโครงสร้างระบบบริหารใหม่ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 เพื่อให้เกิดวัฒนธรรมใหม่ทางการศึกษา และยังเป็นพื้นฐานตัวส่งเสริมช่วยให้นโยบายด้านอื่นง่ายต่อการดำเนินการให้เกิดความสำเร็จได้

2. ความเข้าใจตรงกันระหว่างฝ่ายการเมืองกับสถาบันองค์กรที่เตรียมการเรื่องปฏิรูปการศึกษาขาดความเข้าใจตรงกัน ข้อมูลแตกต่างกัน พรรคการเมืองมีรายละเอียดเทคนิควิธีการไม่เพียงพอต่อการขยายสนับสนุนเรื่องนี้มากนัก นอกจากนั้นเอกสารที่นำเสนอเรื่องการศึกษาที่มีความยากทางเทคนิคกระบวนการ มีจำนวนมากต่อการศึกษาทำความเข้าใจ เพื่อช่วยในการตัดสินใจเป็นอุปสรรคมาก การนำเสนอจึงต้องง่าย สั้นกระชับ สร้างวิสัยทัศน์และแนวคิดในเวลารวดเร็ว มีทางเลือกของการตัดสินใจและการให้ข้อเปรียบเทียบต่างๆ ครบทุกด้านของความคิดเห็นที่แตกต่างกัน

3. นำเรื่องของนโยบายการศึกษาด้านปฏิรูปการศึกษาเป็นวาระแห่งชาติควบคู่กับนโยบายพรรคการเมือง ดังเช่น การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี วิทยาลัยชุมชน สคูลเน็ต การเตรียมครูด้านคอมพิวเตอร์ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์

ภาษาอังกฤษ และอื่นๆ ต่อจากนั้นนำมาเรียงลำดับความสำคัญ จัดกลุ่มนโยบายและแผนงานระยะเวลาที่ก้าวหน้าและผลสำเร็จ วางนโยบายหลักการและวิธีการปฏิรูปการศึกษาให้ถูกต้องมั่นคงในระยะแรก การสานต่อด้วยความเข้าใจตรงกันในระยะยาวของฝ่ายการเมือง

4. การจัดตั้งคณะกรรมการหลายฝ่ายเข้ามาดูแลเรื่องการกระจายอำนาจทางการศึกษานบนความเข้าใจตรงกัน ช่วยเหลือร่วมมือกันระหว่างองค์กรส่วนท้องถิ่นกับองค์กรครูในพื้นที่ลดความขัดแย้งเพื่อศึกษาหารูปแบบคณะกรรมการการศึกษาในพื้นที่ร่วมกัน

ค. **การศึกษาภาคประชาชน สื่อมวลชน**

1. ประชาชน สื่อมวลชน นักวิชาการต้องติดตามตรวจสอบ เฝ้าระวังนโยบายการศึกษาทุกด้าน ข้อตกลงทางสังคม การปฏิบัติตามที่เสนอไว้ การพบปะกันเพื่อนำเสนอความก้าวหน้า ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในเชิงวิพากษ์วิจารณ์ การเปิดกว้างยอมรับความคิดเห็น การเป็นเวทีประชุมหาข้อสรุปจากประเด็นทางกฎหมาย การกระจายอำนาจการศึกษา พื้นที่การศึกษา และอื่นๆ

2. การศึกษาน่าจะเป็นพื้นฐานของกิจกรรมการเมืองภาคประชาชนที่เข้ามาดูแลรับผิดชอบการสนับสนุน การมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบ การช่วยเหลือท้องถิ่นให้มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง สื่อมวลชนต้องสะท้อนความคิดเห็น ความต้องการของครูส่วนใหญ่ ประชาชนจำนวนมากผ่านองค์กรวิชาชีพ สถาบัน และพรรคการเมืองมากยิ่งขึ้น

3. การศึกษาภาคประชาชนระดับล่าง พรรคการเมืองต้องเร่งขยายฐานการเมืองระดับท้องถิ่นให้มีคุณภาพในเชิงธรรมรัฐที่เน้นความโปร่งใส (Transparency) ความน่าเชื่อถือ (Accountability) ความยุติธรรม (Social Justice) และการมีส่วนร่วมของประชาชน (Active Participation) เชื่อมโยงกับการกระจายอำนาจพื้นที่การศึกษา บทบาทหน้าที่ในการสนับสนุนด้านการศึกษา ประชาชนมีอำนาจและบทบาทอย่างแท้จริงในการกำหนดการจัดการศึกษาของตนเองได้ มีคณะกรรมการที่มาจากหลายหลายวิชาชีพเป็นตัวแทนกรรมการศึกษาในทุกระดับที่เกี่ยวข้อง

ง. **ความคิดเห็นเพิ่มเติม พรรคการเมือง สื่อมวลชน ประชาชน และอื่น ๆ**

1. นโยบายของพรรคการเมืองด้านการศึกษา มีผลโดยตรงต่อจำนวนของส.ส. ที่ได้รับการเลือกตั้งเข้ามา รวมทั้งปัจจัยที่สำคัญคือจำนวนเงินมากมายที่แตกต่างกันที่ทุ่มลงสู่พื้นที่เขตเลือกตั้ง มีผลต่อการตัดสินใจของประชาชนด้วย การเมืองในระยะปฏิรูปเปลี่ยนผ่านจึงต้องใช้เวลาอีกระยะหนึ่ง ซึ่งจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับเรื่องการปฏิรูปการศึกษาซึ่งล้วนเชื่อมโยงกับวิกฤตทางการเมือง เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม รัฐควรเน้นการปฏิรูปการศึกษาตามกรอบของ พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ 2542 เพื่อเป็นพื้นฐานสำคัญของคุณภาพประชากรทั้งประเทศให้ดียิ่งขึ้น อันจักส่งผลให้วิกฤตและปัญหาต่าง ๆ จะไม่รุนแรงมากกว่าที่เป็นอยู่ดังเช่นในอดีตปัจจุบันและอนาคตของสังคมไทย

2. การปฏิรูปการศึกษาจำเป็นต้องกำหนดรายละเอียดการมีส่วนร่วมของประชาชนเพิ่มมากขึ้น คุณภาพผู้เรียนเพื่อสร้างเครือข่ายของชุมชน พื้นที่การศึกษากิจกรรมการเรียนรู้ วัฒนธรรมการเรียนรู้ภาคประชาชนในแนวทางที่จัดการศึกษาด้วยตนเอง ความตื่นตัวในการติดตามตรวจสอบ การพัฒนาหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่น คณะกรรมการการศึกษาระดับต่าง ๆ ล้วนเป็นปัจจัยที่น่าจะหยิบยกขึ้นมาชี้้นำ การเตรียมความพร้อมในระดับล่างสุด พลังการเมืองการศึกษาภาคประชาชน การมีส่วนร่วมระดับรากหญ้า (Platform) ต้องได้รับพัฒนาและส่งเสริมมากกว่านี้

3. นโยบายสำคัญของรัฐบาลชุดนี้น่าจะประกอบไปด้วยองค์ประกอบ 4 ด้าน

- การปฏิรูปการศึกษาที่เป็นวาระแห่งชาติ การจัดประชุมระดับชาติที่จุดประกายสังคมไทยให้ตื่นตัว สนใจ และมีส่วนร่วมขยายวงกว้างให้มากยิ่งขึ้น
- การเตรียมการตามที่กฎหมายระบุไว้ตามกรอบเวลาของรัฐธรรมนูญ 2540 และ พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ 2542 ดังเช่น การศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี การกระจายอำนาจทางการศึกษา เป็นต้น
- การแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนที่วิกฤตทางศีลธรรม ยาเสพติดในเด็ก 6 แสนคนวัฒนธรรมต่างชาติ เพศศึกษา ความรุนแรง การขายบริการ และอื่น ๆ
- นโยบายเฉพาะด้านที่นำเสนอต่อรัฐสภา การจัดวิทยาลัยชุมชนหลักสูตร 2 ปี ไอทีการศึกษา อินเทอร์เน็ตในโรงเรียนประถมศึกษา มัธยมศึกษา ฯลฯ

4. นโยบายการศึกษาของรัฐบาลรับได้ครึ่งหนึ่งของนโยบายทั้งหมด ความชัดเจนในการรองรับการปฏิรูปการศึกษาไม่มีมาตรการและขั้นตอนใด ๆ ทั้งสิ้น การเตรียมการสร้างความพร้อมของบุคลากรเกือบ 7 แสนคน เพื่อเป็นแกนหลักของการปฏิรูปการเรียนรู้ การสร้างความมั่นใจเพื่อไม่ให้เกิดความวิตกกังวลในกลุ่มข้าราชการระดับสูงกับการปรับโครงสร้างใหม่ของกระทรวงศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมภายใต้กรอบเวลา 18 เดือน นอกจากนี้ประเด็นสำคัญการเตรียมระดมทรัพยากร งบประมาณมาจากแหล่งใดในการปฏิรูปการศึกษาที่รัฐจำเป็นต้องใช้งบประมาณมหาศาล ในขณะที่รัฐบาลได้ทุ่มเทงบประมาณลงไปสู่นโยบายเรื่องรักษาพยาบาลทุกโรค 30 บาท กองทุนหมู่บ้านละ 1 ล้านบาท พักหนี้เกษตรกร 3 ปี และอื่น ๆ ท้ายสุดงบประมาณจะถูกแย่งลงไปสู่นโยบายเหล่านี้จนงานปฏิรูปการศึกษาดำเนินการด้วยความขัดสนและอาจล้มเหลวในที่สุด ในนโยบายของรัฐบาลไม่ได้มีการเตรียมการเรื่องโรงเรียนเป็นฐาน (School Based) เพื่อเป็นหน่วยสำคัญที่สุดของการรองรับเรื่องการกระจายอำนาจทางการศึกษาแม้แต่น้อยทั้ง ๆ ที่เป็นเรื่องต้องเตรียมการอย่างรีบด่วน

5. การให้ความสำคัญของการปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นการเรียนรู้ด้วยตนเอง การศึกษานอกสถานที่ การลงภาคสนาม การปฏิบัติจริง การทดลอง การสังเกต การเข้าแหล่งความรู้ที่เป็นธรรมชาติ การจดบันทึก การอภิปรายซักถาม การตั้งคำถาม เพื่อสืบเสาะของผู้เรียนจนเป็นนิสัย และอื่น ๆ ในนโยบายของรัฐบาลกำหนดการปฏิรูปการเรียนรู้เขียนกว้างเกินไป ขาดจุดเด่นและจุดเน้นของกระบวนการศึกษาเรียนรู้ของครูและนักเรียนไปมากทั้ง ๆ ที่เป็นการเน้นผู้เรียนเป็นบุคคลสำคัญของการศึกษา

6. การทบทวน ทวงถาม และการแจกแจงนโยบายที่หายไปของพรรคไทยรักไทย ก่อนและหลังการจัดตั้งรัฐบาล ดังเช่นนโยบายเรื่องห้องสมุดเครือข่ายสนเทศ ส่งเสริมอาชีพบรรณารักษ์ นักประพันธ์ สถาบันเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาแห่งชาติ การส่งเสริมเด็กและเยาวชนสนใจการอ่านหนังสือดี การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและอื่น ๆ นโยบายเหล่านี้น่าจะได้รับการหยิบยกขึ้นมาพิจารณา และกำหนดมาตรการรายละเอียดลงสู่ภาคปฏิบัติมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้น่าจะทบทวนเรื่อง อินเทอร์เน็ต

สคุณเน็ต ในความเป็นไปได้ตามฐานะทางเศรษฐกิจของประเทศ การส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนได้อ่านหนังสือดีราคาถูกรัฐทุ่มเทลงในส่วนนี้น่าจะเกิดประโยชน์ได้มากกว่า

จ. การวิจัยและศึกษาเพิ่มเติม

1. งานศึกษาเล่มนี้เป็นการสร้างองค์ความรู้ทางด้านนโยบายการศึกษา เล่มที่ 2 ต่อจากเล่มที่ 1 คือ การศึกษาเปรียบเทียบนโยบายการศึกษาของพรรคการเมืองในต่างประเทศในเล่มที่ 3 น่าจะเป็นการติดตามในเชิงนโยบายการศึกษาของรัฐที่ลงไปสู่การปฏิบัติมาตรการและรายละเอียดต่าง ๆ ความสำเร็จและความล้มเหลว ข้อเด่น ข้อด้อยของนโยบายการศึกษาแต่ละด้าน

2. การศึกษาความแตกต่างของนโยบายการศึกษาที่ลงไปสู่กลไกราชการ การตอบสนองนโยบาย แผนดำเนินงาน งบประมาณ การปรับเปลี่ยนจากภาคการเมืองสู่ภาคราชการ ผลของการเปลี่ยนแปลง ผลกระทบที่เกิดขึ้น การมีส่วนร่วมของประชาชนเกาะเกี่ยวสัมพันธ์เชื่อมโยงในภาคการเมือง ราชการในกิจกรรมใดบ้าง ทำอย่างไรประชาชนจะจัดการศึกษาได้มากขึ้น

3. การศึกษาระบบทางเลือก การศึกษาเฉพาะทาง ครอบครัวศึกษา ชุมชนศึกษา การศึกษานอกระบบและอริยาศัยที่พันรอบระบบราชการ การจัดการศึกษาแบบพึ่งตนเอง อิสระและดำเนินการด้วยภาคประชาชนเป็นส่วนใหญ่เกิดขึ้นได้จริงหรือไม่ การเมืองจะให้ความสำคัญนโยบายด้านนี้ด้วยกิจกรรมสาธารณะทางวิชาการอย่างไร

4. การศึกษาการปรับตัวของพรรคการเมืองที่จะต้องมีการปรับเปลี่ยนปฏิรูปพรรคการเมือง นโยบายการศึกษาและด้านอื่น ๆ ตัวบุคคล กลยุทธ์การหาเสียง การยุบรวมตัวของพรรคการเมือง นักการเมืองการศึกษารุ่นใหม่ วิสัยทัศน์ของผู้นำประเทศ การเปรียบเทียบกลยุทธ์มาตรการต่าง ๆ การเชื่อมต่อสานต่อการปฏิรูปการศึกษาจากรัฐบาลเก่าใหม่ การมองมิติการเมืองการศึกษาในเชิงระบบสัมพันธ์เชื่อมโยง การสร้างโอกาสและแก้ไขวิกฤตของชาติ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

1. รุ่ง แก้วแดง,ดร. คำบรรยายประกอบการสัมมนา เรื่อง “ยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษา” โดย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. ณ โรงแรมโรสการ์เด้น สามพราน นครปฐม. วันที่ 7 สิงหาคม พ.ศ.2541
2. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค, 2542.
3. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. รายงานผลการประเมินความก้าวหน้าของการปฏิรูปการศึกษา กรุงเทพฯ : เจริญผลโรงพิมพ์, 2543.
4. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. การศึกษาเปรียบเทียบนโยบายการศึกษาของพรรคการเมืองในต่างประเทศ กรุงเทพฯ : บริษัท พี.เพรส จำกัด, 2543.
5. “กกด.ประกาศรายชื่อ 100 ส.ส. ปาร์ตี้ลิสต์” ไทยรัฐ. ฉบับที่ 15716. 1 กุมภาพันธ์ 2544.
6. ดร.ภาณุวัฒน์ ภักดีวงศ์. “รายงานการวิจัย การวิเคราะห์ประเด็นการศึกษาในนโยบายการศึกษาของคณะรัฐบาลไทยตั้งแต่ พ.ศ.2475-2543” คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏสกลนคร, 2543.
7. พรรคไทยรักไทย. นโยบายการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม คณะทำงานวิชาการด้านนโยบายการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม, 7 พฤศจิกายน 2543 (อัดสำเนาเย็บเล่ม)
8. พรรคประชาธิปัตย์. นโยบายพรรคประชาธิปัตย์ กรุงเทพฯ : แพลนพริ้นท์ติ้ง จำกัด, 2543.
9. พรรคชาติพัฒนา. นโยบายพรรคชาติพัฒนา กรุงเทพฯ, 2541 (อัดสำเนาเย็บเล่ม) เอกสารแผ่นพับ 21 แผนปฏิบัติการลดหนี้ประเทศไทย.

10. พรรคชาติไทย. นโยบายพรรคชาติไทย กรุงเทพฯ, 2543.
11. พรรคเสรีธรรม. ภาระแห่งชาติ 15 ด้าน กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ วีปรินต์, 2543.
12. พรรคความหวังใหม่. นโยบายหลักของพรรคความหวังใหม่ในสถานการณ์
กอบกู้ฟื้นฟูชาติ กรุงเทพฯ, 2543.
13. พรรคราษฎร. นโยบายพรรคราษฎร กรุงเทพฯ, 2543.
14. พรรคกิจสังคม. นโยบายพรรคกิจสังคม กรุงเทพฯ, 2543
15. พรรคถิ่นไทย. นโยบายพรรคถิ่นไทย กรุงเทพฯ, 2543
16. “วิสัยทัศน์ว่าที่ รมต.ศึกษา” มติชน. ฉบับที่ 8315. 14 ธันวาคม 2543.
17. “เทเสียงหนุนมหาวิทยาลัยเป็นอิสระเมื่อพร้อม” มติชน. ฉบับที่ 8315.
14 ธันวาคม 2543.
18. “7 พรรคหนุนชะลอเงื่อนไขแผนไอทีศึกษา” มติชน. ฉบับที่ 8315.
14 ธันวาคม 2543.
19. “7 พรรคฟื้นงเดิหน้าปฏิรูปศึกษา” ไทยรัฐ. ฉบับที่ 15669. 15 ธันวาคม
2543.
20. “ถามใจ 7 พรรคการเมืองโอนครูให้ท้องถิ่น” ไทยรัฐ. ฉบับที่ 15680. 26 ธันวาคม
2543.
21. “7 พรรคฟื้นงไม่ขีดเส้นตายกระจายอำนาจการศึกษาทำเมื่อพร้อม” ไทยรัฐ.
ฉบับที่ 15668. 14 ธันวาคม 2543.
22. “จะนำไอทีเข้าทุกตำบล” มติชนสุดสัปดาห์. ฉบับที่ 1070. 19 กุมภาพันธ์ 2544.
23. “รมว.ศึกษาขอเขตปลอดคอร์รัปชั่น” ไทยรัฐ. ฉบับที่ 15736. 20 กุมภาพันธ์
2544.
24. “สุธรรม ท้าพิสูจน์ สร้างผลงานบนเงื่อนไข” ไทยรัฐ. ฉบับที่ 15739.
23 กุมภาพันธ์ 2544.

ประวัติผู้เขียน

รองศาสตราจารย์ ดร.สมพงษ์ จิตระดับ เกิด
วันที่ 4 สิงหาคม พ.ศ. 2496 อายุ 48 ปี ข้าราชการระดับ 9
การศึกษาระดับปริญญาเอกทางหลักสูตรและการสอน
มหาวิทยาลัย Wisconsin-Madison ประเทศสหรัฐอเมริกา

ตำแหน่งสำคัญ ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและ
สังคมแห่งชาติ ที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ประธานโครงการ
ติดตามและวิเคราะห์การปฏิรูปการศึกษาไทย ที่ปรึกษาคณะกรรมการเยาวชน สตรี
ผู้สูงอายุ วุฒิสภา ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาเพื่อเด็กด้อยโอกาส ผู้เขียนบทความใน
หนังสือพิมพ์มติชน ข่าวสด กรรมการร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ คณะกรรมการมูลนิธิคุ้มครองเด็ก มูลนิธิ
สร้างสรรค์เด็ก และอื่นๆ

บุคคลดีเด่นสาขากิจกรรมพัฒนาเยาวชน สำนักงานคณะกรรมการประสานงาน
เยาวชนแห่งชาติ รับรางวัลผลงานวิจัยดีเด่น หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร ปี พ.ศ. 2541
รับรางวัลผลงานวิจัยดีเงินทุนวิจัยรัชดาภิเษกสมโภช

งานวิชาการ หนังสือ การศึกษา กระบวนทัศน์ที่หลงทาง เด็ก 2 วัฒนธรรม
การสอนจริยศึกษาในระดับประถมศึกษา The Culture of Street Children in Thai
Society

งานวิจัย วัฒนธรรมเด็กเร่ร่อนในท้องถนน การศึกษาขนาดของปัญหาและ
สาเหตุของเด็กถูกปล่อยปละละเลย : แนวทางและมาตรการในการป้องกันและแก้ไข
ปัญหาของหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน การสร้างคุณค่าในกระบวนการเรียนรู้ชุมชน
เพื่อจัดการปัญหายาเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชนไทย

บทความ บทความที่เกี่ยวข้องกับเด็ก สตรี ผู้ด้อยโอกาส และการศึกษา
200 บทความ ดังเช่น โสเภณีสาธารณะ โรงเรียนสีขาวหรือสีเทา เด็กเร่ร่อนเหยื่อ
กามวิปริต เป็นต้น

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

ดร.รุ่ง แก้วแดง   เลขธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
ดร.นงราม เศรษฐพานิช   ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนการศึกษา
ดร.สิริพร บุญญานันต์   รองเลขธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

ผู้วิจัย

รองศาสตราจารย์ ดร.สมพงษ์ จิตระดับ
ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาเพื่อเด็กด้อยโอกาส
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กองบรรณาธิการ

ดร.รุ่งเรือง สุขากิริมย์
ผู้อำนวยการกลุ่มงานปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐาน
นางอัมพร พงษ์กังสนานันท์
ผู้อำนวยการศูนย์ประชาสัมพันธ์การศึกษาแห่งชาติ
นางสาวพุดิสาร์ อัครกะพู
ผู้อำนวยการกลุ่มงานการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ผู้ประสานงาน

นางสาวสุนันท์ เอื้อเชิดกุล
เจ้าหน้าที่ธุรการ